

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA –
MERIDIANUL ZERO
AL SISTEMULUI NAȚIONAL
DE BIBLIOTECI
(1991-2016)**

MONOGRAFIE

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA**

**Biblioteca Națională a Republicii Moldova –
Meridianul Zero al Sistemului Național
de Biblioteci (1991-2016)**

**Monografie
(consacrată aniversării a 185 de ani de la fondarea BNRM)**

**CHIȘINĂU
2017**

CZU 027.54(478)(091)

B 51

Director general: Elena PINTILEI

Coordonatori de ediție: Vera OSOIANU, director adjunct; Ludmila CORGHENCI, șef Centru de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării

Responsabil de ediție: Aliona TOSTOGAN, director adjunct

Coordonare instituțională: Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie

Consultanți științifici: Aliona TOSTOGAN, director adjunct; Svetlana BARBEI, șef secție Dezvoltare instituțională

Redactori: Tatiana BAHMUTEANU, Cornelia HÎNCU

Procesare computerizată: Diana ODOBESCU

Copertă: Vladimir KRAVCENKO

Lucrarea este recomandată spre editare de către Consiliul Științific al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (proces verbal nr. 4 din 25 decembrie 2016).

CIP AL CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Biblioteca Națională a Republicii Moldova – Meridianul Zero al Sistemului Național de Biblioteci (1991-2016) : Monografie (consacrată aniversării a 185 de ani de la fondarea BNRM) / Bibl. Naț. a Rep. Moldova; dir.gen.: Elena Pintilei; coord. de ed.: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci; consultanți șt.: Aliona Tostogan, Svetlana Barbei. – Chișinău : BNRM, 2017. – 216 p. : fig., fot., tab.

Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – Abstr.: lb. rom., engl. – 80 ex.

ISBN 978-9975-110-86-0.

027.54(478)(091)

B 51

Răspunderea asupra conținutului materialelor revine în întregime autorilor

SUMAR

Vera OSOIANU. Biblioteca Națională a Republicii Moldova – instituție în evoluție sau în loc de Prefață.	5
UTILIZATORUL CA RAȚIUNE DE BAZĂ A EXISTENȚEI/DEZVOLTĂRII BNRM	
Tatiana GHEICEANU, ALIONA TOSTOGAN. Spațiile funcționale ale BNRM: medii benefice de informare, lectură, învățare.....	7
Aliona MUNTEAN. Resursele infodocumentare ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova	14
Veronica COSOVAN. Colecțiile de patrimoniu: conținut, acces, valorificare.....	22
Lilia BALAN. Colecția Audiovideoteca - tezaur identitar în structura Bibliotecii Naționale	31
Svetlana MIRON. Colecția Arte și Hărți: conținut, acces, valorificare	34
Elina BOLGARINA. Literaturile lumii în Biblioteca Națională.....	38
Elena CARAUȘ. Colecțiile Centrului Pro-european de servicii și comunicare al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.....	42
Elena ZOSIM. Biblioteca Națională a Republicii Moldova cu statut de bibliotecă – depozitar a materialelor și publicațiilor Organizației Națiunilor Unite în Moldova	50
Diana SILIVESTRU. Digitalizarea colecțiilor. Baze de date instituționale și internaționale	59
Alla PANICI. Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Moldova: componente, funcționare, perspective	64
Aliona MUNTEAN. Orientarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru diversificarea/personalizarea serviciilor	70
Prascovia KALEVA, Rodica BALEANU. Produse informațional-bibliografice inteligente ...	75
Aliona TOSTOGAN. Biblioteca Națională a Republicii Moldova în circuitul cultural național și internațional. Context al politicilor culturale, educaționale, sociale.....	81
COLABORAREA ȘI COOPERAREA – DIMENSIUNI PROFESIONALE ACTIVE	
Vera OSOIANU. Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Profil metodologic	100
Ludmila CORGHENCI. Centrul de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării sau pentru a dubla eficiența și competitivitatea – dublează, susține ritmul de învățare.....	112
Vera OSOIANU, Valentina POPA. Centrul de Statistică BNRM ca oglindă a domeniului biblioteconomic.....	116
Aliona TOSTOGAN. Sistemul publicațiilor, editate sub egida Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova	121
DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ. COMPETITIVITATE	
Svetlana BARBEI. Managementul în cadrul Bibliotecii Naționale: conținut, impact.....	138
Elena PINTILEI. Svetlana BARBEI. Proiecte de anvergură: deschidere, impact, diseminare.....	145
Diana SILIVESTRU. Biblioteca Națională Digitală Moldavica: în contextul societății informației și cunoașterii.....	152

Elena CARAUȘ. Centrul Pro-European de servicii și comunicare: realizări și perspective	155
Svetlana BARBEI, Ludmila CORGHENCI. Sistemul de comunicare instituțională: repere și strategii	162
Lilia CARA. Managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova	166
Vera OSOIANU. Postfață	178

ANEXE

Anexa nr. 1 Publicații despre Biblioteca Națională a Republicii Moldova	180
Anexa nr. 2 Organigrama BNRM	199
Anexa nr. 3. Cultura organizațională, povești, mituri, credințe despre BNRM	200
Anexa nr. 4 BNRM în imagini.....	204
Anexa nr. 5 Desemnări ale BNRM	214

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA – INSTITUȚIE ÎN EVOLUȚIE SAU ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Lucrarea *Biblioteca Națională a Republicii Moldova – Meridianul Zero al Sistemului Național de Biblioteci (1991-2016)* este consacrată Aniversării a 185 de ani de la fondarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și reprezintă o trecere în revistă a activității acesteia timp de 25 de ani, perioadă care coincide cu declararea și afirmarea Independenței Statului Suveran-Republica Moldova. Anume în această perioadă au avut loc cele mai importante schimbări în domeniul biblioteconomic, a fost pusă temelia Bibliotecii Naționale în formula actuală, cu toate însemnele specifice unei instituții de nivel național.

Fundamentul formulei actuale a Bibliotecii Naționale este pus în anul 1990 când, prin hotărârea Ministerului Culturii, bibliotecii îi este atribuită statut de bibliotecă națională.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova n-a avut o dezvoltare pe linie dreaptă, un fir al existenței neîntrerupt și, respectiv, este o oglindă fidelă a unui stat în devenire, dar de fiecare dată când firul a fost reluat, instituția încerca să recupereze timp și să lichideze golurile.

Pe parcursul ultimilor 25 de ani, marcați de reforme și tranziție, Biblioteca Națională a jucat un rol aparte nu numai pentru Sistemul Național de Biblioteci și pentru profesie în general. Pe parcursul acestor ani are loc schimbarea de la un model biblioteconomic, impus din afară, la modelul național de biblioteconomie cu toate atributele acestuia: începând de la concepția modelului strategic (1991); revenirea la sistemul zecimal de clasificare (1991); Legea cu privire la biblioteci (1994); descentralizarea; deideologizarea; fondarea structurilor profesionale naționale, a publicațiilor de specialitate, alinierea la tendințele și practicile de activitate promovate pe plan internațional etc. Urmărind publicațiile și evenimentele organizate de BNRM în această perioadă, urmărim evoluția bibliotecilor țării, urmărim evoluția profesioniștilor domeniului, evoluția relațiilor de colaborare cu bibliotecile din alte țări, cu organizațiile internaționale de profil. Istoria BNRM din această perioadă este, totodată, oglinda istoriei biblioteconomiei naționale cu oameni, date și fapte care, adunate împreună, reprezintă un domeniu, o profesie cu mari responsabilități în devenirea unui neam.

Cu o colecție de peste 2,5 milioane de volume, inclusiv: cca 35 de mii de exemplare de carte veche și rară, 34 de mii de exemplare de publicații din domeniul arte și hărți, 26 de mii de documente audiovideo, beneficiară a două exemplare de depozit legal, Biblioteca Națională este simbolul unității naționale, păstrătoare a memoriei culturale naționale și universale, zestrea, moștenirea și testamentul pentru urmași. Diriguind una din cele mai importante colecții ale țării, Biblioteca Națională face eforturi pentru a se afirma ca „bibliotecă a ultimei resurse”. În limbajul biblioteconomic aceasta însemnând, că bibliotecarii și cetățenii țării trebuie să găsească aici cartea sau resursele, indiferent de format, pe care nu le pot găsi în alte biblioteci și, la fel, expertiza specialistului și răspuns la întrebările la care nu pot răspunde alte biblioteci.

În întreaga sa activitate, Biblioteca Națională a ținut cont de recomandările UNESCO pentru bibliotecile naționale, potrivit cărora în țările unde bibliotecile sunt puține și slab dezvoltate de mare importanță sunt aspecte de activitate ce țin de: serviciile pentru alte biblioteci; consultanță și poziția de lider în domeniu; planificarea și coordonarea activității bibliotecare; formarea profesională continuă; cercetare și dezvoltare în biblioteconomie și științe ale informării. Toate aceste aspecte au fost ogândite în Profilul Biblioteconomic al Bibliotecii Naționale în conformitate cu care este programată activitatea instituției și relațiile cu bibliotecile țării. Acestor interese este subordonat și repertoriul de servicii, produse și activități pentru biblioteci și bibliotecari. Toate acestea împreună constituie Meridianul Zero pentru Sistemul Național de Biblioteci al țării.

Pentru a face față exigențelor utilizatorilor, personalul Bibliotecii Naționale este orientat

spre îmbunătățirea constantă a serviciilor, alinierea la standardele de calitate în concordanță cu așteptările și necesitățile în continuă schimbare și evoluție ale societății.

În semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite în dezvoltarea sistemului național de biblioteci și pentru contribuția substanțială la salvagardarea patrimoniului național documentar, la 31 august 2012, Președintele Republicii Moldova, Excelența Sa Nicolae Timofti, a decorat Biblioteca Națională a Republicii Moldova cu „Ordinul Republicii”, cea mai importantă distincție a statului.

Pentru colectivul de azi al Bibliotecii Naționale, Aniversarea a 185 de ani de la fondare este un motiv de mândrie și bucurie, de conștientizare a importanței drumului parcurs și de ierarhizare a priorităților viitoare.

Monografia *Biblioteca Națională a Republicii Moldova – Meridianul Zero al Sistemului Național de Biblioteci (1991 – 2016)*, prima de acest fel, este un omagiu și un gest de grațitudine pentru instituție și pentru toți bibliotecarii care, în timp, au asigurat dezvoltarea Bibliotecii Naționale, au contribuit la consolidarea și modernizarea domeniului, și au adus un plus de imagine pozitivă profesiei în întregime.

Materialul inclus în monografie este structurat în trei compartimente și un șir de anexe, reflectând cele mai importante obiective ale unui centru biblioteconomic de nivel național, grija pentru patrimoniul cultural scris al țării, grija față de utilizatorii reali și potențiali, proiectele de colaborare, cooperare și consolidare a domeniului, dezvoltarea instituțională ca bază și garant pentru realizarea tuturor responsabilităților statutare.

Vera OSOIANU,
director adjunct, BNRM

UTILIZATORUL CA RAȚIUNE DE BAZĂ A EXISTENȚEI/DEZVOLTĂRII BNRM

SPAȚIILE FUNCȚIONALE ALE BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA: MEDII BENEFICE DE INFORMARE, LECTURĂ, ÎNVĂȚARE

Tatiana GHEICEANU,
șef secție Lectura publică

Aliona TOSTOGAN,
director adjunct, BNRM

Abstract: În articol este abordată tema spațiilor Bibliotecii Naționale, importanța lor pentru utilizatori, funcționalitatea acestora, condițiile de acces și confortul pentru utilizatori. În același timp, sunt trecute în revistă spațiile de lectură multifuncționale pentru comunicarea și dezvoltarea utilizatorilor. Se vorbește despre serviciile salilor de lectură, punând la dispoziție informațiile necesare cititorului.

Cuvinte-cheie: spații de bibliotecă, servicii de bibliotecă, accesibilitate.

Abstract: The article discusses the functional spaces of the National Library of the Republic of Moldova: their importance, functionality, conditions of access and user comfort. There are multifunctional reading spaces in the library for user communication and development. Authors write about reading room services, where the users are provided with necessary information.

Keywords: premises of the library; library services, accessibility.

*Lectura este o formă a fericirii.
Ultima la care vom renunța.*

Fernando Savates

Din cele mai vechi timpuri, bibliotecile au îndeplinit rolul de „cuib de înțelepciune”, centru de „biblioterapie” și au fost utilizate pentru a dezvolta o societate modernă (3, p.1). Un astfel de „cuib de înțelepciune” îl găsim la Biblioteca Națională, care ne oferă spații multifuncționale ce facilitează accesul la colecțiile Bibliotecii Naționale, contribuind enorm la crearea conștiinței de comunitate.

Astăzi, cititorii frecventează biblioteca nu doar pentru a împrumuta cărți la domiciliu, scopul vizitelor a devenit tot mai variat: răsfoirea filelor de presă, navigarea pe Internet, studii și cercetări științifice, întâlniri cu autori, vizitarea expozițiilor, participarea la evenimente culturale etc. Astfel, problema spațiilor este una foarte discutată în ultimii ani. În timp ce unii profesioniști consideră că, odată cu extinderea digitalizării, spațiile fizice vor pierde din importanță, alții sunt de părere că acest spațiu comunitar va rămâne la fel de relevant și va reprezenta cheia succesului în bibliotecă. Pentru a fi funcționale și exploatate cu eficiență la capacitate maximă, spațiile bibliotecii trebuie să corespundă misiunii și rolurilor principale ale instituției (4, p. 305), sarcinilor și funcțiilor îndeplinite, volumului și normelor de păstrare a resurselor, numărului și necesităților utilizatorilor, să permită implementarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare.

Biblioteca Națională se definește prin mărimea și complexitatea colecțiilor, serviciilor și activităților pe care le desfășoară, dar și prin statutul de păstrătoare a memoriei culturale a țării. Sensibilă la aerul timpului, la noile tendințe de deschidere, clădirile Bibliotecii Naționale seamănă din ce în ce mai mult cu orașele, în care spațiile sunt, în același timp, fragmentate și integrate, formând un tot unitar, libere și în același timp bine organizate, complexe, codificate și

semnificative arhitecturii urbane.

Suprafața totală a Bibliotecii Naționale constituie 11464,7 m² (Sediul central – 8870,5 m², Sediul „Alexe Mateevici” – 2594,2 m², dintre care 1284,6 m² sunt destinați pentru spațiile de lectură (Sediul central – 962,1 m², Sediul „Alexe Mateevici” – 322,5 m²).

În conceperea și planificarea bibliotecii moderne e necesar ca sălile de lectură să fie amenajate conform standardelor cerute de conceptul ergonomic, destinația cărora să poată fi foarte ușor modificată. (2, p. 35)

Sălile de lectură, mobilate plăcut, în ultimii 25 de ani, au devenit un element esențial, care invită publicul să pășească pragul bibliotecii pentru a citi o carte, pentru a naviga pe internet sau pentru o discuție într-un mediu relaxant.

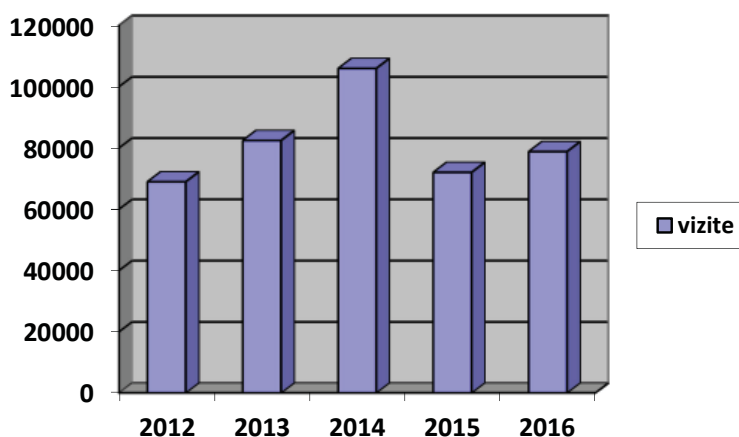
Spațiile au o relevanță deosebită pentru persoanele cu dizabilități, deoarece o bibliotecă bine organizată le oferă posibilitatea de a se implica activ în mult discutata „Societate a Cunoașterii”. În ultimii ani, majoritatea țărilor europene și-au pus problema integrării efective a persoanelor cu nevoi speciale în societate, fapt care a condus la reflectări asupra influenței pe care ar putea-o avea biblioteca în rândul comunității pe care o deservește.

În Biblioteca Națională problema accesibilizării informației pentru persoanele cu dizabilități este rezolvată parțial, deoarece pentru a oferi acces la informație acestei categorii de cititori sunt necesare dotări speciale, costisitoare, pe care, la moment, instituția nu și le poate permite.

Dat fiind faptul că Biblioteca Națională își asumă sarcina de a respecta drepturile omului de a avea acces liber la informație, de a oferi servicii informaționale de calitate și în timp util, de a conștientiza răspunderea față de creatorii de documente, prin recunoașterea dreptului de autor și a proprietății intelectuale, de a contribui la educarea și formarea continuă a cetățenilor, de a fluidiza circulația documentelor și a informației prin eliminarea oricăror bariere de natură instituțională, financiară, tehnice (lipsa echipamentului de acces sau numărul limitat de exemplare), lingvistice, psihologice (nefamiliarizarea cu noile tehnologii de comunicare) etc., beneficiarii, înscriși la Biblioteca Națională, beneficiază de toate drepturile înscrise în Regulamentul privind accesul utilizatorilor la colecțiile și serviciile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, dar și de obligațiile care îi revin din actele normative referitoare la bibliotecă, dispunând de un permis de intrare eliberat pe un termen de 5 ani și urmând să fie supus reînregistrării la începutul fiecărui an.

Pe parcursul ultimilor 5 ani se observă o sporire relativă a numărului de vizite, după cum putem vedea în graficul de mai jos:

2012	2013	2014	2015	2016
68955	82445	105948	72034	78807

Pentru satisfacerea cerințelor de informare, recreere, educație și formare continuă ale utilizatorilor, în Bibliotecă funcționează puncte de împrumut, inclusiv și pentru persoanele cu dizabilități, compartimente de referință, centre de informare comunitară, săli de lectură.

Funcțiile și sarcinile unei biblioteci nu se pot realiza în mod eficient decât într-un local adaptat sau conceput special. (5, 163). Biblioteca Națională, având 12 săli de lectură pentru utilizatori, 9 din ele fiind specializate, oferă publicului un local bine dotat, primitor, potrivit pentru consultarea documentelor, bazelor de date, internetului.

Sălile de lectură ale Bibliotecii Naționale au o capacitate totală de aproximativ 400 de utilizatori.

Sălile de lectură, nr. 1 și 2, amplasate în sediul central, et. II, oferă utilizatorilor acces la catalogul on-line, internet, baze de date, la colecția Centrului de Informare ONU și OSCE, asistență în regăsirea informației, posibilitatea consultării materialului pe suport de hârtie etc. Tot aici sunt organizate diferite manifestări la nivel local, național sau internațional.

În condițiile exigențelor Societății Informaționale și a generalizării Noilor Tehnologii de Informare și Comunicare în bibliotecă, cea mai mare parte a utilizatorilor este excedată de avalanșa de documente și informații pe multiple tipuri de suporturi, tradiționale și moderne, și de noile tehnologii de acces care necesită un minim de abilități de manipulare. (7, p. 274)

În acest scop, în spațiile funcționale ale Bibliotecii Naționale a fost organizată *Sala de cataloage*, amplasată în sediul central, et. II, care oferă utilizatorilor asistență în regăsirea informației, îndrumarea, formarea utilizatorilor, acces la catalogul alfabetic, sistematic și analitic, zonă Wi-Fi pentru lucrul pe laptop.

Sălile de lectură specializate sunt amplasate în secțiile care funcționează pe principiul autonomiei relative, ca părți constitutive ale organigramei aprobate de Ministerul Culturii.

Începând cu anul 2017, în incinta sediului central, et. I, s-a deschis *Sala de lectură pentru cercetare științifică*.

Aici, utilizatorii au posibilitatea să studieze tezele de doctorat susținute și nepublicate și Rezumatele tezelor de doctorat care au intrat în colecțiile Bibliotecii Naționale într-un singur exemplar, alcătuind un fond intangibil.

Sala literaturii de referințe, amplasată în sediul central, et. II, oferă utilizatorilor acces la colecția de referință, referințe și cercetări bibliografice la cerere, acces la internet, acces la baza de date legislativă MoldLEX, la baza de date EBSCO. Sala de lectură este o parte a Bibliotecii de Referință unde sunt expuse publicațiile în acces liber la raft.

Sala de lectură a secției Publicații seriale, amplasată în sediul central, et.III oferă utilizatorilor acces la ziare, reviste, anuare etc., în format tradițional și electronic, acces la internet, acces la baza de date EBSCO, servicii de xerocopiare. Pentru comoditatea utilizatorilor, mesele sunt dotate cu șase suporturi pentru lucrul cu colecția de ziare.

Sala de lectură a secției Literaturile lumii, amplasată în sediul central, et. III, oferă utilizatorilor acces la catalogul electronic, cataloage tradiționale, catalogul edițiilor periodice (alfabetic, geografic și pe materii), catalogul articolelor din reviste (pe materii, operelor artistice publicate în ediții speciale și personalia scriitorilor străini), zona Wi-Fi pentru lucrul pe laptop.

Sala este decorată cu portretele scriitorilor americani și cronologia literaturii americane, dispune de spații pentru expozițiile tematice și prezentarea noilor achiziții de carte.

Sala de lectură a Centrului Pro-European de Servicii și Comunicare, amplasată în sediul central, et.III, oferă utilizatorilor acces la documente și publicații ale organismelor europene, precum și accesul la bazele de date europene. Serviciul oferă facilitățile unei elegante săli de lectură în care utilizatorii beneficiază de acces gratuit la Internet prin Wi-Fi, astfel este permisă utilizarea laptop-urilor/tabletelor. Spațiul este utilizat pentru diverse activități locale, naționale, internaționale, dispunând de 26 de locuri la o Masă Rotundă, după caz, fiind asigurate locuri pentru participarea a peste 60 de persoane. Sala este dotată cu un proiector.

- *Sala de lectură a secției Carte veche și rară*, amplasată în sediul „Alexe Mateevici”, et.I, oferă utilizatorilor acces la manuscrise, cărți vechi și rare, teze naționale de doctorat, acces la cataloagele serviciului, electronic și tradițional.

Utilizatorii serviciului au la dispoziția lor cel mai valoros tezaur livresc, tipărit în cele mai renumite centre tipografice din țară și de peste hotare. Toate categoriile de cititori își pot satisface necesitățile informaționale, începând de la studenții ce-și pot aprofunda cunoștințele în domeniul studiat, cercetătorii care descoperă noi laturi ale vieții social-culturale a țării, istoricii ce scot la iveală noi date factologice și liberii cugetători – interesați să-și lărgescă orizontul de cunoștințe generale. Cronologia colecțiilor se înscrie în limita secolelor XVI-XXI. Arealul geografic reflectă toate continentele.

Pentru a asigura asistența informațională a cititorilor la un nivel superior în corespundere cu cerințele societății de astăzi care este bazată pe cunoaștere, colaboratorii serviciului organizează expoziții tematice, referințe bibliografice la cerere, studii în domeniul istoriei cărții și tiparului.

BND Moldavica oferă acces deschis la textele integrale ale documentelor nu doar utilizatorilor din Republica Moldova, dar și din afara hotarelor administrative ale Țării.

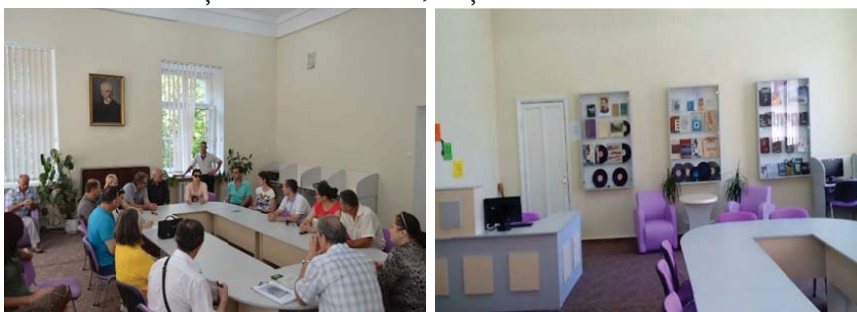

Sala de lectură a secției Colecție de artă și hărți, amplasată în sediul „Alexe Mateevici”, et.I, oferă utilizatorilor acces la albume, reproduceri de artă: cărți poștale, stampe, hărți etc., acces la internet, asistență bibliografică. Aici sunt petrecute orele de studiu la specialitatea „Istoria și teoria artelor plastice”, expoziții personale, de grup și colective, lansări de carte, concursuri.

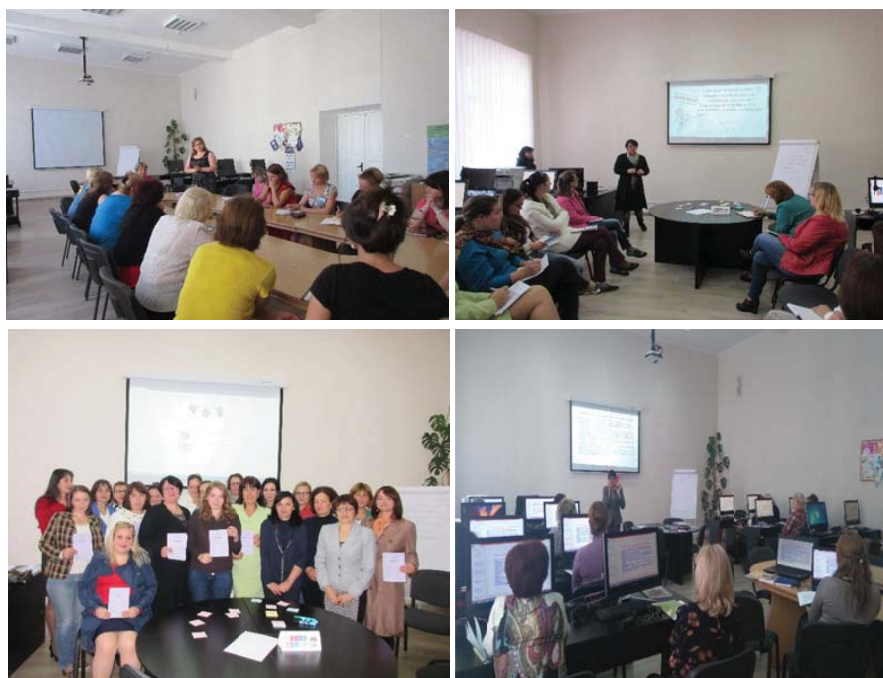
Sala a devenit un spațiu potrivit pentru debut și afirmare, o locație de promovare a tinerilor plasticieni.

Sala de lectură a secției Audiovideoteca, amplasată în sediul „Alexe Mateevici”, et. II, oferă utilizatorilor acces la note muzicale, benzi magnetice, CD-uri, DVD-uri, casete, colecția de publicații din domeniul muzicii, asistență bibliografică, multiplicări audio, xerocopiare, scanare, acces la internet la catalogul on-line. Sala este echipată cu un pian și cu aparatură audio-video. Aici se petrec diverse activități culturale locale, naționale.

Sala de lectură a Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, amplasată în sediul „Alexe Mateevici”, et.II, oferă utilizatorilor acces la colecția de publicații din domeniul biblioteconomiei, acces la internet. Se organizează activități educaționale continue pentru personalul instituțiilor bibliotecare, în contexte formale și nonformale. Obiectiv general – transferul de cunoștințe prin programe de formare profesională continuă, orientate pentru inovații și dezvoltări biblioteconomice; Obiectiv specific – CFC BNRM organizează programe de formare, urmare a investigării necesităților profesionale ale bibliotecarilor din bibliotecile publice teritoriale, ale BNRM și din Sistemul Național de Biblioteci.

Pe lângă sălile de lectură, Biblioteca Națională mai dispune și de alte spații funcționale care sunt destinate publicului larg pentru organizarea diferitor activități la nivel local, național și internațional.

Astfel de spații sunt: *Holul Bibliotecii Naționale, Sala de conferințe „Alexe Rău”, Sala „Vasile Alecsandri”*.

Doleanțele din anii trecuți ale utilizatorilor de îmbunătățire a activității bibliotecii au fost parțial satisfăcute: au fost renovate și reamenajate sălile de lectură, a fost achiziționat mobilier nou, confortabil, mai multe computere pentru facilitarea accesării catalogului electronic și lucrului on-line, iar spațiile au fost decorate cu flori pentru a crea o ambianță plăcută și relaxantă

Spațiile bibliotecii sunt unul din pilonii principali care contribuie la imaginea pozitivă a instituției în societate. Serviciile oferite facilitează accesul la cunoaștere care are un rol decisiv în asigurarea culturii informatice. Bibliotecile trebuie să garanteze accesul la informație tuturor cetățenilor cu dizabilități a căror dificultate constă în accesul limitat la cultura imprimată. De aceea, Biblioteca Națională va crea și implementa proiecte speciale ce vor facilita problema accesibilizării informației persoanelor cu dizabilități.

Referințe bibliografice:

1. Săli de lectură. [Accesat 10 mai 2017]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/biblioteca/despre-noi/informatii-utile/sali-de-lectura>.
2. OSOIANU, Vera. *Bibliotecile ca spații fizice*. În: *BiblioPolis: Revistă de biblioteconomie și științe ale informării*. 2009, nr.3, pp.35-36. ISSN 1811-900X.
3. OSOIANU, Vera. *Biblioteca publică și impactul asupra comunității: contribuții în sfere vitale pentru cetățeni*. [Accesat 10 mai 2017]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/comunicare-vo>.
4. BORUNĂ, Adriana-Elena. *Accesibilizarea bibliotecilor: între necesitate și normalitate. Accesibilizarea mediului fizic*. În: *Biblioteca*. 2015, nr. 10, pp. 305-306. ISSN 1220-3386.
5. *Construcția și echipamentul bibliotecilor*. În: Richter, Brigitte. *Ghid de biblioteconomie / Brigitte Richter*. Chișinău, 1997, p. 163
6. *Formarea utilizatorilor*. În : Butuc, Liviu. *Compendiu de biblioteconomie/ Liviu Butuc*. Buzău, 2011, pp. 274.

RESURSELE INFODOCUMENTARE ALE BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Aliona MUNTEAN,
director adjunct, BNRM

Abstracț: Managementul colecțiilor la general și Politica de dezvoltare a colecțiilor în parte constituie o preocupare prioritară a managerilor de bibliotecă. Dezvoltarea colecțiilor reprezintă un obiectiv substanțial nu numai în managementul colecțiilor ci și în vitalitatea unei bibliotecă, asigurând creșterea firească a fondurilor.

Cuvinte-cheie: Colecții de bibliotecă, Managementul colecțiilor, Dezvoltarea colecțiilor, Politica de dezvoltare a colecțiilor, principii de dezvoltare a colecțiilor, exemplar legal, achiziție retrospectivă, donație, schimb internațional

Abstract: Management of collections in general and Politics of the collection development as a part are the main tasks for the library's managers.

Collection development is a substantial goal not only in the management of collections but also in the vitality of the library, ensuring a stable growth of the book funds.

Keywords: Library collections, Management of collections, Collection development, Politics of the collection development, Principles of the collection development, A mandatory copy, Retrospective acquisition, Donation, International [Book] Exchange.

A organiza, a manipula, a spori și a transmite informația, dar mai cu seamă a anticipa efectele impactului acesteia asupra consumatorului reprezintă o sferă de activitate cu cele mai complicate determinări, cu cele mai rapide schimbări, o activitate ce presupune cele mai maleabile realități, un fenomen supus unei permanente instabilități.(1)

Circuitul documentelor în bibliotecă este un complex de operații subordonat unor norme, tehnici și tehnologii care apropie și pregătesc documentul de bibliotecă pentru întâlnirea cu potențialul utilizator. Întreg acest ansamblu coerent amplifică sursele de informare ale unei structuri infodocumentare și le asigură diseminarea sau accesul. (2, p.30) Documentele sau resursele unei bibliotecă formează Colecții, definite de *Dicționarul de biblioteconomie și științe ale informării* ca „toate documentele puse la dispoziția utilizatorilor de către o bibliotecă” și de DEX ca „Ansamblu de obiecte clasate după anumite principii...” sau „Culegere de opere literare sau științifice grupate după anumite criterii...” Din definiții urmează, ca consecință logică, că resursele infodocumentare ale unei bibliotecă reprezintă, în esență, o conglomeratie de colecții eterogene, purtătoare de informații, organizate după anumite criterii, cum ar fi conținutul, destinația, limba, modul de organizare, suportul, formatul etc., menite să faciliteze regăsirea fiecărei unități constitutive. Documentele au caracter de colecție dacă îndeplinesc următoarele condiții : sunt constituite în timp; sunt constituite în mod sistematic pe baza unui plan prestabilit și fundamentat științific; formează un tot, un întreg. (2, p. 46)

Noua Lege cu privire la bibliotecă relatează: „Colecțiile de bibliotecă trebuie să corespundă identității culturale și lingvistice a comunității, intereselor și cerințelor utilizatorilor și să includă documente pe toate tipurile de suporturi.”

Biblioteca Națională a Republicii Moldova își divizează fondul documentar în mai multe colecții:

Colecția de carte veche și rară unește cca 33 mii de volume, dintre care monumente ale culturii scrise în sec. XVII-XX: cărți cu autografe, însemnări sau dedicații ale unor personalități marcante; cărți cu ex-libris original; cărți mamut și minuscule; ediții bibliofile; cărți cu prezentare poligrafică și artistică deosebită; hărți, materiale ilustrative și publicații seriale patrimoniale.

Colecția de Teze de doctor și rezumate ale tezelor de doctorat (185 mii) prezintă rezultatul activității științifice din Republica Moldova.

Colecția de arte și hărți inserează 202 mii de documente reprezentate prin: albume, reproduceri de artă, documente grafice, afișe, cărți poștale, stampe, hărți, atlase, cărți și publicații periodice în domeniul „Arte”, documente de grafică aplicată (calendare, semne de carte, materiale didactice, plicuri, etichete, timbre, etc.)

Audiovideoteca BNRM are în gestionare **Colecția de discuri** de vinil, cea mai bogată din Republica Moldova, **Colecția de documente Audiovizuale**, (inclusiv electronice) ce pune la dispoziția utilizatorilor înregistrări sonore și audiovizuale pe diferite suporturi: bandă, casete, CD, CD-ROM, DVD etc.), **Colecția de Muzică Tipărită**, cărți și publicații periodice din domeniul muzicii. Colecțiile unite în **Audiovideoteca BNRM** întrunesc circa 105 000 unități de bibliotecă.

Colecția „Documente de referință”, reprezintă o colecție practică și eficientă de enciclopedii, dicționare, bibliografii, cataloage, cărți de adrese, îndrumare, ghiduri, culegeri de legi, acte normative și comunicate oficiale, anuare statistice (circa 60 mii de volume)

Colecția „Literaturile lumii” (49 000 unități) pune la dispoziția utilizatorilor opere valoroase din literatura universală, documente despre evoluția literaturilor și limbilor, documente ce contribuie la înțelegerea mai profundă a evoluției literaturii universale (din domeniile folclor, istoria culturilor și civilizațiilor) manuale pentru studierea limbilor moderne, dicționare multilingve, enciclopedii literare și lingvistice etc.

Colecția de publicații seriale (periodice) este reprezentată de un impunător fond documentar format din ziare (circa 2,5 mii de titluri), reviste (circa 5 mii de titluri), serii de lucrări și rapoarte ale instituțiilor științifice etc, ce formează o colecție de 611 mii de volume.

Colecția Centrului Pro-European de servicii și comunicare are ca scop informarea publicului larg asupra valorilor, activităților, și realizărilor **Uniunii Europene și Consiliului Europei** în toate domeniile lor de activitate: drepturile omului, mass-media, științe sociale, educație, cultură, sport, sănătate, mediu înconjurător etc.; pune la dispoziția beneficiarilor documentele și publicațiile organismelor europene : convenții europene, recomandări, bune practici identificate în statele membre. Colecția Centrului Pro-European de servicii și comunicare unește cca 7 mii de publicații tradiționale și documente, dosare tematice postate pe cele 4 bloguri susținute de Centru.

Colecția ONU este constituită din publicații cu diversă tematică, ce reflectă atât domeniile de activitate și competență a ONU, cât și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), altfel cunoscute ca Obiective Globale și sunt prezentate prin documente oficiale, rapoarte, buletine anuare și statistice, lucrări de referință, material informativ ale organelor ONU (Asambleea Generală, Consiliul Securității, Consiliul Economic și Social, Consiliul de Tutelă, Curtea Internațională de Justiție, Secretariatul), reviste publicate de ONU și de PNUD Moldova. Cea mai nouă dintre colecții este și cea mai numeroasă, constatând doar 2500 de exemplare. Colecția e expusă în acces liber.

O parte din resursele infodocumentare ale Bibliotecii Naționale sunt amplasate în spațiul virtual.

Biblioteca Națională Digitală „Moldavica” de asemenea divizează fondul de documente electronice în colecții : manuscrise, cărți vechi și rare, periodice naționale vechi, colecția de cărți poștale, colecția de hărți, colecția Ex-libris, muzică tipărită veche, ediții bibliofile, documente de

artă, documente de arhivă.

O colecție de documente electronice, cu o pondere deosebită pentru instituție, formează și Publicațiile BNRM, prezentate full-text, cu acces liber de pe siteul BNRM (vezi <http://bnrm.md/index.php/publicatii>).

Blogurile susținute de BNRM în interes de serviciu sau pentru comunitate, remarcându-se prin rapiditatea editării și difuzării informației și interactivitate, sunt, de asemenea, o parte indispensabilă a resurselor electronice, editate de Bibliotecă.

Documentele, care nu sunt parte a colecțiilor sus-numite formează un Fond General, uzual, organizat după criterii menite să faciliteze regăsirea fiecărei unități. Această colecție, cea mai numeroasă de altfel, (cca 1500000 unități) este stocată în Depozitul general al BNRM.

Managementul colecțiilor la general și Politica de dezvoltare a colecțiilor în parte constituie o preocupare prioritară a managerilor de biblioteci. De rigoarea și coerența politicii depinde, în ultimă instanță, însăși funcționalitatea bibliotecii, impactul ei comunitar.(4) O politică adecvată trebuie să răspundă clar la întrebările: ce documente și în ce cantități trebuie să achiziționeze biblioteca și în ce cazuri documentele pot fi eliminate din fondurile bibliotecii? Dezvoltarea colecțiilor reprezintă un obiectiv substanțial nu numai în managementul colecțiilor ci și în vitalitatea unei biblioteci, asigurând creșterea firească a fondurilor. Dezvoltarea colecțiilor este definită ca „proces de planificare, creare și menținere a unei colecții utile și echilibrate a materialelor de bibliotecă pentru o anumită perioadă. Se bazează pe evaluarea continuă a cerințelor de informare a clienților de bibliotecă, pe analiza statică a utilizării și pe prognozele demografice. În mod normal, constrânsă de limitele bugetare. Dezvoltarea colecțiilor include formularea criteriilor de selecție, planificarea partajării resurselor și înlocuirea exemplarelor pierdute și deteriorate, precum și deciziile privind selecția și deselecția curentă” (3, p. 122)

Literatura de specialitate oferă, în funcție de autor, un sumar consistent de principii (2, p. 47), care stau la baza dezvoltării colecțiilor. Din ele putem remarca 5 principii fundamentale cum ar fi:

1. Dezvoltarea colecțiilor este determinată de tipul de bibliotecă, de obligațiile sale specifice într-o anumită perioadă;

2. Dezvoltarea colecțiilor este un proces de creștere și de actualizare a fondurilor prin retragerea din sfera lecturii a documentelor depășite fizic și moral;

3. Dezvoltarea colecțiilor este o activitate permanentă și coordonată prin raportarea la fondul existent, la dinamica producției editoriale, la infrastructura biblioteconomică (rețelele de biblioteci), la cerințele cititorilor reali și potențiali, alocațiile bugetare;

4. Dezvoltarea colecțiilor are permanent în vedere relația între exhaustivitate și selectivitate, care este determinată de obligația principală a oricărei biblioteci de a satisface în mod corespunzător cerințele tuturor cititorilor;

5. Volumul și ritmul dezvoltării colecțiilor trebuie colaborate în permanență și în perspectivă cu posibilitățile de stocare, prelucrare și valorificare a documentelor.(7, p.1)

Aceleași principii fundamentale, cu mici diferențe de formulare, sunt remarcate și de alți bibliologi români cum ar fi: Elena Târșiman, Corneliu Dima Drăgan etc.

Unele din surse de specialitate (cum ar fi *Compendiu de biblioteconomie*, Liviu Butuc, -Buzău: Aldin, 2011) prezintă o variantă extinsă a principiilor de dezvoltare a colecțiilor. Cităm:

Destinația optimă, adresabilitatea, necesitatea - principiu prin care pleacă de la satisfacerea cerințelor utilizatorilor, categoriilor socioprofesionale și de vârstă;

Universalitate și regionalism – principiu care impune adăugarea celor mai reprezentative documente cu caracter general și universal, dar și local, editate în zona geografică proximă;

Dinamicitatea este principiul care trebuie să asigure un anumit ritm de îmbogățire, întinerire a colecției prin achiziție continuă și deselecție periodică a documentelor...;

Trendul informațional impune să se țină cont de noile tendințe în dezvoltarea suporturilor și tehnologiilor de informare, să se achiziționeze documente originale sau cu rol complementar pe

materiale subiacente moderne de tip CD, CD-ROM... USB flash drive ori suporturi intangibile internetice (documente virtuale full text, baze de date, e-book-uri etc.);

Asigurarea integrității structurii și continuității colecțiilor, fapt care presupune completarea cu documente ce apar în mai multe volume sau în serii numerotate;

Eliminarea subiectivismului selectorilor;

Mentținerea echilibrului și proporționalității între componentele fondului documentar;

Grija prepensiunii pentru nou, pentru apariția de științe noi, de discipline noi, pentru schimbarea profilului grupelor de utilizatori, pentru relevanța multiculturalului și aplicarea politicii corecte;

Asigurarea calității documentelor și informației;

Enciclopedismul – achiziția documentelor din toate domeniile;

Accesibilitatea presupune achiziția de documente ușor disponibile din punct de vedere al limbajului, stilului sau compatibile cu anumite. (2, p.47-48)

În dependență de tipul bibliotecii și misiunea ei, localitatea în care se află și comunitatea pe care o deservește, fondatorii și bugetul fiecărei biblioteci în parte, principiile de dezvoltare a colecțiilor vor varia, deținând totuși, careva aspecte de bază comune tuturor politicilor în acest domeniu.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova are ca parte indispensabilă a managementului colecțiilor **Politica de dezvoltare a colecțiilor**, care determină prioritățile și principiile de achiziție, criteriile de selectare a documentelor, stabilește normele și nivelurile de completare, gradul de plenitudine a completării fiecărei diviziuni tipologice, integrarea documentelor în colecții structurate, reguli privind numărul optim de exemplare pentru colecții în ansamblu. Politica de dezvoltare a colecțiilor BNRM definește următoarele principii de dezvoltare a colecțiilor:

- **Republica Moldova**, obiect de studiu privilegiat – Biblioteca Națională, conform misiunilor statutare, are datoria legală și dreptul de a-și exercita pe deplin responsabilitatea pentru colectarea și constituirea colecțiilor, teaurizarea, conservarea, valorificarea și comunicarea patrimoniului cultural național scris, editat atât în teritoriu, cât și peste hotare. Mecanismul de aplicare a principiului ce ține de patriotism și este: multilateral, creator, complicat, responsabil și extrem de necesar în dezvoltarea colecțiilor;

- **Abordarea științifică** – principiu deosebit de important pentru activitatea Bibliotecii, în general, și, inclusiv, pentru completarea și constituirea colecțiilor de publicații, a căror calitate este asigurată prin respectarea anumitor criterii, reguli, cerințe, proceduri tehnologice și posedarea competențelor profesionale practice, și, totodată, a deprinderilor și capacităților de analiză, cercetare, gândire analitică și de organizare științifică a muncii, a abilităților de planificare, prognozare și modelare a fondurilor, de aplicare a tehnologiilor informaționale pentru modernizarea proceselor de lucru;

- **Necesitatea** – principiu prioritar în selectarea și achiziția documentelor necesare pentru asigurarea plenitudinii în aspect tematico-tipologic, a coerenței și continuității fondului documentar, pentru actualizarea informațiilor din unele domenii, în care acestea se primă rapid;

- **Universalismul** – prevede includerea în colecții a tuturor tipurilor și categoriilor de documente pe orice tematică și, totodată, deschiderea spre univers, spre alte civilizații, orizonturi geografice și lingvistice pentru completarea celor mai valoroase și reprezentative lucrări din domeniul științei, culturii și istoriei mondiale. În contextul internațional, când frontierele lingvistice și geografice se deplasează, și, în contextul european, când politicile în domeniul cercetării și învățământului tind a se apropia, această deschidere este cu atât mai importantă;

- **Dimensiunea temporală** – deschiderea Bibliotecii spre universalitate presupune acoperirea unui spațiu temporal larg a colecțiilor și a achizițiilor. Această dimensiune se manifestă în două

aspecte:

- completarea fondurilor existente prin achiziții retrospective, fie pentru lichidarea lacunelor din cadrul intrărilor de publicații, parvenite prin Depozitul legal, fie pentru îmbogățirea colecțiilor speciale de documente patrimoniale;

- asigurarea publicului larg de utilizatori cu documente și informații recente / actuale din toate domeniile științei, atât pe suport tradițional, cât și electronic.

- **Enciclopedismul** – acest principiu este asigurat de intrările prin Depozitul legal, iar domeniile, reprezentate mai slab sau deloc, se completează prin achiziții pentru acoperirea, mai ales, a domeniilor ce țin de științele exacte, sociale, economice și alte domenii, în care o bună parte a studiilor și cercetărilor se publică în străinătate. Aplicarea acestui principiu dă posibilitatea de a constitui un ansamblu coerent de cunoștințe complementare și interdisciplinare, de a îmbogăți fondurile Bibliotecii cu resurse de cunoaștere din toate domeniile;

- **Umanismul** – aplicarea acestui principiu prevede selectarea și achiziționarea documentelor, care reflectă realizările culturale ale civilizației umane, metodele constituționale și democratice de dirijare și soluționare pașnică a problemelor politice, economice, culturale, migraționale, naționale și a altor probleme ale societății contemporane, dreptul omului la securitatea ecologică, prioritatea valorilor spirituale general–umane asupra celor de clasă, supraviețuirea societății umane, intoleranță națională (în cazul acțiunilor defăimătoare față de Constituția și statalitatea Republicii Moldova și care atentează la istoria și la demnitatea națională) și cea rasială, și, de asemenea, față de alte manifestări morale antiumane (chemare la violență, amoralitate, pornografie, discordie, tratament antiuman etc.). Astfel, publicațiile selectate trebuie să conțină idei umanitare, de o înaltă ținută morală și spirituală;

- **Originalitatea colecțiilor** – colecțiile BNRM sunt concepute ca un ansamblu coerent, viu, original, ale cărui utilizări și conținuturi nu se indentifică cu o colecție a unei alte biblioteci, iar originalitatea presupune un echilibru între utilizările constante și dorite din partea beneficiarilor și intrarea în fonduri a unor documente care să garanteze interesul utilizatorilor;

- **Accesibilitatea** – respectarea acestui principiu conduce la selectarea celor mai accesibile documente în aspect domeniial-tipologic, a publicațiilor accesibile din punct de vedere a limbajului, stilului, a edițiilor ce cuprind tratarea gradată a subiectului, cu aparat critic cât mai complet (comentarii, prefață, note de subsol etc.);

- **Adresabilitatea** – acest principiu se manifestă prin două compartimente care impun selectarea documentelor adecvate necesităților de informare, documentare și de lectură a diferitor categorii de utilizatori (intelectuali, funcționari, tehnicieni, muncitori, studenți, alte categorii) și achiziționarea publicațiilor în numărul de exemplare cerut de organizarea fondurilor Bibliotecii;

- **Liberul acces** – aplicarea acestui principiu conduce la adaptarea politicii de dezvoltare a colecțiilor Bibliotecii la rigorile internaționale privind exercitarea democrației prin asigurarea accesului neîngrădit la lectură și sursele documentare, permițând independența intelectuală a beneficiarilor. În acest context selectarea și achiziționarea documentelor necesită să se efectueze după criteriile strict profesionale, fără constrângeri de ordin politic, moral sau religios;

- **Respectarea dreptului de proprietate intelectuală** – aplicarea acestui principiu prevede monitorizarea utilizării de către beneficiari și bibliotecari a lucrărilor protejate de dreptul de autor și conduce la reducerea disensiunilor între libertatea accesului la informație și dreptul la proprietatea intelectuală, la micșorarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul copyrightului în cadrul diverselor activități: realizarea proiectelor de digitizare, efectuarea împrumutului interbibliotecar, multiplicări de documente pentru utilizatori, descărcări de documente electronice etc.;

- **Caracterul sistematic** – principiul presupune parcurgerea unui sistem de acțiuni stabilit din timp, respectarea continuității și a termenelor de realizare a fluxurilor tehnologice, a gradului de repetare continuă și neîntreruptă a proceselor de completare a documentelor;

- **Pluralitatea de opinii** – în baza acestui principiu se efectuează completarea publicațiilor, care conțin informații despre diverse curente, concepții ideologice și politice, tratări (tendințe) științifice, discuții publice și opinii. Pluralitatea de opinii conduce la promovarea valorilor general-umane și a realizărilor științei, culturii și învățământului, la neangajarea politică și depolitizarea (dezideologizarea) activității Bibliotecii, inclusiv în formarea și dezvoltarea colecțiilor;

- **Continuitatea – presupune succesiunea și menținerea dinamismului în completarea** documentelor pe anumite teme, a colecțiilor de publicații seriale, a lucrărilor ce apar în mai multe volume la intervale de timp (opere, opere alese, opere complete) și a celor ce apar în colecții numerotate (în serie);

- **Principiul concordanței** – principiu care se exprimă prin diferite raporturi, printre care evidențiem :

- corelația între documentele selectate pentru achiziționare și cele deja existente în fond în aspect calitativ și cantitativ, ținând cont de parametrii legați de conținut, suport documentar, acoperirea tipologică, lingvistică, cronologică, geografică, număr de exemplare;

- concordanța selecției publicațiilor în dependență de nevoile de documentare și de lectură a utilizatorilor;

- concordanța între obiectivele și scopurile instituționale stabilite în vederea dezvoltării colecțiilor și resurselor (financiare, tehnico-materiale și umane) disponibile;

- **Plenitudinea** – principiu care rezultă din principiul concordanței și conduce la asigurarea atât a *plenitudinii documentare*, asigurată prin completarea tuturor documentelor în aspect tematico-tipologic, a întregului complex universal de cunoștințe, indiferent de caracterul lor, cât și a *celei informaționale*, care concepe includerea în fonduri a tuturor informațiilor după teme, domenii de cunoaștere și alte aspecte, indiferent de tipurile (categoriile) de documente și valoarea lor numerică;

- **Profilarea (specializarea)** – prevede selectarea diferențiată a documentelor în corespundere cu profilul tematico-tipologic de completare a Bibliotecii și nevoile informaționale ale utilizatorilor. Acest principiu presupune și reglementarea numărului de exemplare a noilor intrări în dependență de valoare, tematică, tip, categorie, componentă lingvistică și limite cronologice. Profilarea completării fondurilor este strâns legată de principiul de coordonare a acestei activități;

- **Coordonarea și cooperarea** – principiu important în formarea și dezvoltarea rațională a colecțiilor. Este aplicat atât în interiorul Bibliotecii (colaborarea, pe de o parte, între Secția Dezvoltarea colecțiilor și alte secții, deținătoare de fonduri, și, pe de altă parte, între secțiile din urmă), cât și cu alte biblioteci din alte sisteme departamentale din republică cu profil academic, tehnic, agricol, medical ș.a.;

- **Îmbinarea actului decizional administrativ cu cel colegial** – aceasta presupune dezbateră colectivă a problemelor, ce țin de politica documentară, formularea unor decizii argumentate pentru îmbunătățirea stării de lucruri;

- **Principiul economic** – prevede sporirea eficienței activității de completare a colecțiilor prin cheltuirea judicioasă a resurselor umane și financiare și a timpului de muncă, calcularea și distribuția rațională a alocațiilor disponibile și studierea pieței de desfacere a producției de tipar naționale și străine.

În afară de principiile enumerate pot fi aplicate și alte principii (criterii): actualizarea, operativitatea, caracterul planic, flexibilitatea, selectivitatea ș. a.(8, p. 8-12)

Dezvoltarea colecțiilor bibliotecii este condiționată nu numai de Politica de dezvoltare a colecțiilor, determinanți pot fi și următorii factori:

- executarea funcțiilor de centru național metodologic, centru național de schimb de publicații (intern și internațional), centru depozitar al publicațiilor O.N.U și UNESCO în

Republica Moldova;

- satisfacerea necesităților și dezideratelor informaționale și documentare ale utilizatorilor;
- resursele financiare și materiale disponibile;
- exhaustivitatea, integritatea colecțiilor existente;
- partajarea sau cooperarea cu alte biblioteci;
- dinamica pieței editoriale
- spații de depozitare disponibile ș. a.

Metodologia completării și dezvoltării colecțiilor bibliotecilor naționale la general și a BNRM în parte este reliefată de careva particularități. Grație faptului că bibliotecile naționale facilitează (Conform Legii cu privire la activitatea editorială) de exemplarul legal al tuturor tipăriturilor editate în țară, acestea constituie un volum considerabil din cantitatea totală de intrări a documentelor în bibliotecă. În acest mod cota parte a intrărilor de documente cu titlul de exemplar legal a format 45% din cifra totală de intrări pentru anul 2015 și 51% pentru anul 2016.

O importanță sporită pentru orice bibliotecă națională o are achiziția retrospectivă. Funcția patrimonială presupune achiziția de documente de mare valoare documentară și patrimonială (carte veche românească și străină, periodice vechi, manuscrise, cartografie, stampe, fotografii, foi volante, discuri, partituri muzicale, înscrisuri și acte oficiale). Spre regret, atât oferta nestabilă cât și bugetul modest poziționează acest tip de achiziție printre cele mai rare. Din cele mai importante achiziții retroconversive ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (pentru anii 2012-2017) putem menționa edițiile:

1. *Cazanii: Episcopia Râmnicului*. – Râmnic, 1781
2. *Cuvintele și învățăturile preacuviosului Părintele nostru Efreem Syrul* : vol. 2. – Mănăstirea Neamț, 1819.
3. *Simeon Arhiepiscopul Tesalonicului*. – București, 1765
4. *Viețile Sfinților pe luna decembrie*. – Mănăstirea Neamț, 1811

Rolul Bibliotecii Naționale în comunitate și funcția ei patrimonială favorizează și recepționarea unui număr sporit de documente donate (achiziționate gratuit). Astfel în anul 2015 Biblioteca Națională a Republicii Moldova a achiziționat gratis, cu titlul de donație, 8094 de exemplare, care formează 43% din suma totală din intrări, din care cca 9 % formează edițiile generos propuse de edituri, biblioteci, instituții, organizații obștești etc. cu sediul în România. Putem remarca editura „Transilvania” din Brașov, S.C. Imprimeria „Mirton” din Timișoara; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; Editura „Biblioteca” din Sibiu, Biblioteca Județeană „V.A. Urecia” Galați etc. În anul 2016 suma totală a donațiilor a constat 6237 de exemplare, care formează 32% din cifra totală a intrărilor. Iar grație prezenței editurilor românești la Salonul Internațional de Carte Bookfest Chișinău cota-parte a donațiilor prestate de agenții români a constituit 14% din suma intrărilor anuale pe bibliotecă. Printre cei mai generoși mecena putem menționa editurile: „Curtea Veche”, „Trei”, „RAO”, „Herald”, „Tracus Arte” din România și editurile din Republica Moldova: „Știința”, „Litera”, „Epigraf”, „Pruț”, „Timpul”, „Cartier”.

Deoarece procesul de donație nu implică obligațiuni financiare, Biblioteca Națională, după verificarea existenței documentelor donate în colecțiile bibliotecii, a redistribuit un număr considerabil de ediții, care aveau un număr excesiv de dublete sau deja se regăseau în fonduri. Astfel de donații redistribuite de Biblioteca Națională au avut parte: Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Biblioteca Liceului „Pro-succes”, Biblioteca Publică Bulboaca, Biblioteca Publică Cantemir, Biblioteca Publică Hâncești, Biblioteca Publică Drochia, Biblioteca Publică com. Pașcani, Biblioteca Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Biblioteca Universității de Stat din Moldova.

O altă sursă, care avantajează dezvoltarea și actualizarea colecțiilor BNRM (în special cu documente străine) este **schimbul internațional de publicații**. Deși nu influențează semnificativ

factorii cantitativi (formând doar cca 4% din suma anuală de intrări), schimbul internațional de publicații optimizează calitatea colecțiilor în aspecte de cooperare științifică și culturală internațională. Cu toată povara achizițiilor pentru servicii poștale, schimbul internațional rămâne, totuși, cea mai economică formă de achiziții a publicațiilor străine, deoarece nu antrenează sume valutare, ci fonduri de publicații naționale, atât procurate din producția editorială internă cât și achiziționate gratis de la persoane fizice și juridice.

Achiziția partajată a completat resursele infodocumentare a Bibliotecii Naționale cu baze de date științifice procurate în consorțiu cu alte biblioteci din republică. Această modalitate de dezvoltare a resurselor este justificată de costul inaccesibil al bazelor de date, bugetul limitat al instituțiilor infodocumentate și dezvoltarea competitivă a pieții informaționale și și-a demonstrat eficiența.

Careva impedimente cu care se confruntă biblioteca, depunând eforturi ca să formeze colecții actuale și de calitate, sunt legate de oferta modestă a pieței editoriale autohtone și insuficiența financiară, care împiedică achiziția de carte străină și retrospectivă. În consecință doar cca 5 % din intrările totale de documente aparțin **achiziției cu plată** (cumpărării). Incapacitatea financiară, iar ca consecință insuficiența de specialiști IT calificați, și, nu în ultimul rând, lipsa de perfecțiune a *Legii cu privire la dreptul de autor și drepturi conexe*, provoacă dificultăți și întârzieri regretabile în dezvoltarea colecțiilor virtuale. Ezitarea poate fi dispensabilă pentru biblioteca contemporană, având în vedere competitivitatea sporită a pieței informaționale.

Ca rezultat al raționamentului expus, putem conchide prin a marca semnificația dezvoltării colecțiilor în orice categorie de biblioteci și faptul că anume de valoarea colecțiilor unei biblioteci depinde prestigiul bibliotecii, iar ca efect previzibil, numărul și satisfacerea beneficiarilor acesteia.

Referințe bibliografice :

1. BULGARU, Elena. *Fizionomia colecțiilor Bibliotecii Facultății de Filosofie în continuă metamorfoză*. [on-line]. [Accesat 3 iulie 2017]. Disponibil: <http://www.bcub.ro/cataloge/unibib/fizionomia-colectiilor-bibliotecii-facultatii-de-filosofie-in-continua-metamorfoza>.
2. BUTUC, Liviu. *Compendiu de biblioteconomie* [Text tipărit]. Buzău : Aldin, 2011, 465 p., ISBN: 978-606-92961-0-3.
3. *Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării* [Text tipărit] / Alcăt. : Janna Nikolaeva, Lidia Zasavițchi; Coord. : Aurelia Hanganu; resp. ed. : Constantin Manolache; red. șt. : Nelly Țurcan, ediție enciclopedică. Chișinău : Institutul de Studii Enciclopedice, 2014, 536 p. Antetitlu : Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice, Bibl. Șt. Centrală „Andrei Lupan”, Bibliogr. : p. 516-535, ISBN 978-9975-4094-8-3.
4. ENESCU, Alexandra. *Dezvoltarea colecțiilor de publicații seriale în Societatea Informației* / Alexandra Enescu. [Accesat 3 iulie 2017]. Disponibil <http://www.bcub.ro/cataloge/unibib/dezvoltarea-colectiilor-de-publicatii-seriale-in-societatea-informatiei>.
5. *Informare și documentare : lucrări ale sesiunilor profesionale : 2007* / Biblioteca Națională a României; Red. : Doina Stănescu, București : Editura Bibliotecii Naționale a României, 2007. 160 p. : ISBN: 978-973-8366-02-2.
6. *Legea cu privire la biblioteci (Proiect)* [Resursă electronică]. [Accesat 3 iulie 2017]. Disponibil: https://issuu.com/home/docs/ro_2962_proiect-de-lege-cu-privire-edit/links.
7. NEGOIȚĂ, Eduard. *Dezvoltarea colecțiilor* / Eduard Negoită [on-line]. [Accesat 3 iulie 2017]. Disponibil: <https://www.scribd.com/doc/47077523/dezvoltarea-colectiilor>.
8. *Politica de dezvoltare a colecțiilor*. [Non publicație] Elaborat: E. Sănduță, A. Tostogan. Ch, 2013
9. *Registrul de mișcare a fondului*. Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

COLECȚIILE DE PATRIMONIU: CONȚINUT, ACCES, VALORIFICARE

Veronica COSOVAN,
șef secție Carte veche și rară

Abstract: Cercetarea și valorificarea colecțiilor patrimoniale asigură continuitatea unei societăți. Studiul prezintă, în linii generale, dar și cu exemplificări, prestigiul și importanța colecțiilor patrimoniale ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, create de-a lungul anilor. Biblioteca Națională a Republicii Moldova își aduce aportul prin misiunea sa statutară la prezervarea și valorificarea patrimoniului național prin forme atât tradiționale, cât și inovatoare. Deasemenea sunt menționate realizările în domeniul prezervării și valorificării patrimoniului național, realizări care contribuie la accesibilitatea patrimoniului scris pentru publicul local, dar și pentru publicul din exteriorul țării.

Cuvinte-cheie: colecții de patrimoniu, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, aniversare 185, valorificare, prezervare, acces integrat, carte veche, carte rară, Biblioteca Gubernială.

Abstract: Researching and opening up of patrimonial collections ensures the continuity of the society. The study presents, in general and with examples, the importance of the patrimonial collections of the National Library of the Republic of Moldova, created over the years. The Library, through its statutory mission, contributes to the preservation and valuation of the national heritage through both traditional and innovative forms of this activity. In the article there are also mentioned the achievements in the field of preservation and valuation of the national heritage, that contribute to the accessibility of the written patrimony for the local public and the one outside the country.

Keywords: Patrimonial collections; National Library of the Republic of Moldov; 185th anniversary; valuation; preservation; integrated access; old books; rare books; the Province Library

Patrimoniul documentar al unei țări este una din verigile esențiale ale istoriei și culturii, în cazul de față al Republicii Moldova, dar și ale civilizației în ansamblu. Cunoașterea contextului în care s-a format și a evoluat patrimoniul documentar, oferă posibilitatea de a crește nivelul de cultură al societății.

Cercetarea colecțiilor de patrimoniu din Republica Moldova prezintă un mare interes științific și o valoare de netăgăduit pentru stabilirea anumitor adevăruri ale evoluției culturii locale. Rezultatele cercetărilor se regăsesc în studiile mai multor istorici precum, Andrei Eșanu, Maria Danilov, Igor Cereteu și alții. Tema în cauză este abordată și în studiile istoricilor de artă, teologi și muzicologi. O istoriografie interesantă a formării și evoluției colecțiilor patrimoniale ale Bibliotecii Naționale este reflectată în lucrările dlui Petru Ganenco [4] și dnei Nina Negru [5].

Biblioteca Națională a Republicii Moldova este principala instituție de cultură în stat care ocupă un loc de vază între cele peste 1000 de biblioteci din republică, nu numai pentru că este prima bibliotecă fondată în Basarabia, dar și datorită valorii fondurilor sale de carte, prin care pot fi urmărite etapele formării patrimoniului documentar al țării. Este „Memoria Viitorului” după cum afirma regretatul Alexe Rău (7, p. 4).

Pe parcursul existenței sale, în pofida situației social-politice din țară, Biblioteca Națională a acumulat valori perene ale patrimoniului documentar al țării, lucrări inestimabile din diverse domenii, lucrări ce poartă amprenta trecerii timpului, o moștenire scrisă prin truda și devotamentul mai multor generații de cărturari, care au făcut parte din principalele focare de iluminare, de răspândire a culturii și cunoștințelor. Aceste focare au fost primele biblioteci publice: Biblioteca Gubernială (1832), Biblioteca Publică Orășenească (1877) și Biblioteca Universitară – biblioteca primei Universități Populare din Chișinău.

E bine știut că Biblioteca Națională reprezintă continuitatea istorică a primei biblioteci publice din Basarabia, Biblioteca Gubernială, deschisă la 22 august 1832 (4, p. 6) la Chișinău, după prototipul bibliotecii publice din Odesa.

Constituirea fondurilor la acea vreme era un proces anevoios, uneori părând o muncă sisifică, cu o mulțime de impedimente în calea custodelor. Primii bibliotecari-epistați ai Bibliotecii Guberniale aveau să se confrunte cu acerba cenzură țaristă (5, p. 16), însă datorită perseverențelor lor și puterii de convingere, au reușit să introducă în fondurile „primului focar de cultură” din Chișinău, literatura reacționară și progresistă, atât de necesară societății.

În 1850, cel de al 3-lea bibliotecar al Bibliotecii Guberniale din Chișinău, I. Tanski, a înaintat guvernului țarist un proiect care prevedea constituirea unui sector de carte în cadrul instituției, ce urma să se numească „Bessarabiana”. Sectorul avea să fie completat cu literatură despre istoria, geografia, statistica ținutului nostru. Ideea a fost respinsă de autoritățile centrale, însă implementată mai târziu, când la cârma instituției se afla în calitate de director dna Daria Harjevski. La inițiativa ei a fost emisă o adresare către populația Chișinăului de a contribui la crearea sectorului de carte veche și rară pe temă basarabească. Adresarea a avut rezonanță în primul rând, printre intelectualii orașului. Unul dintre primii care a dat recurs apelului a fost chiar primarul orașului la acea vreme, Karl Schmitt. El a donat sectorului un set de materiale topografice cu referire la hotarele orașului Chișinău. Au mai urmat și alți mecena, datorită cărora fondul sectorului, „Besarabiana” al Bibliotecii Guberniale a fost completat. Conform mărturiilor profesorului I. Madan, peste o mie de rarități bibliofile dintre care cărți, hărți, hrisoave și alte documente, datate cu începutul secolului al XVI-lea și până în secolul al XIX-lea, editate în renumite centre tipografice din țară și de peste hotare, au alcătuit nucleul fondului patrimonial. Aici se regăseau cărțile confiscate de serviciul vamal la indicația comitetului de cenzură de la Odesa: *Lettres sur Bosphore ou relation d'un voyage a Constantinopol en differentes parties de l'Orient pendant les anes 1816, 1817, 1818, 1819. Paris, 1821; Tableau de l'histoire moldave. A Jassy, 1832.* Sectorul conținea literatură artistică cu conținut istoric editat la Chișinău precum: *Gherbanovschi, N. Cap-de-bou. Ch., 1872;* literatură de studiere a ținutului natal: *Carra, J. Histoire de la Moldavie et de la Valachie. Neuncatel, 1781, Куницки, П. Краткое статистическое описание заднеэстровской области. Спб., 1813.* În anul 1877, Biblioteca Gubernială devine Bibliotecă Publică Orășenească și continuă să defășoare activitatea de achiziționare a cărților din domeniul studierii ținutului natal. În bibliotecă apar lucrări tipărite atât la Chișinău, cât și la Sankt Petersburg (pentru Basarabia) [3; 9] printre care: *Арменуполо, К. Соборная грамота Господаря Маврокордата. Одесса, 1854, Рекало, Е. Саранча в Бессарабии. Кишинев, 1885, Егунов, А. Гражданские законы Бессарабии. Спб., 1881, etc.; literatură dogmatică: Анинский, А. История армянской церкви. Кишинев., 1900 etc.*

Aceste lucrări, dar și altele, aveau să reziste vitregiilor celui de al Doilea Război Mondial, când Biblioteca Republicană de Stat a RSSM¹ a fost distrusă până la temelii. La finele anilor '60 ai secolului trecut, cărțile menționate, alături de alte 4800 de rarități bibliofile identificate în fondurile bibliotecii, la inițiativa dlui Petru Ganenco, directorul bibliotecii din acea perioadă, alcătuiau nucleul secției Carte veche și rară, care și-a deschis ușile pentru cititori în anul 1969.

Una din directivele de dezvoltare și completare a colecțiilor de patrimoniu din cadrul Bibliotecii Naționale au fost expedițiile arheografice. În urma acestora au fost identificate documente vechi și rare, păstrate atât în bisericile ruinate de urgia vremilor, cât și în cerdacurile gospodarilor dintr-un șir de localități precum: Chișinău, Bender, Tiraspol, Bălți, Ungheni, Florești, Fălești, Criuleni, Soroca, Rezina, Taraclia, Ocnița, Dondușeni, Slobozia, Telenești, Edineț, Strășeni, dar și din clopotnițele mănăstirilor Căpriană și Noul Neamț (Chițcani). Rezultatul expedițiilor a fost suplinirea considerabilă a fondului de carte patrimonială, în deosebi, cu literatură slavonă veche, editată în cele mai renumite centre tipografice din arealul român și din imediata vecinătate, adevărate rarități bibliofile, importante pentru cultura națională, care au cunoscut o circulație intensă în Basarabia. Astfel, în rândul tipăriturilor ieșene se înscriu: *Apostolul* (1774), *Amfologhion* (1755), București – *Cazania* (1768), *Evangelie* (1760), *Apostol* (1683), Buda –

¹ Denumire atribuită Bibliotecii Naționale, începând cu 1940 și până în 1990

Mineie (1805), Dubăsari – *Ceasoslov* (1794), Mănăstirea Neamț – *Amfologhion* (1825), *Evanghelie* (1821), Chișinău – *Liturghie* (1815), *Octoih mare* (1862), Moskova – *Evanghelie* (1858), Blaj, Sibiu, Kiev, Sankt-Peterburg, Râmnic, Lavra Kievleană și alte localități. Notele olografe de pe marginea filelor cărților sus menționate, confirmă legăturile cărțurărești și schimbul de valori dintre Basarabia, Moldova istorică și alte state vecine.

Rezultatul unor expediții arheografice au dat rezultate nescutate. La Tiraspol a fost identificat și achiziționat *Ceasoslovul*, tipărit la Dubăsari în 1794, de Mihail Strilbițchi și *Manualul de geografie* a lui Amfilohie Hotiniul. La Biblioteca Națională „M.Gorki” a Ucrainei a fost identificată cea de-a 3-a copie a manuscrisului latin *Descrierea Moldovei*, al domnitorului Dimitrie Cantemir, realizată în 1760. Conform constatărilor academicianului și cercetătorului științific Andrei Eșanu, exemplarul s-a aflat atât în posesia lui Liprandi, dar și în posesia personală a fiului primului guvernator basarabean Alexandru Sturdza. Drept dovadă este semnătura olografă și ștampila de proprietate a posesorilor pe pagina de titlu a cărții. Urmele colecției personale ale aceluiși Alexandru Sturdza au fost identificate în fondurile bibliotecii universitare „И. Мечников” din Odesa. Semnul distinctiv a cărților din biblioteca familiei Sturdza este atât ștampila ovală *Стурдзовская библиотека*, cât și super ex-librisul aurit „CH. SZ” aplicat pe copertă și, în unele cazuri, pe cotorul cărților. În urma acestor expediții, colecțiile patrimoniale sau îmbogățit cu operele autorilor europeni din evul mediu cu un număr de 203 unități, care au fost reflectate în catalogul: Cărți din biblioteca contelui Alexandru Sturdza. Colecția are un caracter iluminist, în care se regăsesc mulți autori clasici francezi din secolul XVIII, în ediții princeps, comentate de personalități erudite de talie mondială, precum umanistul olandez Desiderius Erasmus, reformatorul și teologul german Melanchton, filologul și elenistul francez Guillaume Budé.

Conform evidenței de la acea vreme, în localitățile Moldovei au fost identificate și luate la evidență 300 de manuscrise, atât de cult religios, cât și laic. O mare parte din ele au ajuns în fondurile bibliotecii „Lenin” din Moscova, actuala Bibliotecă de Stat a Rusiei. Acest lucru a fost posibil datorită faptului că instituția respectivă era centrul coordonator și metodic pentru bibliotecile unionale la acea vreme.

Astăzi, în colecțiile de patrimoniu ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, se păstrează cca 27 de mii de documente, ce poartă amprenta trecerii timpului, evenimentelor importante, adunate prin truda și devotamentul multor generații: manuscrise, opere, eminente prin autori, conținut, măiestrie grafică, valoare bibliofilă, cărți din bibliotecile personale ale iluștrilor înaintași ai culturii române, hărți conturate de cartografi europeni precum Mercator, Ortelius, Lazius. Cadrul cronologic al colecțiilor de patrimoniu se înscrie în perioada secolelor XVI – XXI, dispersate în colecții tematice: *Manuscrise* (sec. XVII - înc. sec. XX); *Cărți vechi românești cu caractere chirilice* (1508-1862); *Cărți vechi românești tipărite în tipografiile din țară și de peste hotare*; *Cărți vechi slavone cu caractere chirilice și civile* (1581-1800); *Cărți vechi în limbi străine*, editate până la 1725; *Cărți cu autografe, însemnări și dedicații ale unor personalități*; *Cărți cu ex-libris și super ex-libris*; *Cărți mamut și minuscule*; *Ediții antume și postume a clasicilor literaturii universale*; *Cărți cu tiraj redus*; *Cărți cu prezentare poligrafică și artistică deosebită*; *Hărți*; *Materiale ilustrative* (vederi din Basarabia); *Publicații seriale* (reviste, ziare, publicații continue); *Colecția de microfilme*, care în perioada anilor 1962-1968 s-a aflat în gestiunea serviciului Lectura publică. Printre cele mai importante documente microfilme se numără *Liturghierul lui Macarie*. Țirgoviște, 1508; *Cazania lui Varlaam*. Iași, 1643; Miron Costin. De neamul moldovenilor din ce țară au ieșit strămoșii lor, scris în perioada anilor 1680-1691 în limba română.

Cea mai veche carte din Biblioteca Națională este *Categoriile lui Aristotel*, comentată de Simplicius în limba greacă veche, editată la Veneția în 1551. A fost realizată după modelul incunabilelor, datele editoriale, titlul se regăsesc pe ultima pagină, în colofon. Importanța cărții este dublată și de numele lui Simplicius, filosof antic, considerat cel mai fin comentator al autorilor antici. Lucrarea paleotipică se regăsește într-un număr restrâns, pe tot mopamondul sunt atestate doar 7 exemplare. Cea de-a doua lucrare ca vechime, *Donato Acciaiuoli*. *In Aristotelis*

Comentarii, este la fel consacrată operei politice lui Aristotel, editată la Veneția în 1566. Cartea se regăsește în Registrul european al celor mai vechi cărți tipărite. (6, 6)

Biblioteca Națională se poate mândri cu ediții elvizeriene, precum lucrarea lui Marcus Meibomius *Antiquae musicae auctores septem: graece et latine: restituit ac notis explicavit*, editată de Ludovic Elzevir, ultimul descendent al renumitei familii olandeze de tipografi, în Amsterdam [Amstelodami] în 1652. Ornamentată în 2 culori: roșu și negru, lucrarea are pe pagina de titlu marca tipografică cu deviza: „Neestraoleas” și ștampila ex-libris: „Biblioteca Liceului de Fete. Chișinău”. Altă lucrare elzeviriană este *Memoire de Messire Pierre de Bourdeille, Seigneur de Brantome*, editată la Leyde, 1665. Ambele exemplare au arhicunoscuta marcă tipografică în formă de sferă.

Colecția de manuscrise e destul de modestă, include cca 166 de manuscrise, 43 dintre ele sunt ediții facsimile. Dintre manuscrise: *Scara lui Ioan Sinaitul*, copie de pe traducerea Mitropolitului Varlaam, din sec. XVII – o lucrare despre treptele de purificare a sufletului până a ajunge la Dumnezeu. Pe mai multe file ale acestui prețios manuscris este imprimată ștampila: „Mănăstirea Curca Județul Orhei. România”. Din imensul tezaur patristic manuscris face parte și *Cuvântările lui Isaac Sirul*, traducerea românească a acestei lucrări s-a făcut după varianta grecească. În prefață citim: *Ale celui între sfinți părintelui nostru avă Isaac Sirul, pustnic și sihastru, fost episcop de Ninive. Cuvinte pustnicești ale lui Isaac Sirul, adică Cuvinte scrise de el în limba lui, spuse de preacuvioșii părinți, avă Paricie și avă Avramie, iubitorii de înțelepciune, care au dus viața în tăcere în lavra părintelui nostru Sfântul Sava*. Manuscrisul a fost copiat de Dositei din Mănăstirea Dobrușa în anul 1805. Șirul manuscriselor este continuat de *Canoanele Maicii Domnului* – copiate de Manole Graur în 1842 la Mănăstirea Dobrușa. La Mănăstirea Dobrușa a mai fost copiat un manuscris slavo-român numit *Pateric*, ce se mai zice *Otecnicu*. Carte ce studiază viața, opera și concepția Părinților Bisericii și reprezintă o colecție de legende din viața asceților canonizați de biserică. În prefața lucrării se menționează că: *Întru această carte s-au scris învățătura cea cu fapte bune și minunata viață și petrecere și spunerile sfinților și fericitorilor părinților noștri....* Manuscrisele *Cuvinte pustnicești ale lui Isaac Sirul* și *Patericul* – au fost atestate de către Ștefan Ciobanu în biblioteca Mănăstirii Hâncu și descrise în lucrarea sa, *Biserici vechi din Basarabia*. Reprezentative sunt și copiile manuscriselor *Aritmologhion* (1672), *Hrismologhion* (1673) și *Vasiliologhion* (1673) de Nicolae Milescu Spătarul.

În șirul colecțiilor de patrimoniu se înscriu și edițiile cantemiriene printre care: prima ediție a lucrării *Descrierea Moldovei*, în limba germană, publicată pentru prima dată în revista științifică *Magazin für die neue Historie und Geographie*, vol. III, în 1769, de renumitul geograf Anton Friedrich Büsching. Ca lucrare aparte, *Descrierea Moldovei* avea să apară în 1771, la Frankfurt-Leipzig, însoțită de o hartă a Moldovei. Ediția Bibliotecii Naționale cu titlul *Historisch-geographisch und politische Beschreibung der Moldau nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte*, poartă autograful colonelului I. Liprandi și se deschide cu un portret al lui D. Cantemir (decupat), preluat din ediția germană a *Istoriei Imperiului Otoman*, Hamburg, 1745.

O altă rarisimă relicvă cantemiriană din colecția Bibliotecii Naționale a RM este prima ediție românească cu caractere slavone a *Descrierii Moldovei*, care a apărut în 1825 în tipografia mănăstirii Neamț, purtând titlul: *Scrisoarea Moldovei de Dimitrie Cantemir, domnul ei, care acum întâi s-a tipărit în zilele binecredinciosului și de Hristos iubitorului Domnului nostru – Ioan Sandul Sturza voievod cu blagoslovenia preaosfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Chirio Chir Veniamin al Moldovei. Pe vremea preacuviosului stareț al sfintelor monastiri Neamțului și Secului Chir Dometian în sfânta mănăstire Neamțul la anul 1825, august în 19*. Volumul este o traducere de Ion Nemișescu, mai mult sau mai puțin fidelă de pe ediția germană din 1771. Pe verso-ul părții de sus a copertei acestui exemplar găsim următoarea inscripție: „Donație Bibliotecii „N. C. Krupskaia”. 3.XI.1963. Chișinău, V. Coroban și Gh. Bogaci”.

Biblioteca deține un exemplar al lucrării *Cartea sistemii sau a stării religiei mahomedane*, editată la 22 decembrie 1722, în Sankt-Petersburg, din „porunca măriei sale Petru cel Mare,

împărat și autocrat a toată Rusia”.

Dinastia Cantemireștilor a dat culturii europene și ruse pe Antioh, considerat de V.K. Trediakovski „...cel mai mare și cel mai iscusit poet rus”. Opera sa a fost editată târziu, după moartea sa, la aproape două decenii.

Lucrările mitropolitului Petru Movilă (1596-1646), umanist, descendent din viță domnească, tipărite în limba slavonă, rusă și română, își au locul de vază în colecțiile de patrimoniu. Trebnicul tipărit la Kiev în 1646 este ultima lucrare al eruditului mitropolit, cu un volum de 1760 de pagini ilustrate de renumitul gravor Ilie, conține o compilare a 126 de cinuri selectate cu grijă de autor, atât din izvoare grecești, cât și din cele latinești. *Православное исповедание веры, собранья и апостольская церкви восточныя*, a fost scrisă pentru prima dată în 1640, în latină, concepută în formă de întrebări și răspunsuri, pentru a pune capăt invaziei calvenismului, confesiune lansată în 1633 de Patriarhul Chiril Lukaris. Biblioteca Națională deține 2 exemplare: unul în limba slavă cu caractere chirilice tipărită la Moscova în 1744, alta în traducere română editată în 1864 de Filaret Scriban, în tipografia mănăstirii Neamț. Ediția în limba slavă a făcut parte din biblioteca familiei Hasdeu, constatare susținută de semnătura olografă cu tuș negru a lui Aleku Hâjdeu.

Din patrimoniul documentar fac parte diversele ediții ale celei mai sacre lucrări a omenirii și unica sursă de cultură pentru multe popoare – *Biblia*. Cea mai veche Biblie din cadrul Bibliotecii Naționale datează cu anul 1581, editată de tipograful Ivan Feodorov la Ostrog, Ucraina. Academicianul Andrei Eșanu (2, p. 50) consideră că pentru textul respectivei lucrări au fost căutate izvoarele românești, drept dovadă ar fi declarația unui oarecare Ioan de la Suceava, datată cu anul 1579, în care se vorbește că a fost însoțit de Ivan Feodorovici, în călătoria sa prin Moldova.

Mărturii prețioase ale culturii noastre reprezintă colecția patrimonială de carte veche românească, tipărită în cele mai renumite centre tipografice din țară și de peste hotare. Printre cărțile vechi semnalate în Basarabia, se remarcă și *Apostolul* din 1683, de la București, care s-a impus printr-o limbă deosebit de îngrijită și frumoasă, contribuind, în felul acesta, la cristalizarea și dezvoltarea limbii române. Este cea cea mai veche carte românească din colecțiile Bibliotecii Naționale, achiziționată, împreună cu altele, de lucrătorii serviciului „Carte veche și rară” în urma expediției arheografice, efectuate în anul 1983, în satul Voloave, Județul Soroca. De format infolio, tipărit cu litere chirilice roșu și negru, este prima și ultima carte care folosește culoarea roșie în ornarea frontispiciilor. Remarcabilă este prefața lucrării care a stârnit discuții contradictorii în rândul cercetătorilor, unii fiind de părere că aparține lui Șerban Cantacuzino, după cum e și semnată, alții afirmă că ar fi realizată de Nicolae Milescu-Spătarul, iar Șerban Cantacuzino este doar traducător. Multitudinea notelor marginale de pe filele *Apostolului* confirmă circulația intensă a cărților între Basarabia și Moldova.

Biblioteca Națională deține ediția a doua a *Cazaniei lui Varlaam* (prima carte românească tipărită în Moldova la Trei Ierarhi în 1643) editată la Rîmnic (Muntenia) în 1792.

Din toate centrele unde se tipăreau cărți românești de slujbă bisericească: București, Iași, Râmnic, Brașov sau Buda – s-au adus cărți în Moldova, din care unele s-au mai păstrat și până azi. Prima carte râmniceană, atestată în fondul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova este un *Apostol* imprimat în anul 1747. Nota olografă de la sfârșitul cărții scoate din anonim contribuția celui prin care „s-au tipărit acest sfânt *Apostol* prin diordosirea lui Laurentie Ieromonah de la sfânta mănăstire Hurezi”, iar pe pagina de titlu, ca tipograf, este înregistrat Popa Mihai Atanasievici, tipograful Râmnicului. Din rândul lucrărilor râmnicene, remarcabile nu numai prin calitate tipografică, dar și prin acuratețe, eleganța literei, aparținând prin valoarea lor patrimoniului Bibliotecii Naționale sunt și: *Antologhion* (1794), *Apostol* (1794), *Evangelie* (1794, 1784), *Penticostar* (1767, 1785), *Triodion* (1761, 1768) etc.

Dincolo de importanța spirituală și culturală a vechilor noastre tipăriruri, acestea sunt și un

remarcabil izvor de informații istorice. Aici putem menționa, cu certitudine, *Mineile* renumitului Episcop Chesarie de Râmnic, prefețele cărora sunt adevărate surse istorice în stabilirea anumitor realități, în care sunt folosite cunoștințe variate de teologie, istorie, astronomie, din dorința de a trezi conștiința națională în rândurile oamenilor simpli, prin biserică.

Un loc aparte în colecțiile patrimoniale îl ocupă cărțile editate în prima tipografie din Chișinău, deschisă de Mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni la 1812 – Tipografia Exarhicească. Prima carte liturgică! scoasă de sub teascurile ei a fost *Liturghia* de la 1815. La oformarea elementelor tipografice specifice cărților religioase a lucrat un meșter-calugăr de la mănăstirea Noul Neamț, însă din modestia care e caracteristică monahilor, numele lui nu-l găsim menționat în carte. Pe forțașul acestei *Liturghii* avem autograful mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni. După cum relatează Ștefan Ciobanu, pentru realizarea cărților, Gavriil Bănulescu a utilizat atât texte moscovite, conform recomandărilor Sfântului Sinod, cât și chievlene și moldovenești. A doua carte religioasă tipărită în această tipografie este *Molebnicul* (1815). Exemplarul a fost oformat grafic după modelul primelor tipărituri românești *Cazania lui Varlaam* și *Psaltirea în versuri* a lui Dosoftei. *Molebnicul* din colecțiile Bibliotecii Naționale a aparținut lui B. P. Hasdeu, drept mărturie este autograful personal al scriitorului. Cărțile sunt imprimate pe hârtie cu nuanță albăstruie cu filigran, textul redat în două culori: roșu și negru ornate cu viniete, frontispicii, inițiale etc.

Relațiile de colaborare cu magazinele de anticariat din țară și de peste hotare, au contribuit enorm la suplینirea fondurilor de patrimoniu. Este și cazul lucrării antume a lui Dimitrie Cantemir *Система или состояние мухамеданской религии*. Санкт Петербург, 1722, achiziționată în 1962, prin contribuția magazinului buchănist din Sankt Petersburg.

Datorită schimbului internațional de carte din anii '70-'80 ai secolului trecut, colecțiile patrimoniale au fost completate cu lucrări de valoare care au aparținut cândva caselor regale. O parte din ele se regăsesc în colecția ex-libris și super ex-libris. Lucrarea *Traite de paix entre Sa Majeste Tres-Chretienne et Son Altesse Royale de Savoye. Conclu a Utrecht, le 11 d'Avril, 1713*, face parte din biblioteca personală a Ecaterinei a 2-a, constatare făcută în baza ex-librisului. În colecția de ex-libris există mai multe cărți ce au făcut parte din bibliotecile personale a membrilor familiei regale, așa-numita „Casă Romanov”, cărți ce au aparținut fiilor împăratului Nikolai I și fraților împăratului Aleksandru al II-lea.

De numele monarhilor ruși sunt legate patru scrisori, interesante nu doar ca vechime, dar și ca oformare. Scrisorile au forma unui sul și reprezintă cercetarea unui caz de escrocherie cadastral, care a durat mai bine de 60 de ani, începând cu anul 1629, anul atestării primei scrisori, când la cârma Rusiei se afla Mihail Feodorovici, primul reprezentant al dinastiei Romanov și finalizând în anul 1690, anul ultimei scrisori.

Carte veche străină este rodul colaborărilor la nivel unional, nucleul căruia o alcătuiesc operele autorilor anici, editate în cele mai renumite centre tipografice europene. Aici se regăsește cel mai vechi periodic științific european *Acta eruditorum*, fondată în 1682, la Leipzig de savantul Otto Menke. În unele numere sunt reflectate repertoriul științific european, dar și cărțile ce cădeau sub incidența cenzurii Vaticanului. Printre raritățile bibliofile a acestei colecții se regăsește lucrarea lui Lubienski Stanislai, *Opera posthuma, historica, historo-politica ...*, apărută în 1643. Ex-librisul de pe coperti și notele marginale, atribuie cartea ca fiind parte cândva din Biblioteca Windhagiana, urmele căreia se regăsesc astăzi în Biblioteca Universității din Viena. Nu poate fi trecută cu vederea nici lucrarea renumitului istoric și cronicar polonez Dlugoss Ioannes, *seu Longini canonici quondam Cracoviensis. Historiae Poloniae, Libri XII ...*, tipărită la Frankfurt în 1711. Exemplarul abundă în date factologice cu referire la domnitorii români. Un capitol întreg este dedicat mărețului domnitor Ștefan Cel Mare. Volumul este atestat în Catalogul cărților rare și prețioase, alcătuit de Jean François Van de Velde în 1832.

Cea mai impunătoare colecție de carte patrimonială este colecția *Carte veche românească sec.*

XIX-XX, care numără peste 6000 de exemplare, dintre care ediții princeps și antume ale clasicilor literaturii române, documente ce oglindesc istoria și cultura poporului. Cea mai valoroasă carte din această colecție este lucrarea lui V. Alecsandri, *Despot Vodă*, apărută în 1880. Valoarea cărții este mult sporită de autograful autorului cu următorul conținut: *Domnului A. Crețescu – Prim Prezident al înaltei Curți de Justiție și Casație, omagiu respectuos din partea autorului*. Lucrările lui Gh. Asachi – deschizător de drumuri în cultura și literatura românească, completează șirul colecției cu următoarele titluri de carte: *Culegeri de poezii*, Iași, 1863, *Descriere din istoria Moldovei*, Iași, 1834, *Poezii a lui Aga G. Asaki, mădular Academiei din Roma*, Iași, 1836 etc. Șirul poate fi continuat de lucrările „ceahlăului prozei românești” – M. Sadoveanu, lucrările marelui orator, om politic, istoric și literat – M. Kogălniceanu, cronicile geniului – Bogdan Petriceicu Hasdeu, realizările marelui dascăl, gânditor român, ilustru cărturar – N. Iorga și, nu în ultim rând, inegalabila creație a marelui M. Eminescu, care și-a încercat pana nu doar în poezie, dar și în proză.

Alte prețioase autografe aparțin personalităților precum: Dumitru Moruzi, Leon Boga, Paul Mihail, G.O. Zlatov, N. Moghileanski, Ioan G. Sbiera ș.a.

Deosebit de importante și cu valoare bibliofilă sunt manualele, datate cu secolul XVII-XIX, care au cunoscut o largă circulație în școlile basarabene. Un autor al primelor manuale basarabene este Ștefan Marțella, cunoscut iluminist din Basarabia, care și-a dedicat viața alcătuirii și traducerii manualelor didactice. Lucrarea *Российско-румынская грамматика*, editată la Sankt Petersburg în 1827, după 15 ani de la anexarea Basarabiei de către Rusia, a fost alcătuită după modelul *Gramaticii* tipărită în 1819 la Chișinău.

Un interes vădit prezintă primul manual de științe ale naturii, *Istoria Naturală*, al lui Iacob Cihac, întemeietorul Societății de Medici și Naturaliști din Iași, editat la Iași, în 1837. Meritul autorului este că a încercat să explice legile naturii din punct de vedere materialist.

Pentru cei interesați de domeniul juridic, de legile ce se administrau în Principatul Moldovei, pot consulta *Manualul administrativ al Principatului Moldovei, cuprinzătoru legilor și dispozițiilor introduse în țară de la anul 1832 pînă la anul 1855*, publicat la Iași în Tipografia Buciumului Românesc, în anul 1856.

Manualele din renumita tipografie-litografie „Institutul Albinei”, înființată și gestionată de Gh. Asachi, sunt prezente în colecția dată. Manualul *Elemente de matematică*, Iași, 1838, a aparținut cândva Bibliotecii Gimnaziștilor din Cernăuți. Manualul de limbă franceză *Mică gramatică franceză pentru învățătura tinerimei moldo-române dupre Noel și Șapsal*, al lui Theodor Codrescu, editat în aceeași tipografie, în 1841, a făcut parte din biblioteca Muzeului Rumânțev din Moscova. Manualul de istoria Principatului Moldovei al lui Ioan Albineț, scos la tipografia susmenționată la 1845, provine din biblioteca personală a lui Sever Zotta.

Aceste constatări pun în evidență valoarea manualelor românești și circulația largă de care s-au bucurat. Prin intermediul manualelor, în școli a fost răspândită literatura română. Din aceste manuale le putem menționa pe cele ale lui Ioan Doncev, luptător neobosit pentru prosperarea școlii naționale, alcătuitor de manuale în limba maternă, *Cursu primitiv de limba română compus pentru șolele elementare și 4 clase gimnasiale*, editat la Chișinău, în tipografia particulară a lui Akim Popov, în 1865. Timp de jumătate de secol, cărțile sale au fost unicele manuale de limbă moldovenească, care mai puteau fi găsite în bibliotecile din Basarabia și dincolo de hotarele ei.

Printre tipăriturile patrimoniale, un loc deosebit îl ocupă colecția *Publicații periodice*. Ele reflectă viața social-politică, economică și culturală al secolelor XIX- XX, conținutul cărora pot servi cu certitudine temelia studiilor, privind trecutul istoric al Basarabiei. Prima publicație periodică din Basarabia, editată în perioada anilor 1854-1873 este ziarul *Бессарабские областные ведомости*. Alte ziare și reviste precum: *Basarabia* – primul ziar național-democratic din Chișinău, *Viața Basarabiei* – a favorizat fondarea Societății scriitorilor basarabeni, *Din trecutul nostru* – fondată

și condusă de istoricul și genealogul Gh. Bezviconi, *Luminătorul* – cea mai statornică revistă basarabeană și a doua de tip teologic, *Revista Societății Istorico-Arheologice din Chișinău* – revistă ce se ocupa cu educarea spirituală și culturalizarea societății, *Candela*, *Școala Basarabiei* – cu un rol aparte în procesul național de educație culturală, *Cuvânt moldovenesc* – apariția căreia se datorează naționalistului basarabean Vasile Stroescu, pe paginile cărora au fost abordate subiecte din domeniile enumerate mai sus și care au servit drept pistă de lansare a multor autori autohtoni. Aceste publicații, șirul cărora poate fi continuat, cu toată asprimea cenzurei, au contribuit la răspândirea spiritului patriotic în societatea basarabeană la acea vreme.

Donațiile considerabile din partea bibliofililor, au contribuit la îmbogățirea și diversificarea fondului patrimonial al Bibliotecii Naționale. Gestul nobil a parvenit din dorința de a pune la dispoziția cititorilor de rând și a cercetătorilor științifici bibliotecile personale, gest soldat cu crearea colecțiilor personale precum: colecția personală „Clara și Pavel Balmuș”, „Ion și Victor Bârsan”, „Aurel Marinciuc”, „Iurie Kojevnicov”, „Anton Crihan”, „Alexandru Șoltoianu”, „Alexandru Magola”, „Iurie Colesnic” etc.

Activitatea de cercetare a patrimoniului documentar în cadrul Bibliotecii Naționale se face pe trei direcții. Prima – descrierea științifică a cărților incluse în colecțiile tematice și personale cu scopul de a realiza cataloage de colecție. A doua direcție – cercetarea formării și evoluției colecțiilor de patrimoniu, cercetarea istorică anumitor documente patrimoniale din fondurile bibliotecii. A treia direcție – pregătirea pentru publicare a rezultatelor cercetărilor.

Primele cercetări științifice a colecțiilor patrimoniale au demarat în anii 1975-1976, când angajații secției Carte veche și rară, au generat lucrul de valorificare, cercetare și identificare a cărților moldovenești, editate în secolele XVII-XIX pe teritoriul Moldovei.

Pentru o utilizare mai eficientă a informației valorificate și pentru a efectua cercetări științifice avansate, a fost pusă baza colaborărilor cu biblioteca centrală a Academiei de Științe a Moldovei, colaborare ce a dus la realizarea primei lucrări de anvergură în domeniul valorificării patrimoniului documentar, apărute în volume cu titlul *Cartea Moldovei: catalog general*. Primele două volume ale lucrării au fost editate în perioada anilor 1990-1992, volumul trei în 2013. Volumele reflectă producția editorială din Moldova istorică, păstrate în principalele biblioteci, instituții arhivistice și muzeale din țară. Cercetând conținutul volumelor, poți urmări etapele de dezvoltare și răspândire a tiparului pe teritoriul Moldovei.

Rezultatele cercetărilor științifice mai sunt reflectate în articole, comunicări, culegeri științifice.

Primele încercări în domeniul salvagădării și prezervării numerice a documentelor patrimoniale au fost crearea bazelor de date „Cartea veche a Moldovei” și „Memoria Moldovei”, devenind pe parcurs parte componentă a Catalogului Colectiv Partajat SIBIMOL. Tot în acest context a fost numerizată *Cazania* de la București, 1768, considerându-se a fi primul pas în crearea fondului de protecție (rezervă) al Bibliotecii Naționale.

Constituirea și lansarea în 2010 a Bibliotecii Naționale Digitale „Moldavica”, prima bibliotecă digitală din Republică, a lărgit aria de acces la documentele patrimoniale ale BNRM. Prin aceasta s-a asigurat buna circulație, schimbul de valori culturale, promovarea și diseminarea valorilor naționale pe plan intern și internațional. Marele avantaj al creării BND „Moldavica” este protejarea originalelor documentelor patrimoniale.

Actualmente, utilizatorii au posibilitatea de a accesa texte integrale ale documentelor patrimoniale digitalizate stocate în colecții: ediții periodice, manuscrise, carte veche, cărți poștale, ex-libris, muzică tipărită.

Schimbările galopante din societatea informațională n-au diminuat obiectivul primordial al Bibliotecii Naționale – prezervarea și valorificarea patrimoniului documentar, ba din contra a contribuit la diversificarea produselor și serviciilor realizate pentru utilizatori, ca răspuns la provocările și exigențele societății informaționale. Prin implementarea accesului deschis la

colecțiile patrimoniale, Biblioteca Națională a Republicii Moldova se poziționează ca instituție inovatoare care își valorifică cunoștințele organizaționale cu ajutorul noilor tehnologii și instrumentelor de comunicare. Totodată, Biblioteca Națională a Republicii Moldova se poziționează și ca centru de susținere și promovare a activităților științifice, culturale, sociale și educaționale pentru întreaga societate.

Referințe bibliografice:

1. COSOVAN, Veronica. *Patrimoniul documentar al Moldovei istorice : arealul geografic și filierile de înstrăinare*. În : *Magazin Bibliologic*, 2005, Nr. 1-4, pp. 95-99. ISSN: 1857-1476.
2. DANILOV, Maria. *Cartea basarabeană în colecțiile Bibliotecii Academiei Duhovnicești din Sankt Petersburg (sec. XIX-înc. sec. XX)*. În: *Magazin Bibliologic*, 20156, Nr. 1-4, pp. 9-16. . ISSN: 1857-1476
3. EȘANU, Andrei. *Tipăriturile lui Ivan Feodorov în Țările Române*. În : *Magazin Bibliologic*, 2013, nr. 1/4. pp. 49-60. ISSN : 1857-1476.
4. GANENCO, Petru. *Scrieri istorice. Vol. 1. Chișinău, 2001. 196 p. ISBN: 9975-9991-2-3.*
5. NEGRU, Nina. *Bibliotecile Basarabiei și ale Transnistriei și conștiința de comunitate. Chișinău, 2002. 191 p. ISBN: 9975-9992-5-5.*
6. RĂU, Alexe. *Cele mai vechi cărți din colecțiile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova*. În : *Din comorile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. T. 1. Chișinău, 2007. pp. 6-9. ISBN : 978-9975-9580-5-9.*
7. RĂU, Alexe. *Memoria Viitorului sau idei cu porumbei*. În : *Magazin Bibliologic*, 2007, nr. 1/4. pp. 3 – 6. ISSN : 1857-1476.

COLECȚIA AUDIOVIDEOTECA – TEZAU IDENTITAR ÎN STRUCTURA BIBLIOTECII NAȚIONALE

Lilia BALAN,
șef interimar, secția Audiovideoteca

Abstract: Autorul scoate în evidență complexitatea unității de structură din cadrul secției Audiovideoteca, BNRM. Acesteia îi revine un rol important în propagarea culturii muzicale, sprijinirea studiului și activității de cercetare în domeniu. Articolul este centrat asupra componentei, specificului și perspectivelor dezvoltării resurselor documentare ale Audiovideotecii drept componentă de bază a unității de structură.

Cuvinte-cheie: Audiovideoteca; colecții speciale; discuri de vinil; muzică tipărită.

Abstract: The author emphasizes the role of the complex structure within the National Library of the Republic of Moldova, called Audiovideoteca. This one plays an important role in promoting of musical culture, supporting studies in the field. The article focuses on the structure, specific features and perspectives of the documentary research in the Audiovideoteca section, as basic components of this unit's structure.

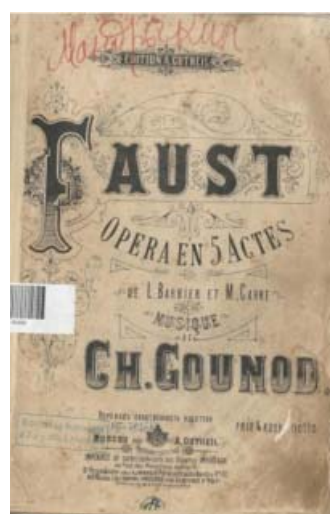
Keywords: Audiovideoteca; special collections, vinyl disks; printed music.

Serviciul Audiovideoteca a fost organizat în structura BNRM în anul 1961, cu scopul de a informa și documenta muzicienii, studenții, certătorii științifici, persoanele pasionate de muzică, în general, și de a le direcționa atenția spre publicații tipărite, documente AV, cărți și alte materiale din domeniul muzical.

Activitatea serviciului este variată, incluzând activități ce țin de constituirea, organizarea și conservarea colecției, valorificarea colecției prin editarea publicațiilor bibliografice și studiilor *in honorem*, organizarea manifestărilor culturale/științifice de amploare. *Saloanele Muzicale*, apreciate și solicitate de către public, au scopul de a valorifica tradițiile culturale și de a promova creațiile muzicale, de a comemora și omagia compozitori, muzicieni și interpreți din țară și de peste hotare. Remarcabilul proiect *Arhiva de Voci* este orientat spre evidențierea (prin înregistrări documentare) personalităților notorii din domeniul culturii, a informatorilor de folclor din Republica Moldova și conservarea/transmiterea informației pentru generațiile următoare.

Activitatea complexă a serviciului are drept bază colecția unicat, specială, constituită din trei subcolecții:

- *publicații de muzică tipărită:* este o subcolecție foarte bogată și variată, incluzând circa 57 728 de exemplare, încorporând toate genurile muzicale. Prima culegere de muzică tipărită a fost înregistrată în Bibliotecă în anul 1949:

Una dintre cele mai prețioase și vechi ediții este, **Faust = Фауст : Opera en 5 actes / Ch. Gounod; libretto: L. Barbier et M. Carre . – Sankt-Pétersbourg : Edition A. Gutheil, 1900. – 356 p.**

Subcolecția conține și manuscrise, donate de către compozitori din țară și din străinătate, unicitatea acestora fiind determinată și de prezența autografelor:

▪ *documente audiovizuale*: subcolecție inițiată în anul 1960, odată cu achiziționarea primului disc de către BNRM; la 14 ianuarie 1966, serviciul Audiovideoteca deținea, deja, circa 3000 de documente sonore. În prezent subcolecția conține circa 29 090 de documente, acestea fiind categorizate după cum urmează:

- ✓ VCs (casete video) – 73
- ✓ Cs (casete audio) – 996
- ✓ CD, DVD (compact discuri audio și video) – 3361
- ✓ DC (discuri de vinil) – 24660

Acestea cuprind toate genurile de muzică: clasică, jazz, rock, muzică din filme, piese de teatru, povești pentru copii etc., din diferite perioade, specifice mai multor popoare. Patrimoniul documentar, acumulat până în prezent constituie circa 30% din colecția Audiovideotecii. Majoritatea fondului este completată cu unități produse în Rusia la Casa de discuri „Melodia” și în alte țări, provenite din achiziții, donații și alte surse de o deosebită valoare istorică, documentară și artistică. În Republica Moldova, în anii 50-60 ai secolului trecut, a fost produs un număr mic de discuri de vinil la Fabrica de jucării și discuri din Chișinău.

Astfel, este de menționat discul „Cântece și melodii populare moldovenești” în prelucrare de Isidor Burdin, editat la Casa de discuri „Melodia”, în interpretarea Mariei Codreanu și Orchestrei de muzică populară „Taraf”; romanețe din filmul „Lăutarii”, muzica de Isidor Burdin, interpret Serghei Lunchevici, vioară; cântecul „Eu doar de tine am nevoie”, text Tit Marin, muzică Efim Crimerman, interpretat de Olga Sorochin, fosta solistă a formației „Noroc”. Aceste lucrări sunt unicat în Republică.

▪ *Cărți și publicații seriale*: subcolecția inserează circa 13022 de exemplare de cărți și 8 379 de exemplare de publicații seriale. Este vorba despre literatură științifică (monografii, studii muzicologice, manuale, culegeri cu analize a operelor muzicale etc.) și lucrări de referință (enciclopedii, dicționare, ghiduri).

În fondul serviciului se păstrează bibliotecile personale ale compozitorilor și muzicologilor Serafim Buzilă, Zlata și Efim Tkaci și a violonistului și dirijorului Dumitru Blajinu. În anul 2013 a fost recepționată colecția „Serghei Pojar”. Completarea arhivei sonore se realizează prin achiziționarea de la persoane particulare (muzicieni, compozitori, interpreți, cineaști, actori) a unor documente audio-video cu valoare deosebită istorică și culturală. Datorită legăturilor de colaborare cu persoane precum: Constantin Rusnac, Gheorghe Mustea, Marian Stârcea, Eugen Gârneț, Zinaida Timofti-Gagiu, Eugenia Marin, Margarita Pojar ș.a., putem completa fondurile

cu copiile documentelor deținute de aceștia.

Colecționarea, dezvoltarea, organizarea, conservarea și punerea la dispoziția utilizatorilor a colecțiilor reprezentative pe diferiți purtători de informații (note, discuri, casete, filme video, documente electronice), în funcție de cerințele reale și potențiale ale utilizatorilor – este sarcina prioritară a serviciului Audiovideoteca.

Valorificarea colecțiilor constituite, atât în scop de cercetare, cât și de promovare/popularizare, este foarte importantă pentru dezvoltarea unei comunități de intelectuali, de persoane cu un orizont extins de cultură umanistă, care ascultă, înțeleg și trăiesc marile valori culturale muzicale, naționale și universale.

Referințe bibliografice:

1. Gagim, Ion. *Studii de filosofia educației*. Bălți, 2017. 160 p. 978-9975-50-191-0.
2. Gagim, Ion. *Știința și arta educației muzicale*. Chișinău, 2004. 222 p. ISBN 9975-928-07-2.
3. *Regulament de organizare și funcționare a serviciului Audiovideoteca*. Manuscra. Chișinău, 2016. 8 p.

COLECȚIA DE ARTE ȘI HĂRȚI: CONȚINUT, ACCES, VALORIFICARE

Svetlana MIRON,
șef secție Colecția de arte și hărți

Abstract: Secția "Colecția de arte și hărți" reprezintă o colecție specială în cadrul Bibliotecii Naționale, care are ca scop informarea, valorificarea patrimoniului artistic imprimat, propagarea artei naționale și universale. Colecția este constituită din cele mai valoroase și reprezentative documente în domeniul artei, care sunt puse la dispoziția beneficiarilor: uniuni de Creație, critici de artă, artiști plastici, studenții instituțiilor de învățământ etc.

Secția "Colecția de arte și hărți" desfășoară o activitate de informare, în vederea valorificării patrimoniului național de artă plastică, prin elaborarea biobibliografiilor, bibliografiilor de recomandare, cataloage ale colecțiilor.

Cuvinte-cheie: documente grafice, colecție de artă, subcolecții, stampă, afiș, reproduceri, cărți poștale, ex-libris, hărți, atlase, grafică aplicată, valorificare, artiști plastici.

Abstract: The section called "The Art Books and Maps Collection" represents a special collection within the National Library of the Republic of Moldova that aims at informing and valuating of the printed artistic heritage, propagating of the national and universal art. The collection consists of the most valuable and representative documents in the field of arts, which are available to various categories of library users, such as creation unions' members, art critics, plastic artists, students of art institutions.

This "Art Books and Maps" section performs an information activity of valuation on the national heritage of plastic arts, producing bio-bibliographies, reference bibliographies, catalogs of collections.

Keywords: graphic documents; the art books collection; sub collections; stamps; posters; reproductions; postcards; ex-libris; maps; atlases; graphics; valuation; plastic artists.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova deține una dintre cele mai valoroase colecții de artă din republică, "Colecția de artă și hărți", care deține documente de valoare bibliofilă: albume, cărți, reviste, hărți, atlase, documente grafice, documente electronice.

Gen de documente	Total (la 01. 01. 2017)
Albume, cărți	33909
Reviste	14951
Hărți, atlase	1319
Documente grafice	174102
Documente electronice	96

„Documentele grafice” reprezintă niște ediții speciale de documente, care după conținut sunt diferite una de alta. Această diferență și le determină specificul de completare, prelucrare și utilizare. Documentele grafice dețin aceleași informații ca și celelalte genuri de documente, rămânând a fi adevărate documente de epocă, constituind o cronică, o adevărată sursă istorică și documentară a epocii care a trecut, o imagine a timpului. Executate în exclusivitate, în mare parte, de graficieni, maeștri ai artei moldovenești a timpului, ele demonstrează legătura artiștilor plastici cu realitatea contemporană în care au trăit.

Documente grafice	Total (la 01. 01. 2017)
Reproduceri	42298
Afișe	18117
Fotografii	4639
Cărți poștale	97188
Stampe, ex-libris	1042

Timbre	182
Grafică aplicată: supracoperte, pliante, calendare, calendare miniaturale, plicuri personalizate, semne de carte, etichete, invitații, diplome, meniuri, programe teatrale.	9167
Diapozitive. Slaiduri.	38

Serviciul „Colecția de arte și hărți” a fost constituit în anul 1992, reorganizat fiind din serviciul „Documente grafice și hărți” (Отдел изоизданий и карт), fondat în anul 1973.

Din anul 1992 secția a fost constituită ca o colecție de artă, deoarece documentele grafice care se păstrau aici făceau parte din patrimoniul documentar național și serviciul a primit denumirea de “Colecție de artă și hărți” formată din mai multe subcolecții cu o tematică variată fără nici o limită cronologică din toate domeniile de cunoaștere umană cu preponderență în domeniul artelor: artă în general, arhitectură, sculptură, desen, arte decorative, pictură, grafică, cinematografie, teatru. Astfel serviciul și-a lărgit aria sa de completare. Dacă până în anul 1992 serviciul era completat numai cu documente ilustrative, albume, unde predomina ilustrația, fără text sau parțial cu text, după 1992, serviciul a început să fie completat cu literatură în domeniul artelor în general, teorie, istoria artelor, artă plastică, artă cinematografică, artă teatrală etc. Aceasta a îmbunătățit considerabil procesul de deservire a utilizatorului.

Colecția de albume, cărți reprezintă cea mai importantă parte a fondului din cadrul „Colecției de artă și hărți”, formată din albume, monografii, studii de artă, cataloage ale expozițiilor, ghiduri, dicționare, enciclopedii, ediții bibliografice și informaționale în domeniul artelor cât și ediții cu caracter universal.

Colecția de reviste este unică prin conținutul său tematic: studiul artelor, arhitectură, design, interior design, grafică, pictură, artă teatrală, cinematografie, artă fotografică, muzeistică.

Colecția de hărți și atlase oferă cititorului un instrument de certă valoare, datorită diversității acesteia: hărți fizice, politico-administrative, istorico-geografice, climaterice, ghiduri turistice. Aria cronologică a acestei colecții începe cu anii 1950 al secolului trecut.

Colecția de cărți poștale din Patrimoniul Bibliotecii Naționale rămân a fi adevărate documente de epocă, o cronică a societății în imagini cu viața, obiceiurile și preocupările ei. Unice rămân a fi cărțile poștale ilustrate cu imagini din Basarabia, și din Chișinăul de altă dată, imagini valoroase din viața rurală a Basarabiei, obiecte arhitecturale de menire socială din Chișinău, diferite clădiri orașenești, chipuri de basarabeni (acestea sunt conservate în Colecția de carte veche și rară).

În fondurile Secției „Colecție de artă și hărți” se păstrează o colecție de carte poștală rusească editată de până la 1917 la diferite edituri particulare de pe atunci cu o tematică foarte diversă. Merită de menționat și cartea poștală ilustrată cu imagini din România din diverse localități. Din colecție mai fac parte și celebrele vederi din perioada de pionerat (până la 1900) de tipul „Gruss aus...” (Salutări din...) ori „Souvenir de la...”. Clișeele acestor cărți poștale s-au făcut în Austria și Germania. Colecția de carte veche poștală din diferite țări este foarte reprezentativă, ca de exemplu: „Germania de până la 1940”, „Istoria Franței” etc.

Colecția de carte poștală ce reflectă imagini ale orașului Chișinău de altă dată – 65 de doc. și Colecția de carte poștală veche ale țărilor lumii de până la 1940 – 179 doc. au fost digitizate în cadrul Proiectului Biblioteca Națională Digitală Moldavia.

Colecția de stampe a fost constituită în anul 1971, în urma donației oferite de Muzeul Național de Arte Plastice. Pe parcursul anilor au mai intrat 15 stampe, donate de plasticianul Grigore Plămădeală și 2 stampe donație din România cu tema „Eminesciana”. Colecția de stampe a devenit o parte a tezaurului Bibliotecii, deoarece sunt executate în exclusivitate de graficieni, maeștri ai artei moldovenești în diferite tehnici: acvaforte, linogravură, litografie, xilogravură

etc. Tematica stampelor este foarte variată, demonstrând astfel legătura artiștilor plastici cu realitatea contemporană: lupta pentru pace, tema patriotică, omul muncii, natura pitorească a republicii, viața și obiceiurile de la sat și oraș, transformările din republică). Colecția este o importantă sursă de documentare referitoare la evenimentele istorice și culturale ale Republicii Moldova din a doua jumătate a secolului XX. Cele mai vechi stampe datează cu anii 1954 – „Fetele din Ciadîr-Lunga” de Ilie Bogdesco, 1958 – „Cetatea Belgorod-Dnestrovsk” și „Cetatea Kamenet-Podolisk” de Ghenadie Zîkov, 1959 – „Ultima moară de apă” la fel de Ghenadie Zîkov, 1959 – „Întrerupere” și „Strânsul merilor” de Eugen Merega. Nume importante prezente în colecție sunt: Iacov Averbuh, Leonid Beleaev, Ilie Bogdesco, Emil Childescu, Vasile Cojocaru, Alexei Colâbneac, Victor Coval, Aurel David, Leonid Grigorașenco, Filimon Hămuraru, Victor Ivanov, Valentin Koreakin, Eugen Merega, Grigore Plămădeală, Eleonora Romanescu, Ion Tăbârță, Petru Țurcan, Igor Vieru, Gheorghe Vrabie, Ghenadie Zîkov etc.

Colecția de afișe din perioada socialismului ce face parte din tezaurul Bibliotecii Naționale, constituie o adevărată sursă istorică și documentară a epocii care a trecut, o imagine a timpului (afișe social-politice, satirice, de informare și reclamă, teatrale, didactice, metodico-instructive). Aria lor cronologică cuprinde anii 1947, 1950, 1960, 1970-1992 și sunt oglindite în aparatul de referință a secției „Colecție de artă și hărți” cu o plenitudine maximală.

Cea mai mare parte a colecției îl constituie afișele social-politice, semnate de maeștri de artă consacrați ai perioadei sovietice.

În perioada sovietică afișul a devenit mai mult decât un desen pe o temă actuală, de regulă el a devenit un simbol, care însuflețea populația la fapte mărețe, la fapte eroice, la lupta pentru pace, la realizări istorice de construire a economiei socialiste, a comunismului.

Tematica afișelor social-politice din acea vreme rămâne a fi principiul realismului socialist și alte imperative ale timpului de atunci, care aveau rolul de propagandă în rândurile populației, promovând ideologia partidului de guvernământ, a Partidului Comunist, aniversarea unor momente importante din istoria Țării.

Afișul ca gen de grafică, un gen relativ nou în arta plastică din RSS Moldovenească, a ocupat un rol important și a luat amploare în anii 1946-1951, când a fost organizată Expoziția de afiș, grafică de carte și de șevalet (1946-1951).

Colecția de reproduceri este valorificată în plan tematic pentru instruirea și propagarea istoriei, artei, culturii, literaturii și a altor discipline. Colecția este foarte bogată în imagini ale portretelor oamenilor iluștri, arhitectură ale marilor muzee din întreaga lume.

Colecția de Ex-librisuri deține mai multe lucrări originale executate de graficieni din diferite țări: două opere în tehnica gravurii în lemn transversal, semnate de celebrul grafician leton Peter Upits, lucrările lui Alexandru Rădulescu, care lucrează în două tehnici grafice: linogravură și acul sec. În tehnica linogravurii, dar cu specificul linogravurii color, dispunem de două capodopere semnate de Emil Dobriban din Cluj.

Alte două lucrări originale sunt semnate de graficianul Mircea Bochiș. Graficienii din Republica Moldova sunt reprezentați prin Leonid Nikitin, care lucrează în tehnica gravurii în masă plastică și linogravură și Valeriu Herța cu gravuri în masă plastică.

În vederea valorificării colecției de ex-libris, constituită prin donații ale cunoscuților creatori al acestui gen de grafică: Valeriu Herța, Leonid Nikitin, African Usov, Antoseac Arcadie, Baci Nicolae, Kravcenko Vladimir și alții și care se păstrează în secției „Colecție de artă și hărți”, a fost digitizată în cadrul Proiectului Biblioteca Națională Digitală „Moldavica”. Tematica acestei colecții este foarte variată: portrete ale unor mari personalități ale vieții politice și culturale ale vremii, peisaje, scene din viața socială, scriitorii și opera lor, aniversări și comemorări personale etc.

Această colecție conține 61 documente.

Colecția de grafică aplicată (accidente): supracoperte, pliante, calendare, calendare miniaturale, plicuri personalizate, semne de carte, etichete, invitații, diplome, meniuri, programe

teatrale, timbre este la fel o colecție foarte reprezentativă foarte prețioasă pentru cititorul nostru. Supracoperta, cutia cărții – face parte din arta graficii de carte.

Completarea colecțiilor se efectuează prin intermediul depozitului legal, donații, achiziții, librării.

Evidența documentelor grafice se efectuează prin înregistrarea în Registrul de Mișcare a fondului unde sunt specificate după genuri de documente. După aceia sunt înregistrate în Registrele pe genuri unde li se aplică numărul de aranjare la raft.

Documentele grafice ale pictorilor moldoveni sunt oglindite în aparatul de referință tradițional de fișe cu o plenitudine maximală. Informațiile despre genurile de documente sunt introduse în baza de date a Bibliotecii. Secția „Colecție de arte și hărți” a participat la implimentarea Modulului de Circulație al Programului TinREAD: retroconversia înregistrărilor în baza de date a colecțiilor de albume, cărți, reviste, reproduceri, documente electronice.

În vederea valorificării patrimoniului cultural național de artă plastică, în cadrul Proiectului editorial-poligrafic „Moldavica”, inițiat de Biblioteca Națională, colecția „Plasticienii Moldovei”, au fost elaborate biobibliografiile celor mai valoroși artiști plastici din domeniul artelor, deveniți clasici deja: Igor Vieru, Mihail Grecu, Gheorghe Vrabie, Alexei Colâbneac, Eleonora Romanescu, Ilie Bogdesco, Mihail Petric. Au fost elaborate două biobibliografii la solicitare, a artiștilor plastici Tudor Zbârnea și Gheorghe Oprea.

Colecția de stampe și Colecția de afișe a servit ca obiect de cercetate în vederea elaborării albumelor:

1. *Stampa Moldovei (1954-1996) din colecția de artă și hărți a Bibliotecii Naționale* : Catalog-Album / Svetlana Miron; Bibl. Naț. a Rep. Moldova. – Ch. : BNRM, 2012

2. *Afișul Moldovei: Afiș social-politic și satiric (1949-1992) din colecția de artă și hărți a Bibliotecii Naționale* : Album. – se află în curs de editare.

Meșteșugurile populare ca parte continuă a ocupațiilor de bază a poporului nostru de-a lungul timpului, a servit ca temă de cercetare, în vederea valorificării colecțiilor Bibliotecii Naționale, în special colecțiile de publicații seriale și periodice, care au deja, o valoare bibliofilă incontestabilă. A fost elaborată bibliografia:

3. *Meșteșuguri populare tradiționale moldovenești* : (Din colecțiile Bibliotecii Naționale) : Bibliografie de recomandare / Bibl. Naț. a Rep. Moldova, Proiectul editorial „Moldavica”; alcăt.: Svetlana Miron; dir. gen.: Elena Pintilei. – Chișinău : Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2017

Biblioteca Nationala a Republicii Moldova deține o Colecție de artă unicală, ce face parte din patrimoniul național cultural al Republicii Moldova și care trebuie să fie păstrată pentru generațiile viitoare.

Referințe bibliografice:

1. *Cosma, Gheorghe. Afișul românesc. București: Meridiane, 1980. 78 p.*
2. *Русский плакат. XX век. Шедевры = The Russian poster 20 th Century Masterpieces / Российская Государственная Библиотека. Москва: Контакт-Культура, 2000. 175 p.*
3. *Rocasiuc, Victoria. Artele plastice din Republica Moldova în contextul sociocultural al anilor 1940-2000. Chișinău : „Bons Offices”, 2011. 275 p.*
4. *Фонды Российской государственной библиотеки. [on-line]. [Accesat 6 iulie 2017]. Disponibil: <http://www.rsl.ru/ru/s2/s271971/#12>*
5. *Colecții speciale. Biblioteca Națională a României. [on-line]. [Accesat 6 iulie 2017]. Disponibil: <http://www.bibnat.ro>*
6. *Bibliothèque nationale de France. [on-line]. [Accesat 6 iulie 2017]. Disponibil: <http://www.google.ro/#q=bibliothèque+nationale+de+france+le+plakate>*
7. *Stampa Moldovei (1954-1996) din colecția de artă și hărți a Bibliotecii Naționale* : Catalog-Album. Ch. : BNRM, 2012. 123 p.

LITERATURILE LUMII ÎN BIBLIOTECA NAȚIONALĂ

Elina BOLGARINA,
șef secție Literaturile lumii

Abstract: Prezentul articol reliefează conceptul funcțional al structurii specializate din cadrul Bibliotecii Naționale. Autorul centrează atenția utilizatorilor asupra funcțiilor prioritare ale unității de structură: acces la textele integrale/originalale ale valorilor literaturii universale; asigurarea informațională și documentară a cercetărilor în domeniul literaturii universale; crearea suportului informațional și documentar pentru procesul literar din Republica Moldova (informarea și documentarea scriitorilor, criticilor literari, traducătorilor asupra evoluției literaturii universale în general și a procesului literar în țări aparte); crearea unei colecții reprezentative de documente, promovarea, contabilizarea bibliografică și valorificarea literaturii universale în Rep. Moldova; fundamentarea activității de autoinstruire și ridicarea nivelului de cultură generală.

Cuvinte-cheie: concept funcțional; literaturile lumii; literatura universală

Abstract: The article reflects the functional concept of one of the special structures of the National Library. The author focuses on the main functions of this unit of the library: the users access to the original texts of the world literature, creation of information and documentary support for literary process in the Republic of Moldova (information and research for writers, literary critics, translators, on the topics of evolution of the world literature and on literary process in different countries); creation of a representative collection of documents, promotion, bibliographic research and valorization of the world literature in the Republic of Moldova; help in self-training activity and raising the level of general culture.

Keywords: functional concept, world literatures, world literature

Conceptul funcțional al serviciului Literaturile lumii a fost aprobat și aplicat, începând cu anul 2001. Reașezarea organizațională și funcțională a serviciului Publicații în limbi străine în cadrul Literaturilor lumii, a avut drept urmare trecerea de la *principiul general-lingvistic* de organizare (acesta generând paralelisme și dublări cu celelalte compartimente ale structurii bibliotecii și impunând un caracter sporadic și, adeseori, superficial, în ceea ce privește completarea colecției și a bazelor de date) la cel *domenial*, care presupune primatul parametrilor profesional-biblioteconomici, caracter sistematic și profund în colecționarea de documente și acumularea de informații.

Astfel, funcțiile de bază ale serviciului sunt:

- asigurarea informațională și documentară a cercetărilor în domeniul literaturii universale;
- crearea suportului informațional și documentar pentru procesul literar din Republica Moldova (informarea și documentarea scriitorilor, criticilor literari, traducătorilor);
- asigurarea informațională și documentară a popularizării și valorificării realizărilor literaturii universale în Republica Moldova;
- crearea suportului informațional, documentar în sprijinul studierii literaturilor și limbilor moderne, precum și pentru publicul larg în activitatea de autoinstruire și ridicare a nivelului de cultură generală;
- asigurarea accesului la informație și documente reprezentative, privind evoluția literaturii universale în general și a procesului literar în țări aparte.

Noul concept funcțional atribuie serviciului o complexitate de activități și procese de bibliotecă, acestea incluzând:

- dezvoltarea colecției reprezentative/unicat de publicații, editate în străinătate (completarea curentă, retrospectivă și perspectivă; contabilizarea colecției; analiza eficienței acesteia etc.);
- asigurarea accesului și comunicarea componentelor colecției (diversificarea și personalizarea serviciilor orientate spre utilizator; servicii de informare bibliografică și documentare;

activități cultural-științifice de profil; analiza necesităților utilizatorilor și corespunderea calității serviciilor nevoilor cercetătorilor, specialiștilor practici, studenților și altor categorii prioritare de utilizatori);

- *activități de cercetare în domeniu* (studii și cercetări asupra colecției în scopul promovării unicității acesteia; cercetări bibliografice, elaborare/editare de publicații științifice, biblioteconomice, de popularizare; organizare de evenimente/reuniuni etc.).

Eforturi deosebite sunt depuse în scopul dezvoltării colecției reprezentative de publicații, editate în străinătate, în continuare axându-ne pe această componentă fundamentală a activității serviciului Literaturile lumii.

Serviciul Literaturile lumii pune la dispoziția utilizatorilor o colecție specială, destinată accesului, popularizării și valorificării literaturii universale în Republica Moldova. Sub acest aspect, colecția a fost organizată la sfârșitul anului 2000 și include compartimente mari de carte în limbi moderne: literatură artistică, critică literară și lingvistică:

- literatura universală, în general;
- documente care reflectă evoluția literaturilor țărilor lumii (istoria literaturilor, curente și școli literare, premii și laureați, critică literară, publicații literare, organizații scriitoricești etc.);
- documente care contribuie la înțelegerea mai profundă a evoluției literaturilor (folclor, istoria culturii și civilizației);
- limba diverselor țări, manuale pentru studierea limbilor moderne, ghiduri, dicționare, enciclopedii lingvistice și generale etc.;
- ediții bibliografice de conținut literar, lingvistic din diverse surse;
- documente despre cultura și civilizația universală;
- materiale de etnografie și jurnalism.

Sursele de dezvoltare a colecției sunt tradiționale, pentru o bibliotecă națională: depozit legal, cumpărare (din librării, edituri, colecții personale), schimb internațional, transferul de publicații, donații.

În dezvoltarea colecției sunt aplicate anumite criterii de selectare:

- valorice: publicații, semnate de către autori incluși în lucrări de istorie literară și manuale universitare, laureați ai premiilor literare, traduși în mai multe limbi
- tipologice: publicații de valoare științifică (monografii, culegeri de lucrări, lucrări de sinteză etc.); de referință (enciclopedii, dicționare literare și lingvistice, bibliografii literare); didactice (pentru instruire, învățare și studiu: manuale, cursuri universitare, cărți de studiu, cursuri intensive, ediții comentate); lucrări originale ale scriitorilor sau traduceri în limbile de largă circulație (engleză, franceză, germană etc.)
- suport de fixare a informației: hârtie (cărți, reviste, ziare literare și lingvistice); suport electronic (CD, DVD); suport magnetic (discuri, benzi magnetice, alte documente AV); microformate (microfișe); ediții ilustrate dedicate autorilor, placute.

Compartimentul „beletristică” (documente în original) este cel mai bogat din republică, incluzând mai mult de 25 de mii exemplare de cărți. Acesta include literatura artistică clasică și modernă engleză, americană, franceză, germană, italiană, spaniolă etc.

Compartimentele „Critică literară” și „Lingvistică” includ, 7 și respectiv 21 mii de exemplare de documente, într-o varietate de formate: cărți, materiale audio și CD/DVD, periodice. Preponderent sunt prezente documente, privind limbile europene, în prezent însă aria lingvistică se extinde, mai ales spre limbile asiatice, aceasta fiind o reflecție a diversității necesităților utilizatorilor.

În prezent, colecția de carte a serviciului Literaturile lumii include mai mult de 56 de mii de documente. Dintre cele mai valoroase achiziții, menționăm serii de carte pe profilul serviciului, realizate de edituri engleze și americane (Oxford University Press, Cambridge University Press, Penguin, Collins, Macmillan, Routledge); franceze (Larousse, Robert, Gallimard); italie-

ne (Alma Edizioni, La Spiga ș.a.). Din achiziții de format electronic menționăm: *Oxford English Dictionary* pe CD, *Encyclopaedia Britannica* pe CD, analog lărgit și reînnoit a celor 32 de volume a celebrei enciclopedii englezo-americane, și *Encyclopedie Larousse*. Colecția include și audio cărți pe DVD și CD, în mare parte opere artistice clasice și contemporane, culegeri de folclor, cărți de lectură ușoară înscrise pe discuri pentru audiție.

O sursă importantă, apreciată de către utilizatori, sunt publicațiile periodice. Acestea dispun de o mulțime de avantaje: reflectarea rezultatelor cercetărilor de profil; accesibilitate; continuitatea materialelor etc. Este vorba atât despre revistele literare, ce includ opere de poezie, beletristică și eseuri, revistele de critică literară, în format tradițional, achiziționate în baza abonamentelor, donațiilor, schimbului internațional, cât și despre revistele electronice, accesarea cărora este asigurată prin intermediul paginii WEB a BNRM.

Colecția conține circa 8 mii de volume legate a serialelor, incluzând cele mai prestigioase ziare din domeniul literaturii și al criticii literare britanice, ca *The Times Literary Supplement* și *London Review of Books*; jurnale americane, canadiene și engleze din domeniile civilizației și culturii, literaturii, lingvisticii, precum : *Classical Quarterly* și *Classical Review*, *Eighteenth-Century Studies*, *English Language Teaching Journal (ELT)*, *The Georgia Review*, *International Journal of Lexicography*, *Romance Philology*, *Literature and Theology*, *Philosophy and Literature*, *Prairie Schooner*, *Phoenix*, *Review of English Studies* și altele.

Interesul utilizatorilor, în prezent, este orientat mai ales spre publicațiile periodice în format electronic, acestea oferind operativitate și accesibilitate la informații actuale, de calitate științifică. Astfel, la dispoziția utilizatorilor este pus *English Dictionary Online*, baza de date *Cambridge Journals Online* care oferă acces la textele integrale ale revistelor din domeniul literaturii și lingvisticii, editate sub egida prestigioasei universități.

În ultima perioadă iau amploare parteneriatele în scopul dezvoltării colecției *Literaturile Lumii*. Parteneriatele reprezintă o soluție de asigurare a principiilor operativității, continuității, actualității în dezvoltarea colecției, dar și un catalizator al valorificării creativității personalului de bibliotecă, stimulării spiritului antreprenorial, solicitând eforturi permanente, dedicare, empatie și talentul de a comunica cu oamenii.

Un exemplu elocvent în acest sens este colaborarea cu Ambasada Statelor Unite ale Americii, având drept rezultat donații reprezentative de carte americană, organizare de activități informaționale și culturale etc. Astfel, în ultimul deceniu colecția serviciului s-a îmbogățit cu 625 de titluri de cărți beletristice și critică literară (opere de renumiți autori americani, din secolele XX-XXI, laureați ai premiului Pulitzer, ai Premiului Național de Carte, și ai altor distincții naționale și internaționale).

Grație colaborării cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a Republicii Moldova, între anii 2010-2012 colecția *Literaturile Lumii* a fost completată cu donații din partea bibliotecilor naționale de Azerbaidjan, Bulgaria, Italia, Portugalia, Rusia, Spania, Turcia.

În anul 2013, comunitatea moldovenilor din Elveția ne-a dăruit mai mult de 1000 de exemplare de ediții de carte, publicate în Elveția, Austria, Germania, Italia.

Relații profesionale fructuoase sunt dezvoltate cu Institutul Polonez de la București. În anii 2015-2016 instituția a decis să-i ofere Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova biblioteca sa de literatură clasică și contemporană poloneză în original. Au fost donate mai mult de 500 de titluri de cărți, inclusiv colecția de literatură feminină poloneză (90 ex.), aceasta incluzând publicații editate la începutul secolului XXI.

Organizația *Journal Donation Project (JDP)* din *New School University* din New York, un partener fidel al serviciului *Literaturile Lumii*, a inițiat încă în anul 1993 un proiect donațional de jurnale în limba engleză. Proiectul continuă și în prezent, BNRM recepționând anual circa 30 de titluri de reviste, spre exemplu: *British Journal of Aesthetics*, *European Psychologist*, *International Journal of Lexicography*, *Music and Letters*, *Sight and Sound* etc.

Colecția Literaturile Lumii este de perspectivă din mai multe motive: facilitează familiarizarea cu evoluția gândirii și a valorilor umanității, contribuind la formarea de atitudini și comportamente; contribuie la sincronizarea literaturii naționale cu altele, augmentând capacitatea de a recepta/prelua/analiza produsele culturii țărilor, la reliefarea reperelor valorice și temelor importante în literatură și lingvistică. Asupra colecției se efectuează lucrări de cercetare, valorificare și popularizare, materializate în expoziții, lansări și prezentări ale cărților, în elaborarea/editarea de publicații bibliografice, metodologice, promoționale, în prezențe pe rețele de socializare, în asigurarea funcționalității blogului (www.libermundi.livejournal.com), care este vizibil în comunitate și reține atenția utilizatorilor din țară și de peste hotare. Este important de a valorifica din plin potențialul colecției, în acest sens Biblioteca Națională orientându-se pentru diversificarea și personalizarea serviciilor de bibliotecă, în funcție de opiniile și nevoile utilizatorilor.

Referințe bibliografice:

1. Rău, Alexei. *Concepția serviciului Literaturile lumii. (Manuscris). 7 p.*
2. *Collection development: past and future.* Ed. by Maureen Pastine. London, New York: The Haworth Press, 1996. 234 p. ISBN 1-56024-825-4
3. *Collection Development: Access in the Virtual Library.* Ed. by Maureen Pastine. London, New York: The Haworth Press, 1997. 225 p. ISBN 0-7890-0385-6.

COLECȚIILE CENTRULUI PRO-EUROPEAN DE SERVICII ȘI COMUNICARE AL BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Elena CARAUȘ,

șef Centrul Pro-European de servicii și comunicare

Abstract: Centrul Pro-European de servicii și comunicare a fost inaugurat la 10 mai 2011 la Biblioteca Națională a Republicii Moldova și are drept scop promovarea valorilor și mentalității europene prin sprijinirea procesului de integrare europeană a Moldovei. Unică în Republica Moldova prin tematica sa dedicată nu doar Uniunii Europene, dar și Consiliului Europei, Biblioteca CPESC a fost constituită în baza Bibliotecii Biroului de informare al Consiliului Europei în Moldova.

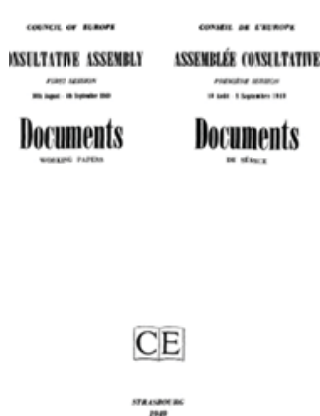
Cuvinte-cheie: Consiliul Europei, Uniunea Europeană, informare europeană.

Abstract: The Pro-European Center for Services and Communication was opened at 10 mai 2011 in the premises of the National Library of the Republic of Moldova. Its objective is to promote european values and mentality and to assist the process of european integration of the Republic of Moldova. Being unique in the Republic of Moldova due to its content dedicated to the Council of Europe and European Union, this library is based on the library of the Information Office of the Council of Europe in Moldova, closed in 2010.

Keywords: Council of Europe, European Union, european information

Consiliul Europei, înființat în 1949, desfășoară o vastă activitate în scopul realizării unei unități mai strânse între membrii săi, prin consolidarea și împărtășirea valorilor comune europene: a drepturilor omului, democrației și statului de drept (7.). Această activitate și-a găsit reflectarea în biblioteca sa, care cuprinde practic toată experiența Consiliului Europei. Această experiență este extrem de valoroasă pentru Republica Moldova, care este membru al Consiliului Europei din 1995 și în prezent își intensifică eforturile în vederea aderării la Uniunea Europeană, proces care este condiționat de punerea în aplicare a standardelor acestor două organizații. Nici o țară nu poate deveni membru al Uniunii Europene fără a fi membru al Consiliului Europei și fără a îndeplini obligațiunile luate față de această Organizație, care la moment regroupează 47 de state membre. În acest context biblioteca găzduită de Centrul Pro-European de servicii și comunicare al Bibliotecii Naționale oferă publicului din țară toată informația pertinentă referitoare la acest proces de integrare europeană. Și publicul țintă nu poate fi doar autoritățile, care în primul rând sunt vizate de documentele europene și au obligația de a le respecta și a le implementa, dar și mediul academic sau ONG-urile care studiază această experiență și, spre exemplu, efectuează studii de compatibilitate sau elevii și studenții care pregătesc teze asupra anumitor subiecte europene, sau cadrele didactice care își propun să educe tânăra generație în spiritul democrației. Nu în ultimul rând reprezentanții societății civile pot apela la standardele și experiența Consiliului Europei în cazul în care sunt interesați de actul guvernării și doresc să fie cetățeni activi.

În colecții se regăsesc procesele-verbale, documentele de lucru, rapoartele și textele adoptate de toate organele Consiliului Europei, începând cu anul 1949, anul constituirii Organizației.

Este foarte interesant să urmărești evoluția primei și celei mai importante structuri pan-europene, consultând documentele, deja istorice, editate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, care inițial se numea Adunarea Constituantă, sau ale Comitetului de Miniștri, sau ale Congresului Autorităților Locale și Regionale din Europa, care, la data creării sale, în 1957, se numea Conferința Permanentă a Autorităților Locale și Regionale din Europa.

Colecția CPESC cuprinde și întreaga serie a Tratatelor Consiliului Europei, începând cu Statutul Organizației, semnat la Londra, în 1949. Chiar și prezentarea editorială este un element care ne permite să urmărim cum de-a lungul acestor peste 60 de ani a evoluat tehnica editorială.

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cunoscută ca CEDO (3), adoptată la Roma, în 1950 și Carta Socială Europeană (2), adoptată la Torino, în 1961, sunt principalele instrumente ale Consiliului Europei de apărare a drepturilor omului care reprezintă nucleul activităților CoE și au impact considerabil asupra vieții de zi cu zi a peste 820 de milioane de europeni. Prevederile CEDO, ale Cartei Sociale, dar și a altor tratate semnate și ratificate de către Republica Moldova sunt obligatorii din momentul intrării lor în vigoare pentru țara noastră. Cunoașterea standardelor unanim recunoscute de statele democratice este o condiție indispensabilă pentru punerea în aplicare a normelor de drept internațional.

Printre publicațiile de referință ar trebui menționate și lucrările ce țin de istoricul, structura și curentele principale de activitate ale Consiliului Europei, programele și rapoartele sale de activitate. O importanță deosebită o are *Anuarul european*, ediție publicată, sub auspiciile Consiliului Europei, de editura Martinus Nijhoff Publishers din Olanda (1). Anuarul european promovează o analiză științifică a organizației europene supranaționale și a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică / Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Fiecare volum cuprinde o prezentare detaliată a istoriei, structurii și activității anuale a fiecărei dintre aceste organizații. Până în 2005, fiecare volum cuprindea un index bibliografic care

reflectă publicațiile relevante apărute în anul respectiv, iar până în 2000 și un compartiment cu articole de opinie ce reflectau principalele tendințe europene.

Aceste tendințe pot fi urmărite și în discursurile și lucrările de opinie ale liderilor de la Strasbourg, personalități eminente europene, care în diferite perioade au stat la cârma Organizației și au promovat ideea unității europene. Ele sunt prezente în colecțiile diverselor formate: cărți, e-publicații, înregistrări audio, CD-ROM.

La acest capitol am putea menționa publicația în limba italiană în 3 volume: *Relații internaționale*, dedicată lui Giuseppe Vedovato (1912-2012), personalitate politică italiană, redactor-șef timp de 50 de ani al *Revistei de studii politice internaționale (International Journal of Political Studies)* fondată în 1934. Un european convins și unul dintre cei mai fideli aliați ai Consiliului Europei în apărarea valorilor sale. Membru al Adunării Parlamentare al Consiliului Europei timp de 22 de ani, în 1972-1975 a fost președintele acesteia și președinte de onoare din 2003. De asemenea, el a fost profesor emerit de istorie la Universitatea "La Sapienza" de la Roma. Vedovato a adunat o bibliotecă impunătoare din peste 20 000 de volume privind istoria sec. XX, diplomația și integrarea europeană, care a fost găzduită, în perioada 1987-2007, de către Consiliul Europei, ulterior fiind repatriată în Italia, Giuseppe Vedovato, a scris mai multe cărți și numeroase articole. Publicația *Relazioni internazionali* din colecțiile CPESC a fost editată în 1997 constituind un omagiu cu ocazia împlinirii a 85 de ani de la nașterea acestei personalități (6).

Biblioteca CPESC cuprinde și opere ale altor persoane eminente din cadrul Consiliului Europei care au scris biografia organizației, dar și a Europei: Denis Huber. *A decade which made history* (4.) sau *Diplomația parlamentară de Heinrich Klebes* (5), între paginile căreia se regăsesc și pasaje dedicate și procesului de aderare a Republicii Moldova la Consiliul Europei.

Biblioteca include publicații ce reflectă activitatea și experiența acumulată de Consiliul Europei în cei aproape 70 de ani de activitate în domenii care actualmente pentru Moldova sunt deosebit de importante: protecția drepturilor omului, în special libertatea de exprimare, guvernarea internetului, drepturile copiilor și ale femeilor, protecția socială și incluziunea persoanelor cu dizabilități și a minorităților, predarea și învățarea istoriei, educația cetățeniei democratice, politicile culturale, protecția mediului ambiant, mobilitatea tinerilor, probleme curente în medicină (bioetica, genetica), democrația locală, eficiența sistemului judiciar. Aceste probleme studiate detaliat de instituțiile Consiliului Europei sunt extrem de actuale când vorbim despre integrarea Moldovei în Uniunea Europeană. Fără înregistrarea progreselor vizibile în aceste domenii, va fi mai complicat de a adera la Uniunea Europeană, mai ales că Consiliul Europei a elaborat recomandări pentru toate statele sale membre, dar și pentru Republica Moldova în special, pentru ca cetățenii săi să cunoască, să accepte și să se conformeze valorilor europene. Aceste două organizații: Consiliul Europei și Uniunea Europeană cooperează pe cele mai diverse aspecte, UE chiar a aderat la mai multe convenții ale Consiliului Europei, aceste structuri au creat sinergii la realizarea obiectivelor comune. Foarte multe proiecte comune sunt inițiate și realizate de Consiliul Europei cu susținerea financiară a UE.

Reieșind din cele expuse, elementele cheie ale acoperirii informaționale de CPESC sunt atât instituțiile și activitățile Consiliului Europei, dar, în egală măsură și cele ale Uniunii Europene. De asemenea, acoperă probleme referitoare la evoluția diverselor probleme din țările și regiunile Europei, activitatea altor organizații internaționale din Europa, probleme ce vizează cetățenii europeni.

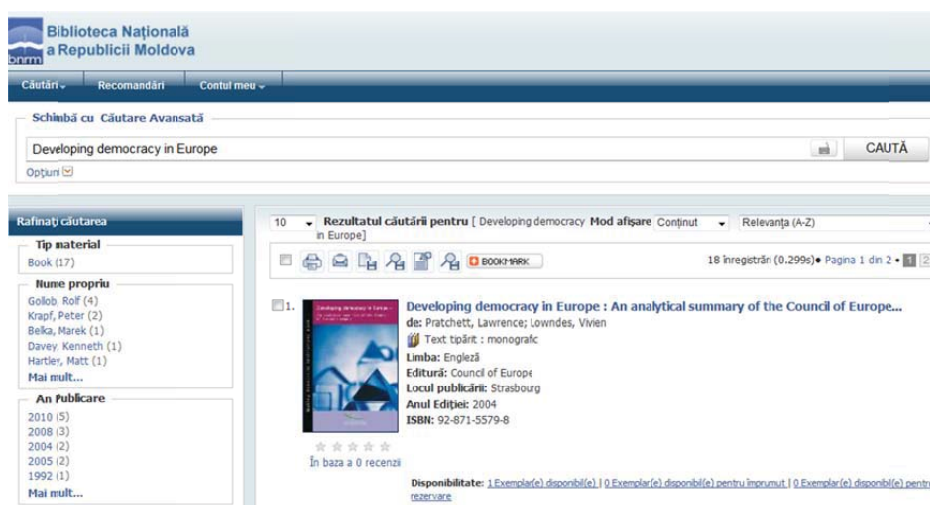
Colecția Centrului Pro-European fiind constituită în baza colecției publicațiilor Consiliului Europei, care a fost găzduită și gestionată de către Biroul de Informare al Consiliului Europei în Moldova până în decembrie 2010, rămâne a fi reflectată în catalogul Consiliului Europei **WebCAT** care poate fi consultat la următoarea adresă (http://normalsup.coe.int/uhtbin/cgisirsi.exe/x/x/0/49?user_id=webcatarch&password=arch)

Astfel, informația despre toate documentele din Colecția Centrului Pro-European poate fi

căutată prin intermediul WebCAT, selectând în câmpul „Library” opțiunea „Information Offices in Europe”. Publicațiile afișate pot fi consultate în sala noastră de lectură. Edițiile lipsă pot fi depistate și solicitate la bibliotecile din alte state europene, care au preluat colecțiile Centrelor de Informare ale Consiliului Europei.

De asemenea, este în desfășurare introducerea acestei vaste colecții în Catalogul BNRM, care permite o identificare rapidă a publicațiilor prin diverse modalități de căutare.

Pentru a facilita consultarea documentelor și a obține o imagine generalizată a structurării acestora în cadrul Colecției, vă propun atenției Dumneavoastră distribuția colecției pe domenii, conform clasificării Consiliului Europei. Aceasta este disponibilă pe blogul CPESC, la adresa <http://cpescmdlib.blogspot.md/p/colectii.html> și permite accesarea conținutului colecțiilor dar și oferă acces la publicațiile în format electronic disponibile pentru public.

■ A: Generalități și referințe

- A.0 Referințe / References / References
- A.1 Raport anual, program de activitate, buget / Rapport annuel, programme de travail, budget / Annual report, work programme, budget
- A.2 Anuar european / Annuaire européen / European yearbook

■ **B: Convenții / Conventions**

- B.2 Colecții / Recueils / Collected edition
- B.3 Convenții / Conventions

■ **C: Acte și texte adoptate / Actes et textes adoptés / Proceedings and adopted texts**

- C.1 Comitetul Miniștrilor / Comité des Ministres / Committee of Ministers
- C.2. Adunarea Parlamentară / Assemblée Parlementaire / Parliamentary Assembly
- C.3. Congresul Puterilor Locale și Regionale / Congrès des Pouvoirs Locaux et Régionaux / Congress of Local and Regional Authorities

■ **D: Afaceri politice, instituționale și democrație / Affaires politiques, institutionnelles et démocratie / Political, institutional affairs and democracy**

- D.1. Consiliul Europei: rolul, structura, aderare / Conseil de l'Europe: role, structure et adhésion / Council of Europe: role, structure, membership
- D.2. Europa Centrală și de Est / Europe Centrale et Orientale / Eastern and Central Europe
- D.3 Organizații internaționale / Organisations internationales / International Organisations
- D.4. Democrație / Democratie / Democracy
- D.5. Cooperare Nord-Sud / Cooperation Nord-Sud / North-South Cooperation
- D.9. Altele / Autres / Other

■ **E: Drepturile omului / Les Droits de l'Homme / Human Rights**

- E.1 Convenția și referințe / Convention et references / Convention and reference
- E.3. Jurisprudența / Jurisprudence / Case-Law
- E.3.1 Publications de la Cour européenne des droits de l'homme : série A, arrêts et décisions = Publications of the European Court of Human Rights : series A, judgements and decisions / Cour européenne des droits de l'homme
- E.3.1 Cour européenne des droits de l'homme : Recueils des arrêts et décisions / Greffe de la Cour = European Court of Human Rights : Reports of judgements and decisions / Registry of the Court
- E.4. Educație și documentare privind drepturile omului / Education et documentation sur les droits de l'homme / Human Rights education and documentation
- E.6. Alte rapoarte privind drepturile omului / Autres rapports sur les droits de l'homme / Other Human Rights questions
- E.6.1. Dosare cu privire la drepturile omului / Dossiers sur les droits de l'homme / Human rights files
- E.6.2. Manuale privind drepturile omului / Précis sur les droits de l'Homme / Human rights handbooks
- E.7. Carta socială / Charte sociale / Social Charter
- E.8. Egalitatea genurilor / Egalité des sexes / Gender Equality
- E.9. Tortura / Torture / Torture

■ **F: Mass-media și societatea informațională / Société de l'Information et médias / Information Society and Medias**

- F.1. Dosare mass-media / Dossiers sur les medias / Media files
- F.8. Mass-media și internet: Conferințe europene / Médias et Internet: Conférences européennes / Medias and Internet: European Conferences
- F.9 Mass-media și internet: Altele / Médias et Internet: Autres / Medias and Internet: Other

■ **G: Probleme sociale / Questions sociales / Social questions**

- G.1. Securitate socială / Sécurité sociale / Social Security
- G.2. Demografie / Démographie / Population
- G.2.1. Studii demografice / Etudes démographiques / Population studies series
- G.3. Migrație și refugiați / Migrations et réfugiés / Migration and Refugees
- G.5. Persoane cu dizabilități / Handicapes / Disabled
- G.6. Politici de familie / Affaires familiales / Family questions

■ **H: Educație, cultură, patrimoniu și sport / Education, Culture, Heritage, Sport**

- H.1.1. Educație primară, medie, extrașcolară / Education primaire, secondaire, extrascolaire / Primary, Secondary, Out of School Education
- H.1.2. Învățământ superior și pentru adulți / Education supérieure, education des adultes / Higher, Adult Education
- H.1.3. Limbaj / Langues / Languages / Limbi
- H.1.5. Educație interculturală / Education interculturelle / Intercultural education
- H.2.1. Politică culturală / Politique culturelle / Cultural policy
- H.2.1.1. Cultură – Notă politică / Culture – Policy note / Culture – Note politique
- H.2.2. Expoziții / Expositions / Exhibitions
- H.2.3. Cultură și regiuni / Culture et régions / Culture and Regions
- H.2.4. Patrimoniu cultural / Patrimoine culturel / Cultural Heritage
- H.2.4. Seria Patrimoniul cultural/ arhitectural: Rapoarte și studii
- H.3. Sport / Sport / Sport /

■ **I: Tineret / Jeunesse / Youth**

- I.1. Referințe / References / Reference
- I.9. Politici de tineret / Youth policy / La politique de la jeunesse
- I.9: Tineret: Diverse: Seria T-Kits / Jeunesse: Autres: T-Kits / Youth: Other: T-Kits

■ **J: Sănătate / Santé / Health**

- J.1. Administrarea sănătății / Administration de la santé / Health Administration
- J.2. Sănătate publică / Santé publique / Public Health
- J.3. Abuz de droguri / Stupefiants / Drug Abuse
- J.4. Sânge și histochimie / Sang et histochimie / Blood and histochemistry
- J.6. Prevenire și educație pentru sănătate / Prévention et éducation pour la santé / Preventive health and health education
- J.7. Farmacopeia Europeană / Pharmacopée Européenne / European Pharmacopoeia

■ **K: Mediu / Environnement / Environment**

- K.1.1. Cercetări ale mediului natural / Rencontres environnement / Environment encounters
- K.1.2. Protecția naturii / Sauvegarde de la nature / Nature and Environment
- K.7-9. Generalități / Autres rapports / Other reports

■ **L: Democrație locală și regională**

- L.1.1. Autorități locale și regionale / Communes et régions d'Europe / Local and Regional Authorities
- L.1.2. Structuri locale și regionale / Structures locales et regionales / Local and Regional Structures
- L.1.3. Amenajarea teritoriului / Aménagement du territoire / Regional planning

- L.1.4. Studii și texte / Etudes et travaux / Studies and texts
- L.1.7. Cooperare transfrontalieră în Europa / Cooperation transfrontaliere en Europe / Transfrontiercooperation in Europe
- L.9. Diverse / Autres / Other

■ M: Cooperare juridică

- M.1.1. Criminologie / Criminologie / Criminology
- M.1.2 Penologie / Pénologie / Penology
- M.1.3 Drept penal / Droit pénal / Criminal Law
- M.1.4 Informatica / Informatique / Computers
- M.1.5. Bioetica / Bioethique / Bioethics
- M.7. Alte rapoarte / Autres rapports / Other reports
- M.7.1. Știința și tehnica democrației / Science et technique de la démocratie / Science and Technique of democracy
- M.9. Diverse / Autres / Miscellaneous

Totodată ar trebui de menționat că colecția Consiliului Europei este completată de publicații, rapoarte și expertize care vizează direct Republica Moldova. Acestea sunt, în special rapoartele de monitorizare ale structurilor specializate ale Consiliului Europei (APCE, CM, CALRE, CEDO, CPT, ECRI, GRECO, GRETA, MONEYVAL), Opinii ale organismelor specializate (Comisia de la Veneția), Planurile de acțiune privind susținerea reformelor democratice în Rep. Moldova și rapoartele privind realizarea acestora.

De asemenea, în biblioteca CPESC intră și colecțiile publicațiilor cu tematică europeană, editate de către UE și structurile sale, autori, autorități și ONG-uri din Republica Moldova și România (<http://cpescmdlib.blogspot.md/search/label/Colectii%2F%20UE>). Această colecție, nou creată, cuprinde peste 600 de titluri, este clasificată potrivit CZU și include în special manuale și suporturi didactice, rapoarte și studii, colecții de materiale ale conferințelor naționale și internaționale. Materiale se încadrează, cu unele excepții, în compartimentele CZU.

- [32 Politică](#)
- [33 Economie](#)
- [34 Drept](#)

O atenție particulară în procesul de completare a acestui compartiment este acordată Acordului de Asocierie UE-RM, realizarea obiectivelor acestuia constituind o prioritate pentru țară.

Publicațiile în format electronic sunt stocate în cadrul unei Biblioteci care este structurată în peste 50 de dosare și include puțin peste 1000 publicații, iar pe blogurile CPESC, cititorii au acces online la aproximativ la peste 1200 de publicații cu tematică europeană.

CPESC nu doar își menține propria colecție, dar contribuie la completarea colecțiilor bibliotecilor publice, distribuind acestora publicații, materiale promoționale și informative pe care le primește de la Consiliul Europei și UE. Acestea vizează domenii cum ar fi drepturile omului, tineretul, autoritățile publice locale, informații generale despre activitatea instituțiilor europene. În perioada 2011-2016 au fost donate bibliotecilor publice, dar și ONU-urilor, bibliotecilor instituțiilor de învățământ și persoanelor fizice 5965 ex., printre care:

- Benoit-Rohmer F., Klebes H. *Cadrul juridic al Consiliului Europei: Spre un spațiu juridic paneuropean.* – Chișinău, 2007 ;
- *12 lecții despre Europa.* – Bruxelles, 2010.
- *Europa.* Revistă informativă pentru tineri. – Luxemburg, 2013 ;
- *Să descoperim Europa.* – Bruxelles, 2013 ;
- *Democrația și drepturile omului încep în noi.* – Chișinău, 2014 ;
- Ghidul drepturilor omului pentru utilizatorii de internet. – S.I., 2015.

Materialele promoționale distribuite au inclus în special afișe sau pliante informative referitoare la campaniile europene : Săptămâna democrației locale ; prevenirea violenței împotriva femeilor; Ziua europeană a limbilor, educația pentru cetățenie democratică, etc. Astfel informația despre organizațiile europene, activitatea acestora și asistența acordată Republicii Moldova este difuzată permanent și ajunge la un număr cât mai mare de persoane.

Promovarea colecțiilor fiind un obiectiv principal al CPESC, acesta stă la baza tuturor activităților centrului : seminare informative, mese rotunde, conferințe, expoziții de carte. În perioada 2011-2016 au fost organizate, spre exemplu peste 40 de expoziții-evenimente, expoziții tematice și de intrări noi, majoritatea dintre ele fiind însoțite de activități de prezentare a acestora.

De asemenea, colecțiile sunt promovate prin intermediul Portalului de bloguri, unde sunt plasate informații despre intrările noi în colecții, dar și publicații în format electronic. O altă metodă de promovare sunt referințele tematice, alcătuite pe subiecte de interes special care au la bază publicațiile găzduite de sala de lectură a CPESC.

Datorită eforturilor permanente ale specialiștilor din cadrul CPESC, tot mai multe persoane, în special tineri, sunt interesate de subiecte europene și consultă aceste surse de informare atât în sală, dar mai ales online. Apreciem foarte înalt susținerea pe care o avem din partea partenerilor și colegilor în activitățile noastre de promovare a standardelor și a experienței organismelor europene.

Referințe bibliografice:

1. *Annuaire Européen. = European Yearbook*; publ. sous les auspices du Conseil de l'Europe . Leiden[sn], 1991-, vol.
2. *Carta socială europeană revizuită - în aplicare* / Responsabil de ediție Paul Strutzescu . Chișinău : F.E.P. "Tipografia Centrală", 2001. 135 p.
3. *Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, amendată de Protocolul nr. 11 și Protocoloalele nr. 1, 4, 6, 7, 12, 13 și 14* Chișinău : Biroul de Informare al Consiliului Europei în Moldova, 2006. 60 p.
4. **HUBER, Denis.** *A decade that made History* [Text tipărit] : The Council of Europe (1989-1999) / Denis Huber; Préf. by János Martonyi, Haldór Asgrímsson and David Andrews Transl. from French by Incent Nash . Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1999. 286 p.
5. **KLEBES, Heinrich.** *Diplomația parlamentară* [Text tipărit] / Heinrich Klebes. București : Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei la București, 1998. 274 p.
6. **Relazioni internazionali.** *Scritti in onore di Giuseppe Vedovato.* – [sl]: . – [sn]: , 1997
7. *Rules of procedure of the Assembly and Statute of the Council of Europe = Règlement de l'Assemblée et Statut du Conseil de l'Europe* / Council of Europe. Parliamentary Assembly. Strasbourg, 1998. 316 p.

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA CU STATUT DE BIBLIOTECĂ - DEPOZITAR A MATERIALELOR ȘI PUBLICAȚIILOR ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE ÎN MOLDOVA

Elena ZOSIM,
specialist principal, secția Lectura publică

Abstract: *Articolul reflectă unele referințe asupra celui mai important organism internațional – Organizația Națiunilor Unite (ONU), precum și a entităților ONU în Moldova. Deasemenea sunt cuprinse informații asupra colecției Organizației Națiunilor Unite depozitată la BNRM. Totodată este oglindită activitatea Centrului de Informare ONU, se atrage atenția asupra celor mai importante priorități și obiective ale funcționării CI ONU.*

Cuvinte-cheie: *ONU, Centrul de Informare ONU, Biblioteca digitală a Organizației Națiunilor Unite, Biblioteca „Dag Hammarskjöld”, Centru depozitar, colecția ONU, colecția OSCE, Obiective de Dezvoltare Globală, Agenda de Dezvoltare Durabilă - 2030, ODD-uri.*

Abstract: *The article reflects information on the most important international body, which is the United Nations (UN), as well as on UN entities in the Republic of Moldova. Also is presented data about the UN Collections settled in the National Library of the Republic of Moldova, reflected the activity of the UN Information Centre. Attention is drawn to most important priorities and objectives of functioning of UN Information Centre in the National Library.*

Keywords: *United Nations; UN Information Centre; United Nations Digital Library; Dag Hammarskjöld Library; Depository centre; UN collection; OSCE collection; Objectives of the Global Development; the 2030 Agenda for Sustainable Development*

Organizația Națiunilor Unite (ONU) - este o organizație internațională, fondată în anul 1945. În prezent, este constituită din 193 de state membre. Misiunea și activitatea Națiunilor Unite este ghidată de scopurile și principiile conținute în Carta de fondare. Carta Națiunilor Unite a fost semnată la 26 iunie 1945, la San Francisco, la încheierea Conferinței Națiunilor Unite privind Organizația Internațională și a intrat în vigoare la 24 octombrie 1945. Statutul Curții Internaționale de Justiție este parte integrală a Cărții. Principalele organe ale ONU sunt: Adunarea Generală, Consiliul de Securitate, Consiliul Economic și Social, Consiliul de Tutelă, Curtea Internațională de Justiție, și Secretariatul ONU. Toate au fost instituite în anul 1945, când a fost fondat ONU.

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este un simbol al idealurilor organizației și purtător de cuvânt, el reprezintă interesele popoarelor lumii, în special ale celor săraci și vulnerabili. Actualul secretar general ONU, al nouălea ocupant al postului, este António Guterres, originar din Portugalia, care a intrat în funcție la 1 ianuarie 2017. Carta ONU descrie secretarul general ca fiind "directorul executiv" al Organizației.

La 2 martie 1992, Republica Moldova devine membru al ONU. În 1999, la Chișinău, prin Acordul oficial al lui Kofi A. Annan, secretar general al ONU, în scopul creării unui oficiu integrat al ONU în Republica Moldova, a fost întemeiată „Casa ONU”, care se află pe str.31 August 1989, nr. 131. Prin intermediul programelor și fondurilor Organizației Națiunilor Unite, Republica Moldova beneficiază de un volum important de asistență tehnică și financiară în sectoare de interes pentru țară: protecția mediului, demografie, drepturile omului, sănătate, agricultură, industrie, consolidarea instituțiilor democratice, etc.

În prezent, în țară există varii entități ONU în Moldova. Agențiile rezidente și non-rezidente ale ONU, precum fondurile și programele formează Echipa de Țară ONU, care e condusă de

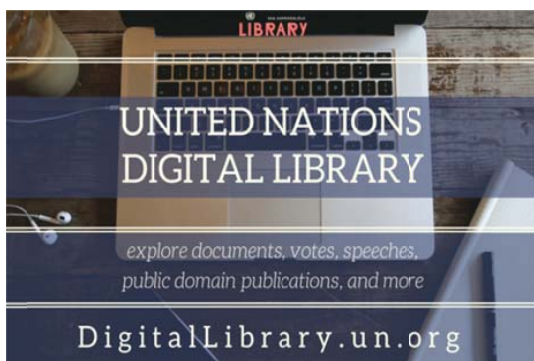
Coordonatorul Rezident al ONU.

Coordonatoare Rezidentă a ONU și Reprezentantă Permanentă PNUD în Republica Moldova este numită dna Dafina Gercheva la 23 februarie 2015. În funcția sa de Coordonatoare Rezidentă a ONU și reprezentantă desemnată a Secretarului General al ONU, dna Dafina Gercheva este lidera echipei de țară a Națiunilor Unite, având un rol central în coordonarea activităților operaționale pentru dezvoltare ale ONU.

Organizația Națiunilor Unite a fondat în 1946 Biblioteca ONU, ce se află cu sediul la New York, iar din 16 noiembrie 1961, biblioteca poartă numele secundului secretar seneral al ONU, Dag Hammarskjöld (1 Apr. 1953 – 17 sept. 1961). Biblioteca pune la dispoziția angajaților ONU și a reprezentanților statelor membre o colecție impresionantă de documente, publicații, articole și cărți care abordează teme relevante pentru activitatea organizației.

Din 1946, Biblioteca „Dag Hammarskjöld” distribuie publicații, documente și materiale, tuturor utilizatorilor țărilor membre ONU de pe mapamond prin sistemul bibliotecilor depozitare ale ONU. Sistemul bibliotecilor depozitare ONU constă din 405 biblioteci depozitare, ce cuprind 146 țări, care se împart după regiuni și categorii; 243 biblioteci universitare; 78 biblioteci naționale; 23 biblioteci parlamentare; 29 biblioteci publice; 32 biblioteci ale diferitor instituții, guverne, agenții.

După regiuni bibliotecile depozitare ONU se împart astfel: 111 în Asia și Zona Pacificului; 51 - America Latină și zona Caraibilor; 19- Asia de Vest; 79 - Europa de Vest; 33 - Europa de Est; 54 - Africa; 58 - America de Nord.

Din 15 mai curent, Biblioteca Națiunilor Unite este disponibilă online pentru a fi accesată gratuit. Biblioteca digitală a Organizației Națiunilor Unite <https://digitallibrary.un.org/> este o platformă open source dezvoltată de Organizația Europeană pentru Cercetare Nucleară (CERN) și este rezultatul colaborării de succes dintre Biblioteca Dag Hammarskjöld (DHL) de la Sediul Națiunilor Unite și Biroul pentru Națiunile Unite din Biblioteca din Geneva². Noul sistem care oferă acces în format digital la documente ONU, la hărți, discursuri, date privind voturile, pre-

cum și publicații necomerciale, vor ajuta cercetătorii la nivel global să caute informațiile de care au nevoie oricând și într-un timp cât mai scurt. În același timp, este un serviciu important pentru păstrarea pe termen lung a memoriei colective a Organizației Națiunilor Unite, care încorporează cele mai recente și relevante standarde internaționale. Biblioteca digitală oferă un punct de acces unic pentru informațiile de actualitate și cele istorice ale ONU. Conținuturi vor fi adăugate în mod continuu, iar sistemul va fi îmbunătățit permanent.

În anul 1999, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a fost desemnată în calitate de Centru depozitar al publicațiilor ONU, (vezi anexa nr. 1) care a fost înregistrată și aprobată prin ordinul nr. 66 din 21.04.1999 al Ministerului Culturii al Republicii Moldova.

Astfel că, din anul 1999 și până în prezent, Biblioteca Națională a Republicii Moldova este bibliotecă depozitară a materialelor și publicațiilor Organizației Națiunilor Unite (ONU) în Moldova, constituind o verigă importantă în sistemul de biblioteci depozitare ONU, cu statut de depozit complet.

Colecția ONU a fost constituită în anul 2000, în componența Serviciului „Lectura publică staționar”³ În prezent, aceasta cuprinde 2400 materiale, dintre care, ținem să menționăm, do-

² Lansarea Bibliotecii Digitale a Organizației Națiunilor Unite <https://www.youtube.com/watch?v=HUuM44pkklU>

³ Biblioteca Digitală a Națiunilor Unite <https://library.un.org/library-news-by-blog?page=1>

națiile primite în ultimii 2 ani: pentru anul 2016 în colecția ONU au intrat -107 cărți, 34 reviste, anul 2015 - 98 cărți. Colecția ONU este constituită din publicații cu diversă tematică, ce reflectă domeniile de activitate și competență ale ONU: documente oficiale, monografii, lucrări de referință, rapoarte, buletine, anuare statistice și materiale informative ale ONU (Asambléa Generală, Consiliul Securității, Consiliul Economic și Social, Consiliul de Tutelă, Curtea Internațională de Justiție, Secretariatul); Reviste publicate de ONU, și de PNUD Moldova. Colecția de documente și publicații ale Organizației Națiunilor Unite este disponibilă în limbile: română, rusă, engleză, franceză, spaniolă.

Colecția ONU este amplasată în sala de lectură nr. 1, etaj 2. Sistemul de organizare și funcționare a colecției a fost fundamentat, încă de la început, conform Clasificării Zecimal Universale (CZU) și după schema specială de organizare a publicațiilor ONU. Utilizatorii au acces liber la documentele ONU.

De-a lungul timpului, au fost înregistrate și efectuate unele proiecte și istorii de succes. Prin urmare, nu putem să nu menționăm următoarele colaborări: prezența în Republica Moldova a Reprezentantului referent al ONU - Dagmar Loytved, bibliotecar superior al Bibliotecii „Dag Hammarskjöld”, care în colaborare cu reprezentanța ONU în Moldova a fost organizat un seminar pentru bibliotecari cu tema: “Resursele Internet ale Națiunilor Unite”, seminar petrecut pentru prima dată în țara noastră de către ONU, la 20 - 21 mai 2003 în sala de calculatoare a Centrului de Instruire a Școlii de Biblioteconomie. Scopul seminarului a fost - familiarizarea bibliotecarilor din Moldova cu internetul și resursele globale ale ONU. De asemenea, Referentul ONU, Dagmar Loytved a acordat consultație și recomandări metodice în organizarea colecției ONU de la BNRM.

O altă colaborare de succes a fost cea dintre Universitatea “Perspectiva-INT” și BNRM, atunci când la 25 octombrie 2005 a fost organizată Conferința științifică dedicată Aniversării a 60 ani de la crearea ONU, iar un colaborator al Bibliotecii Naționale a participat cu comunicarea: „Organizația Națiunilor Unite. Biblioteca DAG HAMMARSKJOLD din New York”.

Pe lângă colecția ONU, BNRM depozitează și colecția OSCE care cuprinde materiale informative actualizate cu privire la obiectivele și activitățile OSCE în sectoarele politic, economic, social și umanitar.

Un alt proiect de rezonanță a constituit și inaugurarea recentă a unui oficiu ONU la BNRM. Astfel că, la 29 noiembrie 2016 a fost instituit prin deschidere oficială, **Centrul de Informare al Organizației Națiunilor Unite** în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova cu sprijinul Misiunii ONU în Moldova. Evenimentul a avut loc în cadrul Forumului Managerilor din Sistemul Național de Bibliotecă, cu genericul “Implicarea Bibliotecilor în promovarea și realizarea Obiectivelor Globale 2030”.

Centrul de Informare ONU este unul dintre compartimentele structurii organizaționale a BNRM, un compartiment dezvoltat în colaborare cu Organizația Națiunilor Unite în Moldova.

Centrul de Informare ONU se integrează în conceptul globalizării fenomenelor sociale și informaționale, urmând obiectivele:

- dezvoltarea colecției de publicații despre ONU;
- crearea și ținerea la zi a unei subcolecții susținerii realizării prevederilor Agendei de dezvoltare durabilă – 2030;

- instituirea unui sistem de servicii informațional-documentare pentru utilizatori de diferite categorii socioprofesionale;
- asistență informațională și consultativă;
- promovarea resurselor, serviciilor și produselor prin activități biblioteconomice;
- reuniuni științifice și sociale; editarea materialelor promoționale și reflectarea activităților pe paginile de socializare.

Misiunea Centrului ONU:

- asigurarea / lărgirea accesului utilizatorilor (cercetători, studenți, cadre didactice, elevi și altor categorii) la informațiile privind Cadrul de parteneriat ONU - Republica Moldova;
- promovarea politicilor, instrumentelor, strategiilor și activităților ONU în scopul cunoașterii și facilitării procesului de globalizare;
- contribuirea la accesarea operativă, evaluarea și utilizarea publicațiilor ONU prin formarea / dezvoltarea culturii informației.

Servicii și activități oferite de CI ONU:

- Lărgirea accesului la resursele documentare / informaționale ale ONU (format tradițional și electronic);
- Prezentări bibliografice asupra portalului „ONU în Moldova” , elaborări/ difuzări de sinteze bibliografice;
- Mini-training-uri pe marginea utilizării bazelor de date și altor instrumente informaționale;
- Trecerea în revistă a publicațiilor electronice și a bazelor de date accesibile pe site-ul ONU în Moldova www.un.md;
- Asistență informațională la cerere;
- Organizarea întâlnirilor, conferințelor, seminarelor și altor acțiuni publice și promoționale;
- Activități științifico-informaționale (reuniuni, prezentări și lansări de publicații, lecții publice, prezentări ale experților ONU, etc.);
- Cooperări și schimb de experiență cu centre similare din țară și străinătate.

Centrul de Informare ONU este amplasat la etajul doi, sala de lectură nr. 1, fiind deschis studenților, profesorilor și cercetătorilor care sunt interesați de eforturile ONU pentru a promova democrația, diversitatea, dezvoltarea durabilă și un mediu sănătos pentru fiecare. De asemenea, Centrul de Informare ONU este deschis pentru evenimente de dezbateri, prelegeri publice, mese rotunde, conferințe organizate în comun de BNRM și ONU.

De la inaugurare și până astăzi, Centrul de Informare ONU a vernisat diferite expoziții tematice și a găzduit evenimente de amploare. Au fost demarate două conferințe publice dedicate ODD-urilor (Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă). Ambele acțiuni au venit în sprijinul Agendei 2030, de promovare și susținere a celor 17 ODD-uri. Prin intermediul ODD, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a in justiției și protejării planetei până în 2030.

Tot recent, mai exact, în luna februarie curent, a fost lansat blogul Centrului de Informare al Organizației Națiunilor Unite de la Biblioteca Națională a Republicii Moldova - <https://cidonu.blogspot.md/>.

Blogul Centrului de Informare ONU este creat în scopul promovării politicilor, instrumentelor, strategiilor și activităților ONU în vederea cunoașterii și facilitării procesului de globalizare; susținerii și realizării obiectivelor Agendei de Dezvoltare Durabilă – 2030; asigurării accesului utilizatorilor de diferite categorii socioprofesionale la resursele informațional - documentare ale ONU.

Pentru mai multe informații privind colecția ONU, activitatea CI ONU, prezentări, comunicări și poze din cadrul evenimentelor organizate la Centrul de Informare ONU, BNRM a se vedea link-urile: <https://cidonu.blogspot.md/>, <https://www.facebook.com/pg/CentrulONU/photos/>.

Referințe bibliografice:

1. Brînzan, Maria. Colecția ONU ca parte componentă a Serviciului "Lectura publică staționar". [Accesat 29 iulie 2017]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/31_33_Colecția%20ONU%20ca%20parte%20componentă%20a%20Serviciului%20%20Lectura%20publică%20staționar.pdf.
2. Biblioteca Digitală a Organizației Națiunilor Unite. [Accesat 4 august 2017]. Disponibil: <https://library.un.org/library-news-by-blog?page=1>.
3. Națiunile Unite în Moldova. [Accesat 6 august 2017]. Disponibil: <http://md.one.un.org/content/unct/moldova/ro/home/about-us/history.html>
4. Centrul de Informare al Organizației Națiunilor Unite la Biblioteca Națională a Republicii Moldova. [Accesat 6 august 2017]. Disponibil: <https://cidonu.blogspot.md/p/despre-onu.html>.

ANEXA 1. Ordinul privind organizarea și gestionarea bibliotecii de depozitare ONU

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ a REPUBLICII MOLDOVA

ORDIN

23

31.10.2000

Nr.....

din.....

Or. Chișinău

PROIECT

Despre organizarea și gestionarea bibliotecii de depozitare ONU.

Începînd cu luna martie a. c. Biblioteca Națională este deținătoarea colecției ONU. Pentru o bună organizare și gestionare a colecției sus-numite, dispun:

1. A organiza colecția ONU în cadrul serviciului Lectură publică staționară. A amplasa colecția în sala de lectură Nr.2 cu acces liber la raft, după schema de clasificare a ONU.
2. Serviciul Dezvoltarea colecțiilor să efectueze evidența documentelor intrate conform tipurilor de documente, fără a indica prețul.
3. Serviciul Catalogare și clasificare să clasifice documentele ONU conform CZU, indicînd sigla ONU.
4. Serviciul Lectură publică staționară să efectueze statistica necesară: intrări, frecvență, împrumut.
5. A face publicitate pentru utilizatori (serviciul Lectură publică staționară)

Director general

A.Rău

M. Brănzaru - MBR

Iu. Ivanov - IIV

Pensu

Inaugurarea Centrului de Informare ONU, BNRM, 2017

Conferința Publică cu genericul: “Apă curată și sanitație. Asigurarea disponibilității, managementului durabil al apei și sanitație pentru toți” cu vernisarea expoziției “Save water”, 2017, BNRM

Conferința Publică dedicată eficienței energetice cu genericul: “Energie sigură și sustenabilă prin efort comun și consum responsabil”, cu vernisarea expoziției “Energie sustenabilă”, 2017, BNRM

The banner features a blue and yellow color scheme. At the top left, it displays the number '12' and the text 'CONSUM SI PRODUCTIE RESPONSABILE' next to a circular arrow icon. In the center, it reads 'BIBLIOTECA NATIONALA A REPUBLICII MOLDOVA' and 'BIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ' with a sun icon. On the top right, it shows the number '7' and 'ENERGIE ACCESIBILA SI CURATA' with a power button icon. The main title in the center is 'CONFERINȚA PUBLICĂ cu genericul: “Energie sigură și sustenabilă prin efort comun și consum responsabil”'. Below the title, it states 'Va avea loc la Centrul de Informare ONU, BNRM , 29 mai 2017'. At the bottom, there is a grid of 17 Sustainable Development Goals icons.

DIGITALIZAREA COLECȚIILOR. BAZE DE DATE INSTITUȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

Diana SILIVESTRU,
șef secție Colecții digitale

Abstract: *Articolul reflectă activitatea de digitalizare la Biblioteca Națională a Republicii Moldova; sunt prezentate bazele de date și sistemele integrate aflate în gestiunea BNRM. Procesul de digitalizare, prin obiectivele și scopurile lui, constituie un element strategic în dezvoltarea societății informaționale la nivel național, interconectat la nivel internațional.*

Cuvinte-cheie: *digitalizarea patrimoniului; baze de date; conținut digitalizat; Conferința Bibliotecilor Naționale Europene, Biblioteca Europeană; Biblioteca Națională Digitală Moldavica.*

Abstract: *The article reflects the digitization activity at the National Library of the Republic of Moldova (NLRM), the databases and the integrated systems managed by the NLRM are presented. The process of digitization, through its objectives and purposes, is a strategic element in the development of the information society at the national level, interconnected at the international level.*

Keywords: *digitization of heritage, databases, digitized content, full-texts, the Conference of European National Librarians (CENL), the European Library (TEL), the National Digital Library of Moldova.*

Este cunoscut deja faptul că, instituțiile deținătoare de patrimoniu cultural – bibliotecile, arhivele și muzeele – folosesc resurse digitale și sunt recunoscute ca fiind actori importanți în domeniul prezervării și asigurării accesului eficient la conținutul digitalizat.

Lumea digitală este într-o continuă creștere și schimbare și, de aici apare necesitatea protejării patrimoniului cultural, astfel încât moștenirea culturală să poată fi transmisă generațiilor viitoare. Nevoia de a transmite moștenirea culturală la generațiile viitoare a obligat oamenii de știință să caute soluții pentru o mai bună preservare a patrimoniului cultural, astfel că digitalizarea a venit ca o soluție eficientă la aceste probleme.

„Comunitatea internațională recunoaște importanța protejării patrimoniului cultural și reafirmă angajamentul în lupta împotriva distrugerii intenționate sub orice formă, astfel încât moștenirea culturală să poată fi transmisă generațiilor viitoare”. (5) Digitalizarea patrimoniului cultural este o activitate ce are sprijinul comunității internaționale, iar protejarea moștenirii culturale devine o prioritate mondială.

O premisă a digitalizării în BNRM, a fost posibilă în anul 1996, prin elaborarea Programului Național „Memoria Moldovei”, elaborat sub egida Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în colaborare cu specialiștii de la instituțiile deținătoare de documente și colecții de patrimoniu (5 biblioteci, 5 muzee, Camera Națională a Cărții și Arhiva Națională a Republicii Moldova) și aprobat de Comitetul Național „Memoria Moldovei”.

O premisă secundă o putem menționa ca fiind perioada anilor 2002-2003, prin implementarea Proiectului Științific „Metode, mijloace și procedee de digitalizare în BNRM”, finanțat de Departamentul de Stat pentru Cercetare și Dezvoltare. În cadrul lui a fost realizată digitalizarea științifică a *Cazaniei lui Varlaam*, cu editarea unui CD-ROM și cu includerea variantei digitalizate în portalul „Manuscriptoriumul european”. A fost elaborat, de asemenea, un standard intern privind aspectele tehnice și de conținut ale digitalizării în BNRM.

Procesul de digitalizare trebuie să țină cont de o serie de factori, precum natura materialului, scopul exemplarului digital, relevanța în cadrul colecției, suportul tehnic necesar prezervării dar și suportul tehnologic.

O etapă importantă în digitalizarea colecțiilor BNRM, este reprezentată tot de perioada anilor 2002-2003, etapă de inițiere a primelor apariții pentru resursele electronice, prin editarea urmă-

toarelor publicații în format electronic: *Magazin Bibliologic*, *Gazeta Bibliotecarului*, *Bibliografia Națională*, *Calendar Național*, *Imaginea Republicii Moldova în străinătate*, *Bibliotecile publice*, *Biblioteconomia Moldovei*, *Buletin bibliologic*, *Bibliografii*, alte publicații, urmată apoi de anul 2005, când BNRM a devenit membru cu drepturi depline al Conferinței Bibliotecilor Naționale Europene (CENL), ceea ce a implicat și aderarea ei la proiectul Biblioteca Europeană (The European Library – TEL). Acest proiect a presupus crearea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica, ca parte componentă a celei europene.

Integrarea activă a instituției noastre în Biblioteca Europeană a fost posibilă în anul 2008, prin intermediul proiectului FUMAGABA, când BNRM a încheiat un acord de colaborare cu CENL și Uniunea Europeană, care a prevăzut crearea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica. Prin participarea Bibliotecii Naționale la acest proiect, se face posibilă îndeplinirea misiunii sale esențiale și anume, de a asigura accesul la colecțiile sale, atât generației de azi, cât și celor viitoare.

BND Moldavica se concepe ca parte componentă a Bibliotecii Europene (TEL-ului), iar realizarea ei se pivotază pe prevederile Cărții Albe, a proiectului european și este orientată spre cadrul tehnologic al acestuia. Fiind parte componentă a Bibliotecii Europene (TEL-ului), BND MOLDAVICA poate fi accesată în orice țară europeană de pe site-ul TEL www.theeuropeanlibrary.org.

În varianta în care a fost lansată în anul 2010, BND Moldavica constituia prima bibliotecă digitală din țară. Această performanță s-a datorat rezultatului acțiunilor și lucrărilor de cooperare și integrare efectuate de BNRM pe plan național și european (4 mai 2017).

Din momentul lansării (4 mai 2010) și până la ora actuală, BND Moldavica conține 6000 de resurse digitale, cu un număr de cca 630.000 de pagini digitalizate și este vizitată de un număr de 3.155.341 de mii de utilizatori, fapt ce denotă un interes sporit pentru cultura scrisă din Republica Moldova.

Adresa BND, www.moldavica.bnrm.md, poate fi accesată de pe site-ul BNRM, www.bnrm.md.

Baze de date instituționale și internaționale

Analiza practicii internaționale demonstrează că utilizarea resurselor informaționale electronice constituie una din direcțiile principale în activitatea unei biblioteci moderne. Eficiența serviciilor de informare prestate de bibliotecă se realizează prin intermediul noilor tehnologii informaționale, oferind acces la baze de date, cataloage electronice, biblioteci digitale, cărți și reviste stocate pe diverse medii electronice.

BNRM oferă acces la următoarele baze de date: generate (publicații electronice online), *de informare și documentare* (abonate de BNRM), *locală de tip catalog* (catalogul online, care are drept scop localizarea documentelor primare existente în bibliotecă), *date bibliografice* întocmite pe diferite teme și/sau perioade care conțin descrieri de cărți, dar și descrieri analitice (articole din periodice, capitole din cărți), publicații pe CD-ROM sau DVD. (BNRM își concentrează eforturile asupra achiziționării documentelor electronice).

Un segment important al bazelor de date generate de BNRM îl constituie publicațiile electronice. Pe pagina web a BNRM se pot identifica full-textele următoarelor publicații:

Ediții periodice de specialitate:

1. *Magazin bibliologic*
2. *Gazeta bibliotecarului*

Bibliografii:

1. *Bibliografia Națională a Moldovei. Moldavistica (Exteriorica)*
2. *Bibliografia Națională a Moldovei. Publicații oficiale*
3. *Bibliografia Națională a Moldovei. Teze de doctorat*

4. *Cultura în Moldova: buletin de informare și documentare*
5. *Cronica vieții politico-administrative, social-economice și culturale a Moldovei*
6. *Bibliografia „Ștefan cel Mare”*
7. *Colecția „Plasticienii Moldovei”*
8. *Colecția „Compozitorii Moldovei”*
9. *Colecția „Clio și Biblon”*
10. *Biobibliografie „Mihai Prepelită”*
11. *Bibliografia „Biblioteca Națională a Republicii Moldova - 180 de ani”*
12. *Bibliografia „Alexandru Sturdza”*
13. *Biobibliografia „Petru Buburuz” etc.*

Publicații de sinteză:

1. *Imaginea Republicii Moldova în străinătate. Almanah.*
2. *Basarabeni în lume: materialele Polipticului cultural-istoric și științific organizat de BNRM.*
3. *Bibliotecile publice din Republica Moldova. Situații statistice.*

Publicații metodologice:

1. *Calendar Național*
2. *Biblioteconomia Moldovei. Cadru de reglementare.*
3. *Buletin bibliologic*
4. *Imaginea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în mass-media din străinătate (1991-2011).*
5. *Tribuna avocatului bibliotecii. Îndrumar pentru bibliotecari.*
6. *Osoianu-Filip, Vera. Biblioteca publică între percepția tradițională și utilizatorul modern.*
7. *Osoianu, Vera. Biblioteca în căutarea identității.*

Catalogul on-line, care reprezintă nucleul sistemului de automatizare al BNRM, a debutat în anul 1991 și, în prezent, include 525,4 mii de înregistrări, ceea ce constituie aproximativ 30 la sută din toate titlurile, deținute în colecțiile BNRM.

Componența Catalogului electronic

Documente	Înregistrări adăugate	Total înregistrări
Cărți, teze, rezumate de doctorat	20908	412698
Publicații seriale	1276	18131
Documente multimedia	248	3444
Articole	13636	91136
TOTAL	36068	525409

Deocamdată nivelul acestui indicator este destul de mic, de aceea conversia retrospectivă rămâne a fi una din sarcinile prioritare ale bibliotecarilor BNRM.

La aceste baze de date proprii, se adaugă și baze de date achiziționate contra cost, aflate pe CD-ROM-uri sau accesibile prin Internet. În general, aceste baze de date conțin abstracte și/sau textul integral al articolelor din periodice, uneori chiar al cărților aflate în format electronic.

BNRM deține statutul de membru al Consorțiului REM (Resurse Electronice pentru Moldova / Electronic Resources for Moldova). Consorțiul REM este un proiect de colaborare interbibliotecară, al cărui scop ține de asigurarea accesului la o gamă largă de reviste electronice din întreaga lume. Consorțiul REM este membru al consorțiului internațional EIFL (Electronic

Information for Libraries) la care participă 42 de țări. Consorțiul, ca formă de colaborare a bibliotecilor, funcționează în Republica Moldova din anul 2001, asigurând utilizarea eficientă a resurselor internaționale on-line. Consorțiul REM își desfășoară activitatea în cadrul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova. În acest sens, BNRM este abonată la următoarele baze de date din diferite domenii, care garantează accesul gratuit la textele integrale ale publicațiilor în limbile moderne de largă circulație:

- **Sistemul Informatic MOLDLEX** - baza de date conține acte juridice adoptate și publicate în revista „Monitorul Oficial al Republicii Moldova” și alte publicații oficiale, începând cu anul 1989, în limbile română și rusă. În același timp, baza de date conține legi și acte normative modificate (la zi) conform actelor despre modificări. La momentul actual baza de date conține circa 35.000 de acte (în fiecare din cele două limbi);

- **Oxford Reference Online** - acces la 200 de dicționare și cărți de referință care includ o gamă vastă de subiecte în diferite domenii și peste 16000 de ilustrații;

- **Nature Publishing Group Journals** - include peste 60 de reviste aprofundate în domeniile: Științele naturii, Chimie, Practică și Cercetări Clinice, Pământul și Mediul;

- **Bio One** - acces la 171 de reviste de cercetare aprofundată de la peste 129 de edituri care includ științele biologice, ecologice și cele ale mediului ambiant;

- **OECD - iLibrary** - acces la biblioteca online cu o multitudine de subiecte care conține 8100 de cărți electronice, 1000 de reviste, 34000 de tabele MS Excel, 22 de baze de date statistice și 3600 de documente;

- **IMF eLibrary** - acces la colecția integrală referitor la economia globală publicată de Fondul Monetar Internațional (IMF);

- **Oxford English Dictionary Online** - acces la cel mai amplu dicționar de limba engleză din lume care oferă peste 625000 de definiții de cuvinte, din ultimii 1500 de ani;

- **Disertații Rusia** - Biblioteca de Stat a Rusiei este deținătoarea fondului unic de teze de doctorat în toate domeniile (cu excepția medicinei și farmaciei), începând cu anul 1944. La momentul de față sunt stocate peste 796,044 de teze. Biblioteca primește anual aproximativ 30.000 de teze;

- **Cambridge Journals Online** - acces la colecția de peste 320 de reviste importante pe diverse teme care includ știința, tehnologia și științele socio-umane;

- **New England Journal of Medicine** - acces la revista săptămânală de medicină generală care conține ultimele descoperiri, referate, articole de sinteză;

- **Polpred** - include 10509 cărți electronice, articole full-text din domeniile economie, drept, politică etc. Baza de date on-line a mass-media în limba rusă este actualizată manual zilnic;

- **Oxford Textbook of Medicine** - acces la aspectele științifice, aspectele practicii clinice de medicină internă și subdiviziunile ei care includ circa 2500 de ilustrații și fotografii;

- **IOPscience** - acces la 45 de reviste care includ o gamă vastă de subiecte din domeniul științelor și ingineriei;

- **Royal Society Journals Collection** - oferă o gamă largă de servicii, inclusiv acces la revistele societății, știri de știință publicate recent și posibilitatea de a achiziționa publicații on-line. Abonații beneficiază de asemenea de acces la arhiva digitală, care acoperă subiecte din domeniile: științe biologice, științe fizice, matematice și de inginerie, subiecte trans-disciplinare;

- **Pediatric Neurology Briefs (Neurologie Pediatrică Rezumate)** - este o revistă principală lunară în domeniul neurologia copiilor. Revista oferă specialiștilor din domeniul respectiv și altor profesioniști un ghid detaliat referitor la diagnoză, etiologie, patologie, tratament și prognosticul bolilor nervoase la sugari, copii și adolescenți;

- **Colecția Edward Elgar Publishing Journals** - include 5 reviste principale în următoarele domenii: Drept, Economie, Studii de Management și Conducere: Jurnalul Drepturilor Omului și al Mediului, Jurnalul Regina Maria de Proprietate intelectuală, Revista de Economie Keynesi-

ană, Jurnal European de Economie și Politici Economice, Conducere și Științe umane.

Atât în anul 2016, cât și în anii anteriori, BNRM a oferit acces gratuit la baza de date a Bibliotecii de Stat a Rusiei, care conține disertații full-text din toate domeniile științei, susținute în Rusia, începând cu anul 1998.

Efectele indezirabile ale noilor tehnologii asupra societății sunt numeroase și imprevizibile ca evoluție. Digitalizarea documentelor din biblioteci și integrarea lor în circuitul informațional european și universal rămâne o direcție prioritară de acțiune. Prin digitalizarea - colecțiilor de documente și constituirea bibliotecii digitale naționale, se asigură o bună promovare a valorilor naționale, o mai bună diseminare a informației și o valorificare superioară, la nivel național și internațional, a colecțiilor speciale, a documentelor rare.

Activitatea Bibliotecii Naționale este orientată spre creșterea cantității și calității informației, spre îmbunătățirea și diversificarea serviciilor și spre extinderea bazelor de date proprii.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova: Raport anual de activitate 2014 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Centrul de Management. Chișinău, 2015. 92 p. [Accesat 12 mai 2017]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/publicatii/Raport-anual-2014.pdf>.
2. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova: Raport anual al BNRM pentru anul 2016 / Centrul de Management. Chișinău, 2017. 132 p. [Accesat 12 mai 2017]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/publicatii/Raport-anual-2016.pdf>.
3. COMUNICAT de presă BND Moldavica. [Accesat 2 mai 2017]. Disponibil: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>.
4. MODELUL strategic al BND Moldavica. [Accesat 2 mai 2017]. Disponibil: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>.
5. UNESCO Declaration concerning the Intentional Destruction of Cultural Heritage, 17 October 2003. [Accesat 12 mai 2017]. Disponibil: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=17718&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

SISTEMUL INTEGRAT AL BIBLIOTECILOR INFORMATIZATE DIN MOLDOVA: COMPONENTE, FUNCȚIONARE, PERSPECTIVE

Alla PANICI,
șef interimar, secția CCB SIBIMOL

Abstract: *Articolul oferă informații despre sistemele de bibliotecă, cataloagele online, utilizate de beneficiarii BNRM și SIBIMOL (Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Republica Moldova), create pe parcursul aa. 1991-2016. Este analizată evoluția sistemelor de bibliotecă TinLIB, TinREAD (1998-2016) și SIBIMOL (2008-2016); procesul de creare al cataloagelor online, puse la dispoziția beneficiarilor de orice categorie, ocupație, interese. Este prezentată schematic modificarea componenței cataloagelor online TinREAD și SIBIMOL, care, către a. 2016, an aniversar pentru Biblioteca Națională a Republicii Moldova, a depășit cifrele de 524.000 înregistrări bibliografice pentru catalogul online TinREAD al BNRM și 540.000 înregistrări bibliografice pentru Catalogul Colectiv al bibliotecilor publice SIBIMOL. Sunt specificate în detaliu beneficiile utilizării cataloagelor online, atât pentru utilizatori-cititori, cât și pentru utilizatorii-bibliotecari: asigurarea informațională calitativă și de performanță a beneficiarilor, integrarea în spațiul informațional internațional; economisirea resurselor umane, financiare, mijloacelor tehnice, în rezultatul excluderii dublării proceselor de activitate biblioteconomică.*

Cuvinte-cheie: *sisteme integrate de bibliotecă; TinREAD; sisteme integratoare de bibliotecă; SIBIMOL; cataloage on-line.*

Abstract: *The article provides information about library systems, online catalogs used by BNRM (The National Library of the Republic of Moldova) and SIBIMOL (The Integrated System of the Moldovan Computerized Libraries) beneficiaries, created in the period of 1991-2016. The evolution of the library systems had been analyzed, TinLIB, TinREAD(1998-2016) and SIBIMOL (2008-2016); the process of creating on-line catalogs, being available to beneficiaries of any category, occupation, interests. There was presented a schematic presentation concerning the modification of TinREAD and SIBIMOL online catalogs content. In 2016 - the anniversary year for the National Library of the Republic of Moldova, there was exceeded the number of 524.000 of bibliographic records for TinREAD on-line catalog of BNRM and for the Collective Catalog of Public Libraries SIBIMOL it was exceeded the number of 540.000. The benefits of using on-line catalogs had been specified in detail for reader-users and librarian-users: providing qualitative and performance information for beneficiaries, integration into International information space; preservation of human, financial and technical resources, as a result of the exclusion the duplication librarianship activities.*

Keywords: *integrated library systems, TinREAD, SIBIMOL, online catalogs.*

Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Moldova (SIBIMOL) este un program, dezvoltat în scopul integrării informaționale a instituțiilor rețelei naționale de biblioteci (publice, universitare, școlare, specializate etc.) și instituțiilor infodocumentare (muzee, arhive, institute, fundații). Platforma oferă posibilitatea acordării celor mai variate servicii informaționale utilizatorilor de interese, ranguri și categorii diverse. Elaborarea software-ului SIBIMOL și crearea suportului inițial pentru dezvoltarea Sistemului a fost posibilă grație implementării Proiectului SIBIMOL, susținut de Fundația Soros Moldova, care a oferit finanțarea necesară (140.000 \$), destinată creării software-ului și Centrului SIBIMOL pe lângă Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Pregătirea, fundamentarea, elaborarea și definirea proiectului s-a derulat pe parcursul anilor 1994-2005, când s-a reușit investigarea sistemelor similare de pe mapamond, care a permis identificarea, selectarea, valorificarea ideilor și conceptelor noi în scopul elaborării unui proiect fără precedent, adaptat cerințelor informaționale locale. În noiembrie 2004, a avut loc licitația deschisă pentru dezvoltarea software-ului SIBIMOL, câștigată de firma IME România, după care a urmat perioada de elaborare a programului-suport SIBIMOL. La 2 septembrie 2008 a fost lansată oficial platforma de lucru a Sistemului Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Moldova (5, p.7).

Sub aspectul conectării la acest sistem în format clasic, tradițional, care prevede conversia bazelor de date, create în instituțiile participante, orice diviziune infodocumentară din Republica Moldova trebuie să îndeplinească o serie de cerințe tehnice minimale, care presupun actualizarea sistemelor software, echiparea cu hardware adecvat, instruirea personalului, conversia datelor bibliografice din sistemele, deținute de biblioteci în sisteme, compatibile cu soft-ul SIBIMOL și alte activități conexe.

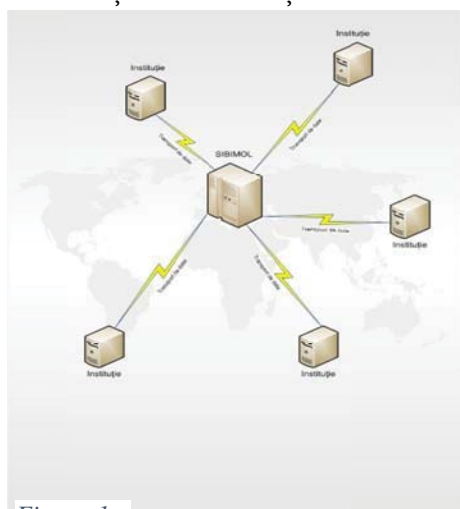

Figura 1

Până în prezent bibliotecile, pasibile de integrare, nu au avut la dispoziție finanțele necesare pentru a putea efectua integrarea și interconectarea în SIBIMOL, prevăzută inițial în Proiect, astfel încât sistemul a demarat prin integrarea bibliotecilor publice ale Republicii Moldova (4).

Conectarea la nivel național a bibliotecilor și instituțiilor infodocumentare la SIBIMOL poate asigura un grad esențial sporit al fluxului de informații, puse la dispoziția utilizatorilor, o mai bună pregătire profesională a acestora, un grad sporit al indicilor de lectură, modernizarea serviciilor suport, oferite de biblioteci și, nu în ultimul rând, importante economii financiare datorate eliminării proceselor redundante (prelucrarea concomitentă a resurselor bibliografice de fiecare bibliotecă separat, în

lipsa existenței posibilității schimbului interactiv online de date). SIBIMOL poate fi caracterizat ca unul dintre cele mai complexe proiecte din domeniul culturii Republicii Moldova, care are drept scop formarea spațiului informațional unitar pentru cele peste 3000 de biblioteci din Republică, precum și pentru instituțiile infodocumentare (muzee, arhive, institute, fundații).

SIBIMOL este, prin esența sa, o platformă tehnică, un sistem programatic integrator, căruia îi este proprie funcția de centralizare și acumulare a informației, precum și transportarea datelor acumulate către instituțiile participante, la solicitarea acestora (Figura 1).

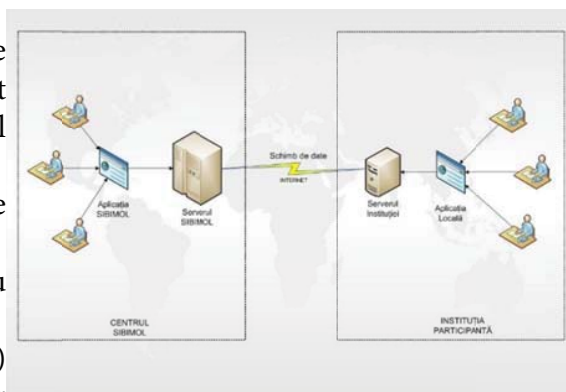
Sistemul este configurat în asemenea mod, încât fiecare participant al rețelei poate dispune de un sistem propriu de gestiune a datelor bibliografice, sistem capabil să se interconecteze cu componenta integratoare SIBIMOL, care să corespundă standardelor utilizate în cadrul acestui sistem (Figura 2).

Pentru a reuși să se integreze, instituțiile participante trebuie să respecte necondiționat cerințele obligatorii, care constituie suportul sistemului:

Formatul UNIMARC (A, B) ca standard de descriere;

Standardul ISO 2709:2008 ca format pentru schimbul de înregistrări;

Standardul ISO/IEC 10646:2010 (UNICODE) pentru codarea, stocarea și interpretarea textelor

pe suporturi informatice;

Standardul ISO/IEC 24824-2:2006 (SOAP 1.2) pentru implementarea serviciilor WEB, necesare comunicației cu sistemul integrator (SIBIMOL);

Protocolul Z39.50 – standard de tip client-server, destinat căutării și regăsirii informațiilor în bazele de date a unei rețele de calculatoare TCP / IP.

Din cauza lipsei sistemelor de bibliotecă locale, bibliotecile publice din rețeaua națională de biblioteci a Republicii Moldova au decis să recurgă la integrarea informațională exclusiv în format virtual: posibilitate, oferită de Sistem, instituțiilor, care nu dețin soft-uri locale, racordate cerințelor, specificate anterior, reușind astfel să demareze procesul conversiei retrospective și catalogarea partajată a resurselor bibliografice din colecțiile sale. Către a. 2016, an aniversar pentru BNRM, în SIBIMOL s-au integrat 30 de biblioteci publice raionale, municipale și orășenești, pornite pe calea creării cataloagelor virtuale ale colecțiilor sale. Astfel SIBIMOL a oferit condiții propice apariției catalogului colectiv virtual al bibliotecilor publice, care să permită efectuarea catalogării partajate a resurselor bibliografice din colecții cu ajutorul instrumentelor de catalogare web, tehnologie, propusă în premieră pentru Republica Moldova în cadrul Sistemului. Bibliotecile publice din țară au reușit să se alinieze la tehnologiile ultramoderne de organizare și prestare a informației pentru utilizatorii săi. În aa. 2013-2016 au fost integrate în baza de date SIBIMOL 146466 de resurse bibliografice din colecțiile bibliotecilor-participante la SIBIMOL, iar catalogării partajate au fost supuse 20285 de resurse bibliografice, achiziționate de bibliotecile din teritoriu. Dinamica evoluției SIBIMOL în aa. 2013-2016 (*Figura 3*) elucidează elocvent procesul integrațional (2):

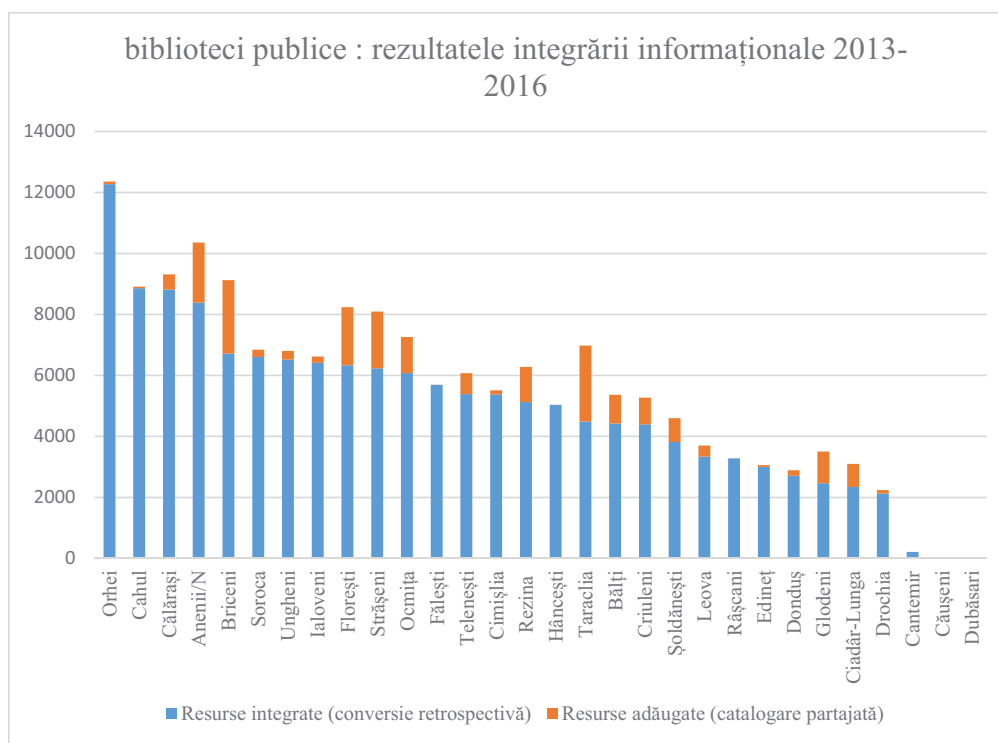

Figura 3

Unificarea eforturilor bibliotecilor și asigurarea accesului la resursele comune a acestora prin intermediul SIBIMOL, devine o condiție necesară pentru ameliorarea continuă a accesului beneficiarilor la colecțiile bibliotecilor, implicate în Sistem, contribuie la reducerea considerabilă a cheltuielilor pentru stocarea informației despre resursele, deținute de biblioteci, precum

și pentru întreținerea colecțiilor. Sistemul include modulele: catalogare, OPAC, rapoarte, administrare, ILL (împrumut interbibliotecar).

Implementarea tehnologiilor corporative în mediul bibliotecar asigură obținerea performanțelor în activitatea bibliotecilor-participante la SIBIMOL:

- Completarea corporativă permite bibliotecilor să-și revadă politica de completare a colecțiilor, distribuind colectarea și conservarea resurselor informaționale între bibliotecile-participante la sistem, ce creează condiții reale pentru economisirea resurselor financiare;
 - Oferirea accesului chiar și utilizatorilor celor mai îndepărtate raioane la bazele de date comune ale sistemelor corporative de bibliotecă, inclusiv a bibliotecilor mari;
 - Reducerea cheltuielilor de catalogare, grație lichidării dublării proceselor de prelucrare a resurselor informaționale, care în condițiile aplicării tehnologiilor autonome, sunt considerabile și au o tendință constantă de creștere;
 - Crearea condițiilor favorabile pentru prestarea serviciilor noi de bibliotecă: executarea comenzilor și prestarea online a resurselor informaționale, extinderea ariei izvoarelor de informare.
- Important de menționat că SIBIMOL creează condiții reale pentru:
- satisfacerea eficace a nevoilor informaționale ale beneficiarilor;
 - prestarea operativă a informației utilizatorilor la scară net superioară celei tradiționale;
 - reducerea cheltuielilor bibliotecilor participante în gestionarea și întreținerea colecțiilor sale;
 - reducerea timpului și eforturilor de prelucrare a resurselor informaționale achiziționate.

Cataloge online

Informatizarea BNRM, începută la limitele aa. '80- '90 ai secolului trecut, a permis demararea ulterioară a procesului de creare al cataloagelor online. Primul sistem de bibliotecă, implementat la Biblioteca Națională în a. 1990, avea drept suport un model rudimentar al formatelor MARC - ABSMARC, care includea doar Modulul Catalogare, ce a permis inițierea procesului de creare a bazei de date bibliografice a BNRM (3). Sistemul debutului aa. 90 nu deținea alte module conexe, necesare funcționării unui sistem integrat de bibliotecă: Achiziții, Evidență, Rapoarte, OPAC, Circulație, motiv din care acesta putea fi folosit numai de utilizatorii-specialiști în activitățile de stocare a informației despre resursele bibliografice, intrate în colecțiile Bibliotecii. Beneficiarii BNRM nu aveau acces la baza de date a bibliotecii, prin urmare, pentru satisfacerea necesităților informaționale utilizau cataloagele tradiționale cu informația stocată pe fișe ISBD.

Această situație a durat aproape un deceniu. În a. 1998 s-a început migrarea datelor din sistemul ABSMARC în sistemul integrat de bibliotecă TinLIB, care, spre deosebire de cel vechi includea modulele, necesare efectuării întregului ciclu de activități, proprii unei instituții bibliotecare complexe – de la achiziții până la servirea online a beneficiarilor. Conversia datelor dintr-un sistem în altul s-a dovedit a fi un proces destul de anevoios și îndelungat din mai multe motive. Unul dintre acestea este transliterarea înregistrărilor bibliografice, create în grafie chirilică, proces ce a provocat necesitatea redactării masivului informațional din cauza imperfecțiunii variantei de sistem, care nu avea implementat standardul UNICODE.

De rând cu multiplele lacune, pe care le avea sistemul TinLIB, esențiala consta în faptul că acesta nu putea fi utilizat pentru realizarea integrării informaționale a BNRM în spațiul internațional, deoarece nu dispunea de un format, compatibil cu standardele, utilizate în sisteme de acest tip la scară internațională. Informația despre resursele bibliografice era stocată în câmpuri cu indicatori textuali, care nu permiteau integrarea informațională conform standardelor MARC, utilizate în instituțiile bibliografice infodocumentare de pe mapamond.

În a. 2001 Consiliul Biblioteconomic Național (CBN) a adoptat formatul UNIMARC în calitate de format de bază pentru informatizarea instituțiilor bibliotecare din țară. Ca urmare a acestei decizii BNRM a început activitățile pentru identificarea posibilităților de implementare a

unor software de bibliotecă, care să aibă drept suport de bază formatul bibliografic UNIMARC (A, B). În perioada aa. 2005-2008 s-a reușit elaborarea, testarea și implementarea soft-urilor TinREAD – software integrat de bibliotecă pentru BNRM și SIBIMOL - software integrator de bibliotecă, destinat creării catalogului colectiv online al instituțiilor infodocumentare din țară. Ambele soft-uri sunt perfect compatibile și întrunesc toate cerințele și standardele, necesare integrării informaționale a instituțiilor infodocumentare din Republica Moldova în structurile informaționale internaționale.

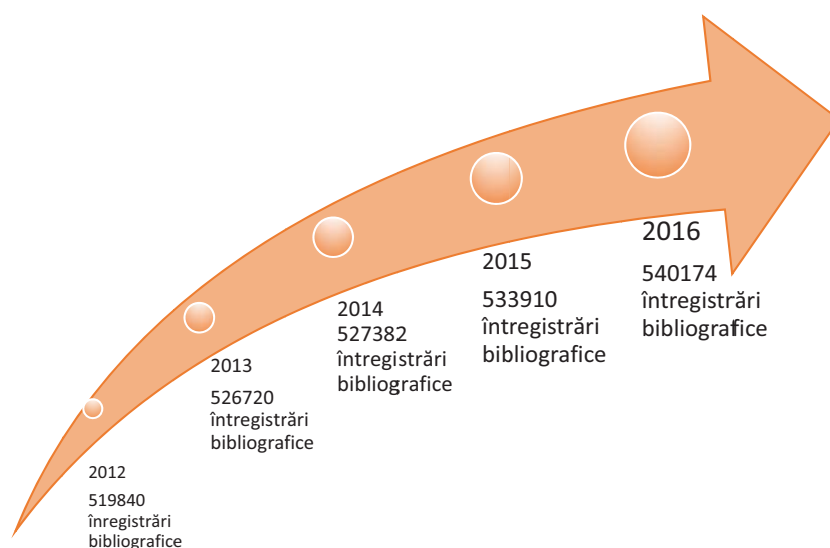
Migrarea și conversia datelor din sistemul de bibliotecă TinLIB a fost efectuată pe parcursul aa. 2007-2008. Astfel, baza de date a BNRM a fost convertită în sistemul TinREAD, ce are ca suport standarde, care permit integrarea informațională națională și internațională și, paralel, a fost pusă temelia catalogului colectiv online SIBIMOL. Inițial, nucleul catalogului colectiv online SIBIMOL a fost baza de date a Bibliotecii Naționale, care, începând cu a. 2013 a început să se extindă cu informații, intrate din bibliotecile-participante la SIBIMOL. Treptat, numărul bibliotecilor publice raionale, municipale și orașenești, participante la SIBIMOL a crescut, atingând cifra de 30 în a. 2016.

Actualmente Catalogul Colectiv online SIBIMOL reprezintă o resursă informațională națională, care conține peste 540 de mii de înregistrări bibliografice, intrate din colecțiile celor 30 de biblioteci publice participante la Sistem și din colecțiile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (6).

Catalogul Colectiv online SIBIMOL, creat la etapa inițială cu participarea bibliotecilor publice din țară oferă o gamă vastă de posibilități bibliotecarilor și beneficiarilor tradiționali de bibliotecă. Modulul Catalogare permite efectuarea conversiei retrospective a colecțiilor bibliotecilor participante, precum și efectuarea procesului de catalogare partajată online, realizarea schimbului de informații și date bibliografice între bibliotecile-participante, Biblioteca Națională a RM servind drept Agenție Bibliografică Națională pentru bibliotecile din Sistem, ce contribuie esențial la modernizarea și ameliorarea tuturor aspectelor activităților bibliotecar-bibliografice.

În baza modulului OPAC al software-lui SIBIMOL, a fost pus la dispoziția utilizatorilor Catalogul Colectiv OPAC SIBIMOL, care asigură accesul tuturor beneficiarilor de orice categorie, interese și ocupații la colecțiile bibliotecilor-participante, indiferent de locul și timpul accesării catalogului online. Din 2013 până în prezent volumul acestuia s-a mărit cu peste 20 de mii de înregistrări pentru resursele bibliografice din colecțiile bibliotecilor publice participante, înregistrând o creștere constantă în beneficiul utilizatorilor (1):

Sistemul de bibliotecă TinREAD, implementat la BNRM în a. 1998, a creat condițiile necesare

de integrare a informațiilor din baza de date a Bibliotecii în structurile SIBIMOL, întrunind tot setul de standarde, compatibile cu standardele ce constituie suportul software-ului SIBIMOL. Pe lângă modulele Catalogare și OPAC, sistemul TinREAD include module, necesare efectuării întreg ciclului de activități biblioteconomice: achiziții, evidență, rapoarte, circulație, control seriale, administrare. Sistemul asigură accesul online la baza de date a Bibliotecii Naționale prin intermediul modulului OPAC (Online Public Access Catalog), în baza căruia a fost creat și Catalogul TinREAD OPAC, cu peste 520 de mii de înregistrări bibliografice în 2016 pentru resursele din colecțiile BNRM: cărți, teze de doctorat, rezumatele tezelor de doctorat, resurse electronice, note, muzică tipărită, reviste, albume, hărți etc. Numărul înregistrărilor bibliografice din baza de date a BNRM (idem: Catalogul online BNRM) s-a modificat din a. 1998 în modul următor:

				
1998 60500 înregistrări bibliografice	2003 124300 înregistrări bibliografice	2008 291611 înregistrări bibliografice	2013 418494 înregistrări bibliografice	2016 524453 înregistrări bibliografice

Cataloagele online ale BNRM și SIBIMOL asigură: economisirea resurselor umane, financiare și mijloacelor tehnice în rezultatul excluderii dublării proceselor de catalogare, catalogării partajate și creării băncilor de date comune; exhaustivitatea informației și eficacitatea asigurării informațional-bibliografice ale beneficiarilor; ameliorarea asigurării informațional-bibliografice și prezentarea textelor documentelor în baza utilizării tehnologiilor și mijloacelor tehnice moderne.

Referințe bibliografice:

1. ANGHELESCU, Hermina G.B., Bejan, Eugenia. *Libraries in Moldova: The Road to Renewal in Hard Economic Times*, p. 801. [Accesat 27.02.2017]. Disponibil: <http://digitalcommons.wayne.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1127&context=slisfrp>.
2. DINAMICA Evoluției SIBIMOL în 2016. [Accesat 27.02.2017]. Disponibil: <http://sibimol.bnrm.md/ro/noutati/267-dinamica-evolu%C8%9Biei-sibimol-%C3%AEn-2016>.
3. PANICI, Alla. Organizarea informației în contextul NTI (Noilor tehnologii informaționale). În: *Magazin bibliologic*. 2012, nr. 1/4, pp. 96-102. ISSN 1857-1476.
4. PANICI, Alla. Particularități, sarcini și activități de aderare a bibliotecilor publice la SIBIMOL. În: *Magazin bibliologic*, 2013, nr. 1/4, pp. 173-182. ISSN 1857-1476.
5. PANICI, Alla. SIBIMOL. Metamorfoze 2002-2014. În: *Magazin bibliologic*. 2014, nr. 1/4, pp. 149-153. ISSN 1857-1476.
6. PANICI, Alla. Randamentul integrării bibliotecilor publice în SIBIMOL. În: *Biblioteca*. 2016, Nr. 8, pp. 231-237. ISSN 1220-3386.
7. SIBIMOL : Dezvoltare durabilă și strategii competitive. [Accesat 27.02.2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/ALLPANI/sibimol-dezvoltare-durabi-i-strategii-competitive-perspective-14340203>

ORIENTAREA BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA PENTRU DIVERSIFICAREA/ PERSONALIZAREA SERVICIILOR

Aliona MUNTEAN,
director adjunct, BNRM

Abstract: *Serviciile unei biblioteci sunt organizate pentru a răspunde unor nevoi de informare sau formare a utilizatorilor ei. Biblioteca Națională prestează un șir de servicii publice documentare, informaționale și comunicative, care au misiunea de a conserva, valorifica sau salvagarda patrimoniul documentar al țării. Dar, pentru a fi pasibilă de a suporta concurența, biblioteca este în continuă căutare de servicii și forme noi.*

Cuvinte-cheie: *Servicii de bibliotecă, managementul serviciilor, repertoriu de servicii, servicii tradiționale, servicii noi.*

Abstract: *The services of a library are organized to meet the needs of information or training of its users. The National Library provides a series of documentary, informational and communicative public services, which have the mission to preserve, valorise or safeguard the country's documentary heritage. In order to withstand competition, the library is constantly seeking new services and forms.*

Keywords: *library services, service management, variety of services, traditional services, new services.*

Conform Legii cu privire la biblioteci, *Biblioteca este instituția, compartimentul sau structura specializată ale cărei atribuții principale sunt de a constitui, organiza, dezvolta și conserva colecțiile de documente tipărite și electronice, de a oferi servicii, a desfășura proiecte, programe, în scop de informare, cercetare, educație și recreere.* (5, p.1)

Prin urmare, atribuțiile descrise de Lege obligă implementarea serviciilor de bibliotecă, care, la rândul lor, urmăresc obiective bine definite.

Însăși noțiunea de serviciu, fiind preluată din domeniul management-marketing, prin una din definiții, este o activitate utilă menită să satisfacă anumite nevoi sociale. Alte definiții ale conceptului de serviciu relevă același sens. (2, p.256) O determinare mai specifică, orientată spre domeniul biblioteconomic, ne aduce *Dicționarul explicativ de biblioteconomie și știința informării*, determinând serviciul de bibliotecă drept „totalitatea facilităților oferite de bibliotecă utilizatorilor săi” (6, p.234) Legea cu privire la biblioteci determină serviciile de bibliotecă drept „set de servicii, activități, programe relevante în curs de desfășurare, organizate de bibliotecă pentru a satisface necesitățile membrilor comunității de a se informa, comunica, instrui, dezvolta și recrea”.

Deci, începând cu tradiționalele „împrumut de carte” și „referințe bibliografice” și continuând cu „servicii personalizate sau dedicate”, de relații, imagine sau parteneriat cultural, serviciile unei biblioteci sunt organizate pentru a răspunde unor nevoi de informare sau formare a utilizatorilor ei.

Utilizatorii bibliotecii, la rândul lor, percep utilitatea serviciilor prestate de bibliotecă ca o totalitate de proprietăți și caracteristici, ce reflectă aspectul pragmatic (de ce a beneficiat în final) și funcțional (cum a obținut acest beneficiu). Ei nu sunt interesați de eficiența internă a proceselor de bibliotecă. Performanța unui serviciu este evaluată în primul rând din punctul de vedere al relevanței și exhaustivității serviciilor prestate, și anume a utilității lor funcționale, satisfacției și eficienței organizării (inclusiv operativitatea și confortul).

În acest sens, atunci când completăm repertoriul de servicii, asigurăm o serie de cerințe funcționale cum ar fi: respectarea unor scopuri și obiective; orientarea socială (satisfacerea cerințelor unui anumit grup de utilizatori - grupul țintă); respectarea criteriilor ergonomice; informație completă, exactă și utilă cu privire la oferta propusă; cultura deservirii (inclusiv viteza deservirii, designul produsului final, confortul spațiului; aspectul fizic al personalului

etc.) Evident, ținem cont de necesitățile existente în cadrul comunității pe care biblioteca o are în dependență virtuală, posibilitățile tehnologice și financiare ale bibliotecii, existența unui personal calificat, apt să presteze aceste servicii. Ca urmare a eforturilor depuse, repertoriul de servicii, fiind optimal pentru biblioteca noastră, confirmă, în mod obiectiv, aspectul calitativ al bibliotecii, oferă o percepție complexă a capacităților ei, poziționează biblioteca drept o instituție socială multifuncțională cu o gamă largă de activități social-culturale. Dar nu neglijăm faptul finanțării limitate și foarte modeste, când raționalitatea în formarea sortimentului de servicii este unul din parametrii de calitate a serviciilor bibliotecii iar impactul adus comunității este rezultatul scontat. Dezvoltarea și îmbunătățirea funcției sociale a Bibliotecii Naționale, la rândul său, schimbă radical locul și rolul bibliotecii în viața economică, politică și socială a țării.

Cele mai recente tendințe transnaționale recomandă implementarea unor noi principii și concepte asupra managementului serviciilor:

- mutarea accentului de pe instituție pe utilizator;
- transgresia atenției de pe document pe informație;
- marketizarea și mercantilizarea serviciilor și produselor de bibliotecă;
- trecerea de la spațiu local de cultură la spațiu universal de informație;
- asocierea și interrelația cu servicii naționale și internaționale;
- extinderea (însemnând acțiuni, care sunt întreprinse cu scopul de a ajunge la grupuri de oameni care altfel nu ar fi conștiente de serviciile oferite de bibliotecă);
- libertatea informației și accesul egal la informație și cultură, în virtutea sloganului „Societatea informațională pentru toți”;
- învățarea pe durata întregii veți - life long learning;
- alfabetizarea informațională - formarea de abilități comune în utilizarea tehnologiilor informaționale;
- implicarea - contribuția pe care utilizatorii o au la susținerea bibliotecii;
- biblioteca publică de nișă - trecerea de la biblioteca „de masă” la organizația infodocumentară cvasi-specializată pe segmente de public beneficiar;
- incluziunea socială - sintaxă sinonimă cu funcția integratoare a bibliotecii, având ca substrat asistența socială;
- distribuirea diferențiată a informației pe grupuri de solicitanți. (2, p.256)

Aceste tendințe au deja consecințe pronunțate nu numai asupra repertoriului de servicii a bibliotecilor, ci și asupra structurii și misiunii ei.

Repertoriul de servicii al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova este, într-o măsură oarecare, reglementat de Legea cu privire la biblioteci, care indică: *Biblioteca Națională a Republicii Moldova este responsabilă de conservarea, valorificarea și salvagardarea moștenirii culturale scrise și numerice. ... organizează Sistemul Național de Biblioteci în domeniul cercetării, statisticii și dezvoltării în biblioteconomie și bibliologie.*

Controlul bibliografic național este efectuat de către ... Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova realizează expertizarea documentelor pasibile de export...” (5, p. 3) Deci, dacă generalizăm, în conformitate cu legislația în vigoare Biblioteca Națională prestează un șir de servicii publice documentare, informaționale și comunicative, care au misiunea de a conserva, valorifica sau salvagarda patrimoniul documentar al țării.

Ne oprim mai detaliat la repertoriul de servicii prestate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Serviciile documentare, care sunt tradiționale și reprezentative pentru bibliotecă sunt prezentate de:

- împrumut de documente în sala de lectură, la domiciliu sau interbibliotecar (atât documente tradiționale, cât și electronice);
- schimb național și internațional de publicații;
- expertizarea documentelor pasibile de export.

Literatura de specialitate definește împrumutul ca „un contract între bibliotecă și utilizator

prin care documentele definite de bibliotecă sunt comunicate utilizatorului (persoană fizică sau instituție) în vederea lecturii pe o perioadă de timp determinată și obligația de a fi restituite în starea în care au fost primite” (6, p.129). Definiția, foarte explicită, justifică nu numai împrumutul de documente tradiționale, ci și formele noi de împrumut, cum ar fi furnizarea electronică de documente. În Dicționarul de biblioteconomie și științe ale informării, editat mai recent, definiția împrumutului chiar pune accentul pe documente și împrumut electronic marcând împrumutul ca „Împrumut direct sau furnizare către utilizator a unui document neelectronic (e.g., carte) sau a unui document electronic pe suport material (e.g., CD-ROM) ori alt tip de suport (e.g., un cititor de cărți electronice), sau transmiterea unui document electronic pentru o perioadă limitată de timp (e. g., o carte electronică).”(3, p.245) Definițiile demonstrează evoluția în timp a procedurii și obiectului împrumutului, serviciul rămânând, totuși, unul tradițional.

În aspirația de a satisface cerințele utilizatorilor, corelată cu precaritatea financiară a bibliotecilor, se apelează tot mai des la împrumutul sau schimbul de documente cu biblioteci din țară sau de peste hotare, aceste servicii fiind stabil solicitate. Printre cei mai activi parteneri în schimb internațional de publicații pot fi evidențiați: Biblioteca Națională a României, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București, Biblioteca Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, Biblioteca Academiei Române, alte biblioteci universitare din Craiova, Cluj-Napoca, Suceava, Sibiu, Oradea etc.; Biblioteca Națională a Rusiei și Biblioteca de Stat a Rusiei, Biblioteca Națională din Belarus, Biblioteca Congresului din SUA, Biblioteca Națională din Azerbaidjan, Biblioteca Națională din Cehia, Biblioteca Națională din Franța, Biblioteca Națională din Turcia, Biblioteca Națională din Spania; Biblioteca Națională din Bulgaria și altele. Schimbul interbibliotecar la nivel de țară a fost solicitat în mod mai frecvent de Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Biblioteca Parlamentului Republicii Moldova, Academia de Studii Economice a RM, Universitatea Agrară de Stat a RM, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Biblioteca publică raională „Grigore Vieru” din Călărași.

Un serviciu prestat exclusiv de Biblioteca Națională este elaborarea permiselor de export a publicațiilor, care se efectuează în conformitate cu Legea cu privire la Biblioteci, Legea privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (nr. 280 din 27.12.2011), în baza Convenției despre măsurile privind interzicerea și prevenirea aducerii, scoaterii și exportului nelegitim a dreptului de proprietate asupra valorilor culturale (Paris, 17.11.1970).

Serviciile informaționale, oferind utilizatorului produse de informare (informații elaborate anterior), în conformitate cu solicitările primite sau cu nevoile identificate, cu obiective de colectare, prelucrare, valorificare, organizare, stocare și diseminare a informației, realizează:

- asistență informațională și difuzarea informației prin comunicare directă sau referințe on-line;
- asistență bibliografică exprimată prin elaborarea de liste bibliografice, bibliografii complete, cercetări bibliografice, fișiere tematice, indici de autor, informații factografice la solicitarea utilizatorilor;
- difuzarea selectivă, tematică a informației;
- acces la un sistem de cataloage (tradiționale și electronice);
- acces la resurse electronice atât elaborate de bibliotecă (baze de date, siteuri, bloguri), cât și achiziționate de bibliotecă.

Anume serviciile informaționale, prin prelucrarea analitico-sintetică a documentelor, elaborarea lucrărilor bibliografice și asistența informațională a utilizatorilor, condiționează rolul bibliotecii de centru informațional și științific. Fiind, în mare parte, tradiționale pentru orice tip de bibliotecă, dar avansând ca formă, serviciile informaționale se extind în spațiul virtual, dublând activitatea tradițională și completând repertoriul de produse informaționale (în baza cărora se prestează serviciile informaționale) cu baze de date, bloguri etc. Biblioteca Națională a Republicii Moldova prestează servicii în baza **blogurilor**: „Centrul Pro-European de Servicii și comunicare”, „Audiovideoteca”, „Literaturile lumii”, „Carte veche și rară”, „Colecția de arte și hărți”, „Din pasiunile bibliografului...”, „Bogul de biblioteconomie și știința informării”, „Blogul bibliotecilor publice din Republica Moldova”, „Blogul centrului de informare ONU”, „Blogul tinerilor bibliotecari”, „Clubul coreografilor”, „Festivalul cărții și lecturii”, „Centrul de

Statistică, Cercetare și Dezvoltare”; **a bazelor de date abonate:** Moldlex, Royal Society, Journals Collection, Edward Elgar Publishing Journals, Nature Publishing Group Journals, Pediatric Neurology Briefs, Oxford Reference Online, BioOne, IMF eLibrary, Oxford English Dictionary Online, New England Journal of Medicine Online, IOPscience, Cambridge Journals Online, OECD-iLibrary, Polpred, Duke University Press Journals.

Cataloagele electronice ale Bibliotecii Naționale se completează anual cu cica 35000-45000 de înregistrări bibliografice, deținând poziția de cea mai importantă sursă pentru sistemul de informare a beneficiarilor.

Site-ul bibliotecii este în permanență actualizat și se completează constant cu full-texte a publicațiilor elaborate de bibliotecă, informații utile, documente directe. Statisticile pentru accesarea site-ului arată un număr majorat de accesări. (1, p. 27)

Biblioteca electronică „Moldavica” acumulează anual zeci de mii de pagini digitalizate, asigurând acces persistent la tipărituri patrimoniale.

Deci, deși serviciile rămân aceleleași, produsele informaționale, care asigură aceste servicii, sunt permanent actualizate, completate și diversificate.

Serviciile comunicative sau serviciile de relație, imagine și parteneriate cultural-științifice propun comunității:

- organizarea sau găzduirea unor activități culturale, educative sau științifice;
- orientarea, îndrumarea și instruirea utilizatorilor;
- excursii tematice în bibliotecă;
- produse editoriale.

Exercitând unul din obiectivele de marketing ale bibliotecii, aceste servicii sunt determinate de optimizarea imaginii instituționale și, deși prezintă, în fine, activități tipice pentru majoritatea bibliotecilor, diversitatea activităților, temelor abordate și obiectivelor scontate este evidentă. Activitățile pot modifica ca forme, obiective și grupuri țintă, propunând publicului lansări de carte sau serate, conferințe tematice sau lecții publice, cenacluri sau festivaluri, traininguri sau cursuri. Subiectele acestor evenimente sunt inepuizabile și în permanență, schimbare.

Printre **serviciile în relație directă cu utilizatorii**, dar care sunt menite și să asigure o păstrare rațională și de durată a documentelor, mai putem enumera:

- servicii de copiere (xeroxare, scanare, printare);
- lucrări de legare, copertare;
- lucrări de restaurare.

O sinteză a oportunităților Bibliotecii Naționale este incompletă, fără o succesiune de servicii, care urmăresc satisfacerea unor necesități ale comunității bibliotecare din Republica Moldova. Având ca misiune organizarea Sistemului Național de Bibliotecă în domeniul cercetării, statisticii și dezvoltării în biblioteconomie și bibliologie Biblioteca Națională prestează un șir de **servicii specializate**, dedicate colegilor:

- Asistență de specialitate (directă, prin comunicare sau și indirectă prin publicarea unor materiale didactice);
- Asistență organizatorică;
- Formare profesională continuă;
- Informare și documentare (prin acces la resurse profesionale în format digital, acces la publicații tradiționale din domeniu);
- Catalogare partajată;
- Împrumut interbibliotecar;
- Schimb de publicații;
- Distribuire a donațiilor.

Serviciile dedicate sunt menite să susțină modernizarea și dezvoltarea din punct de vedere biblioteconomic a activităților atât din cadrul instituției, cât și a bibliotecilor din sistem.

În afara repertoriului de servicii, adeseori, rămân un șir de **servicii** care sunt **indirecte**, dar „...susțin și alimentează serviciile pentru utilizatori” (2, p.256) cum ar fi:

- achiziția și evidența documentelor;

- dezvoltarea colecțiilor;
- catalogarea, clasificarea și indexarea documentelor;
- organizarea și conservarea colecțiilor;
- digitizarea documentelor;
- informatizarea prelucrării proceselor și serviciilor.

Anume în vederea asigurării unei oferte documentare consistente și actualizate, biblioteca este preocupată de creșterea și dezvoltarea colecțiilor, reflectarea acestor colecții în cataloage și baze de date, organizarea unui acces permanent la resursele informaționale ale bibliotecii, organizarea colecțiilor de publicații în depozite, conservarea și restaurarea documentelor etc.

Deci, putem concluziona că, de fapt, biblioteca oferă „pachete de servicii” ce unesc documentele, care sunt obiectul împrumutului, echipamentul cu operațiunile de accesare, comoditățile cu confortul fizic și asistența cu careva beneficii psihologice.

Dar servicii tipizate ca relații cu publicul, informare bibliografică și documentară, referințe, acces la Internet se regăsesc în repertoriul tuturor bibliotecilor. Ceea ce, în contextul dezvoltării pieții informaționale, când informația a devenit marfă iar cererea dictează oferte diversificate, este insuficient. Accentul a metamorfozat evident de la servicii bazate pe colecții, la servicii moderne, detașate de spațiu și timp, accesibile de la distanță prin diferite suporturi tehnice. Să nu uităm și de exercitarea funcției de marketing, care impune o continuă diversificare a serviciilor în condiții de acută competitivitate pe piața informațională.

Aceste circumstanțe presupun flexibilitate, adaptabilitate și diversificare continuă a repertoriului de servicii. Pentru a fi pasibilă de a suporta concurența, biblioteca este în continuă căutare de servicii și forme noi. Factorul decisiv, și chiar obligatoriu, în planificarea unui serviciu de bibliotecă este analiza nevoilor comunității. Această analiză se poate realiza colectând diverse informații, legate de profilul comunității, identificând partenerii posibili ai bibliotecii și realizând interviuri cu cei mai importanți dintre ei. Urmând aceste etape, în final, putem trage concluzii asupra nevoilor comunității și cum poate interveni biblioteca în acoperirea lor prin realizarea de noi servicii. (3, p. 9) Biblioteca Națională a Republicii Moldova posedă un fundament solid pentru dezvoltarea unui repertoriu de servicii care corespund fidel misiunii și obiectivelor unei biblioteci de rang național: resurse documentare și informaționale, parteneriate decente, spații, angajați calificați, tehnică de calcul cu acces la Internet, experiențe avansate.

Referințe bibliografice:

1. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Raport anual 2016** [Text tipărit] / Biblioteca Națională a Republicii Moldova; dir. gen. : Elena Pintilei; red. : Tatiana Bahmuteanu. – Chișinău : BNRM, 2017. -132p.
2. **Butuc, Liviu.** Compendiu de biblioteconomie [Text tipărit] / Liviu Butuc. – Buzău : Aldin, 2011, 465 p. : tab., il. Aut. ind. pe cop. Bibliogr. ISBN: 978-606-92961-0-3
3. **Ciuraru, Corina.** Servicii pentru comunitate în bibliotecile publice din România [Resursă electronică] / Corina Ciuraru, Delia Pantea, Nicoleta Vasi; consultanți: Marcel Chiranov, Ruxandra Nazare, Florica Pop.- Brăila : Proilavia, 2013. – ISBN: 978-606-8375-34-2. Disponibil: [servicii_pentru_comunitate-anbpr.pdf \(link is external\)](#)
4. **Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării** [Text tipărit] / Alcăt. : Janna Nikolaeva, Lidia Zasavițchi; Coord. : Aurelia Hanganu; resp. ed. : Constantin Manolache; red. șt. : Nelly Țurcan. – Ediție enciclopedică. – Chișinău : Institutul de Studii Enciclopedice, 2014, 536 p. Antetitlu : Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice, Bibl.Șt. Centrală "Andrei Lupan", Bibliogr.-ISBN: 978-9975-4094-8-3
5. **Legea cu privire la biblioteci (Proiect)** [Resursă electronică]. [Accesat 18 iulie 2017] Disponibil: https://issuu.com/home/docs/ro_2962_proiect-de-lege-cu-privire-/edit/links
6. **Regneală, Mircea.** Studii de biblioteconomie [Text tipărit] / Mircea Regneală . – Constanța : Ex Ponto, 2001, 388 p. - (Biblioteca ABIR). Bibliogr. : p. 380-388, ISBN: 973-8227-02-X

PRODUSE INFORMAȚIONAL-BIBLIOGRAFICE INTELIGENTE

Prascovia CALEVA,
șef secție Asistență informațională

Rodica BALEANU,
specialist principal, secția Asistență informațională

Abstract: *Articolul prezintă o imagine de ansamblu a producției bibliografice a Bibliotecii Naționale. Biblioteca este deținător și producător de publicații bibliografice pentru diferite categorii de utilizatori - elaborează bibliografii curente și retrospective, întocmește la cererea beneficiarilor sau potrivit domeniilor de interes, liste și indexuri bibliografice tematice, buletine, biobibliografii.*

Produsele de referință constituie expresia materializată a activității de creație a serviciilor informaționale, destinate satisfacerii necesităților beneficiarilor. Biblioteca Națională deține un rol esențial în constituirea și accesibilizarea patrimoniului cultural-științific, reprezentând principala sursă documentară în cunoașterea culturii naționale, pentru promovarea și integrarea acesteia în Comunitatea Europeană și în lume.

Cuvinte-cheie: *patrimoniul cultural-științific; resurse informaționale; produse bibliografice; servicii de referințe; surse documentare.*

Abstract: *The following article shows the overall produce of the bibliography that is stored in the National Library. The library is the holder and the producer of the bibliographic publications for different types of users - elaborates current and retrospective references, sets out lists, referential thematic indexes, bulletins and bibliographic references on the demand of the beneficiary or according to the domain of interests.*

The referential product represents the materialized expression of the informational service creation intended for the users needs. The National Library holds the essential role in the process of formation and accessibility of the scientific-cultural inheritance, representing the main documentary source in the knowledge of national culture, for its promotion and integration in the European Community and around the world.

Keywords: *scientific-cultural patrimony; informational resources; referential products; reference sources; documentary sources.*

Biblioteca Națională a Republicii Moldova deține rolul esențial în constituirea, conservarea și accesibilizarea patrimoniului cultural-științific, reprezentând principală sursă documentară în cunoașterea culturii naționale, pentru promovarea și integrarea acesteia în Comunitatea Europeană și în lume.

Produsele informaționale constituie expresia materializată a activității de creație a serviciilor informaționale, destinate satisfacerii necesităților beneficiarilor. Portofoliul de produse al BNRM poate fi structurat în mai multe categorii mari. Una din categorii sunt lucrările bibliografice.

La începutul secolului XXI, bibliografia națională dispune de două modalități de realizare: activitatea bibliografică retrospectivă și activitatea bibliografică curentă¹. Ca centru bibliografic național, Biblioteca Națională elaborează bibliografii curente și retrospective, întocmește, la cererea beneficiarilor sau potrivit domeniilor de interes, liste și indexuri bibliografice tematice, buletine, biobibliografii.

Anii precedenți au fost fructuoși în domeniul cercetărilor bibliografice. Biblioteca Națională a Republicii Moldova este deținător și producător de publicații bibliografice pentru diferite categorii de utilizatori. Biblioteca a elaborat multe titluri de bibliografii, inclusiv bibliografii fundamentale, bibliografii tematice, biobibliografii etc. Majoritatea publicațiilor BNRM sunt accesibile pe site-ul BNRM în format PDF, la rubrica „Publicațiile BNRM”.

Una din funcțiile Bibliotecii Naționale este cea de cercetare și punere în valoare a Patrimoniului

¹ Maria Buturugă, Cornelia Lepădatu Bibliografia retrospectivă a cărții românești. În: BiblioScientia, 2011, Nr. 6. p.46-54

național scris. Valorificarea moștenirii culturale scrise se realizează, în primul rând, prin **Bibliografia Națională a Moldovei**, având la bază documentele existente în depozitul legal, prin seriile:

- *Moldavistica (Exteriorica)*, *Publicații oficiale* și *Teze de doctorat*;
- buletine de informare și documentare: *Cultura în Moldova*, *Cronica vieții politico-administrative, social-economice și cultural a Moldovei*, *Buletin bibliologic*.

Bibliografia Națională a Moldovei:

Moldavistica (Exteriorica) - lucrarea cuprinde descrieri bibliografice ale publicațiilor semnate de autori din Republica Moldova, editate peste hotare, precum și descrieri bibliografice ale documentelor apărute în străinătate ce vizează viața științifică, social-politică, economică, culturală și alte domenii de activitate din Moldova. Toate fasciculele sunt publicații ce fac parte din bibliografia de stat și înregistrează întreg repertoriul de tipărituri apărute atât în Moldova, cât și în străinătate. Lucrarea apare din anul 2002 și conține documente nu numai din colecțiile Bibliotecii Naționale, ci și din colecțiile altor centre bibliografice din republică. Lucrarea este utilă atât cercetătorilor științifici și specialiștilor din diverse domenii, cât și bibliotecarilor. Toate seriile apar anual, au fost pregătite pentru tipar de către secțiile „Moldavistica” și „Asistență informațională”. Din anul 2017 elaborarea edițiilor Bibliografiei naționale sunt transmise secției „Cercetări bibliografice”.

Publicații oficiale (Serie analitică) - una din fasciculele Bibliografiei Naționale a Moldovei, destinată cadrelor administrative, juriștilor, economiștilor, studenților și tuturor celor interesați de legislația Republicii Moldova. Bibliografia are ca scop înregistrarea tuturor documentelor oficiale publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, emise de către organele puterii de stat și administrației publice ale Republicii Moldova (Parlament, Președinție, Guvern, Curtea de Conturi, Curtea Constituțională, ministere, departamente, Banca Națională), apărute pe parcursul unui an. Seria apare din anul 2002.

Teze de doctorat (Serie analitică) este o parte componentă a Bibliografiei Naționale a Moldovei, care oferă o viziune de ansamblu asupra activității de cercetare din Republica Moldova, legată de obținerea titlului de doctor în științe. Seria apare din anul 2006. Publicația este adresată lucrătorilor științifici, profesorilor, studenților și tuturor celor interesați de activitatea științifică din Moldova. Lucrările elaborate de către specialiștii Bibliotecii, care sunt predominant orientate spre științele umaniste, social-politice și pedagogice, dintotdeauna au contribuit la sporirea continuă a imaginii pozitive a Bibliotecii Naționale.

Pentru asigurarea documentării beneficiarilor în problemele de cultură și artă, BNRM elaborează și editează ***Buletinul de informare și documentare „Cultura în Moldova”***, o lucrare curentă, cu o periodicitate anuală, alcătuită pe baza descrierilor bibliografice selectate din producția de tipar națională, intrată curent în fondurile Bibliotecii Naționale. În buletin sunt incluse titluri de cărți, articole din culegeri și publicații seriale și recenzii din domeniile: cultură, artă, educație, lingvistică, bibliologie și mass-media din Moldova. El cuprinde și materiale ce oglindesc prezența cultural-artistică a republicii în străinătate – participări la expoziții, festivaluri, concursuri internaționale, simpozioane, colocvii, simpozioane, turnee, călătorii de documentare etc.), apărute în publicațiile seriale din Republica Moldova. Lucrarea apare din anul 2004.

Cronica vieții politico-administrative, social-economice și culturale a Moldovei este o bibliografie anuală, elaborată de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în cadrul Serviciului „Cercetări bibliografice”. Este un rezultat al activității bibliografice efectuată în exclusivitate în baza informațiilor din colecțiile de presă republicană și reprezintă un barometru al dinamicii vieții politice, economice, sociale și culturale a Republica Moldova. Publicația are menirea să informeze publicul despre cele mai importante evenimente din viața republicii, contribuie la formarea imaginii țării și se bucură de audiență din partea corpului diplomatic străin. În buletin sunt incluse informații despre evenimentele ce țin de activitatea politică, economică, administrativă, socială a republicii, ce s-au produs în Moldova sau peste hotarele ei, dar se referă la Moldova. Lucrarea apare din anul 2005.

Bibliografia retrospectivă:

În 2012, Biblioteca Națională a editat *Catalogul general Cartea Moldovei: Vol. 3: Cartea modernă (sec. XIX - înc. sec. XX)*, care constituie o parte componentă a Catalogului general „Cartea Moldovei: (sec.XVII – înc. sec. XX)”, apărut la Chișinău, în două volume, în anii 1990 și 1992.

Catalogul *Cartea Moldovei* este un testimoniu de inventar al comorilor bibliologice incluse în Registrul Programului „Memoria Moldovei” și oferă o evidență a documentelor depistate în urma cercetării cataloagelor și colecțiilor instituțiilor-depozitare de documente patrimoniale. Acestui catalog îi revine funcția de salvagardare a patrimoniului imprimat.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 180 de ani: Bibliografie (2007-2012) este o continuare a indicelui bibliografic BNRM – 175 de ani: *Bibliografie (2002-2007)* și BNRM – 170 de ani: *Bibliografie (1982-2002)*. Ea conține materiale selectate, cărți și articole, despre activitatea BNRM și publicații ale, și despre, personalul bibliotecii, apărute pe parcursul anilor. Bibliografia este destinată cercetătorilor științifici, profesorilor, bibliotecarilor, studenților și tuturor celor care se interesează de istoria și activitatea Bibliotecii Naționale.

Către 180 de ani de la fondarea Bibliotecii Naționale a fost elaborat volumul *Imaginea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în mass-media din străinătate*. În această lucrare au fost acumulate materiale despre Biblioteca Națională, publicate în presa de peste hotare, cuprinzând perioada anilor 1991-2011. Volumul este destinat colaboratorilor științifici, profesorilor, bibliotecarilor, studenților și tuturor celor care se interesează de istoria și activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Bibliografia tematică și biobibliografii:

Un gen deosebit de lucrări bibliografice îl constituie biobibliografiile consacrate unor personalități marcante. Biblioteca Națională elaborează bibliografii din colecția „Moldavica”: seriile *Compozitorii Moldovei, Plasticienii Moldovei, Clio&Biblon* etc.

În cadrul Proiectului editorial „Moldavica”, seria *Plasticienii Moldovei*, inițiat de BNRM în scopul valorificării Patrimoniului național de Artă plastică, au fost editate biobibliografii, consacrate plasticienilor din republică: *Igor Vieru* (2003), *Gheorghe Vrabie* (2004), *Mihail Grecu* (2006), *Alexei Colâbneac* (2008), *Isaie Cărmu* (2010), *Ilie Bogdesco* (2013), *Eleonora Romanescu* (2015), *Tudor Zbârnea* (2015), *Mihail Petric* (2016).

Lucrările au fost alcătuite în baza colecțiilor și cataloagelor BNRM, Camerei Naționale a Cărții, a fondurilor Muzeului Național de Arte Plastice, fondului Uniunii Artiștilor Plastici și arhivelor personale ale plasticienilor. Scopul biobibliografiilor este de a valorifica patrimoniul național prin prezentarea operelor lor. Bibliografiile sunt un omagiu adus artiștilor plastici de către secția Colecție de arte și hărți a BNRM și o sursă importantă de informare pentru cei interesați de a studia mai profund opera și activitatea plasticienilor.

În cadrul Proiectului editorial „Moldavica”, seria *Compozitorii Moldovei* au fost elaborate biobibliografii, consacrate compozitorilor și interpreților din Moldova: *Zlata Tkaci* (1998), *Gheorghe Neaga* (2001), *Constantin Rusnac* (2006), *Două vieți în unison: In memoriam Ion și Doina Aldea-Teodorovici* (2012). Biobibliografiile includ culegeri de note, note publicate în culegeri, ziare și reviste, cărți și articole din culegeri, publicații seriale, înregistrări audio (CD, discuri, casete), înregistrări din fonoteca IPNA Teleradio-Moldova. Biobibliografiile au scopul de a valorifica patrimoniul național muzical, în special publicațiile de muzică tipărită și documentele audiovizuale.

De asemenea, în cadrul Proiectului editorial „Moldavica”, seria *Clio&Biblon* au fost elaborate câteva publicații ce dețin material bibliografic. Lucrările sunt scrise de bibliologi vestiți din Moldova, ori scrise despre biblioteci și bibliologie:

- Petru Ganenco. *Scrieri istorice: În 2 volume* (2001);
- Nina Negru. *Bibliotecile Basarabiei și ale Transnistriei și conștiința de comunitate* (2002);
- Claudia Slutu-Grama. *Prin Galaxia Byblos: Investigații istorico-literare* (2002);
- Ion Șpac. *Reflecții biblioteconomice și bibliografice* (2005);
- Andrei Vartic. *Întrebarea cu privire la paleoinformatică* (2006).

În 2016, prin apariția editorială a biobibliografiei *Academicianul Petru Soltan* în colecția

Clio&Biblon, Biblioteca Națională a valorificat activitatea unei personalități de prim rang a timpului nostru – Petru Soltan, savant cu renume mondial, utilizând resursele informaționale incluse în colecțiile bibliotecii și în alte instituții.

Au fost, de asemenea, elaborate biobibliografiile, consacrate preotului *Protoiereu Petru Buburuz* (2007), lingvistului *Nicolae Mătcaș* (în colaborare cu biblioteca din Crihana Veche) (2010).

Biblioteca Națională a elaborat câteva bibliografii consacrate scriitorilor: *Aureliu Busuioc* (1998), *Vasile Alecsandri* (2002), *Mihai Prepeliță* (2011), *Mihai Eminescu* (1941-2000) (2002).

Biblioteca Națională elaborează și bibliografii tematice, de exemplu, în 2004 a fost editat indicele bibliografic *Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-1504)*.

Cataloagele colecțiilor Bibliotecii Naționale:

După cum a mai fost menționat, unul dintre obiectivele prioritare ale BNRM este valorificarea colecțiilor sale de documente. Biblioteca Națională deține mai multe colecții personale provenite din donațiile unor personalități de vază.

De elaborarea publicațiilor bibliografice se ocupă un șir de secții ale Bibliotecii Naționale. Merită de menționat lucrările colaboratorilor secției Carte veche și rară, care au elaborat câteva cataloguri:

- *Catalog al colecției Clara și Pavel Balmuș* (2010);
- *Cărți din biblioteca contelui Alexandru Sturdza în colecțiile BNRM* (2012);
- *Acte basarabene tipărite în limba română 1811 - 1861* (din colecția MNIM, BNRM, BAȘ) (2014).

Toate edițiile au avut ca scop scoaterea din anonimat a documentelor ce constituie moștenirea culturală a republicii.

Secția de „Arte și hărți”, în afară de elaborarea biobibliografiilor, a editat în anul 2012 și două cataloguri:

- *Concurs Național de Ex-libris, „Biblioteca Națională – 180 de ani”;*
- *Stampa Moldovei (1954 – 1996) din colecția de Arte și hărți a Bibliotecii Naționale.*

Elaborarea publicațiilor bibliografice permite Bibliotecii să-și valorifice fondurile documentare și, în același timp, ajută utilizatorii (în special pe cei ce realizează cercetări) să-și găsească informația utilă în cel mai scurt timp posibil. Astfel, producția bibliografică a Bibliotecii Naționale este foarte bogată și diversă, are stilul său în alcătuirea bibliografiilor, poartă caracter științific și are conținut bogat. Biblioteca Națională poate oferi o bază excelentă pentru constituirea unui centru național de cercetare, concentrându-se în jurul ei cercetătorii de elită, care vizează cercetarea științifică și culturală a Patrimoniului național.

Servicii/produse bibliografice pentru utilizatori:

Biblioteca Națională concepe majoritatea activităților drept proiecte moderne, orientate pentru consolidarea instituțională, diversificarea/personalizarea serviciilor și produselor oferite utilizatorilor.

Pentru ca Serviciul de referințe din bibliotecă să presteze activitate de calitate, este necesar un personal suficient și bine pregătit, din punct de vedere atât al cunoștințelor legate de tehnologiile moderne de informare, cât și din punct de vedere al cunoașterii resurselor de informare în format tipărit și electronic, dar și din punct de vedere al competențelor de regăsire a informației în aceste resurse (1, p. 57).

Pentru definirea referinței și a procesului de referință îl vom parafraza pe William Katz, unul dintre autoritățile marcante ale serviciilor de referință, care spune că referința este „procesul de a răspunde la întrebări. Acest proces implică informațiile și modul de alcătuire și prezentare a acestora; implică resursele informaționale; implică utilizatorul de bibliotecă și, evident, bibliotecarul de referință”

Cererea pentru informația bibliografică a crescut foarte mult în ultimul timp. Bibliotecile trebuie să ofere informație bibliografică de înaltă calitate, cât mai completă și mai adecvată cerințelor utilizatorilor. Calitatea, selectivitatea și operativitatea serviciilor bibliografice se asigură cu tehnica de calcul, tehnica de copiere - multiplicare și tehnica comunicațiilor. Toate aceste tehnici contribuie la diversificarea formelor și metodelor serviciilor bibliografice, la

crearea unui repertoriu al cărții naționale.

Serviciile Bibliotecii au acordat asistență informațională utilizatorilor consultând: bazele de date stocate în sistemul propriu, precum și a bazele de date externe, Internet, cataloagele tradiționale, fondul de referință.

Calitatea serviciilor de referință este asigurată în mare parte de colecția de documente de referință și, pentru a menține această calitate la un nivel corespunzător cerințelor beneficiarilor, este necesar de a dezvolta în permanență acest fond. La data de 01.01.2017, fondul conținea cca 9800 de documente, dintre care 3100 de indici bibliografici și cca 10100 de ediții periodice. Fondul publicațiilor de referință conține: enciclopedii, dicționare, acte normative și legislative, anuare statistice etc. în diferite limbi. A fost continuat procesul de organizare a accesului liber la cele mai solicitate ediții de referințe.

Biblioteca Națională tinde să asigure și să promoveze diversificarea serviciilor informaționale, tradiționale și cele moderne, în beneficiul utilizatorului. Activitatea de informare și documentare desfășurată de instituție, a avut ca scop asigurarea accesului la informație prin punerea la dispoziția beneficiarilor a resurselor informaționale interne și externe, utilizarea metodelor eficiente de informare. La stabilirea obiectivelor de activitate a BNRM, subordonate scopului sus-anunțat, s-a ținut cont de următoarele:

- diversificarea produselor și serviciilor oferite utilizatorilor;
- îmbunătățirea calității conținutului acestora;
- actualizarea și perfecționarea bazelor de date;
- managementul informațional.

Trecând peste dificultățile momentului, generate de criză, Biblioteca își asumă rolul de centru de informare și documentare. În cadrul întregului ansamblu de activități desfășurate în BNRM, serviciile de referință ocupă un loc deosebit. Biblioteca oferă utilizatorilor informații factografice, bibliografice și de orientare. În noul mediu informațional, cerințele utilizatorilor devin din ce în ce mai pretentive.

Deoarece în noul mediu informațional cerințele utilizatorilor devin din ce în ce mai multidimensionale, iar activitatea informațională în întregime este intelectualizată, este vădită tendința permanentă a Bibliotecii de a perfecționa procesele de deservire bibliografică. A devenit posibilă depistarea literaturii, utilizând resursele combinate de informare, iar rezultatele cercetării bibliografice să fie oferite utilizatorilor în formă electronică. În activitatea de oferire a unor astfel de servicii, principiile cercetării bibliografice automatizate se combină organic cu cele tradiționale.

Biblioteca Națională oferă informații și asistență de specialitate în utilizarea „instrumentelor bibliografice, a cataloagelor electronice, a CD-ROM-urilor și pentru navigarea pe Internet. La cerere, utilizatorilor li se pot furniza, prin e-mail, liste de referințe pe teme diverse și chiar documente full-text, în limita admisă de drepturile de copyright” (2, p. 61).

Serviciul „Întreabă bibliotecarul” este destinat utilizatorilor aflați la distanță, care au acces la Internet. Prin accesarea paginii web a Bibliotecii Naționale, orice solicitare de informații privind aria de activitate a Bibliotecii își găsește răspunsul într-un interval de timp relativ scurt, de obicei în 48 de ore. Referințele virtuale vin prin rubrica „Întreabă bibliotecarul”, pe adresa info@bnrm.md, și pe adresa secției de asistență informațională bibasist@bnrm.md.

Biblioteca Națională oferă servicii prin telefon, fax și prin intermediul poștei electronice. Zilnic, pe adresa BNRM parvin cca 60 de întrebări în diferite domenii. Răspunsurile sunt expediate atât în formă electronică, cât și tradițională.

Biblioteca Națională oferă acces gratuit la bazele de date: „MoldLex” (Legislația Republicii Moldova și Practica judiciară), care cuprinde acte legislative și normative publicate în „Monitorul Oficial” și alte publicații oficiale și Baza de date a Bibliotecii de Stat a Rusiei, care conține disertații full text din toate domeniile științei susținute în Rusia, începând cu anul 1998.

Biblioteca Națională continuă să asigure asistența informativ-documentară și bibliografică Președinției, deputaților, lucrătorilor aparatului și membrilor comisiilor Parlamentului, ai

² Katz, William. Introduction to Reference Work : [Introducere în serviciile de referință], 2 voi. New York: McGraw-Hill, 1997.

Guvernului și factorilor de decizie ai organelor centrale prin furnizarea informațiilor asupra temelor solicitate, prelucrarea analitică a informațiilor bibliografice.

Utilizatorii Bibliotecii Naționale sunt asistați în regăsirea informațiilor în Sala de cataloage și în sălile de lectură, unde aceștia au acces la baze de date interne și externe, la resursele globale de informare și comunicare din Internet, unde sunt amplasate documentele de referință.

Formarea culturii informaționale a utilizatorului în cadrul BNRM se realizează prin diferite metode:

- consultații, oferite zilnic de către bibliograf, individual sau colectiv;
- lecții;
- instrucțiuni;
- elaborarea ghidurilor de utilizare a resurselor Bibliotecii etc.

Concluzii

În ultimii ani sunt vizibile o serie de mutații, care se realizează la nivelul produselor și serviciilor oferite, la nivelul utilizatorului și a nevoilor sale de informare. Biblioteca Națională se transformă din bibliotecă tradițională, în bibliotecă hybrid cu o colecție digitală foarte importantă.

Pentru a îndeplini cât mai bine misiunea de diseminare a informației, pentru a oferi servicii și produse de calitate utilizatorilor, BNRM întreprinde diverse acțiuni prin care identifică nevoile și așteptările utilizatorilor, atât din punct de vedere al conținutului, cât și a modului de furnizare a acestora.

Referințe bibliografice:

1. ANGHELESCU, H.G.B. *Serviciile de referință: Cheia succesului unei biblioteci. În: Dimensiuni manageriale în activitatea instituției info-bibliotecare: Concepte, experiențe, orientări. Chișinău: Universitatea Liberă Internațională din Moldova, 200, P. 56-60.*
2. BANCIU, Doina. *Sisteme automatizate de informare și documentare. București: Editura Tehnică, 1997. 144 p.*
3. BUTURUGĂ, Maria, Lepădatu, Cornelia. *Bibliografia retrospectivă a cărții românești. În: BiblioScientia, 2011, nr. 6, P.46-54.*
4. KATZ, William. *Introduction to Reference Work : [Introducere în serviciile de referință]. 2 vol. New York: McGraw-Hill, 1997.*

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN CIRCUITUL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL. CONTEXT AL POLITICILOR CULTURALE, EDUCAȚIONALE, SOCIALE

Aliona TOSTOGAN,
director adjunct, BNRM

Abstract: *Politica culturală a BNRM se concentrează pe încurajarea diversității culturale și a dialogului intercultural, îmbunătățirea cunoașterii și a diseminării culturii. În vederea realizării acestui obiectiv, Biblioteca Națională a Republicii Moldova desfășoară o intensă activitate de promovare a culturii naționale, precum și deschiderea spre interculturalitate, spre exprimarea mesajului cultural în forme diferite de reprezentare documentară și artistică. Mărturie în acest sens sunt relațiile de parteneriat cu muzeele, instituțiile artistice, asociațiile culturale, mass-media etc.*

Cuvinte-cheie: *politică culturală; politică educațională; politică socială.*

Abstract: *The cultural politics of the National Library of the Republic of Moldova concentrates on encouraging of the cultural diversity and an intercultural dialog, improving knowledge and dissemination of culture. In order to achieve this goal, the National Library conducts an intense activity of promotion of the national culture, as well as opening to interculturality, expressing of the cultural message in different forms of documentary and artistic representation. Partnership relations of the library with museums, cultural institutions and associations, mass media etc. prove this statement.*

Keywords: *cultural politics, educational politics, social politics.*

Biblioteca Națională reprezintă un centru important al comunicării informaționale și culturale în viața unei comunități la nivel național și internațional. De aceea trebuie să conștientizăm că biblioteca este o instituție bine ancorată în viața comunității prin numeroasele sale roluri, dintre care și cel de spațiu colocvial, de socializare, de manifestare a loisirului intelectual, fiind o structură documentară de relație cu utilizatorii. Biblioteca este o instituție deschisă, flexibilă, care are ca scop impunerea imaginii sale și concurența pe piața cunoașterii și a divertismentului, puternici emuli din zonele instituțiilor memoriei și ale mass-media. (1, p. 295)

Orice bibliotecă participă la optimizarea calității petrecerii timpului liber în mod cât mai util și mai plăcut și la asigurarea accesului la informații. De aceea, Biblioteca Națională permanent promovează servicii noi, aplicând diverse programe pentru a atrage cât mai mulți utilizatori noi.

Fiind una din pârghiile de culturalizare a societății, Biblioteca Națională are misiunea de a contribui la valorificarea patrimoniului cultural național, prin promovarea unor politici culturale de anvergură. Fiind un adevărat laborator de idei în această direcție, ea caută permanent noi metode în realizarea activităților și noi forme de parteneriat. Anual, BNRM organizează mai mult de 300 de programe și manifestări culturale, acțiuni comunicaționale necesare pentru promovarea colecțiilor bibliotecii, pentru că instituția are nevoie de o promovare continuă și eficientă pentru a se menține în atenția comunității și a provoca interesul unor noi segmente de public. Rolul bibliotecii în activitățile de promovare a imaginii în comunitate constă în menținerea și îmbunătățirea imaginii, informarea, convingerea, reamintirea utilizatorilor actuali și potențiali despre bibliotecă și serviciile ei.

Promovarea imaginii Bibliotecii Naționale se realizează planificat, printr-un complex de activități care urmăresc: fidelizarea utilizatorilor, construirea unei imagini pozitive a instituției la nivelul comunității servite, formarea și susținerea încrederii clienților în calitatea și diversitatea colecțiilor, menținerea la un nivel înalt al ținutei manifestărilor culturale și creșterea profesionalismului personalului bibliotecii. De la an la an, programul complex de creare și promovare a imaginii bibliotecii în comunitate a crescut din punct de vedere valoric.

Imaginea pozitivă a Bibliotecii Naționale în societate, nu se formează într-o zi sau într-un an, ea se formează, în timp ca impact al informației difuzate în mass-media, prin publicitate și prin relații cu comunitatea locală, prin opiniile exprimate public de către angajați și de către utilizatorii bibliotecii, prin satisfacția obținută de persoane din exterior (utilizatori, parteneri, scriitori, autori, personalități, bibliotecari din alte biblioteci) în urma utilizării produselor sau serviciilor oferite de bibliotecă.

În procesul comunicațional al bibliotecii cu societatea, un loc aparte îl deține colaborarea cu mass-media, care contribuie în mare măsură la crearea unui climat de încredere și simpatie în spațiul comunitar. (4) Formarea imaginii bibliotecii este într-o evoluție continuă, astfel în scopul informării opiniei publice trebuie editate în fiecare an materiale promoționale tradiționale de prezentare a ofertelor serviciilor noi, care să reflecte cele mai actuale și mai necesare forme de activitate. Formatul și conținutul mesajelor publicitare ale materialelor promoționale elaborate de bibliotecă trebuie să-i ajute pe beneficiari să devină mai informați, mai motivați, să înțeleagă mai bine rostul și dimensiunea lecturii în bibliotecă.

A organiza o activitate de bibliotecă înseamnă, *ad literam* a-i da viață, a o face atrăgătoare și de folos comunității. Prin această metodă se face legătura între bibliotecă – scriitori, reprezentanți ai vieții culturale, științifice, religioase, personalități marcante locale sau naționale – utilizatorii bibliotecii. De aici rezultă că imaginea unei biblioteci depinde de activitatea ei.

Pentru a satisface așteptările diverselor categorii socio-profesionale și de vârstă, în Biblioteca Națională se organizează, cu regularitate, mese rotunde, conferințe, cenacluri, cursuri, dezbateri, lansări și expoziții de carte și alte tipuri de manifestări. Iar întru realizarea politicii culturale trebuie să știm exact ce vrem, ce resurse avem și în ce mod ne putem materializa ideile.

Biblioteca Națională, pe parcursul anilor, a reușit să-și creeze o imagine favorabilă în societate, prin organizarea regulată, verificată în timp a unor manifestări culturale de nivel național și internațional, cum ar fi:

SALONUL INTERNAȚIONAL DE CARTE

Ajuns la cea de a XXVI-a ediție, **Salonul Internațional de Carte** își are deja o întreagă istorie a sa, cu urme adânci în cultura Moldovei, cu un rol deosebit în evoluția culturii naționale scrise, cu o imagine prin care ni se prezintă ca unul din evenimentele cele mai de seamă din viața spirituală a neamului nostru. „Începuturile lui coincid în timp cu vremea stabilirii independenței Republicii Moldova și cu începerea, în acel context, a reformei principale a Bibliotecii Naționale, instituție care s-a angajat plenar în procesul de renaștere națională, cucerindu-și, prin activitățile sale, o imagine nouă în țară și contribuind la constituirea imaginii Moldovei ca stat suveran și independent. Formulele de activitate, de creație bibliologică și biblioteconomică, cărora le-a dat naștere această instituție, au fost preluate de celelalte biblioteci, fapt prin care Biblioteca Națională a adus o contribuție deosebită la dezvoltarea sistemului național de biblioteci” (7, p. 27).

Salonul Internațional de Carte a fost întemeiat în anul 1992 și reprezintă, cu siguranță, una din realizările de vârf ale culturii noastre, datorate cuceririi independenței și suveranității statale, o carte de vizită a ei atât în plan intern, cât și în context internațional, înscriindu-se printre cele

mai de seamă evenimente ale vieții culturale și științifice.

„Prima ediție a Salonului a fost inaugurată în ziua Sărbătorii Naționale Limba Noastră cea Română, în 1991, ziua de 31 august rămânând a fi una de deschidere pentru toate edițiile ce au avut loc și vor mai urma. Salonul a devenit unul dintre evenimentele principale incluse în programele guvernamentale pentru sărbătorirea Zilei Limbii Române”. (9, p. 28)

În anii următori, concepția SIC s-a îmbogăți cu elemente noi. Începând cu a doua ediție a fost propusă ideea de a acorda premii editorilor pentru realizările lor, pentru a încuraja și a impulsiona procesul editorial aflat și el atunci în căutarea identității.

La ediția a treia editorii, prinși deja în competiția pentru obținerea premiilor, au decis să fie expuse la Salon nu doar cărțile lor din colecțiile BNRM, ci și din stocul editurii, pentru a-și prezenta mai bine producția editorială și pentru sporirea competitivității. BNRM, la rândul său, a îmbogățit programul SIC cu acțiuni cultural-științifice de importanță națională, iar mai apoi și internațională. În acel an, SIC a fost inclus în programul guvernamental de acțiuni consacrate Zilei Independenței, Zilei Naționale Limba Noastră cea Română, din acel moment SIC devenind un eveniment de primă mărime în viața cultural-științifică a Moldovei.

Pe parcurs au început să participe la SIC editori de peste hotare. Ambasadele acreditate la Chișinău au început să prezinte realizările de vârf ale activității editoriale din țările pe care le reprezintă, aducând cu ei, de multe ori, editori, scriitori, savanți de renume. (6, p. 28)

Pe parcursul celor 26 de ani programul Salonului cuprinde expoziția-târg a producției editoriale din ultimul an, zeci de lansări de carte, mese rotunde, briefinguri, expoziții tematice, ateliere de creație, expoziții de pictură, cinacluri, momente literar-artistice, trecerea în revistă și premiera realizărilor în domeniul cărții, acțiuni cultural-științifice de popularizare și valorificare a culturii scrise și imprimate.

Anul 2016 a fost un an semnificativ prin faptul că, la cea de-a XXV-a ediție, Salonul Internațional de Carte a venit cu o premieră, fiind organizat sub egida Bookfest. Ediția a XXV-a a Salonului Internațional de Carte de la Chișinău a venit nu numai să reconfirme aspirațiile europene ale industriilor culturale din Republica Moldova, dar și să consolideze parteneriatele de succes stabilite între Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu”, Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Asociația Editorilor din România și Uniunea Editorilor din Republica Moldova.

La acest eveniment au fost prezente circa 50 de edituri din Republica Moldova și România cu peste opt mii de titluri de carte. (2)

Salonul Internațional de Carte aduce o contribuție prețioasă la crearea imaginii Republicii Moldova peste hotare, nu doar prin editorii noștri participanți la acțiuni internaționale, ci mai ales datorită participanților străini la SIC care duc cu ei, în țările lor de baștină, amintirea unui eveniment cultural organizat temeinic, frumos, cu dragoste de carte și de țară. Astăzi, când statul moldovenesc a luat ireversibil cursul spre integrarea europeană, Salonul Internațional de Carte este, pentru cultura noastră, o adevărată fereastră în Europa și în lume.

FESTIVALUL NAȚIONAL AL CĂRȚII ȘI LECTURII

Lectura, cartea, biblioteca, sunt valorile supreme, care pot înălța omul spre culmi nebănuite. Drumul spre cunoaștere și dezvoltare trece prin carte și cu cât mai greu este bagajul de cunoștințe adunat din cărți, cu atât mai largi sunt orizonturile pe care o persoană le poate cuprinde. Prin carte se transmite memoria colectivă a omenirii, de aici și marea apreciere de care cartea se bucură încă de la începuturi. Probabil nu există alte lucruri sau fenomene care să fi fost mai elogiante decât cartea și puține sunt marile personalități care să nu se fi pătruns de marile valori, ascunse printre pagini și să nu fi trimis mesajul acestei prețuiri către noi.

În scopul trecerii în revistă și stimulării activităților de promovare a cărții, lecturii, bibliotecii, bibliofiliei, desfășurate în biblioteci, școli, în familii, în comunitate, în scopul consolidării rolului cărții și lecturii în dezvoltarea culturii și civilizației în comunitate, a valorilor naționale și locale, în scopul impulsivării elaborării și realizării unor politici comunitare de succes în domeniul cărții, lecturii, informației, Biblioteca Națională a Republicii Moldova organizează, începând cu anul 2011, **Festivalul Național al Cărții și Lecturii**. Acest eveniment este patronat de UNESCO prin comisia sa națională și organizat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației al RM, Primăria municipiului Chișinău, Uniunea Scriitorilor din Moldova, Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova, Uniunea Editorilor din Republica Moldova, Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail”, direcțiile/secțiile cultură din teritoriu.

În cadrul Festivalului Național al Cărții și Lecturii are loc trecerea în revistă și stimularea activității de promovare a cărții, lecturii, bibliotecii, bibliofiliei desfășurate în biblioteci, școli, familii și comunitate în general, consolidarea valorilor naționale și locale, în special a cărților și lecturii, în dezvoltarea culturii și civilizației.

Activitățile în cadrul Festivalului contribuie la dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor între biblioteci, editori și autori, pentru a completa colecțiile bibliotecii cu noi ediții. Astfel, Festivalul este un eveniment complex, care include o varietate de evenimente literar-culturale: expoziții și lansări de carte, întâlniri de creație, activități intelectuale și de agrement. În fiecare localitate se organizează activități conform programelor speciale și cu participarea diferitor grupuri etnice.

Un element important al Festivalului îl reprezintă gama largă de concursuri.

Despre popularitatea Festivalului vorbește numărul în creștere al participanților. Există speranța că Festivalul Național al Cărții și Lecturii va deveni un instrument important în ajutor poziționării bibliotecii în centrul comunității locale și va aduna lumea dornică de lectură, iar cercul organizatorilor și participanților la această sărbătoare a cărții și lecturii se va extinde.

SIMPOZIONUL ȘTIINȚIFIC „ANUL BIBLIOLOGIC”

Fiind un element identitar al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și al biblioteconomiei țării, **Simpozionul științific „Anul Bibliologic”**, inaugurat la 3 aprilie 1992, trece în revistă realizările științei și practicii bibliologice din anul precedent, popularizează idei și puncte de orientare pentru anul viitor. Această activitate științifică s-a transformat într-o adevărată tradiție apreciată de întreaga comunitate bibliotecară a țării și a avut un impact hotărâtor asupra evoluției domeniului bibliotecar.

„...Inițiativa de a organiza o asemenea manifestare a luat naștere imediat după căderea imperiului sovietic, pe când ministru al Culturii era Ion Ungureanu. Atunci, el a constituit prin ordin o echipă de 28 de experți care au elaborat modelul strategic al sistemului național de biblioteci. Ca acest document să nu zacă în sertare, ministrul a decis să se instituie practica organizării a două forme noi de activitate: toamna – seminarul național al managerilor de biblioteci, în cadrul căruia să se pună sarcini de activitate pentru anul următor, în conformitate cu modelul strategic, iar primăvara – un simpozion științific care să ia în dezbateră modul în care au fost realizate obiectivele trasate la seminar. În plus, în fiecare an se lua ca generic o problemă stringentă, căreia i se acorda toată atenția, ca aceasta să fie rezolvată”. (Alexe Rău) (11, p. 91)

„...așa cum a fost concepția inițială, comunicările la Simpozion trebuiau să se țină pe teme și în jurul sarcinilor (orientărilor) abordate la Seminar.

Seminarele și Simpozioanele tematice sunt eficiente atunci când se trece la managementul de proiecte naționale anuale, ca în SUA. Dacă am fi mers pe această cale, ar fi fost prezentat la Seminare conceptul și sarcinile proiectului național pe anul viitor, iar la Simpozion am fi făcut schimb de opinii, dezbateri, prezentări etc. relative la proiectul național respectiv.

... În acest sens ar trebui să avem o concepție de cercetare și dezvoltare bazată pe Modelul strategic și pe documentele foarte importante de mai dincoace ca să putem proiecta anual niște pași, iar la Simpozion să ne uităm cum am pășit, ce urmă am urmat. Acest lucru nu ne împiedică să avem invitați și conferințe tematice, dar acestea din urmă trebuie să fie complementare, nu de bază.

Așa văd eu evoluția acestor două forme-gemene de activitate științifico-metodică.” (Alexe Rău) (11, p. 91)

Cele 25 de ediții ale Simpozionului, au contribuit la formarea unui prestigiu și au consolidat, an de an, rolul aparte al acestei activități atât în biblioteconomia țării, cât și în istoria profesiei în perioada de reforme și tranziție. Urmărind fiecare ediție a Simpozionului științific „Anul bibliologic”, vedem evoluția bibliotecilor, evoluția specialiștilor, evoluția legăturilor de colaborare cu biblioteci din alte țări, relațiile cu organizații internaționale de profil etc.

ZILELE VASILE ALECSANDRI – MIHAI EMINESCU

Biblioteca Națională, Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” și Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” organizează *Zilele Alecsandri-Eminescu*, care demarează cu depunerile de flori la bustul lui Mihai Eminescu de pe Aleea Clasicilor Literaturii Române și continuă cu vernisarea expozițiilor, prezentărilor de filme.

„Începând cu anul [2012] acest ciclu de evenimente trece printr-o fază de relansare și revirement. Pivotate pe motivul coincidenței lunii în care s-a născut Vasile Alecsandri și a plecat în eternitate Mihai Eminescu, această suită de acțiuni culturale, științifice și literare cuprinde întreg diapazonul tematic legat de viața și opera celor doi clasici”. (Alexe Rău) (13, p. 34)

SIMPOZIONUL ȘTIINȚIFIC INTERNAȚIONAL „VALORI BIBLIOFILE”

Prezența cărții în peisajul cultural încununează eforturile cărturărești ale multor generații, eforturi materializate în argumente convingătoare privind unitatea de neam și limbă a românilor. Imprintate încă din veacul al XVI-lea în diverse centre tipografice, cărțile neamului au fost părtașe la marile evenimente istorico-culturale ce au traversat istoria românilor.

Iar cu relevarea originalității cărții, descoperirea valențelor ei specifice se ocupă una din disciplinele cele mai pregnant legate de carte – bibliofilia. Cartea bibliofilă, spre deosebire de cea obișnuită, nu este doar obiect de studiu și lectură, ci este și creație. Totodată, bibliofilia este o activitate practică, prin munca de colecționare, păstrare, valorificare publică a cărții. O carte bibliofilă reunește creația autorului, editorului, graficianului, tipografului, legătorului. Un criteriu foarte important în aprecierea cărții bibliofile este vechimea. Cartea veche, românească și străină este, într-adevăr, una cu valoare, de patrimoniu.

Patrimoniul cultural constituie componenta moștenită a culturii, prezentă în viața de astăzi sub forma unor vestigii materiale și imateriale, precum și în tipare culturale. El cuprinde toate domeniile culturii, întrucât acestea au la temelie experiența culturală acumulată, asimilată și adaptată. Patrimoniul cultural este cea mai importantă mărturie a legăturii între fenomenele culturale ale trecutului cu cele din prezent. În virtutea acestei legături, el reprezintă unul din factorii definitorii ai identității culturale și mărturia cea mai importantă a genezei și evoluției culturale. Depozitar al memoriei culturale, patrimoniul este una din cele mai importante surse de cunoaștere a trecutului și a prezentului. Dincolo de valențele sale identitare, etice, estetice și cognitive, patrimoniul cultural poate deveni un factor de dezvoltare durabilă și coeziune socială.

Situația în care se află astăzi patrimoniul imprimat al Republicii Moldova impune promovarea unor măsuri de neamănat întru salvagardarea acestuia. Condițiile de conservare a documentelor de patrimoniu, sunt condiții departe de a satisface normele internaționale. Aceasta a impus crearea Programului „Memoria Moldovei” și a Repertoriului patrimoniului național documentar. „Memoria Moldovei” este înțeleasă ca o memorie colectivă a băștinașilor și a minorităților etnice din spațiul nostru, cuprinsă în documente, jucând un rol important în păstrarea identității culturale și contribuind într-un mod decisiv la modelarea viitorului.

Întru evaluarea stării de lucruri în ceea ce privește conservarea, prezervarea, salvagardarea și valorificarea moștenirii culturale scrise, păstrate atât în colecțiile instituțiilor statale (biblioteci, muzee, arhive) din țară și de peste hotare, cât și din colecțiile personale și examinarea posibilităților de impulsione, cooperare și integrare a eforturilor instituțiilor publice deținătoare de fonduri documentare în cadrul Programului Național „Memoria Moldovei” și a Bibliotecii Naționale Digitale vine **Simpozionul Științific Internațional „Valori bibliofile”**, care a ajuns anul curent (anul 2017) la cea de-a XXVI-a ediție. Acest Simpozion se organizează tradițional în luna iunie, în cadrul Zilelor M. Eminescu – V. Alecsandri și cuprinde sesiuni de comunicări întemeiate pe cele mai recente studii, cercetări și investigații asupra valorilor biblio-

file, monumentelor literare, istoriei cărții și lecturii etc.

Simpozionul „Valori bibliofile” a fost conceput și realizat de cei care au făcut, și mai fac, parte din strălucita generație a reformei principale a Bibliotecii Naționale, în frunte cu ex-directorul general Alexe Rău, fiind înființată, sub egida Bibliotecii Naționale, Societatea Bibliofililor din Moldova, iar prin efortul comun al acestei societăți și al Bibliotecii a avut loc prima ediție a simpozionului „Valori bibliofile” din 17 iunie 1992.

În discursul său inaugural de atunci, intitulat „Valorile bibliofile și condiția noastră de neam”, Alexe Rău a schițat specificul și liniile directoare ale mișcării bibliofile din republică.

Pe parcursul celor XXVI ediții ale Simpozionului s-a discutat despre viziunile, inițiativele și realizările profesionale științifice în domeniul bibliologiei, codicologiei, paleografiei și ale disciplinelor adiacente. Obiectivul primordial al Simpozionului este de a evalua starea de lucruri în ceea ce privește conservarea, prezervarea, salvagardarea și valorificarea moștenirii culturale scrise, păstrate în colecțiile instituțiilor statale (biblioteci, muzee, arhive) din țară și de peste hotare, cât și din colecțiile personale, și examinarea posibilităților de impulsare, cooperare și integrare a eforturilor instituțiilor publice deținătoare de fonduri documentare în cadrul Programului Național „Memoria Moldovei” și a Bibliotecii Naționale Digitale.

Pe parcursul acestor 26 de ani, participanții simpozionului „Valori bibliofile” au cercetat, au promovat atâtea ediții bibliofile și personalități, încât putem spune, cu toată convingerea, că Simpozionul Științific „Valori bibliofile” a devenit un fel de Institut, dacă nu chiar un fel de Academie, care reprezintă culmile gândirii, cercetării bibliofile moldovenești, făcându-le să reziste în fața competiției mondiale. Acest Institut, această Academie își are, sunt sigură, paradigma sa și merită să-și aibă în catastiful său Doctori Honoris Causa.

Făcând o retrospectivă a tuturor edițiilor Simpozionului Științific Internațional „Valori bibliofile”, putem menționa că multe comunicări au fost consacrate, așa cum arată programele, valorilor bibliofile din colecțiile marilor biblioteci și muzee basarabene sau de peste Prut. Edițiile bibliofile din aceste colecții publice sunt, în primul rând, valori ale patrimoniului național scris și imprimat, lucrări incluse în circuitul național, multe din ele și în cel internațional, de valori culturale și spirituale, opere care au asigurat, și asigură, continuitatea culturală a neamului nostru.

Făcând o sinteză a celor 26 de ediții ale Simpozionului Științific „Valori bibliofile”, urmărind temele puse în discuție în această perioadă, manifestarea va rămâne în istoria Bibliotecii Naționale ca o activitate ce pune în valoare cartea bibliofilă, promovează idea patrimoniului cultural, care este cea mai importantă mărturie a legăturii între fenomenele culturale ale trecutului cu cele din prezent, reanimează simțul responsabilității, cultivat, mai ales, tinerei generații.

În acest context, scopul principal al Simpozionului Științific „Valori bibliofile” constă în valorificarea, conservarea și prezervarea moștenirii culturale, având ca obiectiv colecționarea și lăsarea în moștenire a unor colecții depline de valori bibliofile. E necesar deci să facem tot posibilul pentru a salvarda aceste valori și a le valorifica științific, a le populariza. Iar simpozionul științific este subordonat acestui scop, acestei cauze majore.

CLUBUL PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ

Clubul pentru Cetățenie Activă este creat în parteneriat cu Centrul de Resurse umane „Dialog-Pro”. Acest Centru are ca scop încurajarea cetățeniei active și a participării la viața comunității, precum și sporirea rolului cetățeniei active în comunitate, creând niște celule la nivel de comunitate care promovează activismul cetățenesc, buna guvernare și implicarea cetățenilor în viața comunității. Experiența ultimilor ani a demonstrat că, fără o educație pentru o cetățenie activă, progresul nu este posibil. De aceea, promovarea în comunitate a bunei guvernări și a importanței participării active a fiecăruia la viața localității este esențială pentru a contribui la dezvoltarea comunității.

Cluburile pentru Cetățenie Activă au fost create în cadrul școlilor, bibliotecilor publice sau a Centrelor raionale de tineret. Membri ai Cluburilor au devenit cetățenii din comunitate, inclusiv tinerii, cu inițiativă și dornici de a contribui la prosperarea localității. Un loc aparte îi va reveni colaborării dintre membrii Cluburilor cu Autoritățile Publice Locale (APL), pentru a dezvolta un dialog real și structurat în scopul responsabilizării administrației locale și transparentizării actului de guvernare, dar și pentru a încuraja cetățenii să participe activ în elaborarea și adoptarea deciziilor publice. (5)

POLIPTICUL CULTURAL-ISTORIC ȘI ȘTIINȚIFIC „BASARABENII ÎN LUME”

Anual, la sfârșit de an, Biblioteca Națională organizează **Polipticul cultural-istoric și științific „Basarabeni în lume”**. Fiind fondat în anul 1995, Polipticul urmărește scopul cercetării și valorificării personalităților originare din Moldova și stabilite peste hotare, care au emigrat cândva, dar care, cu timpul, grație harului și muncii lor, au intrat în circuitul valorilor lumii, au devenit personalități consacrate în Europa și pe alte continente. Scopul acestui eveniment este de a scoate din anonimat personalitățile necunoscute ale neamului pentru a le reda publicului larg din țara noastră. În conformitate cu concepția organizării Polipticului, se prevede organizarea întâlnirilor cu basarabeni din diasporă, lansări de carte scrisă de ei sau despre ei, proiecții de filme, expoziții, audieri muzicale, sesiuni de comunicări științifice despre viața și opera iluștrilor basarabeni din diasporă, conferințe.

Cercetătorul istoric și literar Iurie Colesnic a subliniat că aceste conferințe sunt foarte utile prin faptul că veșnica problemă a basarabenilor este că ei se află în căutarea identității. „Mai bine de 200 de ani o tot căutăm și oamenii născuți pe acest meleag și afirmați în lume ne demonstrează că ea există. A venit timpul să demonstrăm că avem un mare potențial intelectual la noi acasă și în lume și să dăm dovadă de solidaritate națională”, a accentuat Iurie Colesnic.(3, p. 47)

Dat fiind faptul că au avut loc comunicări științifice ale cercetătorilor autohtoni despre basarabeni din diasporă, produsul acestor comunicări a devenit un program editorial, care a avut scopul tipării materialelor adunate în cadrul polipticului – editarea colecției de materiale și documente „Basarabeni în lume”.

EMINESCIANA

Biblioteca Națională organizează anual, cu prilejul Zilei Culturii Naționale, ziua de naștere a marelui nostru poet, Mihai Eminescu, o manifestare culturală specială, desfășurată sub semnul prețuirii creației sale – **Eminesciana**. În cadrul acestor zile consacrate clasicului literaturii române, se organizează o serie de manifestări culturale destinate publicului dornic să (re)descopere noi aspecte ale culturii naționale sau de patrimoniu, prin organizarea expozițiilor din colecțiile Marilor Biblioteci și colecționari, simpozioane, conferințe literare, prezentări de cărți noi, premiere, filme ș.a.

ATENEUL MOLDOVA

Ateneul Moldova include conferințe ale celor mai distinse personalități din domeniul științei, literaturii și artei din Republica Moldova, pe teme legate de trecutul, prezentul și viitorul nostru. Fondat în anul 1992 ca Ateneu de cultură și credință „Biserica albă”, din 1998 a fost redenumit în Ateneul „Moldova”.

SALONUL DE ARTĂ

Salonul de Artă a fost fondat în 1994. Scopul acestuia constă în popularizarea tuturor genurilor importante de artă vizuală prin intermediul vernisajelor de expoziții personale și tematice ale artiștilor plastici din Moldova, prin prezentarea de albume și filme despre artă, timbre, ex-librisuri, lansări de carte etc.

AUDITORIUM

În scopul familiarizării utilizatorilor cu istoria culturii și civilizației, viața și opera celor mai importanți creatori de știință și artă, Biblioteca Națională a inițiat, în anul 1999, o altă manifestare culturală – **Auditorium**.

SALONUL MUZICAL

Salonul Muzical a fost fondat în anii '60 ai secolului trecut. Inițial se numea Salonul melomanilor și își organiza ședințele lunar. Acest Salon urmărește scopul cultivării publicului meloman din Republica Moldova. În cadrul Salonului muzical se studiază istoria și teoria muzicii, se organizează profiluri de creație ale compozitorilor și interpreților, expoziții, audiții muzicale, concerte. Moderatorul acestui eveniment cultural este Constantin Rusnac, prof. univ., dr. H.C., compozitor și muzicolog.

CENACLUL LITERAR „MIORIȚA”

Cenaclul literar „Miorița”, fondat în anii '60 ai secolului XX, de către academicianul Mihai Cimpoi, popularizează valorile literaturii naționale și universale. Ședințele trimestriale ale cenaclului includ: prezentări de carte, discuții privind operele scriitorilor, consemnarea datelor memorabile și jubiliare din istoria literaturii.

Spre regret, Cenaclul „Miorița” nu a rezistat în timp, fiind substituit de Salonul literar „Homo Estheticus”.

SALONUL LITERAR „HOMO AESTHETICUS”

Salonul literar „Homo Aestheticus” a fost fondat în anul 2016 și poartă un caracter literar-artistic, ducând o activitate de reconfortare, cu deschidere către membrii săi care pot propune și susține diverse activități în acest domeniu. Salonul își propune promovarea valorilor culturii, literaturii și civilizației, educația estetică a cercurilor largi de cititori, diversificarea metodelor de cercetare și promovare a valorilor culturii, literaturii și civilizației, descoperirea și încurajarea tinerelor talente, îmbunătățirea prin critică constructivă a creațiilor literare prezentate în cadrul ședințelor, sprijinirea scriitorilor care vor să debuteze, dar și pe cei consacrați.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă a Societății 2030 orientează instituțiile cu potențial educațional, inclusiv bibliotecile, pentru o educație de calitate, aceasta integrând și componentele culturii intelectuale (cultura estetică, etică, literară, a informației etc.). Biblioteca este capabilă să susțină acest obiectiv, abordând integrat fenomenul educațional, prin instituirea și asigurarea funcționării Salonului literar-artistic „Homo Estheticus”.²

Fondatorii și moderatorii Salonului literar „Homo Estheticus” sunt personalitățile notorii din Republica Moldova: criticul și istoricul literar, acad. Mihai Cimpoi; poetul și traducătorul, acad. Ion Hadârcă; poetul, istoricul și scriitorul, acad. Valeriu Matei și artistul plastic și poetul, dr. Iulian Filip.

CENACLUL „REPUBLICA”

Cenaclul „Republica” a fost înființat în anul 2011, organizat și moderat de Moni Stănilă și Alexandru Vakulovski. Acest Cenaclu are ca scop promovarea valorilor literare tinere, mai bine spus, a scriitorilor care își caută locul în cetatea literaturii.

Într-o zi
nu ne vom mai recunoaște

CENACLUL „IDEAL”

Cenaclul literar-artistic „Ideal”, a fost inițiat și condus de către cunoscutul poet, regizor și editor Vasile Căpățână. Ședințele Cenaclului au adunat permanent poeți, prozatori, dramaturgi, artiști plastici, compozitori și interpreți cu renume din Republica Moldova. Cenaclul „poate fi considerat un regal al poeziei și al muzicii românești culte. Oaspeții aleși și publicul numeros, gustul și rafinamentul, dragostea de neam și virtutea, sunt dimensiunile caracteristice ale ședințelor acestui cenaclu elită. Întâlnirile cenaclului, organizate lunar într-o atmosferă plăcută, dintotdeauna s-au bucurat de aprecierea publicului, au cucerit inimile auditoriului prin diversitatea și alteranța asigurată de programele-colaj, care au garantat și o receptare adecvată de către public”. (3, p. 47)

ACTIVITĂȚI PEDAGOGICE

Activitățile pedagogice se organizează în incinta Bibliotecii Naționale, începând cu anul 1999, la cererea instituțiilor de învățământ. În cadrul acestor Activități pedagogice au loc lecții de popularizare a cunoștințelor bibliologice, expoziții etc.

CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

Centrul de Informare și Documentare ONU este situat în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, fiind deschis studenților, profesorilor și cercetătorilor care sunt interesați de eforturile ONU pentru a promova democrația, diversitatea, dezvoltarea durabilă și un mediu sănătos pentru fiecare.

„Bibliotecile dețin un rol-cheie în comunicarea despre Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă și, sperăm că acest centru de informare va antrena în special tinerii în dezbateri despre soluțiile la provocările cu care se confruntă Republica Moldova”, a afirmat coordonatoarea rezidentă ONU și reprezentanta rezidentă PNUD, Dafina Gercheva.

Directorul general al BNRM a susținut că „Prin asigurarea accesului public la informații și cunoaștere bibliotecile se pot implica în realizarea tuturor Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă”. (8)

CLUBUL COREGRAFILOR DIN MOLDOVA

Clubul coregrafilor din Moldova a fost lansat în anul 2016. Scopul acestuia constă în organizarea activităților cultural-științifice (master-class, ateliere profesionale, conferințe științifice, simpozioane etc) întru promovarea coregrafiei naționale în toate formele ei.

Clubul întrunește peste 40 de coregrafi din toate colțurile țării. Participanții studiază jocuri folclorice, practicate și în prezent, unele în nordul și altele în sudul Basarabiei. Frumusețea și stilul de interpretare a materialului coregrafic autentic a provocat coregrafii care, muncind cu har și iscusință, au transpirat potolindu-și sufletul care avea de câțiva ani necesitatea de a se

dezmerda prin intermediul neîntrecuților pași coregrafici românești teaurizați în conștiința și memoria băștinașilor acestei palme de pământ ocrotită de Bunul Dumnezeu între Prut și Nistru.

SERI COLOCVIALE

Serile colocviale se organizează în Biblioteca Națională din 1999, la cererea instituțiilor de învățământ. În cadrul acestui eveniment au loc lecții de popularizare a cunoștințelor bibliologice, întâlniri cu scriitorii, expoziții, expuneri bibliografice.

CAFENEA FILOSOFICĂ

Inaugurată în anul 2000, **Cafeneaua filosofică** urmărește scopul popularizării culturii filosofice în Moldova. Ședințele evenimentului dat sunt consacrate vieții și operei celor mai mari filosofi ai lumii cu accent pe parcurgerea la înțelepciunea lor în condiții actuale.

ZILELE BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Zilele Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova s-au desfășurat pentru prima dată în anul 2000. Scopul acestei acțiuni este constructiv: sondajul opiniilor și doleanțelor cititorilor față de serviciile propuse, stabilirea gamei de servicii noi de care beneficiarii au nevoie, orientarea publicului cititor în utilizarea tehnologiilor noi, ce au fost puse la dispoziție, informarea comunității bibliotecare din Moldova despre politica de organizație promovată de Biblioteca Națională, atragerea în sprijinul instituției a noi sponsori și mecenați.

ATELIERE DE CREAȚIE

Începând cu anul 1997, Biblioteca Națională organizează **Ateliere de creație**, avându-i ca protagoniști pe scriitorii, artiștii plastici și muzicologii din Moldova. În cadrul acestor Ateliere se urmărește scopul familiarizării cu laboratorul de creație al protagoniștilor, cu teoria și tehnica creației artistice.

NOCTURNA BIBLIOTECILOR

„**Nocturna Bibliotecilor**” este o acțiune de activare pe timp de noapte a instituțiilor de bibliotecă, fiind o inițiativă care marchează colaborarea Asociației Bibliotecarilor din Moldova cu Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România.

Ediția din acest an are susținerea Ministerului Culturii și a Programului „Novateca”, care își propune să atragă în spațiile de bibliotecă un număr cât mai mare de membri ai comunității și de a determina o mai bună percepție a valorilor culturale.

Povestea de dincolo de cuvinte a fost genericul evenimentului „Nocturna bibliotecilor 2016” care a fost lansată la Biblioteca Națională la 30 septembrie 2016.

Evenimentul a inclus: întâlniri cu personalități (scriitori, artiști, istorici, cercetători, profesori, bibliotecari, jurnaliști, oameni de cultură), evocări, lecturi publice; lansări și prezentări de carte; expoziții de carte/publicații (cu vânzare) cu participarea unor importante edituri și expoziții de pictură, grafică, sculptură, fotografie; miniconferințe, prelegeri; omagii unor personalități; recitaluri de poezie; program artistic oferit de artiști consacrați, elevi și studenți; artă decorativă și arta aranjamentelor florale; proiecții și prezentări de filme; concursuri cu premii de cărți/materiale oferite de biblioteci, editurile participante, autori, sponsori; vizitarea bibliotecii ș.a.

Menționăm că evenimentul s-a desfășurat în cadrul campaniei naționale „Ne vedem la bibliotecă!”, care își propune să informeze publicul despre faptul că bibliotecile din Republica Moldova devin adevărate centre comunitare, unde fiecare poate beneficia de servicii diverse. Campania se desfășoară în perioada septembrie-noiembrie 2016, în cele peste 800 de biblioteci publice din rețeaua „Novateca”.

Personalul BNRM a demonstrat capacități de creativitate cu impact pozitiv în comunitatea profesională și pentru utilizatori.

„ARHIVA DE VOCI” : INTERVIURI CU PERSONALITĂȚI DIN DOMENIUL CULTURII NAȚIONALE

„Arhiva de voci” a personalităților din domeniul culturii a fost creată în cadrul Serviciului Audiovideoteca, din perspectiva promovării patrimoniului cultural imaterial. Viabilitatea acestui proiect cultural are multiplele sensuri pe care le comportă mesajele personalităților din domeniul culturii și informatorii, fiind acele tezaure umane vii care cunosc trecutul. Interviuul nu este doar o sursă autorizată de documente, ci și un model de abordare profundă, util pentru cercetări științifice, cu semnificații practice, în măsură să faciliteze cunoașterea universului patrimoniului cultural.

În acest context, contribuția informațiilor cuprinse în arhiva digitală de voci, poate fi drept suport referențial valoros pentru cercetările actuale de muzicologie, coregrafie, folclorică, etnologice, antropologie culturală, care pot fi transmise generațiilor viitoare prin accesul integral la colecțiile arhivate în cadrul instituțiilor de cultură și cercetare.

Prin realizarea acestui proiect, Biblioteca Națională încearcă să evedențieze cele mai remarcante personalități în domeniul culturii, relatările informatorilor din Republica Moldova care cunosc adevărate valori ale patrimoniului cultural imaterial național, care trebuie promovat și redescoperit în întregime.

Idea și scopul „Arhivei de voci” constă în edificarea fondului documentar cu caracter bibliografic într-o structură favorabilă, facilitat de utilizarea calculatorului și a interfețelor pentru accesarea resurselor multimedia; gestionarea fondurilor pe suport electronic CD-R și DVD-R cu creații destinate instituțiilor de cultură, educație și estetică, tuturor celor interesați, inclusiv publicarea pe suport electronic pentru fiecare personalitate în parte.

ZILE DE CULTURĂ

Zilele de cultură reprezintă o suită de manifestări, care au devenit deja o tradiție, desfășurate sub egida „Zilele Culturii țărilor lumii”. În cadrul acestor zile se vernisează expoziții de pictură, expoziții de carte, lansări de carte etc.

ZIUA AMBASADELOR LA BIBLIOTECA NAȚIONALĂ

Există o tradiție de colaborare la modul practic între Biblioteca Națională și toate ambasadatele acreditate în Republica Moldova. La eveniment participă reprezentanți ai corpului diplomatic acreditat la Chișinău, bibliotecari, scriitori, ziariști și utilizatori. Tradițional, **Zilele Ambasadelor** încep cu inaugurarea unei expoziții de literatură străină, care ulterior este donată bibliotecii.

LANSĂRI DE CARTE

Lansări de carte la Biblioteca Națională se organizează pe parcursul întregului an, pe măsura scoaterii de sub tipar a publicațiilor autorilor din Moldova și din străinătate.

EXPOZIȚII-EVENIMENT

Expoziția-eveniment se organizează din 1999 și constituie elementul de bază al diseminării culturale, reprezentând o modalitate de promovare a cărții, ca document de bază al bibliotecii, care cuprinde o paletă extrem de bogată și variată de oportunități. Totodată, ea reprezintă un act de creație artistică și științifică, organizat lunar în colaborare cu ambasadatele acreditate la Chișinău și uniunile de creație.

EXPOZIȚII TEMATICE

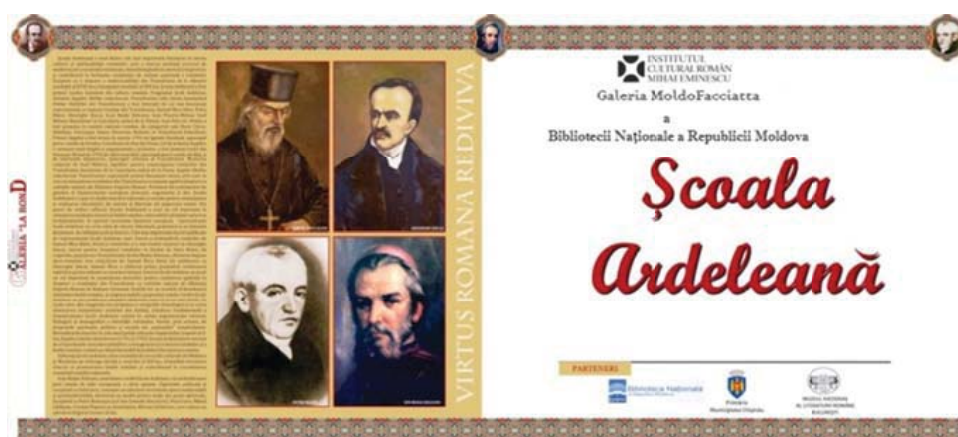
Expoziția tematică de carte fie că ilustrează un eveniment (aniversare sau comemorare), fie că pune în valoare diferite categorii de documente, fie că tratează teme actuale sau este o persoană (despre o personalitate), o localitate (despre localitatea respectivă) etc.

EXPOZIȚII ACHIZIȚII NOI

Expozițiile de carte „Achiziții noi” se organizează sistematic pentru a ține la curent utilizatorii cu publicațiile noi, intrate în colecțiile bibliotecii.

GALERIA „MOLDOFACIATA”

Galeria „MoldoFacciata” a fost inaugurată la 31 august 2014, cu ocazia manifestărilor dedicate Limbii Române. Galeria a fost creată în colaborare cu Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu”.

Biblioteca Națională, ca instituție de formare intelectuală care favorizează lectura și accesul democratic la carte și informație, trebuie să-și facă cunoscute toate serviciile și produsele sale publicului larg, să fie deschisă spre acesta, pentru a-l conștientiza de misiunea și de oportunitățile pe care le oferă. Biblioteca trebuie să gândească și să implementeze o strategie imbatabilă de așezare a sa în atenția publicului, pentru a-l atrage spre valorile pe care le deține și le crează.

Referințe bibliografice:

1. ANIMAȚIA în bibliotecă sau extensia culturală. În : BUTUC, LIVIU. *Cependiu de biblioteconomie*. Buzău, 2011, p. 294-297.
2. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova : *Raport anual de activitate 2016*. Chișinău, 2017, 157 p.
3. CENACLUL Ideal. În: *Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene*. Vol. 1. Chișinău, 2015, p. 47.
4. CIOBANU, LIUBA. *Formarea imaginii Bibliotecii „Ovidius” în comunitatea chișinăneană*. În : *BiblioPolis*. – 2010, nr. 1. [Accesat 14 iunie 2017]. Disponibil pe Internet : <http://bibliopolis.hasdeu.md/index.php?bpa=1777>.
5. CLUBURILE pentru Cetățenie Activă : *Cetățenii informați dezvoltă comunitățile*. [Accesat: 14 iunie 2017]. Disponibil pe Internet : <http://cpescmdlib.blogspot.md/2016/07/cluburile-pentru-cetatenie-activa.html> .
6. COZMA, ARTUR. *SIC e o contribuție prețioasă la dezvoltarea culturii naționale și la crearea imaginii Republicii Moldova peste hotare*. În: *Melnic, Raisa. O retrospectivă a edițiilor Salonului Internațional de Carte*. Chișinău, 2012, p. 27-30. [Accesat 14 iunie 2017]. Disponibil pe Internet : http://www.bnrm.md/files/publicatii/O_retrospectiva_a_editiilor_SIC.pdf ; *Salon expres*, 2006, nr. 1.
7. FOCȘA, Boris. *Salonul Internațional de Carte – o contribuție substanțială la imaginea Moldovei*. În : *Melnic, Raisa. O retrospectivă a edițiilor Salonului Internațional de Carte*. Chișinău, 2012, p. 27-30. [Accesat 14 iunie 2017]. Disponibil pe Internet : http://www.bnrm.md/files/publicatii/O_retrospectiva_a_editiilor_SIC.pdf ; *Salon expres*, 2010, nr.1.
8. LA BIBLIOTECA Națională a fost inaugurat un Centru de Informare și Documentare al Organizației Națiunilor Unite. [Accesat 7 iunie 2017]. Disponibil pe Internet : http://www.realitatea.md/la-biblioteca-nationala-a-fost-inaugurat-un-centru-de-infomare-si-documentare-al-organizatiei-natiunilor-unite_49037.html.
9. REFORMA difuzării culturale. *Salonul Internațional de Carte*. În : *Biblioteca Națională pe calea integrării europene* . Vol. 1. Chișinău, 2015, p. 27-28.
10. ROIBU, Nicolae. *Un simpozion dedicat basarabenilor afirmați pe plan mondial s-a desfășurat la Biblioteca Națională*. [Accesat 19 iunie 2017]. Disponibil pe Internet : <http://www.moldpres.md/news/2016/12/13/16009930>.
11. SIMPOZIONUL Științific Anul Bibliologic. În : *Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene* . Vol. 1. Chișinău, 2015, p. 91-92.
12. ZILELE Vasile Alecsandri – Mihai Eminescu. În : *Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene* . Vol. 1. Chișinău, 2015, p. 34.

COLABORAREA ȘI COOPERAREA – DIMENSIUNI PROFESIONALE ACTIVE

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA: PROFIL METODOLOGIC

Vera OSOIANU,
director adjunct, BNRM

Abstract: *Articolul reprezintă o sinteză a activității Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova ca centru biblioteconomic de nivel național și a relațiilor reciproce cu bibliotecile din cadrul Sistemului Național de Biblioteci. Autorul face o incursiune în istoricul activității metodologice, evidențiind stabilirea și respectarea unor tradiții care au făcut posibilă interconectarea activității metodologice cu cea a Sistemului Național de Biblioteci, face o trecere în revistă a documentelor actuale, în baza cărora Biblioteca Națională își exercită responsabilitățile.*

Cuvinte-cheie: *profil biblioteconomic, centru biblioteconomic național, centru biblioteconomic teritorial, Sistem Național de Biblioteci, activitate metodologică.*

Abstract: *The article represents a synthesis of the activity of the National Library of the Republic of Moldova as a national librarian centre and its reciprocal relationship with libraries within the National System of Libraries of Moldova. The author reviews the history of the methodological activity of the library, highlights the establishment and observance of some traditions that made it possible to interconnect the library methodological activity with that of the National System of Libraries. The author reviews some current documents, on the basis of which the National Library exercises its responsibilities.*

Keywords: *Library profession; National Bibliographic Centre; territorial librarian centre; National System of Libraries; methodological activity.*

Bibliotecile Naționale din țările mici cu o infrastructură biblioteconomică slab dezvoltată, au responsabilități aparte față de Sistemul Național de Biblioteci. Este și exemplul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM), statutul căreia include, de mai multe decenii, și responsabilități pentru bibliotecile țării, în special pentru rețeaua de biblioteci publice.

Dimensiunea metodologică a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova este consfințită de *Legea cu privire la biblioteci* și toate documentele de reglementare adiacente acesteia. Varianta nouă a Legii aprobată !!! în anul 2017, prevede în Articolul 8 (2) că „Biblioteca Națională a Republicii Moldova are statut de centru biblioteconomic național” care:

- a) exercită funcția de coordonare și corelare în domeniul cercetării și dezvoltării în bibliologie și biblioteconomie;
- b) colectează, sintetizează și valorifică datele statistice prezentate de centrele biblioteconomice;
- c) exercită și alte funcții, conform art.19, 33.

Documentul care reflectă în amănunt responsabilitățile BNRM de centru biblioteconomic național este „Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul sistemului național de biblioteci din Republica Moldova” (19), aprobat prin ordinul nr.2 din 13.01. 2016, al Ministerului Culturii. În conformitate cu prevederile acestui regulament, BNRM a elaborat două documente directorii foarte importante, respectiv: *Profilul de activitate metodologică*, orientat spre consolidarea Sistemului Național de Biblioteci și *Repertoriul serviciilor, produselor și reuniunilor pentru bibliotecari și biblioteci*, care identifică sistemul de servicii, produse, activități oferite de BNRM pentru bibliotecile țării.

Activitatea metodologică a BNRM își are începuturile încă în anul 1949, când în cadrul Bibliotecii Naționale este constituit Cabinetul metodic, transformat mai târziu în Serviciul

științifico-metodic, apoi în Asistență de specialitate (1992), iar din 2000 în serviciul Dezvoltare în Biblioteconomie.

Încă din 1949 se conturează destul de bine activitatea de îndrumare metodologică și cea editorială. În anul 1949, în ajutorul bibliotecilor țării, au fost editate 14 lucrări metodologice, în 1951 – 16, în 1957 – 20, în 1959 – 24. Tendința de creștere s-a menținut și în anii următori. Situația se schimbă după decentralizare, când are loc divizarea neoficială a responsabilităților între centrele biblioteconomice de nivel național și cele de nivel teritorial.

Chiar de la începuturi, un loc aparte în activitatea metodologică revine promovării experienței avansate. Primele lucrări de acest fel apar, începând cu anul 1956 și au jucat un rol esențial în promovarea ideilor inovaționale, a practicilor de calitate, a formelor și metodelor noi de activitate.

Un loc aparte s-a acordat deplasărilor în teritoriu care aveau ca scop atât asistența de specialitate, cât și controlul activității, funcție care dispare odată cu începutul decentralizării din anul 1991.

O responsabilitate aparte, care nu și-a pierdut actualitatea până în prezent, este recepționarea, sintetizarea și analiza statisticii în domeniul bibliotecilor. Începând cu anul 1959, biblioteca editează sistematic rapoarte statistice ale activității bibliotecilor publice, însoțite și de interpretări ale datelor. În prezent, formularul 6-C, în baza căruia sunt colectate datele, elaborat în conformitate cu standardul internațional de statistică, declarat și național (SM ISO 2789: 2015), este unic pentru întreg SNB.

Prin tradiție, un loc aparte în activitatea metodologică revine formării profesionale continue a bibliotecarilor. În acest sens, începând cu anul 1950, sunt editate recomandări metodice în ajutorul seminarelor raionale și orășenești. Serviciile de orientare metodologică participă activ la organizarea activităților de formare profesională continuă a bibliotecarilor: cursuri, seminare, conferințe practice și științifice, școli ale experienței avansate etc.

O formă efectivă de formare profesională continuă au reprezentat-o conferințele științifice și practice zonale, organizate începând cu anul 1967. Anual, la aceste activități, participau câte 400-800 de bibliotecari. Școlile de promovare a experienței avansate, de asemenea, au contribuit esențial la actualizarea cunoștințelor profesionale ale bibliotecarilor, înscriindu-se printre cele mai avansate forme de dezvoltare profesională.

Anii de după declararea Independenței statului au fost marcați de reorientarea activității științifice și metodologice spre valorile și practicile de calitate, promovate la nivel internațional. În anul 1992 în structura Bibliotecii Naționale apare Departamentul Biblioteconomie care, în continuare, va exercita funcțiile de centru metodologic, de organizare și coordonare a activității științifice în bibliologie și de asistență metodologică și de specialitate a bibliotecilor. În anul 2000, odată cu reorganizarea administrativă, Departamentul Biblioteconomie este redenumit în Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie. Activitatea științifică în domeniu este fundamentată pe principii biblioteconomice recunoscute pe plan mondial, dar și pe necesitățile comunităților locale.

O preocupare permanentă a Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie este eficientizarea comunicării profesionale, în acest sens organizând forumuri, conferințe naționale și zonale, simpozioane, seminare etc. Multe dintre acestea s-au transformat în tradiții și au însemnat enorm pentru dezvoltarea domeniului biblioteconomic. Un exemplu elocvent în acest sens este Simpozionul Științific „Anul Bibliologic”. În anul 2016, comunitatea profesională a marcat cea de-a 25-a ediție a Simpozionului, 25 de ani echivalând cu o generație de biblioteci și bibliotecari, de aceeași vârstă cu Independența Statului Republica Moldova. Pe parcursul acestor ani, s-a produs schimbarea de la un model biblioteconomic impus din afară, la modelul național de biblioteconomie cu toate atributele acestuia, începând cu modelul strategic de dezvoltare, schimbarea sistemului de clasificare, aprobarea *Legii cu privire la biblioteci*, fondarea publicațiilor de specialitate etc.

De mare importanță pentru lumea bibliotecară a fost de la începuturi, și rămâne în continuare, Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci (FM SNB). Forumul Managerilor

este în strânsă corelație cu alte activități metodologice, organizate de BNRM în special cu Simpozionul Științific „Anul bibliologic”. La Forumul Managerilor este prezentat conceptul și sarcinile proiectului național pe anul viitor, iar peste un an, la Simpozionul Științific „Anul Bibliologic” se face un schimb de opinii, dezbateri, discuții etc. relative la proiectul național respectiv, dar și privind rezultatele anului în ansamblu. Temele Forumului Managerilor sunt stabilite în urma cercetării stării de lucruri în domeniu în ansamblu pe țară, depistării aspectelor vulnerabile de activitate, precum și ca urmare a racordării activității bibliotecilor țării la tendințele biblioteconomice la nivel internațional.

Activitatea editorială a Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie, atât de activă încă de la începuturi, continuă prin participarea la editarea revistei *Magazin Bibliologic*, *Buletinului Bibliologic*, culegerii *Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare*, ajunsă la a 6-a ediție, sintezele privind *Situațiile statistice*, realizate anual și plasate pe site-ul BNRM în format electronic, publicate și în format tradițional o dată la doi ani. După anul 2010, care a avut ca generic și a fost declarat „Anul Biblioteca 2.0”, activitatea editorială se deplasează tot mai insistent spre spațiul virtual, în special prin exploatarea instrumentelor Web 2.0.

Revista *Magazin Bibliologic* se înscrie printre cele mai importante publicații de specialitate din țară. Pe parcursul celor 25 de ani de la apariție, începând cu anul 1991, revista a avut un impact deosebit asupra comunității bibliotecare din Republica Moldova, ajutându-i pe profesioniștii domeniului să-și facă mai bine meseria, răspândind cele mai bune practici de calitate, idei inovatoare, politici biblioteconomice, continuând tradiții de durată de promovare a noutăților profesiei, a experienței avansate a bibliotecilor din țară și de peste hotare, declanșând dezbateri pe probleme de mare actualitate ale activității bibliotecare.

Dezvoltarea profesională se înscrie, de asemenea, printre prioritățile Bibliotecii Naționale, indiferent dacă este vorba de salariații instituției sau de bibliotecarii din alte biblioteci. Starea de permanentă schimbare impune noi exigențe activității de formare profesională continuă. Acest aspect al activității va fi mereu punctul nevralgic al profesiei. Din aceste considerente, în structura Direcției Cercetare și Dezvoltare a început să activeze, începând cu anul 2017, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științele Informării.

Activitatea științifică și metodologică a Bibliotecii Naționale a suportat, pe parcursul anilor, mai multe metamorfoze. Cu toate acestea, prioritățile esențiale au rămas mereu aceleași. Acestea au fost definite foarte clar în *Profilul de activitate metodologică*, elaborat conform prevederilor „Regulamentului privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova” (19), menționat anterior. Documentul expune responsabilitățile Bibliotecii Naționale ca centru metodologic național, orientate spre consolidarea capacității Sistemului Național de Biblioteci (SNB), respectiv:

- Elaborarea și promovarea politicilor/strategiilor biblioteconomice;
- Elaborarea cadrului legal și de reglementare a organizării și funcționării bibliotecilor;
- Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie;
- Formarea profesională continuă a bibliotecarilor;
- Servicii și produse intelectuale pentru biblioteci și bibliotecari (de informare și documentare, consultative, editoriale, organizaționale);
- Stimularea/dezvoltarea parteneriatului biblioteconomic între biblioteci și alte structuri;
- Asistența de specialitate pe diferite componente ale organizării, funcționării și modernizării bibliotecilor;
- Activități Know How (inclusiv schimb de idei și informații, diseminarea experienței avansate);
- Avocatura biblioteconomică;
- Sistemul de statistică bibliotecară.

Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova constituie și baza *Repertoriului serviciilor, produselor și reuniunilor pen-*

tru bibliotecari și biblioteci. Sistemul de servicii și produse este orientat spre utilizatori, se bazează pe redimensionarea componentelor tradiționale și integrarea celor inovatoare, implementarea tehnicilor și tehnologiilor informaționale și de comunicare, flexibilitate, acces liber, parteneriate, formare continuă. Conținuturile sunt structurate în trei compartimente principale, respectiv: servicii, produse, publicații, reuniuni profesionale. Repertoriul prevede o multitudine de produse în baza tehnologiilor de informare și comunicare, în special a instrumentelor Web 1.0, 2.0, 3.0, respectiv:

- Site-ul BNRM (<http://www.bnrm.md>)
- Site-ul BNRM Acces dedicat Bibliotecarilor (<http://www.bnrm.md>)
- Catalogul Național Colectiv al Bibliotecilor Publice (<http://cc.sibimol.bnrm.md/opac>)
- Biblioteca Națională Digitală „Moldavica” (<http://www.moldavica.bnrm.md>)
- Bloguri profesionale
- Blogul de *Biblioteconomie și Știința Informării* (<https://clubbib2.wordpress.com>)
- Blogul *Bibliotecile Publice din Republica Moldova* (<https://bibliotecipublicerm.wordpress.com>)
- Centrul de Statistică, Cercetare și Dezvoltare (<https://cscdblog.wordpress.com>)
- Portalul web al Centrului Pro-European de Servicii și Comunicare (CPESC) (<http://cpescmdt.blogspot.com/>)
- Blogul CPESC: Surse informaționale europene: Baze de date (<http://cpescmd.blogspot.com/>)
- Blogul CPESC: Dosare tematice „Moldova proeuropeană” (<http://cpescmd2.blogspot.com/>)
- Blogul CPESC: Documente și comunicare (<http://cpescmdlib.blogspot.com/>)
- Blogul CPESC: E-guvernare (<http://egovernare.blogspot.com/>)
- Blogul „Literaturile lumii” (<http://libermundi.livejournal.com/>)
- Blogul „Moldavistică și Heraldică” (<http://moldavisticasiheraldica.blogspot.com>)
- Blogul „Audiovideoteca” (<http://audiovideoteca.wordpress.com/>)
- Blogul Tinerilor Bibliotecari (www.bnrm.wordpress.com)
- Blogul „Din pasiunile bibliografului ...” (<http://cercetaribibliografice.blogspot.com>)
- Blogul „Colecție de arte și hărți” (<http://arteharti.wordpress.com>)
- Blogul „Carte veche și rară” (<https://carterara.wordpress.com>)

Prezențe în rețele de socializare:

- Blogul de *Biblioteconomie și Știința Informării* pe SlideShare (<http://www.slideshare.net/cdbclub>)
- Blogul *Bibliotecile Publice din Republica Moldova* (<http://www.slideshare.net/rmbiblioteci>)
- Blogul de *Biblioteconomie și Știința Informării* pe Facebook (<http://www.facebook.com/pages/Blogul-de-biblioteconomie-si-stiinta-informarii/142586482424613>)
- Pagina Festivalului Național al Cărții și Lecturii pe Facebook (<http://www.facebook.com/pages/Festivalul-Na%C8%9Bional-al-C%C4%83r%C8%9Bii-%C8%99i-Lecturii/265084846839706>)
- Contul serviciului Studii și Cercetări pe Facebook (<https://www.facebook.com/pages/Studii-%C5%9Fi-Cercet%C4%83ri-Biblioteca-Na%C5%A3ional%C4%83-a-Republicii-Moldova/678113542234786?ref=hl>)
- Contul serviciului Studii și Cercetări pe Slideshare (http://www.slideshare.net/VasilicaVictoria/edit_my_uploads)
- Contul Centrului Pro-European de Servicii și Comunicare (CPESC) pe Twitter (@cpescmd - (<https://twitter.com/cpescmd>))
- Contul Centrului Pro-European de Servicii și Comunicare (CPESC) pe ISSUU (<http://issuu.com/cpesc>)

Activitatea editorială curentă a BNRM include publicațiile tradiționale, care numără zeci de ediții, dar și publicații mai noi, „născute” în format digital:

Publicații metodologice:

- *Calendar Național*
- *Biblioteconomia Moldovei. Cadru de reglementare*
- *Buletin bibliologic*

Ediții periodice de specialitate:

- *Magazin Bibliologic*
- *Buletinul informativ online „Festivalul Național al Cărții și Lecturii (FNCL)”*

Publicații de sinteză:

- *Bibliotecile publice din Republica Moldova. Situații statistice*
- *Biblioteca Națională: raport anual*

Ediții promoționale:

- *TOPul celor mai citite 10 cărți ale anului*

Reuniunile profesionale, care la diferite perioade au consacrat biblioteca, la fel, includ forme tradiționale, dar și forme mai noi, care și-au găsit albia și locul de metode eficiente de comunicare profesională:

- Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci;
- Simpozionul Științific „Anul Bibliologic”;
- Simpozionul Științific în cadrul Salonului Internațional de Carte;
- Simpozionul Științific Internațional „Valori Bibliofile”;
- Forumul Național al Cercetătorilor din cadrul SNB;
- Conferințe zonale;
- Simpozionul Științific al Tinerilor Bibliotecari;
- Clubul Biblioteconomiștilor.

Fiecare dintre aceste reuniuni profesionale are un segment specific de probleme care influențează modelarea domeniului în ansamblu. Forumul Național al Cercetătorilor din cadrul SNB, de exemplu, fondat cu ani în urmă, constituie platforma de discuții privind cercetarea și dezvoltarea domeniului.

Cercetarea și dezvoltarea în câmpul biblioteconomic, care presupune studierea și sintetizarea practicii bibliotecare de calitate și care constituie o dimensiune foarte importantă în activitatea BNRM, reflectă starea cercetării în ansamblu pe țară. Activitatea de cercetare, de care depinde dezvoltarea contemporană a cunoașterii, se confruntă la nivel național cu diverse probleme printre care pot fi menționate: resursele bugetare austere, necesitatea reformării domeniului, lipsa unui mediu favorabil pentru activitatea în domeniul cercetare-dezvoltare, criza profundă a infrastructurii, exodul masiv al potențialului uman din domeniul cercetare etc. Ca rezultat, puținele proiecte de cercetare sunt formulate reieșind din capacitățile existente și nu din necesitățile domeniului.

O situație similară este atestată în mai multe state. În lucrarea *Numai cercetarea salvează* (2013), reputatul scriitor și biblioteconomist român, Ion Stoica, face o trecere în revistă, privind cercetarea în instituțiile infodocumentare din România, inclusiv în biblioteci, sugerând și niște pași concreți cu care ar putea începe redresarea și ameliorarea situației (23). Starea de lucruri în câmpul biblioteconomic din țara noastră pare a fi o copie fidelă a acestui tablou. Putem subscrie ideii că „Spațiile infodocumentare și, cu deosebire, bibliotecile, n-au avut o tradiție consolidată în cercetarea științifică a obiectivelor specifice” și că „Noi n-am promovat o politică

de cercetare în domeniul bibliotecilor și a centrelor de documentare”. Printre motivele invocate de domnul Stoica un loc aparte ocupă: lipsa unei „politici adecvate”, „insuficiența resurselor”, lipsa profesioniștilor cu pregătire universitară în domeniul cercetării și neîncurajarea în această direcție, lipsa disponibilității pentru cercetare. Domnul Stoica sugerează și faptul că poate „cea mai puternică frână o reprezintă absența unui sistem real de cooperare între actorii proceselor din această sferă”. Putem vorbi aici atât de actorii interni, cât și de cei externi. Tabloul este arhicunoscut biblioteconomiștilor din țara noastră.

Cooperarea internațională este unul dintre pilonii principali pe care se bazează cercetarea și dezvoltarea în Republica Moldova. Motivele rezidă în dimensiunile relativ mici ale comunității științifice și confluența culturală cu mai multe spații. În câmpul biblioteconomic fenomenul internaționalizării cercetării încă n-a prins contururi prea evidențiate, deși au fost atestate și unele experiențe. Date fiind multiplele afinități dintre cele două comunități profesionale, respectiv din România și din Republica Moldova, o gândire strategică comună ar rezolva multe dintre problemele acumulate în timp.

O analiză a *Repertoriului de lucrări, publicații și activități științifice pe anii 2014-2015. Cercetare și dezvoltare în cadrul Sistemului Național de Biblioteci (SNB)*, elaborat de BNRM, (20) scoate în evidență faptul că elementul internațional apare, începând cu compartimentul 4 *Cercetare și Dezvoltare: zona complementară*. Drept parteneri în diverse cercetări figurează CD a ONU, NATO, Institutul Goethe, București, Asociația Culturală Pro Bucovina și Basarabia etc. Publicațiile periodice de specialitate, elaborate în cadrul sistemului național de biblioteci (SNB) și prezentate în capitolul cinci al *Repertoriului, Activități de abordare și diseminare a rezultatelor cercetării și dezvoltării*, semnalează documente reprezentative de importanță internațională și diseminează informații, experiențe relevante, privind activitatea bibliotecilor lumii. Practic nu există articol de proporții care să nu conțină o bogată listă de referințe. Destul de bine, componenta internațională este reprezentată și în capitolul 5.2 *Foruri și reuniuni științifice și praxiologice*. Aici este mai larg și spectrul partenerilor: Institutul Confucius din Moldova, Universitatea din Berghen, Norvegia, Centrul de Informare Publică al Băncii Mondiale, Centrul de Informare al Uniunii Europene, etc.

Posibilități de extindere a cooperării internaționale sunt suficiente și beneficiile ar fi pe potrivă, dar cel mai mare impediment în acest sens este slaba cunoaștere a limbilor străine de către specialiștii antrenați în munca de cercetare. Cunoașterea slabă a limbii engleze de către cercetători este o problemă la nivel de țară și este menționată la punctele slabe în analiza SWOT a domeniului cercetare-dezvoltare a *Strategiei de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020* (24).

Printre problemele majore cu care se confruntă cercetarea în câmpul biblioteconomic pot fi menționate: lipsa unei politici de cercetare, insuficiența resurselor, lipsa unei tradiții și multe altele. Însă, cea mai mare dintre probleme este insuficiența pregătirii personalului pe acest segment, neîncurajarea în acest domeniu, lipsa motivării și a disponibilității pentru cercetare. Marile biblioteci ale țării, cu câteva excepții, nu au în structură un serviciu special care să se ocupe de activitatea de cercetare și dezvoltare în biblioteconomie. Aceste responsabilități sunt atribuite altor specialiști care nu au nici timpul, nici pregătirea necesară pentru lucrări de asemenea amploare și complexitate. Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie, BNRM a făcut în anul 2013 o analiză a situației curente în cadrul bibliotecilor-centre metodologice de nivel teritorial. Din cele 35 de biblioteci raionale, municipale, orășenești, plus UTA Găgăuzia, doar 22 dispuneau de o persoană responsabilă de activitatea metodologică. O parte din aceste persoane ocupă funcția de bibliotecar metodist prin cumul, unii chiar având ca post principal pe cel de director al bibliotecii. Din totalul de persoane angajate în activitatea metodologică, 15 aveau studii superioare de specialitate și 7 - studii medii de specialitate. Situația este și

mai complicată în raioanele unde biblioteca orășenească nu are și statut de bibliotecă raională, respectiv responsabilități metodologice pentru rețeaua de biblioteci publice din raion cum recomandă cadrul de reglementare, în special *Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul sistemului național de biblioteci din Republica Moldova (2016)*(19).

În ultimii ani a crescut, nesemnificativ, numărul cercetătorilor cu grad științific, antrenați în domeniul biblioteconomic (printre aceștia numărându-se un doctor habilitat și 5 doctori în științe). Indexul competențelor în câmpul biblioteconomic, elaborat în anul 2009 de către OCLC și Webjunction și actualizat în februarie 2014 (<http://www.webjunction.org/content/dam/Webjunction/Documents/webJunction/2014-03/Competency-Index-2014.pdf>), nu conține un set de competențe pentru specialiștii antrenați în activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare. La nivel de țară, acest gol a fost acoperit parțial prin elaborarea *Indexului competențelor salariaților BNRM*, aprobat de Consiliul Științific al BNRM în anul 2016. Indexul poate servi ca model pentru bibliotecile-centre biblioteconomice de nivel departamental și teritorial.

Se impune organizarea unor cursuri cu destinație specială pentru această categorie de personal profesional din Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova. În proiectul *Ofertei de activități de formare continuă. Obiective 2017* a Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării este prevăzut trainingul *Modernizarea sistemului de activitate metodologică*, având ca obiective: cunoașterea cadrului de reglementare actualizat; probleme ce țin de interacțiunea dintre centrele biblioteconomice de nivel național, departamental, teritorial; profilul de activitate metodologică; profilul specialiștilor antrenați în activitatea metodologică etc.

Pentru BNRM anul bibliologic 2016 a fost Anul Strategiilor. Biblioteca a început procesul de elaborare a Strategiei BNRM 2017-2020 și și-a asumat rolul de coordonator în procesul de elaborare a *Strategiei de dezvoltare a bibliotecilor publice 2017-2020*, care are ca scop consolidarea bibliotecilor publice drept actori pro-activi în dezvoltarea comunităților durabile. Strategia de dezvoltare a bibliotecilor publice este practic axată pe regândirea sistemului de activitate metodologică, având ca obiective generale:

- Eficientizarea coordonării și consolidării rețelei de biblioteci publice;
- Transformarea bibliotecilor publice în biblioteci moderne;
- Dezvoltarea platformei informațional integrate a bibliotecilor publice;
- Dezvoltarea sistemului de formare profesională continuă;
- Susținerea procesului de advocacy pentru bibliotecile publice.

O altă problemă foarte serioasă, specifică câmpului cercetare, dezvoltare, inovare, ține de terminologie. Majoritatea termenilor utilizați în publicații, comunicări etc. sunt traduși din engleză, franceză, sau, în spațiul nostru, și din rusă. De cele mai multe ori traducerea și utilizarea acestora este arbitrară. În unele cazuri, același cuvânt poate avea sensuri diferite. Nu sunt rare cazurile când același proces este redat prin termeni diferiți. Cel mai elocvent exemplu reprezintă în acest sens procesul de digitalizare, *digitization* în spațiul vorbitor de limbă engleză. În traducere din franceză se folosește și numerizare. Ca regulă, termenii sunt preluați din standardele internaționale în domeniu care, în varianta originală, apar în principalele limbi de circulație internațională: engleză sau franceză. Toate celelalte țări le traduc în limba de circulație internă. Calitatea traducerilor depinde în mare măsură de faptul dacă se face din varianta originală sau dintr-o altă traducere și de cât de bine cunoaște traducătorul specificul domeniului. Puținele cercetări terminologice, realizate în țară, nu scot din inventar aceste probleme, pentru rezolvarea cărora este necesară consolidarea eforturilor tuturor bibliotecilor - centre biblioteconomice de nivel național, departamental, teritorial.

Ca și în alte domenii, în câmpul biblioteconomic, cercetarea și asigurarea metodologică sunt interdependente. Toate deciziile și recomandările metodologice trebuie să fie bazate pe rezultatele activității de cercetare. Generarea, asimilarea și valorificarea rezultatelor cercetării-dezvoltării au,

de cele mai multe ori, drept rezultat final, implementarea inovațiilor. Activitatea inovațională este specifică tuturor bibliotecilor, dar un rol esențial îl au bibliotecile – centre biblioteconomice care au și responsabilitatea studierii practicii bibliotecare în scopul depistării ideilor inovaționale, diseminării inovațiilor în rețea și asistență de specialitate în vederea implementării inovației.

Un aspect foarte important al activității metodologice promovate de BNRM, în acest sens, este asistența bibliotecarilor în depășirea rezistenței psihologice provocată de schimbări, în special de schimbările ce țin de implementarea în activitatea bibliotecilor a tehnologiilor moderne de informare și comunicare.

În cazul inovațiilor propuse de bibliotecile-centre biblioteconomice, un loc aparte ocupă instruirea bibliotecarilor din rețea în vederea implementării inovației. Noțiunea de inovație include metodele și formele noi de activitate bibliotecară sau rezultatele modernizării formelor și metodelor vechi. Cele mai frecvente inovații din ultimii ani pun accentul pe utilizarea Internetului ca serviciu de bază, oferit membrilor comunității (în lume actualmente este promovată ideea că Internetul este un serviciu la fel de important cum ar fi lumina electrică sau apa), folosirea tehnologiilor moderne de informare și comunicare, a instrumentelor web 2.0, a resurselor electronice etc. Aceste idei au fost promovate consecvent de BNRM, începând cu anul 2010, prin declararea Anului Biblioteca 2.0, Anul Bibliotecarului 2.0, Anul Utilizatorului 2.0, etc. Procesul inovațional are mai multe etape și începe cu studierea activității practice a bibliotecii în scopul identificării necesității inovației. Inovațiile care ar putea rezolva o problemă sau alta sau ar duce la îmbunătățirea serviciilor pentru public, pot fi identificate cu ajutorul publicațiilor noi, participării la diverse conferințe, seminare, simpozioane, cunoașterea practicii de activitate a unor biblioteci concrete, vizite de documentare, stagieri etc. O etapă importantă este evaluarea inovației. Scopul evaluării este de a determina relevanța și îndeplinirea obiectivelor, eficiența, iar în materie de dezvoltare eficacitatea, impactul și durabilitatea. O evaluare ar trebui să furnizeze informații credibile și utile. Termenul de evaluare presupune, de asemenea, un proces cât mai sistematic și obiectiv prin care se determină valoarea și scopul unei acțiuni de dezvoltare proiectate, în curs de realizare sau terminate. În baza evaluării se decide oportunitatea implementării inovației în bibliotecă.

În ultimii ani au fost instituite câteva mecanisme de măsurare a performanțelor domeniului de cercetare-dezvoltare și a rezultatelor acestuia. Măsurarea cantitativă a rezultatelor este completată cu evaluări calitative, bazate pe indicatorii de performanță, precum și publicațiile în reviste internaționale, citări, punerea în aplicare a rezultatelor cercetării etc. Dar, așa cum numărul publicațiilor este redus, corespunzător este redusă și vizibilitatea activității de cercetare.

Obiectivele generale ale *Strategiei de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020* prevăd (24):

- Dezvoltarea capacităților umane, instituționale și de infrastructură;
- Definirea și managementul priorităților de cercetare;
- Dialogul continuu între știință și societate, diseminarea cunoștințelor și implementarea în practică a rezultatelor cercetării;
- Internaționalizarea cercetării, integrarea în spațiul european de cercetare și creșterea vizibilității internaționale;
- Guvernarea domeniului cercetării-dezvoltării în baza unui model consensual de administrare, orientat spre performanță și excelență.

O analiză sumară demonstrează că acestea sunt specifice și domeniului biblioteconomic, respectiv sarcinilor de perspectivă ale BNRM pe acest segment. Realizarea acestor obiective rămâne prerogativul viitorului.

Cercetarea în câmpul biblioteconomic, trebuie să-și găsească un loc bine definit în programele din cadrul sistemului de formare profesională continuă. Este un domeniu care urmează a fi pus la punct, începând cu formarea personalului, fapt fără de care lucrurile nu pot fi schimbate.

Pe realizarea acestor probleme se va concentra și Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științele Informării.

În Profilul metodologic al BNRM, un loc bine definit revine asistenței de specialitate pe diferite componente ale organizării, funcționării și modernizării bibliotecilor. Asistența metodologică și de specialitate are ca scop sporirea eficienței și a calității activității bibliotecilor țării și are la bază trei verigi importante, intermediare între politica statului în domeniul și sistemul național de biblioteci – bibliotecile naționale, centre biblioteconomice de nivel național, bibliotecile departamentale – centre biblioteconomice de nivel departamental și bibliotecile raionale/municipale/orășenești – centre biblioteconomice de nivel teritorial. În anii care au trecut de la decentralizarea rețelelor de biblioteci publice, bibliotecile – centre biblioteconomice de nivel teritorial, respectiv municipal și raional, impuse de împrejurări, au operat reduceri masive de personal. Au fost reduși, ca regulă, specialiștii din sectoarele unde se considera, eronat, că este mai puțin afectată activitatea generală a instituției. Pe termen scurt, au fost salvate niște finanțe și sectoare mai înguste, pe termen lung, au fost practic trecute pe linie moartă bibliotecile publice din mediul rural, care constituie peste 80% din totalul de biblioteci publice. Influența centrelor biblioteconomice teritoriale aproape că nu se simte în bibliotecile comunale/sătești și din tot spectrul de probleme care constituie responsabilitatea bibliotecilor – centre biblioteconomice de nivel teritorial: asistență de specialitate, activitatea inovațională, promovarea formelor și metodelor noi de activitate, formarea profesională continuă etc., au rămas numai seminarele bibliotecarilor, organizate din ce în ce mai rar, doar o dată în trimestru.

Activitatea metodologică și de specialitate este cea mai complicată și mai complexă din tot spectrul biblioteconomic. Se presupune că Bibliotecarii responsabili de această activitate trebuie să cunoască toate particularitățile domeniului biblioteconomie și științele informării. Aceștia trebuie să posede un spectru larg de cunoștințe, privind tradițiile și prezentul domeniului, să cunoască tendințele de dezvoltare, experiența avansată, să cunoască metodologia activității de cercetare, să muncească permanent în vederea dezvoltării unor competențe și abilități noi, să fie dispuși să învețe și să-și dezvolte competențele pe tot parcursul vieții. Suplimentar acestora, specialiștii responsabili de activitatea metodologică trebuie să fie și buni organizatori. Bibliotecarii antrenați în activitatea metodologică trebuie să posede studii superioare de specialitate, să cunoască limbi străine de circulație internațională, să fie dispuși să ajute bibliotecarii. Pentru această gamă de responsabilități, metodistul are nevoie de un șir larg de aptitudini intelectuale, de competențe personale și interpersonale.

Asistența metodologică și de specialitate în cadrul BNRM este responsabilitatea Serviciului „Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării”, din structura BNRM, dar în realizarea acestei funcții sunt (sau ar trebui să fie) implicați toți profesioniștii din managementul superior al bibliotecii.

Asigurarea metodologică eficientă a activității bibliotecare are o importanță deosebită pentru dezvoltarea bibliotecilor, astfel, aceasta a fost orientată spre dezvoltarea și perfecționarea activității bibliotecare, asimilarea și implementarea inovațiilor, introducerea în practică a unor forme și metode noi, avansate, de activitate, formarea profesională continuă a bibliotecarilor.

În ultimii ani, activitatea metodologică a fost concepută în așa fel încât să nu torpileze inițiativa și creativitatea bibliotecarilor, dar să contribuie la stimularea acestora. Bibliotecarii responsabili de activitatea metodologică au fost orientați să asiste bibliotecarii în procesul de căutare și asimilare a inovațiilor bibliotecare. Recomandările metodiștilor, mai ales în ultimii ani, n-au purtat un caracter de obligativitate. Ele reprezintă doar niște sfaturi, propuneri, idei iar bibliotecarii decid dacă le acceptă și le utilizează și care dintre ele corespund mai mult necesităților bibliotecii concrete. Tendința de a reglementa activitatea bibliotecilor poate duce la pierderea inițiativei creative a bibliotecarului, la renunțarea la abilitatea de a lua decizii independente, experiență prin care bibliotecile țării deja au trecut în anii de până la decentralizare.

Rostul bibliotecarului responsabil de activitatea metodologică este de a descoperi operativ neajunsurile și problemele cu care se confruntă bibliotecarii din rețea, de a găsi soluții și de a oferi în timp util ajutorul metodologic și consultativ necesar pentru rezolvarea problemelor depistate. Anume acest segment de activitate a avut cel mai mult de suferit în ultimii ani ca urmare a înțelegerii eronate a divizării responsabilităților între bibliotecile - centre biblioteconomice de nivel național și a centrelor biblioteconomice teritoriale.

În raport cu rețeaua de biblioteci publice, BNRM axează asistența metodologică pe activitatea analitică care, la rândul ei, se bazează pe analiza dinamicii activității. Monitoringul metodologic are ca scop, în primul rând, studierea schimbărilor în activitatea bibliotecară. În baza acestor schimbări sunt efectuate recomandările metodologice cu țintă spre îmbunătățirea activității sau lichidarea lacunelor depistate. Monitoringul metodologic, practicat în ultimii ani de BNRM are în vizor, de asemenea, dinamica indicatorilor privind activitatea bibliotecilor, schimbările în domeniul resurselor umane, depistarea, evaluarea, testarea și promovarea inovațiilor.

Activitatea consultativă și practică se face atât în baza analizei activității bibliotecare, cât și în baza demersurilor bibliotecarilor, având teme și probleme concrete.

O importanță deosebită are promovarea activității inovaționale, care include căutarea, depistarea, selectarea, evaluarea inovațiilor și adaptarea acestora la condițiile de activitate ale bibliotecii concrete. În cazurile în care se impun niște schimbări, iar soluții de gata nu există, sunt elaborate și propuse soluții proprii care ar putea contribui la sporirea eficienței și calității activității bibliotecare.

Monitorizarea dinamicii indicatorilor oferă posibilitatea evaluării activității bibliotecare și, în baza acesteia, elaborarea recomandărilor privind îmbunătățirea situației. Datele necesare sunt extrase din documente, precum programe și rapoarte de activitate, informații, materiale ale diferitor activități, publicații etc. Dar cea mai eficientă metodă este vizitarea bibliotecii și studierea stării de lucruri la fața locului. După decentralizare acest segment a avut cel mai mult de suferit. Aici este marea problemă atât a bibliotecilor centre biblioteconomice naționale, cât și, mai ales, a centrelor biblioteconomice teritoriale, care au în responsabilitate bibliotecile publice comunale și satești.

Toate informațiile despre activitatea bibliotecii sunt cumulate și păstrate în format tradițional sau electronic, alături de formularele statistice primare, rapoartele de activitate, fișierul personalului, fișierul inovațiilor etc. Aceste responsabilități constituie esența activității metodologice a bibliotecilor centre biblioteconomice de nivel teritorial.

Bibliotecile centre metodologice au responsabilitatea depistării inovațiilor de succes și diseminării informațiilor despre acestea în rețeaua de biblioteci, precum și acordarea ajutorului practic în implementarea inovațiilor, respectiv a serviciilor noi.

Activitatea inovațională este foarte importantă, mai ales, în condițiile dinamizării vieții bibliotecare, impulsionată de implementarea tehnologiilor moderne în activitatea bibliotecară. Inovațiile sunt rezultatul explorării creativității bibliotecarilor, dar depind și de abilitățile acestora de a căuta, evalua și adapta la condițiile bibliotecii inovațiile testate cu succes de alte biblioteci.

Inovațiile din ultimii ani se bazează în special pe explorarea realizărilor domeniului tehnologii informaționale și a domeniilor adiacente. Instrumentele Web 2.0, blogurile, rețelele de socializare, au făcut o adevărată revoluție în diseminarea informațiilor și conținuturilor specifice domeniului biblioteconomic și științele informării.

Informațiile despre ideile serviciile inovaționale, sunt diseminate și pot fi depistate prin participarea la diverse întruniri de specialitate, studierea resurselor, atât a celor tradiționale, cât și a celor electronice, înscrierea și participarea activă în diverse grupuri pe interese online, abonarea la fluxuri de informații (RSS), urmărirea postărilor de pe diverse instrumente

profesionale web 2.0.

Odată depistată o inovație, un serviciu nou trebuie evaluat în baza următoarelor criterii: avantajele și eficiența în comparație cu practica tradițională, accesibilitatea pentru bibliotecarii din rețea, corespunderea condițiilor concrete de activitate.

Toate inovațiile trebuie să treacă mai întâi de „conservatismul” bibliotecarilor, care cu greu acceptă ieșirea din „zona de confort” și care, prin tradiție, au tendința de a opune rezistență schimbărilor. Bibliotecarii responsabili de asistența metodologică au un rol foarte important în schimbarea mentalității și atitudinilor bibliotecarilor.

Un serviciu nou va fi implementat mai ușor, dacă bibliotecarul va înțelege din start necesitatea și valoarea acestuia. Ca regulă, o inovație este experimentată în baza unei biblioteci și, în dependență de rezultatele evaluării, este propusă spre implementare în activitatea celorlalte biblioteci din rețea. În cazul inovațiilor, de cele mai multe ori, metodiștii sunt și inițiatori, și „avocați”, și executanți.

Un loc aparte în asigurarea metodologică practică de BNRM, revine funcției de informare în scopul diseminării operative a realizărilor și tendințelor de dezvoltare a profesiei, noutăților și experiențelor avansate în domeniu. Biblioteca modernă este foarte dinamică. Fluxul informațional se schimbă atât de rapid încât până și cel mai harnic și bine intenționat bibliotecar reușește cu greu să facă față situației și să fie la curent cu tot ce apare nou în domeniu și respectiv cu noutățile care ar putea fi de folos utilizatorilor din aria de servire. Tehnologiile de informare și comunicare, care acaparează tot mai mult spațiu în biblioteci, în instituții adiacente și pretutindeni în comunități, solicită implicarea în forță a bibliotecarului.

Odată cu modernizarea tehnologiilor de informare și comunicare, cu extinderea aplicațiilor Web 2.0, s-au multiplicat și oportunitățile de formare profesională continuă. BNRM profită din plin de posibilitățile oferite de tehnologiile moderne. Dovadă este șirul de bloguri și conturi pe rețelele de socializare, menționate anterior. Informația și cunoștințele profesionale nu mai sunt disponibile numai pentru bibliotecarii din centru, care au mai multe posibilități de a participa la diverse metode de formare profesională continuă: cursuri, conferințe, simpozioane, seminare, întruniri, ateliere profesionale și altele – toate deosebit de importante pentru învățarea pe tot parcursul vieții și, respectiv, dezvoltarea competențelor personale, interpersonale și profesionale. Odată cu extinderea Internetului, circulația informației de specialitate și a cunoștințelor este mult mai rapidă și intensă decât era anterior. Bibliotecarii, indiferent de dimensiunea geografică, nu se mai pot considera izolați. Pagina web a BNRM, care prezintă majoritatea publicațiilor de specialitate în format on-line, documentele plasate pe diverse site-uri și rețele de socializare, în special pe Slideshare, Facebook, Flickr, YouTube etc., fac informația de specialitate mai accesibilă pentru orice persoană care are în față un computer conectat la internet. Prin aceste instrumente noi, bibliotecarii responsabili de activitatea metodologică pot acoperi un spectru mult mai larg de teme și probleme și mult mai multe persoane, ca beneficiari. Deja putem afirma că BNRM oferă informații și conținuturi de specialitate 24 de ore pe zi / 7 zile pe săptămână. Sunt conținuturi formate și prin exploatarea inteligenței colective care reprezintă esența Bibliotecii 2.0. Există posibilități nelimitate de a folosi inteligența colectivă pentru îmbogățirea reciprocă, pentru a împărtăși comunității profesionale ideile de care ar putea beneficia bibliotecarii, bibliotecile și utilizatorii.

Conferințele, cursurile on-line, care deja de mai multă vreme, în mai multe țări reprezintă baza formării profesionale continue, oferă posibilitatea de a vedea răspunsurile la întrebările tuturor celor implicați în procesul de învățare. Până a pune la punct și la noi aceste metode, noi folosim oportunitățile oferite de aplicațiile Web 2.0, accesibile acum, comentariile, feedback-ul etc. pentru a propune idei, a exprima păreri, a disemina informații, conținuturi și cunoștințe,

respectiv pentru a comunica cu comunitatea profesională și a interacționa cu SNB.

Referințe bibliografice:

1. 2016 top trends in academic libraries. A review of the trends and issues affecting academic libraries in higher education. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: <http://crln.acrl.org/content/77/6/274.full%20>.
2. Biblioteca model. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.nklibrary.kz/biblioteki-oblasti/modelnye-selskie-biblioteki/privolnaja-selskaja-biblioteka-raiona-imeni-gabita-musrepova.html>.
3. Bibliotecile publice și accesul la informație în Republica Moldova: sondaj național. [Accesat 20 aprilie 2017]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2011/07/06/bibliotecile-publice-si-accesul-la-informatie-in-republica-moldova-sondaj-national/>.
4. CADRUL METODOLOGIC pentru evaluarea proiectelor și programelor de cercetare-dezvoltare în Republica Moldova. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: http://idsi.md/files/file/Cadrul_metodologic_Glosar_final.pdf.
5. Cercetare și inovare. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: http://usm.md/?page_id=74&lang=ro.
6. Codul cu privire la știință și inovare în Republica Moldova: nr. 259 din 15.07.2004. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=286236>.
7. Competențe de bază în biblioteconomie. Recomandări ALA. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/ala-competente-traducere>.
8. CONSTANTINESCU, Nicolae. Noul cadru de acțiune privind Accesul Deschis în România. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.kosson.ro/acces-deschis/51-cronica-oa/946-noul-cadru-de-actiune-acces-deschis-2014-strategia-cdi-si-ogp>.
9. Criterii de normare a resurselor umane în bibliotecile publice. Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice. Aprobate prin ordinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova nr.283 din 25.09.2003. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: www.bnrm.md/club.
10. Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management. [Accesat 20 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.oecd.org/fr/cad/evaluation/glossaryofkeytermsinevaluationandresultsbasedmanagement.htm>.
11. Instruirea și dezvoltarea personalului. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/instruirea-i-dezvoltarea-personalului-competente>.
12. Libraries building communities. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: http://www2.slv.vic.gov.au/pdfs/about-publications/lbc_execsumm.pdf.
13. Library Services in the Digital Age. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://libraries.pewinternet.org/2013/01/22/library-services>.
14. Managementul proiectelor. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.edecon.ro/carte/126/managementul-proiectelor-glosar-editia-i-asociatia-project-management-romania/>.
15. Osoianu, Vera, Dmitric, Ecaterina. Statistica ca vector de imagine. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/statistica>.
16. Osoianu, Vera. Bibliotecile publice din Republica Moldova: dinamica activității 2008-2012. În: Biblioteca. 2014, nr. 4, pp. 101-110. ISSN 1220-3386. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/bibliotecipublice/comunicare-ab-2012>.
17. Percepțiile utilizatorilor privind beneficiile TIC în bibliotecile publice din România. [Accesat 20 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/studiul-pan-european-asupra-bibliotecilor-publice-romania-ro1>.
18. Raportul Acces la informație prin bibliotecile publice din Republica Moldova. [Accesat 21 aprilie 2017]. Disponibil: http://www.novateca.md/images/files/Raport_irex_PRINT_ro.pdf.
19. Regulament privind activitatea metodologică în cadrul sistemului național de biblioteci din Republica Moldova. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: http://cbn.mc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Regulament_activitatea_metodologica_SNB_aprobat_MC.pdf.
20. Repertoriul de lucrări, publicații și activități științifice pe anii 2014-2015. Cercetare și Dezvoltare în cadrul Sistemului Național de Biblioteci. [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/VasilicaVictoria/repertoriu-de-lucrari-pe-anii-2014-2015?qid=5b277a73-e5b0-4d48-967b->.
21. Serviciile bibliotecilor publice în percepția cetățenilor. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/serviciile-bibliotecilor-publice-n-percepia-cetenilor>.
22. STOICA, Ion. Numai cercetarea contează. [Accesat 17 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/6-stoica.pdf>.
23. STOICA, Ion. Numai cercetarea salvează. Constanța: Ex Ponto, 2013. 179 p.; [Accesat 18 aprilie 2017]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/biblioteconomie/1.htm>.
24. Strategia cercetării-dezvoltării a Republicii Moldova până în 2020. Proiect. [Accesat 21 aprilie 2017]. Disponibil: [http://asm.md/galerie/144013476-Strategia-cap-1\(1\).pdf](http://asm.md/galerie/144013476-Strategia-cap-1(1).pdf).
25. The IFLA trends report. [Accesat 20 aprilie 2017]. Disponibil: <http://trends.ifla.org/>.
26. The library of the future. [Accesat 19 aprilie 2017]. Disponibil: <http://www.artscouncil.org.uk/what-we-do/supporting-libraries/library-of-the-future>.

CENTRUL DE FORMARE CONTINUĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚE ALE INFORMĂRII SAU PENTRU A DUBLA EFICIENȚA ȘI COMPETITIVITATEA – DUBLEAZĂ, SUSȚINE RITMUL DE ÎNVĂȚARE

Ludmila CORGHENCI,
șef Centrul de Formare Continuă
în Biblioteconomie și Științe ale Informării

Abstract: *Articolul reliefează importanța formării continue a personalului de bibliotecă pentru funcționarea eficientă și durabilă a instituției. Sunt prezentate misiunea, obiectivele activității Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM. Autorul descrie ofertele educaționale ale CFC BNRM, destinate personalului instituției, precum și din Sistemul Național de Biblioteci.*

Cuvinte-cheie: *Formarea profesională continuă; Centrul de formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării; oferta educațională.*

Abstract: *The article highlights the importance of continuing training of library staff for the efficient and sustainable operation of the institution. The mission and objectives of the Center for Continuing Education in Library and Information Sciences (CCE) within the National Library of the Republic of Moldova are presented. The author describes the educational offerings of CCE for the staff of the institution as well as for the National System of Libraries of Moldova in a whole.*

Keywords: *Continual professional education; Center for Continuing Education in Library and Information Sciences; educational offer.*

Formarea profesională continuă este o prioritate instituțională și personală la Biblioteca Națională (BNRM). Prestanța profesională, viziunea în comunitate, atractivitatea bibliotecii pentru utilizatori – sunt în relație directă cu deschiderea către formarea continuă a bibliotecarului. În prezent, sunt mai mult decât oricând actuale spusesele lui Abraham Lincoln: „Nu pune mare preț pe un om care nu este astăzi mai înțelept decât a fost ieri”. Or, formarea profesională de bază doar „deschide ușa în profesie”, iar intrarea și parcurgerea de mai departe ține de interesul și deschiderea fiecărui profesionist, precum și de mediul instituțional și comunitar stimulator. Statutul de centru biblioteconomic național obligă și responsabilizează BNRM pentru funcționarea unui sistem național de formare profesională continuă (3).

În ultima perioadă la BNRM a fost creat un cadru benefic formării continue a bibliotecarilor: aprobarea de Consiliul Științific a Strategiei formării continue a personalului pentru anii 2017-2020 (4), a Regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de formare profesională continuă, instituirea Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării (CFC BNRM – conform prevederilor ordinului nr. 386 din 30.12.2016 al Ministerului Culturii). Este vorba și despre suportul strategic și documentar-legal favorabil consolidării formării profesionale continue, reflectat în Codul Educației (2014, titlul 7 – „Învățarea pe tot parcursul vieții”), în proiectul noii Legi cu privire la Biblioteci (art. 26, 27), Strategia de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale (direcția strategică 4).

Abordând și identificând în context instituțional, național și internațional necesitatea elaborării/implementării documentului strategic, Strategia de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, pentru perioada 2017 – 2020 „oferă o diagnoză a stării actuale a sistemului de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale, identifică principalele probleme ale sistemului și selectează soluțiile potrivite pentru rezolvarea acestora, astfel încât sistemul să devină principalul factor de asigurare a performanțelor în dezvoltarea BNRM” (4 p.

6). Pentru anii 2017-2020 formarea profesională continuă în cadrul BNRM are drept obiective strategice: sporirea relevanței procesului pentru dezvoltarea instituțională, lărgirea accesului și a gradului de participare la programe de dezvoltare profesională, îmbunătățirea organizațională și de conținut a formării profesionale continue, coordonarea și cooperarea eforturilor în asigurarea funcționalității sistemului de formare continuă la nivel național.

Instituționalizat în structura centrului biblioteconomic național (statut atribuit BNRM prin Legea cu privire la Biblioteci), CFC are misiunea de a organiza activități educaționale continue pentru personalul instituțiilor bibliotecare, în contexte formale și nonformale, coordonarea și sprijinirea metodologică a activităților de formare continuă la nivelul structurilor similare din țară în conformitate cu cerințele legale în vigoare, precum și cele de dezvoltare a bibliotecii moderne. Având ca obiectiv general transferul de cunoștințe prin programele de formare profesională continuă, orientate pentru inovații și dezvoltări biblioteconomice, CFC organizează programe de formare, urmare a investigării necesităților profesionale ale bibliotecarilor din bibliotecile publice teritoriale, ale BNRM și din alte rețele de biblioteci.

CFC urmărește și alte *obiective*:

- organizarea, monitorizarea și evaluarea programelor de formare profesională continuă, la diferite nivele (național, regional, sectorial);
- susținerea furnizării de programe de formare inovative, folosind metode inovative, inter-active de predare – învățare – evaluare;
- formarea formatorilor (la toate nivelele – național, teritorial și instituțional) pentru programe de dezvoltare inovative (servicii noi, subiecte manageriale etc.) prin cursuri, stagii profesionale etc.;
- organizarea programelor de formare profesională pentru categorii speciale de personal de bibliotecă (teritoriu, zonă, domeniu concret de activitate bibliotecară, limba predării etc.)
- oferirea de servicii de formare pentru personalul BNRM;
- implementarea programelor de parteneriat cu instituții similare din țară și străinătate în scopul îmbunătățirii calității formării profesionale continue;
- sprijinirea structurilor BNRM în asigurarea asistenței metodologice de profil ghidarea metodologică a centrelor regionale de formare profesională, a structurilor din centrele biblioteconomice teritoriale și departamentale, în scopul asigurării serviciilor;
- de formare profesională calitative și relevante (identificarea necesităților de formare, elaborarea suportului curricular și documentar, sprijin pentru procesul de acreditare etc.);
- dezvoltarea/sprijinirea cercetării în domeniul formării continue a bibliotecarilor (elaborări, aplicări, testări);
- coordonarea și cooperarea activității furnizorilor de programe de formare pentru bibliotecari, identificarea partenerilor și posibilităților de colaborare cu factori interesați;
- sprijinirea dezvoltării suportului documentar/informațional pentru formarea continuă a bibliotecarilor (manuale, ghiduri, platforme informaționale etc.);
- promovarea produselor educaționale, documentare ale CFC (asigurarea prezenței CFC pe pagina WEB a BNRM și în rețelele informaționale, materiale promoționale, intervenții în cadrul reuniunilor profesionale etc.);
- mediu benefic de comunicare și informare profesională (Biblioteca Națională de Biblioteconomie, platforme de discuții etc.).

Activitățile de formare desfășurate în cadrul CFC sunt *adresate*: organizațiilor și instituțiilor, interesate pentru a augmenta nivelul de cunoștințe și deprinderi al angajaților prin programe de formare continuă (biblioteci publice teritoriale, alte categorii de biblioteci din cadrul SNB, BNRM, altele decât bibliotecile etc.); formatorilor din cadrul centrelor de formare continuă a bibliotecarilor de nivel național și regional; personalului BNRM, interesat să urmeze programe

de formare profesională continuă; persoanelor din instituțiile adiacente activității bibliotecare (edituri, arhive etc.).

Oferta educațională a CFC BNRM este elaborată în funcție de nevoile profesionale ale personalului de bibliotecă, identificate și analizate în baza sondajelor de nivel național, realizate de organisme profesionale (Consiliul Biblioteconomic Național, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova etc.) (5), iar în caz de necesitate – și de CFC BNRM. Oferta educațională a CFC BNRM include trei categorii de acțiuni de formare continuă:

- tematiche multidisciplinare, preconizate pentru 24 de ore academice (Statistici de bibliotecă: demers managerial, evaluativ și de advocacy; Managementul aplicativ și resursele documentare ale bibliotecii; Cadrul strategic și de reglementare pentru o dezvoltare durabilă și incluzivă a Bibliotecii; Cultura informației și a învățării și altele);
- de specializare, 24 de ore (Modernizarea sistemului de activitate metodologică; Catalogarea și indexarea documentelor. Modificări în Clasificarea Zecimală; Biblioteca publică – agent inteligent de informare etc.);
- de modernizare a cunoștințelor și deprinderilor, preconizate pentru 8 ore (Standardizarea activității de bibliotecă. Cum se aplică noul standard privind indicatorii de performanță a activității bibliotecii; Neticheta – codul social al Internetului; Referințe bibliografice: elaborare, prezentare, citare etc.).

Formarea profesională în cadrul CFC se realizează prin cursuri tematice specializate și multidisciplinare de scurtă durată, seminare, ateliere, conferințe ale experților, master-class, laboratoare și altele, care se desfășoară în funcție de obiectivele educaționale.

Referindu-ne la BNRM, menționăm că formarea continuă a personalului este o preocupare esențială. În luna ianuarie 2017 a fost organizat un sondaj axat pe analiza necesităților de formare profesională a personalului BNRM în scopul funcționării unui program de dezvoltare cu impact. Chestionarul a fost completat de către 46 de angajați ai BNRM, preponderent manageri funcționali și superiori. Anume această categorie este în centrul atenției CFC BNRM, scopul urmărit fiind augmentarea rolului și locul acestora în funcționarea eficientă a instituției. Au fost implicați manageri din sectoarele bibliografice, carte veche, SIBIMOL, Biblioteca Națională Digitală, lectura publică, literaturile lumii, acces general etc.

Alegerea metodelor de colectare a datelor au fost determinate de exigențele teoretice și metodologice ale cunoașterii statistice, precum și de limitările de ordin practic și de timp specifice unui sondaj: observarea (participativă și non-participativă a evenimentelor, comportamentelor, produselor personalului BNRM); sondaj de opinie (chestionar Google Forms (<https://docs.google.com/a/bnrm.md/forms/d/10wva37ap4GWvVo3Rie3sZStMFW3uORO4BSmmoQqTkQ/edit>); analiza și prezentarea datelor. Sondajul a fost centrat pe competențele cheie pentru învățarea continuă, recomandate de către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene (http://ecalificat.ro/uploads/files/productsitems/0/RECOMANDARE_A_PARLAMENTULUI_EUROPEAN_SI_A_CONSILIULUI_EUROPEI_privind_competentele_cheie.pdf) (1) Sondajul a identificat următoarele *nevoi de formare profesională a personalului BNRM*:

- în top – *competențele digitale*, pentru care au optat toți intervievații; au fost reliefate următoarele nevoi de învățare: îmbunătățirea deprinderilor de Word, Power Point, Prezi; A Excela în Excel; programe utilitare, creare de e-conținuturi; programe uzuale de tip birotică (office), navigatoare pe Internet, programe utilitare (antivirus, arhivatoare, chestionare on-line etc.); fenomenul „Accesul Deschis” etc.;

▪ dintre *competențele, care augmentează inserția bibliotecarului în organizarea învățării pe parcursul întregii vieți prin gestionarea informației*, intervievații au specificat: Cultura informației și a învățării; Criterii de evaluare a informației electronice și on-line; Utilizarea etică și corectă a informației. ABC-ul proprietății intelectuale; Elaborarea, prezentarea și citarea referințelor

bibliografice; Diversificarea și personalizarea serviciilor pentru utilizatori; Servicii moderne de bibliotecă, e-Servicii;

- implicarea bibliotecarului pentru formarea competențelor civice ale utilizatorilor, membrilor activi ai comunităților solicită următoarele *competențe personale, interpersonale și interculturale*: Managementul timpului; Managementul conflictului; Leadership în bibliotecă; Cultura organizațională și comunicarea instituțională; Cultura managerială etc.

- la compartimentul „*competențe privind spiritul de inițiativă și inovație*” intervievații au reliefat următoarele nevoi de dezvoltare profesională: Creativitatea bibliotecarilor: identificare, dezvoltare și valorificare; Modernizarea domeniilor de activitate bibliotecară (diversificarea colecțiilor de bibliotecă; servicii informațional-bibliografice; relații cu publicul etc.); Patrimoniul documentar național: conținut, conservare, valorificare; Restaurarea publicațiilor;

- personalul BNRM conștientizează și importanța *competențelor privind sensibilizarea și exprimarea culturală*, în top fiind nevoile de dezvoltare profesională la subiectele: Avocatura de bibliotecă; Valorificarea statisticii de bibliotecă (indicatori statistici și relaționali); Crearea produselor științifice de către bibliotecari (cum se scrie o recenzie, un articol, un comunicat, o istorie de succes...); Managementul cercetării; Cum să depășim tracol față de public (Arta de prezentare).

Astfel, subiectele-top la care personalul BNRM a specificat necesitatea de formare continuă sunt următoarele: competențe digitale (Excel; Power Point, Prezi; creare de chestionare on-line) – 88% dintre persoanele chestionate; creativitatea bibliotecarilor și noi servicii de bibliotecă – 89%; criteriile de evaluare a informației electronice – 75%; utilizarea etică și corectă a informației – 66 %; modernizarea domeniilor de activitate bibliotecară (evidența/diversificarea/utilizarea colecțiilor de bibliotecă; servicii informațional-bibliografice; atragerea publicului cititor prin implementarea noilor servicii de bibliotecă etc.) – 65% și altele.

Sondajul a reliefat conștientizarea de către personalul BNRM a necesității de formare profesională continuă, a deschiderii de participare la activități de dezvoltare profesională. Este important acest lucru, mai ales că este vorba despre îmbinarea intențiilor personalului cu orientarea strategică instituțională. BNRM are nevoie de personal competent, capabil să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu și să facă față provocărilor / modificărilor în domeniu.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, Ludmila. *Formarea profesională continuă – prioritate a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova*. În: *Buletin informativ Novateca*. 2017, Martie, p. 6. [Accesat la 20 aprilie 2017]. Disponibil: [file:///C:/Users/Corghenici/Downloads/Martie-2017_Buletin-de-stiri-RO%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Corghenici/Downloads/Martie-2017_Buletin-de-stiri-RO%20(2).pdf).

2. PETERS, Tom. *Cercul inovației: Drumurile bătătorite nu duc spre succes*. București: Publica, 2011. 553 p. ISBN 978-973-1931-82-1.

3. *Regulament privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova*. Aprob. prin ordinul nr. 2 din 13.01.2016 al Min. Culturii. [Accesat la 2 mai 2017]. Disponibil: http://cbn.mc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Regulament_activitatea_metodologica_SNB_aprobat_MC.pdf.

4. *STRATEGIA de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru perioada 2017 – 2020*. Aprob. de Consiliul Științific. [Accesat la 21 aprilie 2017]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/biblioteca/Strategii.pdf>.

5. ȚURCAN, Nelly. *Studiu privind nevoile de formare profesională a personalului de specialitate din bibliotecile din Republica Moldova*. Chișinău, 2016. 34 p. [Accesat la 2 mai 2017]. Disponibil: <http://abrm.md/wp-content/uploads/2016/09/STUDIUL-PRIVIND-NEVOILE-DE-FORMARE-PROFESIONAL%C4%82.compressed.pdf>.

CENTRUL DE STATISTICĂ BNRM CA OGLINDĂ A DOMENIULUI BIBLIOTECONOMIC

Vera OSOIANU,
director adjunct, BNRM

Valentina POPA,
șef Centru de Statistică

Universul oricărui domeniu este construit prin puterea cifrelor.
Pitagora

Abstract: *Articolul reflectă etapele principale de modernizare a activității Centrului de Statistică din structura Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Autorul începe narațiunea cu importanța datelor statistice în toate domeniile de activitate, inclusiv în bibliotecă, și se concentrează în special pe importanța modernizării activității bibliotecilor și a beneficiilor implementării noilor tehnologii. Este prezentată o analiză a etapelor de implementare a sistemului on-line de statistică, în special a etapei de testare care s-a desfășurat pe parcursul anilor 2015-2017*

Cuvinte-cheie: *statistică, Centrul de Statistică, sistem de raportare online, biblioteci publice*

Abstract: *The article reflects the main stages of modernization of activity of the Statistics Centre in the structure of the National Library of the Republic of Moldova. The author begins from the making an accent to the importance of statistical data in all areas of work, including the library activity, and focuses on the importance of modernizing of library work and the benefits that bring implementation of new technologies. An analysis of implementation stages of the on-line statistical system is presented, in particular the test phase of this system that took place during the years 2015-2017.*

Keywords: *Statistics; Statistics Centre; online reporting system; public libraries*

Discuțiile despre importanța datelor statistice reprezintă o dominantă a domeniului biblioteconomic de multă vreme. Procesul de colectare, sistematizare, raportare, utilizare este fără îndoială unul deloc ușor, pe alocuri chiar plictisitor, dar absolut necesar. Dacă pătrundem serios în esența datelor statistice s-ar putea să acceptăm ideea și îndemnul *Statistica este o cultură. Fă-o parte din viața ta!*

Probabil cei mai mulți dintre profesioniștii domeniului contestă statisticile din simplul motiv că nu le cunosc și nu le înțeleg în profunzime. Comisia Republicană de Atestare remarcă deja de mai mulți ani slaba cunoaștere a datelor statistice chiar și printre solicitanții de confirmare sau conferire a gradului superior de calificare.

Părerile despre statistici și importanța lor au fost, și vor rămâne, în continuare divizate, cert este faptul că orice argument pro sau contra bibliotecă, orice mesaj este fundamentat pe date statistice. Indicatorii de performanță care fundamentează calitatea sunt și ei calculați în baza datelor statistice.

Statistica este afiliată matematicii și aici cuvintele multe nu-și au locul, tabloul poate fi conturat doar prin date și interpretări foarte precise. Proiectul „Biblioteci Publice 2020” al Fundației Lectură și Scris a prezentat la 22 septembrie 2015, celor 751 de membri ai Parlamentului European doar 6 slide-uri pentru a demonstra cum bibliotecile publice pot ajuta în sfere de interes major pentru comunitate precum incluziunea socială și digitală, angajarea în câmpul muncii, instruirea pe tot parcursul vieții, îmbunătățirea calității vieții cetățenilor etc. (9)

În ultimul timp, atunci când se discută despre viitorul bibliotecii, apar în prim-plan noțiuni precum „prețuri”, „valoare”, „impact” etc... și toate însoțite de cifre. Or, cel mai frecvent argument împotriva bibliotecii este că „nu mai sunt bani pentru întreținerea lor” și „nu ni le mai putem permite”. Acest argument este ușor de combătut prin cifre. Cu ajutorul acestora putem demonstra pentru care servicii publice sunt bani și pentru care nu și dacă aceasta este sau nu o problemă politică. Toți cei care invocă prețurile nu cunosc valoarea bibliotecii și nici faptul că banii cheltuiți pentru întreținerea bibliotecii aduc comunității plusvaloare.

Într-un sondaj realizat recent (<http://pro-books.ru/sitearticles/14832>), cercetătorii din Regatul Unit au calculat în bani satisfacția (valoarea adăugată) de la vizitarea frecventă a bibliotecii. Ei consideră că aceasta este echivalentă cu satisfacția de la mărirea salariului cu 1359 lire pe an, sau 113 lire lunar. Bibliotecile publice din Florida, SUA au calculat plusvaloarea de la serviciile oferite, constatând, că de la fiecare dolar investit plusvaloarea este 8,32\$.

Toate țările lumii investesc în biblioteci. Numai în țările Uniunii Europene există aproximativ 65 000 de biblioteci cu aproximativ 100 de milioane de utilizatori anual. Pretutindeni în lume există 320 000 de biblioteci publice și peste 1 000 000 de biblioteci naționale, parlamentare, universitare, școlare, specializate.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova are o istorie veche de procesare a datelor statistice, privind activitatea bibliotecilor publice, care începe în anul 1959.

Până în anul 2015, procesul tehnologic de recepționare, sistematizare, raportare, utilizare a datelor are loc manual sau în programul Microsoft Office Excel, acceptată fiind și recepționarea preventivă a centralizatorului cu datele statistice, prin intermediul adresei electronice. Conform cerințelor însă, *Formularul 6c* și *Centralizatorul privind activitatea bibliotecilor publice* trebuie să fie prezentat cu semnătura și ștampila persoanei responsabile de veridicitatea datelor statistice, șef Direcție cultură, director bibliotecă, primar. Această problemă va trebui rezolvată mai ales în condițiile în care bibliotecile vor trece la sistemul on-line de raportare. O soluție în acest sens trebuie găsită la nivel național.

Așa cum procesul tehnologic tradițional de colectare și raportare a datelor este rigid și destul de complicat, cu mulți ani în urmă a fost pusă problema modernizării acestuia. Ani la rând, toate încercările au eșuat, din lipsa unui soft specializat. N-ar fi fost complicat pentru un programator să realizeze acest vis al nostru, îndeosebi în situația, în care aveam deja pregătit materialul și aveam o viziune proprie vis-a-vis de conținutul presupusului soft, dar implicările financiare nu erau pe potriva posibilităților bibliotecilor.

A lipsit și motivația necesară pentru că un asemenea soft nu există la nivel de țară și până în prezent, Biroul Național de Statistică recepționează datele în format tradițional. Este, probabil, o chestiune de timp.

Pentru bibliotecile publice, soluția a venit prin Programul Național Novateca. În cadrul Programului a fost elaborat un sistem de raportare online a situațiilor statistice, utilizat la prima etapă de bibliotecile incluse în program. Acest sistem a fost dezvoltat pentru a putea fi utilizat în procesul de colectare a datelor conform raportului statistic 6-c „Activitatea bibliotecilor”, aprobat de Biroul Național de Statistică, utilizat de către toate bibliotecile sistemului național.

În acest context, la 15 mai 2015 a fost semnat *Memorandumul de înțelegere în domeniul monitorizării impactului și gestiunii datelor statistice în bibliotecile publice* între Asociația Obștească Reprezentanța din Republica Moldova a Consiliului pentru Cercetări și Schimburi Internaționale „IREX” și Ministerul Culturii al Republicii Moldova. Memorandumul prevedea modernizarea Centrului de Statistică în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Această inițiativă s-a înscris perfect în intenția Ministerului Culturii de trecere la sistemul on-line de colectare și procesare a datelor statistice, privind activitatea instituțiilor de cultură.

Pentru a avea o imagine amplă și complexă a situației existente în domeniu, Programul Novateca a lansat în luna mai 2015, un concurs de selectare a unei companii/experti, care să faciliteze atelierele de planificare strategică și să studieze oportunitățile disponibile de dezvoltare educațională și profesională ale Centrului de statistică, cercetare, dezvoltare. În rezultatul concursului, învingător a fost desemnat Centrul Pro Comunitate, care în conformitate cu sarcinile Programului, a fost responsabil de facilitarea elaborării unei strategii/proiect de plan strategic pentru anii 2015-2020, axat pe ideile specialiștilor, grupului de lucru, selectat în acest scop.

Produsul final al grupului de lucru a inclus Planul Strategic pentru perioada 2015-2020 și Planul de Acțiuni pentru perioada 2015-2016.

Sistemul on-line vine să simplifice procesul, dar și să salveze importante resurse umane și materiale. De aici și necesitatea și importanța acestui proiect. Odată pus la punct, sistemul on-line de raportare va scuti pe cei peste 1200 de bibliotecari din sate și comune de deplasarea la centrul de reședință al raionului pentru raportare, pe cei 35 de specialiști de nivel raional/municipal de deplasarea la Centrul de Statistică, iar pe salariații BNRM să se deplaseze la

Ministerul Culturii și Biroul Național de Statistică în vederea aprobării și respectiv prezentării raportului pe țară. Va fi economisit timpul necesar pentru sistematizarea datelor, elaborarea tabelului centralizator, controlul calității etc. Întreg procesul tehnologic se va face automat în Sistemul de raportare online. La etapa de testare a sistemului on-line, la nivel național, va fi solicitată și raportarea în format tradițional.

Viziunea și obiectivele proiectului au coincis din start cu cele ale partenerilor, dovadă fiind faptul că toate propunerile venite de la BNRM și de la Novateca au fost acceptate reciproc, cu mici ajustări, spre îmbunătățirea proiectului.

Pentru instruirea bibliotecarilor și a altor specialiști, responsabili de statistici, au fost elaborate trei module de formare:

- Formarea formatorilor în domeniul colectării, raportării și utilizării datelor statistice on-line;
- Instruirea bibliotecarilor în vederea utilizării sistemului on-line de raportare;
- Utilizarea situațiilor statistice și a indicatorilor de performanță în demersul managerial, demonstrarea impactului, dezvoltarea și promovarea bibliotecii (advocacy) etc.

Instruirea în vederea utilizării sistemului on-line de raportare a avut loc pe etape:

- Formarea formatorilor de nivel național – specialiști responsabili de statistici de la BNRM.

Formatori: specialiștii Novateca;

- Formarea formatorilor de nivel teritorial – specialiști responsabili de statistici din bibliotecile municipale, raionale, orașenești, specialiștii de la direcțiile cultură responsabili de statistici, formatorii din cadrul centrelor regionale de formare.

Formatori: formatorii de nivel național;

- Instruirea bibliotecarilor din bibliotecile publice orașenești, comune, satești.

Formatori: formatorii de nivel teritorial.

Conform concepției Centrului de Statistică în următorii ani:

- Bibliotecile din Republica Moldova vor prezenta datele statistice solicitate prin utilizarea sistemului on-line;
- Bibliotecarii responsabili de colectarea/raportarea statisticilor vor avea competențele necesare pentru utilizarea sistemului on-line;
- Bibliotecarii vor dezvolta competențele necesare pentru utilizarea statisticilor în evaluarea activității, demersul managerial, dezvoltarea și promovarea bibliotecii etc.

Pe parcursul perioadei de implementare a proiectului, formatorii, atât cei de nivel național, cât și cei de nivel teritorial, vor oferi suport metodologic specialiștilor de nivel local. Va fi, de asemenea, promovată importanța implementării sistemului on-line și a activității în rețea. (7)

O primă testare a sistemului a avut loc la 11 februarie 2015. Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în colaborare cu Programul Național Novateca, a organizat un proiect-pilot cu participarea a cinci raioane: Ungheni, Orhei, Soroca, Căușeni și Strășeni, precum și a specialiștilor de la Novateca, implicați în crearea sistemului. La atelier au participat, de asemenea, specialiști responsabili de colectarea datelor statistice de la BNRM, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, direcțiile cultură și bibliotecile publice din raioanele selectate.

Perioada de testare a sistemului de raportare on-line prevedea, instruirea specialiștilor implicați în proiect în vederea utilizării sistemului și generarea, la următoarea etapă, a raportului centralizator în baza formularului 6-c „Activitatea bibliotecilor publice”. Până la 25 februarie, participanții la atelier, respectiv proiectul pilot, au introdus în sistem toate datele din formularele 6-c. În baza acestor date a fost testat tabelul centralizator pentru fiecare din bibliotecile participante și tabelul centralizator comun pentru cele cinci raioane, plus BNRM și BNC „Ion Creangă”.

Proiectul pilot a demonstrat că lucrurile pot fi mișcate relativ repede, atât în ceea ce privește completarea bazei de date, cât și generarea rapoartelor centralizatoare.

Începând cu 1 ianuarie 2017, toți bibliotecarii, responsabili de raportare, din bibliotecile publice au raportat datele statistice online. Iar în luna martie 2017 a fost testat sistemul general, a fost generat centralizatorul pe clase, centralizatorul totalizator, au fost elaborate tabelele cu indicatorii solicitați de Biroul Național de Statistică pentru Anuarul statistic.

Pe parcursul anilor de testare a sistemului de raportare on-line, au fost depistate mai multe lacune ale Formularului 6C. Pe parcursul anului 2017, s-a activat în vederea modificării formularului și a fost propusă spre aprobare o nouă variantă Consiliului Biblioteconomic

Național.

Paralel, pe parcursul anilor 2016-2017 în cadrul Centrului de Statistică au avut loc instruirii în vederea dezvoltării competențelor necesare pentru utilizarea statisticilor în evaluarea activității, demersul managerial, dezvoltarea și promovarea bibliotecii, advocacy etc.

În luna mai 2016 a avut loc trainingul *Utilizarea statisticilor de bibliotecă în scopuri de advocacy*, având ca obiective:

- Familiarizarea cu tehnicile de analiză primară a datelor;
- Formarea competențelor de utilizare a softurilor statistice pentru analiza primară a datelor;
- Cunoașterea principiilor de inițiere a campaniilor de advocacy bazate pe impact;
- Conștientizarea perspectivelor de implicare a bibliotecii naționale în monitorizarea situației privind activitatea bibliotecilor publice și inițiere a campaniilor de advocacy pentru susținerea dezvoltării lor;
- Elaborarea unui instrument de monitorizare a activității bibliotecilor publice.

Formatori: Marcel Chirnov, Oleg Bursuc, Artiom Maister.

Transferul proceselor tehnologice în format on-line oferă posibilități nebănuite și Centrul de Statistică, din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova este printre primele proiecte naționale care vor trasa drumul activităților în rețea.

Odată cu implementarea tehnologiilor care se modernizează permanent, profesia noastră și-a asumat și responsabilitatea de actualizare permanentă a cunoștințelor și competențelor. Numai așa poate fi asigurată existența și dezvoltarea bibliotecii.

Centrul de Statistică este al doilea proiect axat pe formarea bibliotecarilor în vederea dezvoltării competențelor necesare erei digitale, coordonat de BNRM. Primul proiect, Școala de Biblioteconomie, finanțat de Fundația SOROS-Moldova și realizat în parteneriat cu catedra de specialitate de la USM și ABRM, a activat între anii 2001-2005. Deși cinci ani este o perioadă relativ scurtă pentru cei peste 4000 de bibliotecari câți activează în Sistemul Național de Bibliotecă, în acești ani cursurile de scurtă durată au numărat peste 3600 de bibliotecari. Mulți dintre ei au învățat aici ABC-ul informatizării, au învățat să scrie proiecte, au învățat cum să diversifice serviciile în conformitate cu necesitățile membrilor comunității din aria de servire, au făcut cunoștință cu tendințele de dezvoltare la nivel internațional și practicile de calitate experimentate de bibliotecile lumii (2, pp.110-111).

După zece ani de la sistarea activității Școlii de Biblioteconomie, s-au creat premisele necesare de a face împreună cu bibliotecarii țării un alt pas, de data aceasta, începând cu schimbarea formatului unui proces tehnologic și transferarea acestuia în spațiul virtual.

Există certitudinea, că în timp Centrul de Statistică se va transforma într-o puternică platformă de formare, cercetare și dezvoltare, ajutând bibliotecarii să-și dezvolte competențele, să asimileze sistemul de colectare a datelor și raportare on-line, să învețe tehnici și metode de cercetare și evaluare a activității, să utilizeze rezultatele cercetărilor cantitative și calitative în activitatea de dezvoltare și promovare a valorii bibliotecii, în promovarea ideilor inovatoare și a schimbării, în activitatea de advocacy, care devine o permanență a activității bibliotecare. Fiecare bibliotecă trebuie să fie pregătită să facă lobby pro-bibliotecă, să-și pledeze cauza în orice moment, când o cere situația.

La etapa de conceptualizare a Centrului de Statistică, Cercetare și Dezvoltare, formatul structurii nou create încorporează și formarea profesională continuă. Experiența a demonstrat că necesitățile de formare continuă sunt mult mai extinse și, în aceste condiții, începând cu luna ianuarie 2017, a fost creat în structura Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie, Centrul de Formare Continuă, care utilizează aceleași facilități.

Centrul de Statistică își desfășoară activitatea conform cerințelor Biroului Național de Statistică, care activează în conformitate cu Legea Republicii Moldova nr.312-XY din 2.12.2004 „Cu privire la statistica oficială”, Legii cu privire la bibliotecă, nr.286 din 16 octombrie 1994, Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la organizarea formării profesionale continue, nr.1224 din 09 octombrie 2004, deciziilor Ministerului Culturii, Statutului BNRM și în baza Regulamentului Centrului (5, p.1; 2.).

Principiile fundamentale în activitatea Centrului de statistică sunt cele ale statisticii oficiale: imparțialitate, deontologie statistică, relevanță, transparență, confidențialitate, cost/eficiență,

coordonare la nivel național, colaborare la nivel internațional.

Veridicitatea datelor raportate este responsabilitatea persoanelor, conform atribuțiilor de serviciu. Odată se semnează formularul 6C și, eventual, Tabelul centralizator, persoanele își asumă răspunderea. Conform capitolului VI *Răspunderea* al Legii „Cu privire la statistica oficială”, „Persoanele care încalcă prevederile prezentei legi poartă răspundere în conformitate cu legislația”.

Importanța datelor statistice este un subiect pentru discuții continue. La 13 mai 2017, colegul nostru, Bogdan Giurco de la Biblioteca Județeană Iași, anunța pe pagina de Facebook că Asociația Națională a Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România pregătește un proiect prin care statisticile vor fi mai ușor de realizat și rezultatul lor va putea fi folosit în activitatea de promovare sau de dezvoltare. Vom urmări cu interes această inițiativă. Important este să respectăm standardele internaționale și prioritățile de țară.

În perioada 4-5 aprilie 2017, în Grecia, Atena, a avut loc o adunare a bibliotecarilor din întreaga lume, iar Dave Snowden, fondator și director științific la Cognitive Edge, care a dat tonul întâlnirii, a afirmat că „până când schimbi modul în care oamenii gândesc despre trecut și prezent, pierzi viitorul.” El a avertizat, de asemenea, participanții cu privire la limitele de acceptare a modelelor, pericolele supra specializării și stabilirea deterministă a obiectivelor. „Dacă ai obiective specifice, pierzi pe parcurs oportunitățile. Noi ne concentrăm mai mult pe măsurare decât pe ceea ce este de măsurat”. Aici este pericolul și el trebuie evitat. (10)

La 27 martie 2017, în spațiul Centrului de Statistică, a avut loc conferința de presă cu genericul „Impactul Bibliotecilor Publice din Republica Moldova asupra cetățenilor”. La eveniment au participat viceministrul culturii Igor Șarov; directorul Programului Novateca, Evan Tracz; directorul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Elena Pintilei; bibliotecari și reprezentanți ai Programului Novateca.

În cadrul conferinței au fost prezentate statistici privind rezultatele bibliotecilor publice în anul 2016, precum și a sondajelor naționale desfășurate în rândul utilizatorilor bibliotecilor publice. La conferință au fost prezenți mai mulți reprezentanți ai mass-media din Republica Moldova. Este o primă încercare de a informa cetățenii țării despre realizările, dar și problemele bibliotecilor. Poate fi calificată și ca o încercare de advocacy pro bibliotecă la nivel național.

Comunitatea bibliotecară trebuie să învețe să promoveze biblioteca, să demonstreze importanța bibliotecii, rolul acesteia în dezvoltare, iar Centrul de Statistică poate contribui în acest demers.

Referințe bibliografice:

1. IFLA World Report 2010 [online]. [Accesat la 8.05.2017]. Disponibil: <http://db.ifla-world-report.org/files/IFLA-WR-2010-Analysis-and-Conclusions.pdf>.
2. LEGE cu privire la statistica oficială în Republica Moldova [online]. În: Monitorul Oficial. 2004, nr. 1/4 [Accesat 08.05.2017]. Disponibil: http://lex.justice.md/document_rom.php?id=791C6EB9:910A2BA2.
3. OSOIANU, Vera. Centrul de Statistică Cercetare și Dezvoltare, BNRM: strategii. În Magazin bibliologic. 2015, nr. 1/4, pp.107-114. ISSN 1857-1476.
4. PUBLIC Library Use [online]. [Accesat la 20.03.2017]. Disponibil: <http://www.ala.org/tools/libfactsheets/alalibraryfactsheet06>.
5. REGULAMENT de organizare și funcționare a Centrului de Statistică din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Chișinău: BNRM, 2017. 4 p. Manuscris.
6. ST 34/10: How many libraries? [online]. [Accesat la 20.04.2017]. Disponibil: <https://iflastat.wordpress.com/2010/08/14/how-many-libraries/>.
7. STRATEGIA Centrului de statistică, cercetare și dezvoltare (CSCD) [online]. [Accesat 25.04.2017]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/VasilicaVictoria/strategia-centrului-de-statistic-cercetare-i-dezvoltare-cscd>.
8. ȚĂRILE din Europa unde oamenii citesc cel mai puțin [online]. [Accesat la 10.05.2017]. Disponibil: <https://hyperliteratura.ro/tarile-din-europa-unde-oamenii-citesc-cel-mai-putin/>.
9. TRIBUNA avocatului bibliotecii: îndrumar pentru bibliotecari [online]. 2016, 147 p. [Accesat la 12.05.2017]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/publicatii/Tribuna-avocatului-bibliotecii-ndrumar-pentru-bibliotecari.pdf>.
10. VIZIUNEA Globală a Bibliotecii: preocupări IFLA [online]. [Accesat la 12.05.2017]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2017/04/18/viziunea-globala-a-bibliotecii-preocupari-ifla/>.
11. WHICH country in the world has the most libraries total and which has the most libraries per capita? [online]. [Accesat la 29.04.2017]. Disponibil <https://www.quora.com/Which-country-in-the-world-has-the-most-libraries-total-and-which-has-th>.

SISTEMUL PUBLICAȚIILOR, EDITATE SUB EGIDA BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Aliona TOSTOGAN,
director adjunct, BNRM

Abstract: De-a lungul timpului Biblioteca Națională a fost interesată de promovarea moștenirii culturale, a desfășurat activități de cercetare în domeniul biblioteconomiei, toate aceste preocupări regăsindu-se în cărțile editate și publicate de instituție.

Studiul prezintă, în linii generale, sistemul de publicații editate de-a lungul anilor sub egida Biblioteca Națională, fiind un reper important în familiarizarea celor interesați de activitatea editorială.

Cuvinte-cheie : activitate editorială, publicații BNRM, tipărire, difuzare

Abstract: Throughout time, the National Library has been interested in promotion of cultural heritage and has been conducting researches in the field of librarianship. These activities of the library are reflected in books published by the institution.

The study describes, in general, the system of publications of the Library over the years. The article presents an important reference source to those interested in publishing activity of the National Library of the Republic of Moldova.

Keywords: Publishing activity; publications of the NLRM; publishing; distribution

Biblioteca Națională a Republicii Moldova desfășoară o importantă activitate de editare a diverselor genuri de tipărituri. Activitatea editorială a Bibliotecii Naționale este asigurată de Centrul editorial-poligrafic. Această subdiviziune planifică, organizează, pregătește pentru tipar și difuzează publicațiile informaționale, biblioteconomice, sociologice, științifice și promoționale:

- bibliografiile generale și speciale (exhaustive și selective, curente și retrospective); cataloage și repertorii colective;
- publicații de specialitate (lucrări de biblioteconomie, culegeri de studii și comunicări în cadrul sesiunilor științifice, reviste de specialitate, manuale, sinteze, publicații de informare-documentare în bibliologie, programe de dezvoltare, publicații seriale de profil etc.);
- publicații promoționale (calendare, programe, ghiduri, invitații, pliante, cataloage ale expozițiilor, afișe etc.).

Centrul editorial-poligrafic își desfășoară activitatea în conformitate cu planul editorial, aprobat de Consiliul Științific din cadrul Bibliotecii Naționale, precum și cu planurile curente de lucru.

Activitatea editorială din Bibliotecă se desfășoară în baza Legii presei (nr. 243 din 26.10.1994), Legii cu privire la activitatea editorială (nr. 939 din 20.04.2000), Legii privind accesul la informație (nr. 982 din 11.05.2000), Statutului Bibliotecii Naționale.

Producția editată poartă însemnele Bibliotecii Naționale și constituie proprietatea acesteia.

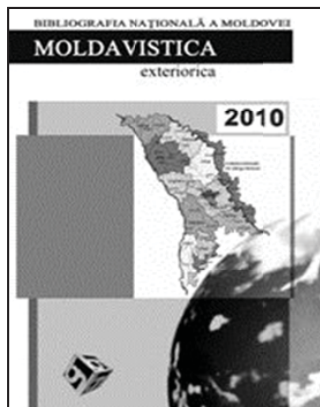
Repertoriul anual de produse informaționale și metodologice a BNRM, include cca 30 de titluri de publicații, unele din ele devenind carte de vizită a Bibliotecii: *Bibliografia Națională a Moldovei* (seriile: *Publicații oficiale*, *Teze de doctorat*, *Moldavistica*); *Calendar Național*; *Biblioteconomia Moldovei: Cadru de reglementare*; *Imaginea Republicii Moldova în străinătate*; *Cultura în Moldova*; *Cronica vieții politico-administrative, social-economice și culturale a Moldovei*; colecția de materiale și documente *Basarabeni în lume* ș.a. În cadrul Proiectului editorial-poligrafic „Moldavica”, BNRM elaborează și editează următoarele colecții de publicații: *Clasicii noștri*, *Plasticienii Moldovei*, *Compozitorii Moldovei*, *Clio & Byblon* ș.a.

Începând cu anul 2005, produsele editoriale ale BNRM pot fi accesate pe site-ul instituției.

Deci, prin efortul Centrului editorial-poligrafic, cu concursul autorilor de la Biblioteca Națională au fost editate un șir de lucrări, cum ar fi:

1. Bibliografii

În 1992 Biblioteca Națională a lansat Bibliografia Moldovei. În prezent, BNRM elaborează și editează trei fascicule ale Bibliografiei Naționale a Moldovei:

1.1. Bibliografia Națională a Moldovei. Moldavistica (Exteriorica)

Indicele bibliografic *Moldavistica Exteriorica* este una din seriile anuale ale Bibliografiei Naționale a Moldovei. Lucrarea cuprinde descrierile bibliografice ale publicațiilor semnate de autori din Republica Moldova și editate peste hotare, precum și descrierile bibliografice ale documentelor apărute în străinătate, ce vizează viața științifică, social-politică, economică, culturală și alte domenii de activitate din Republica Moldova.

Această bibliografie asigură informarea bibliografică a colaboratorilor științifici, specialiștilor din diferite domenii, altor categorii de beneficiari asupra publicațiilor (cărți, articole, recenzii etc.), ce vizează viața social-politică, economică și culturală a Republicii Moldova, văzută din exterior (inclusiv a Bucovinei de Nord și Basarabiei de Sud ca spații de cultură și civilizație românească).

1.2. Bibliografia Națională a Moldovei. Teze de doctorat

Seria *Teze de doctorat* este parte componentă a Bibliografiei Naționale a Moldovei și constituie o viziune de ansamblu asupra activității de cercetare din Republica Moldova, legată de obținerea titlului de doctor în științe. *Bibliografia Națională a Moldovei. Teze de doctorat* informează utilizatorii despre tezele de doctorat susținute în instituțiile de învățământ și cele științifice ale Republicii Moldova, pentru titlul de doctor în științe și doctor habilitat, în toate domeniile științei, conform Regulamentului Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare din 24 ianuarie 2005 „Cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova”.

1.3. Bibliografia Națională a Moldovei. Publicații oficiale (Serie analitică)

Indicele bibliografic *Publicații oficiale*, cu o periodicitate anuală, constituie o parte componentă a sistemului de publicații bibliografice din seriile anuale *Bibliografia Națională a Moldovei*. Bibliografia reprezintă un ansamblu sistematizat al datelor despre actele juridice adoptate de către autoritățile publice și este creat în scopul înregistrării documentelor oficiale publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, emise de către organele puterii de stat și administrației publice ale Republicii Moldova (Parlament, Președinție, Guvern, Curtea de Conturi, Curtea Constituțională, ministere, departamente, Banca Națională), apărute pe parcursul unui an.

Lucrarea este destinată cadrelor administrative, juriștilor, economiștilor, studenților și tuturor celor interesați de legislația Republicii Moldova.

1.4. Cultura în Moldova : buletin de informare și documentare

Pentru asigurarea documentării beneficiarilor în problemele de cultură și artă, Biblioteca Națională elaborează, din anul 2003, buletinul de informare și documentare *Cultura în Moldova*, cu o periodicitate anuală, care include descrierile bibliografice selectate din producția de tipar națională, intrată curent în fondurile Bibliotecii Naționale. În buletin sunt incluse titluri de cărți, articole din culegeri și publicații seriale, recenzii ce vizează diverse probleme privind domeniile culturii și artei în Republica Moldova. Sunt selectate materialele ce oglindesc prezențele cultural-artistice ale Moldovei peste hotare (participare la expoziții, festivaluri, concursuri internaționale, colocvii, simpozioane,

turnee, etc.), apărute în publicații seriale din Republica Moldova.

În buletin sunt reflectate și materialele ce țin de problemele dezvoltării culturii și artei în Bucovina de Nord și Basarabia de Sud, ca spații de cultură și civilizație românească.

1.5. *Cronica vieții politico-administrative, social-economice și culturale a Moldovei*

Este o bibliografie anuală și reprezintă un rezultat al activității bibliografice efectuată în exclusivitate în baza informațiilor din colecțiile de presă republicane și reprezintă o cronică a dinamicii vieții politice, economice, sociale și culturale a Republicii Moldova.

Publicația are menirea să informeze cititorii despre cele mai importante evenimente din viața republicii.

În funcție de anumite criterii de importanță, lucrarea cuprinde informații generale care se referă la acest teritoriu, informații oficiale (emise de Guvern, Parlament, Președinție etc.), statistici (demografice, economice, culturale etc.), activități economice, culturale, religioase, politice, administrative, sportive; noutăți din viața social-economică (inaugurări), întâlniri de importanță națională (congrese, conferințe, simpozioane, colocvii) etc. (10, p. 15)

1.6. **Anghelescu, Hermina. Republica Moldova în lume = La République de Moldova dans le monde = The Republic of Moldova in the World : (Ind biblogr.)**

Acest indice bibliografic include materiale despre Moldova, viața ei politică, socială, economică și culturală, editate în Statele Unite ale Americii și în alte țări ale lumii. Materialele au fost selectate din baza OCLC și din baza de date Dissertation Abstracts. Un capitol aparte este consacrat publicațiilor editate în Republica Moldova despre viața politică, socială, economică și culturală din Statele Unite ale Americii.

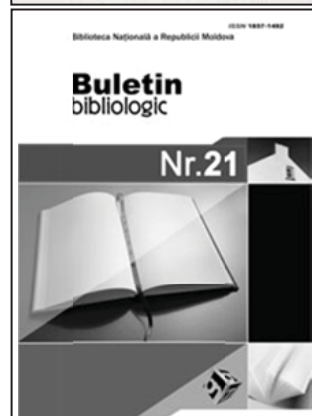

1.7. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova : Bibliografie**

Bibliografiile din această serie au o periodicitate de 5 ani, fiind elaborate către aniversările BNRM. Bibliografiile conțin materiale despre activitatea Bibliotecii Naționale, publicațiile personalului Bibliotecii și materiale despre personalul Bibliotecii, apărute pe parcursul anilor. Publicația conține cărți, articole din culegeri tematice, din reviste și ziare, resurse online.

1.8. **Buletin bibliologic**

Publicația cuprinde descrierile bibliografice ale documentelor ce țin de domeniul bibliologiei, apărute în țară și peste hotare, intrate în colecțiile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Buletinul are o periodicitate anuală.

2. Anul 1998 este anul în care Biblioteca Națională inițiază un proiect editorial de avangură și de durată, intitulat **Proiectul editorial-poligrafic „Moldavica”**. Pe parcursul anilor în cadrul acestui Proiect au fost elaborate, redactate, consiliate, monitorizate, pregătite pentru tipar și tirajate numeroase apariții editoriale de valoare, parte din ele cu caracter de unicat, toate având și versiuni electronice:

2.1. **Alexe Rău – născut în Zodia Cărții : Periplu biobibliografic**

Lucrarea tinde a fi o oglindă a vieții și activității omului înzestrat cu talent nemăsurat –

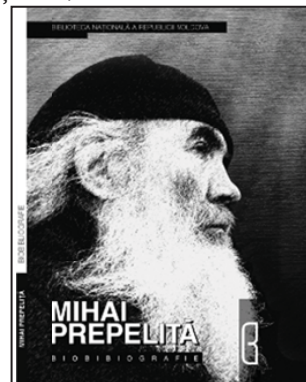
dlui Alexe Rău, bibliolog, poet, eseist, filozof al culturii. Este o reflectare fidelă, minuțioasă a scrierilor Domniei Sale, risipite în zeci de ziare și reviste, culegeri tematice și antologii, apoi adunate în volum de o apreciabilă utilitate.

2.2. Protoiereu Petru Buburuz : Biobibliografie

Biobibliografia este destinată jubileului de 70 de ani de la nașterea protoiereului Petru Buburuz, magistru în teologie, președinte al Societății Culturale și Bisericești „Mitropolitul Varlaam”, paroh al Bisericii „Sfinții apostoli Petru și Pavel” din Chișinău, redactor-editor al revistei *Luminătorul*.

2.3. Mihai Prepelită : Biobibliografie

Biobibliografia este dedicată creației poetului, actorului, dramaturgului, prozatorului, publicistului, traducătorului și pictorului Mihai Prepelită. Aceasta reprezintă o sinteză și un suport pentru diferite solicitări de informare și documentare și este destinată tuturor celor interesați de literatură, în general și de creația lui Mihai Prepelită, în special: elevilor, studenților, profesorilor etc.

2.4. Rodul cuvintelor. Nina Soroceanu : Biobibliografie

Prezenta biobibliografie reflectă activitatea autoarei ca publicistă, poetă, scriitoare (și pentru copii), textier de cântece, redactor de carte, colaborator al redacțiilor diferitor reviste și ziare și a Radioului Național. (55, p. 3)

2.5. Meșteșuguri populare tradiționale moldovenești : (Din colecțiile Bibliotecii Naționale) : Bibliografie de recomandare

Bibliografia de recomandare *Meșteșuguri populare tradiționale moldovenești* cuprinde materiale ce țin de istoria, dezvoltarea, păstrarea meșteșugurilor poporului nostru de-a lungul timpului.

2.6. Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-1504) : Bibliografie

Materialele incluse în bibliografia *Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-1504)* reprezintă un prilej de evocare și cinstită a celui mai de seamă Domn al Moldovei, care timp de o jumătate de secol a desfășurat o vastă activitate politică, militară, ctitorească, spirituală și culturală, la nivel european.

2.7. Dumitru Păsat. În dreptul vârstei – demne împliniri : Itinerar biobibliografic

Această lucrare adună în sine informația relativă la un om de știință sau de creație, și nu numai, care folosește pseudonimele Dumitru Ioanide și Dumitru Delasloboziamare. Acesta este Dumitru Păsat care a știut să fie permanent receptiv la înțelepciune, frumos, la virajurile țărânei și tentațiile cuvântului, care a știut să-și înobileze numele prin scris.

3. Colecția „Clio și Byblon”

Această colecție este inițiată și editată de Biblioteca Națională în scopul valorificării activității personalităților de prim rang a timpului nostru.

La moment, în completarea acestei serii de publicații, au ieșit de sub tipar următoarele lucrări:

3.1. Ganenco, Petru. Scrieri istorice. Vol. 1 : Istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova de la 1832 până la 1918

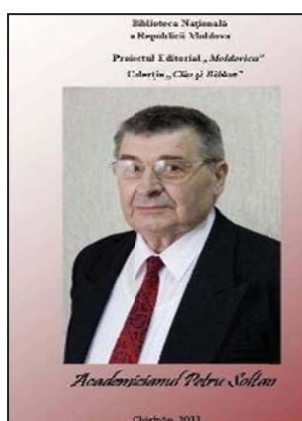
3.2. Ganenco, Petru. Scrieri istorice. Vol. 2 : Istoria bibliotecilor din Basarabia și Transnistria de la începuturi pînă la 1918

În aceste 2 volume istoricul Petru Ganenco a scos din negura uitării istoria Bibliotecii publice Guberniale a Basarabiei și, în genere, a activității bibliotecare. Continuitatea istorică a acestei biblioteci au asigurat-o fosta Bibliotecă Republicană de Stat „N.K. Krupskaia”, iar după proclamarea, în august 1991, a independenței Republicii Moldova – Biblioteca Națională.

„Studierea istoriei bibliotecilor ne dă posibilitatea de a descoperi procesul apariției lor, de a determina căile, etapele și caracterul firesc al dezvoltării acestora. Urmărind evoluția bibliotecilor în strânsă legătură cu condițiile istorice ale unei epoci concrete, avem toate șansele de a cunoaște mai pe larg și mai amănunțit perioada istorică dată. Dând o apreciere rolului pe care l-au avut bibliotecile în viața culturală a societății, putem judeca despre nivelul de dezvoltare culturală a acestei societăți, care erau cerințele spirituale ale omului, nivelul lui de iluminare, în ce măsură societatea tindea spre instruire și însușire a cunoștințelor acumulate în cărți”. (25, p. 5)

3.3. Academicianul Petru Soltan

Bibliografia în cauză este dedicată savantului cu renume mondial, specialistului în domeniul

geometriei, topologiei și matematicii aplicate, fondatorului de școală științifică, Doctor Honoris Causa al mai multor universități, Academician al Academiei de Științe a Moldovei, membru de onoare al Academiei Române, deținător al Ordinului Republicii, fruntaș al vieții publice, scriitor, publicist. Este o primă încercare bibliografică cu tendință exhaustivă și universală de cuprindere a operei sale, fiind realizată prin valorificarea potențialului informativ de care dispune Biblioteca Națională (inclusiv resursele electronice), precum și al bogatului fond documentar aflat în arhiva personală a savantului, cuprinzând perioada anilor 1954 - 2011. Oferind o adresabilitate nelimitată, lucrarea își dorește să fie un ghid cât mai complet în numeroasele publicații semnate de/sau despre Academicianul Petru

Soltan, și are drept scop de a propune, din punctul de vedere al informațiilor bibliografice existente, o imagine a contribuțiilor aduse științei, culturii sau vieții publice.

3.4. Vartic, Andrei. Întrebarea cu privire la paleoinformatică

Studiile incluse în volumul de față configurează concludent aria și atributele paleoinformaticii și alte două fenomene din acea vreme pe care el le numește „revoluția geometrică” și „homo geometricus”. Istoria geometrică a menirii creată de el este spectaculoasă.

Inedită, așezată temeinic, aducătoare de cunoaștere nouă, bună, tinerească și, în același timp, cumpănită, născută din mirare filosofică și din dragoste de strămoși, cartea este opera vieții lui Andrei Vartic. (61, p. 7)

3.5. Șpac, Ion. Reflecții biblioteconomice și bibliografice

Volumul de față reprezintă produsul muncii prodigioase a bibliografului și profesorului dlui Ion Șpac, cel care a pus problema recunoașterii muncii de alcătuire a bibliografiilor ca pe un act de creație. Consacrând genul bibliografiei literare, Ion Șpac a devenit unul din oligarhii informaționali în domeniul literaturii.

În acest volum se regăsesc și articole scrise de dl Șpac, consacrate unor colegi de breaslă, unor biblioteci, istoriei bibliografiei.

3.6. Negru, Nina. **Bibliotecile Basarabiei și ale Transnistriei și Conștiința de comunitate**

Volumul de istorie a bibliotecilor din Bucovina, Basarabia și Transnistria vine cu un set de documente de arhivă, inedite până acum, ce țin de istoria Bibliotecii Naționale.

Aceste noi documente de arhivă vor contribui la conturarea unei imagini mai clare a evoluției bibliotecilor și a lecturii în acest spațiu geografic.

4. Colecția „Compozitorii Moldovei”

Colecția *Compozitorii Moldovei* urmărește scopul de a valorifica patrimoniul național muzical, al publicațiilor de muzică tipărită și documentelor audiovizuale. Este destinată muzicologilor și interpreților, pedagogilor de la instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, bibliologilor și tuturor celor interesați de muzică.

Până în prezent, în cadrul colecției, au fost editate următoarele bibliografii:

4.1. Două vieți în unison : In memoriam Ion și Doina Aldea-Teodorovici : Bibliografie

Lucrarea de față este dedicată interpreților Ion și Doina Aldea-Teodorovici, unde se oglindește creația lor în cuplu și literatura ce reflectă viața și activitatea lor.

4.2. Constantin Rusnac : Biobibliografie

Volumul sistematizează bogatul material bibliografic prin care este scoasă în evidență creația compozitorului și muzicologului Constantin Rusnac, dar și cea de publicist, cronicar al multor evenimente în care un loc aparte îl au portretele literare ale oamenilor dragi maestrului, ale colegilor de breaslă, expuse într-o originală autobiobibliografie – mărturie a unui talent de narator strălucit. (17, p. 3)

4.3. Gheorghe Neaga : Biobibliografie

Bibliografia este dedicată maestrului emerit al Artei din Moldova, laureat al premiului de Stat al Moldovei și al altor premii, compozitor, violonist și pedagog, creația căruia se caracterizează prin profesionalism și printr-o diversitate largă a genurilor abordate: muzică vocală, instrumentală, de scenă. Lucrarea include culegeri de note, note publicate în culegeri, ziare și reviste, cărți și articole din culegeri, publicații periodice, înregistrări pe discuri, înregistrări din Fonoteca Companiei de Stat „Teleradio-Moldova”.

4.4. Zlata Tcaci : Biobibliografie

Prezenta bibliografie oglindește creația compozitoarei Zlata Tcaci, Maestrul Emerit al Artei din Moldova, laurat al Premiului de Stat al Moldovei și al altor premii, care se remarcă prin coloritul național al muzicii și diversitatea genurilor muzicale abordate. Lucrarea include culegeri de note, note publicate în manuale, ziare și reviste, cărți și articole din culegeri și publicații periodice, înregistrări pe discuri, înregistrări din fonoteca Campaniei de Stat „Teleradio-Moldova”, apărute între anii 1960-1997 în țara noastră și peste hotarele ei.

5. Colecția „Plasticienii Moldovei”

Specialiștii din domeniul studiului artelor, publicul larg de cititori și iubitorii de frumos cunosc numeroasele publicații, editate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova care fac parte din colecția ”Plasticienii Moldovei”.

În cadrul acestei serii au ieșit de sub tipar biobibliografiile:

5.1. Tudor Zbârnea : Biobibliografie

Bibliografia de față este consacrată unei personalități remarcabile în lumea culturală – director general al Muzeului Național de Artă al Moldovei, Maestru în arte, artist plastic, cu lucrări în numeroase colecții publice și particulare din țară și străinătate.

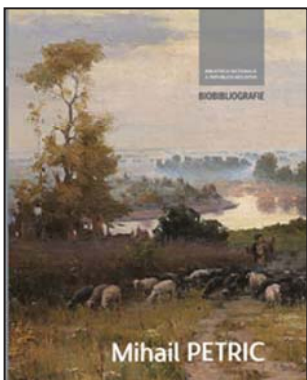

5.2. Eleonora Romanescu : Biobibliografie

Lucrarea este consacrată unei personalități marcante, unui nume recunoscut în artele plastice moldave din a doua jumătate a sec. XX - începutul sec. XXI, care „pe parcursul întregii sale vieți a cântat în operele sale, melegurile basarabene, frumusețea plaiului natal”.

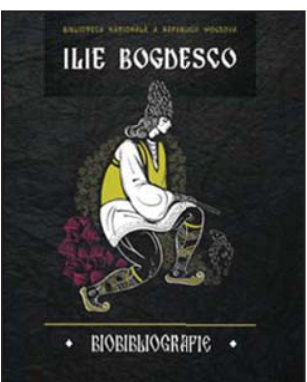
5.3. Mihail Petric : Biobibliografie

Bibliografia este dedicată artistului plastic care face parte din strălucita pleiadă a artiștilor plastici de autentică valoare din Republica Moldova, devenind în arealul nostru un nume de referință pentru multiple generații de artiști.

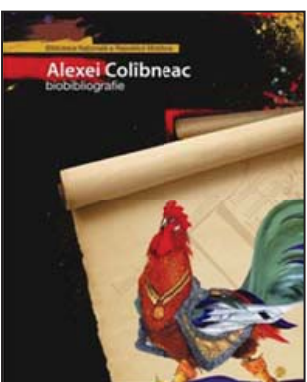
5.4. Ilie Bogdesco: Biobibliografie

Marele maestru al gravurii, caligrafiei, picturii monumentale și al graficii de carte, Artist Plastic al Poporului din URSS, deținător al Premiului de Stat din RSSM și cavaler al Ordinului Drapelul Roșu de Muncă, profesor, membru al Academiei de Arte Plastice a URSS, academician de onoare al Academiei Regale de Arte Plastice din Spania, deținătorul multor premii și distincții naționale și internaționale este comemorat în lucrarea de față.

5.5. Alexei Colîbneac : Biobibliografie

Bibliografia este dedicată artistului plastic, profesorului universitar, Maestrului Emerit în Arte, cadru didactic în domeniul învățământului artistic universitar, academician, care activează în domeniile: grafică de carte, grafică unicat, pictură de șevalet, artă monumentală. Alexei Colîbneac este unul din fondatorii Facultății de Arte Plastice din cadrul academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

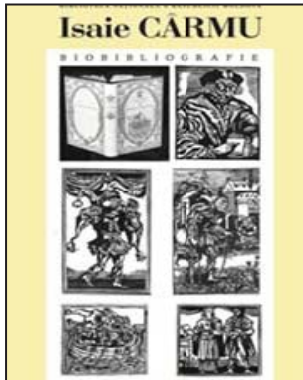
5.6. Igor Vieru : Biobibliografie

Lucrarea este dedicată pictorului care a devenit rapsod al plaiului și al vieții țaranului moldovean, impunându-se publicului iubitor de artă, mai ales prin tablourile cu temă rustică, operele sale fiind o fuziune a artei grafice, a picturii și a scenografiei care îi influențează picturii, impunându-i o înfățișare aparte.

Obiectivul principal al lucrării este de a concentra și de a prezenta opera plasticianului în ampla ei valoare într-un volum aparte.

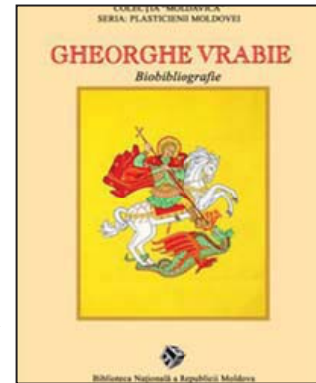
5.7. Isaie Cârnu : Biobibliografie

Lucrarea este dedicată ilustrului grafician, personalitate de seamă în domeniul graficii de carte, pictor cu renume mondial, maestru emerit în arte, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova.

5.8. Gheorghe Vrabie : Biobibliografie

Biobibliografia este dedicată artistului plastic, graficianului din Republica Moldova, autorul Stemei de Stat a Republicii Moldova, Stemei și a Drapelului municipiului Chișinău, al valutei naționale.

5.9. Mihai Grecu : Biobibliografie

Biobibliografia este consacrată plasticianului Mihail Grecu, Pictor basarabean eminent din perioada sovietică, personalitate notorie care a fondat modernismul plastic basarabean și a contribuit la formarea Școlii Naționale de Pictură (alături de Mihai Petric și Valentina Rusu-Ciobanu).

5.10 Gheorghe Oprea. Biobibliografie

Biobibliografia este dedicată artistului plastic-muzeograf din Republica Moldova, Maestrului în arte, pictorului, care a reușit să întruchipeze în tablourile sale cele mai diverse stiluri: de la motive naționale, populare, până la stilul modern la împlinirea celor 70 de ani de la naștere. (27, p. 3)

6. Colecția „Bibliosofie”

Alexe Rău, Omul oglinzii polivalente

Lucrarea de față a fost scrisă în memoriam lui Alexe Rău – bibliotecarul, poetul, eseistul, cititorul, directorul, filosoful, omul înzestrat cu un talent de cercetător, cu sete nepotolită pentru studiu. Avem în față un volum, ce reunește gânduri, idei, articole, eseuri, amintiri ale diferitor personalități care au scris despre Alexe Rău și interviuri realizate cu protagonistul.

7. Colecția „Bibliologi basarabeni”

Madan, Ion. Bibliologul, cercetătorul și patriotul Petru Ganenco (1934-1999) /

Această lucrare este consacrată istoricului de vocație, bunului cercetător științific, bibliologului, patriotului și omului de omenie care a fost Petru Ganenco.

8. Cataloage

8.1. LUPAN, ȘTEFAN. Cărți din biblioteca contelui Alexandru Sturdza în colecțiile BNRM : Catalog / Ștefan lupn, Veronica Cosovan ; coord de ed.: Tatiana Plăcintă. – Chișinău, 2012. – 88 p.

Reieșind din faptul că una din funcțiile prioritare a Bibliotecii Naționale este valorificarea colecțiilor, prin prezenta bibliografie prezintă Catalogul cărților din biblioteca personală a lui Alexandru

Sturdza (1791- 1854), personalitate marcantă în istoria și cultura națională, diplomat, scriitor, publicist și filozof, fiul primului și unicului guvernator de etnie română a Basarabiei Scarlat Sturdza (1730?-1816).

Prin investigarea amănunțită a volumelor din cadrul bibliotecii familiei Sturdza s-a reușit urmărirea dezvoltării tiparului în Europa, deoarece arealul geographic al colecției reprezintă anume această parte a lumii.

8.2. Acte basarabene tipărite în limba română, 1811-1861 : Catalog: (din Colecțiile MNIM, BNRM, BSC BAȘ)

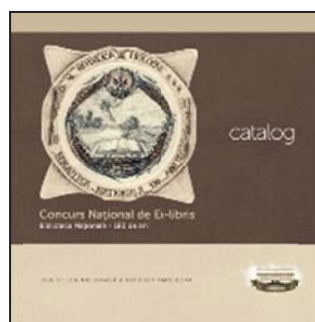
Acest catalog colectiv a fost conceput drept o acțiune comună de colaborare dintre Muzeul Național de Istorie al Moldovei, Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Științifică Centrală a Academiei de Științe a Moldovei, orientată în scopul unei valorificări exhaustive a colecțiilor de acte basarabene din perioada țaristă, care se deține în patrimoniul din Republica Moldova. (2, p. 8)

Cronologic, în catalog sunt înregistrate 123 titluri (332 exemplare). Valoarea acestor acte basarabene din prima jumătate a secolului XIX-lea pentru cercetarea istoriei Basarabiei ”sub ruși” este una incontestabilă.

8.3. Pelin, Valentina. Manuscrisele românești din secolele XIII-XIX în colecții străine (Rusia, Ucraina, Bielorusia) : Catalog

Volumul include un catalog de 337 de manuscrise cu conținut religios, beletristic și științific, slavo-române, române și latine, realizate în spaiul românesc sau de românii din diaspora în sec. XIII-XIX, care se păstrează în biblioteci, arhive și muzee din Rusia, Ucraina și Bielorusia. Ediția este însoțită de un studiu introductiv, o notă asupra ediției, bibliografie, indici și cuvinte-cheie. Lucrarea este destinată mediului academic universitar și tuturor celor ce se interesează de valorile culturale și cărturărești din trecut ale românilor, risipite în lume.

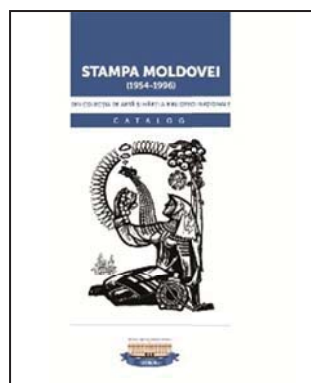
8.4. Catalogul „Concurs Național de Ex-libris Biblioteca Națională – 180 de ani”

În acest Catalog au fost prezentate lucrările participanților pasionați de grafica de format mic și promovarea semnului de carte Ex-libris din cadrul Concursului dedicat aniversării a 180-a a Bibliotecii Naționale. Mai mult de jumătate din lucrările prezentate sunt stampe realizate în tehnicile clasice ale gravurii: acvaforte, acvatintă, linogravură sau combinații ale acestor tehnici și se încadrează ușor în trei categorii: a) stampe clasice; b) lucrări realizate cu ajutorul computerului; c) desene realizate manual.

8.5. Stampa Moldovei

Această lucrare promovează colecția de stampe din tezaurul Bibliotecii Naționale. Lucrările prezentate sunt executate în exclusivitate de graficieni, maeștri ai artei moldovenești, în diverse tehnici artistice (procedee): acvaforte, acvatintă, linogravură, litografie, xilogravură.

8.6. Galeriei Scriitorilor români. Gheorghe Oprea: Catalog

Acest Catalog este o imagine sublimată a Galeriei Scriitorilor din sala de lectură a Bibliotecii Naționale, galerie creată în urma gestului generos a maestrului Gheorghe Oprea care a donat o colecție de 36 lucrări Bibliotecii Naționale: portrete ale scriitorilor români de pe ambele maluri ale Prutului, stiluri de compoziții.

8.7. Mahu, Raisa. Hroicul Tipografiilor și Editurilor din Moldova (1643-2003)

Lucrarea de față prezintă cele mai reprezentative momente din istoria răspândirii tiparului în Moldova, având în conținut un mic index de tipografii și edituri moldovenești din secolele anterioare și un sumar tabel cronologic referitor la arta editorială și poligrafică în spațiul nostru. (37, p. 9)

8.8. Alexe Rău – filosof și homo faber, fragil și înaripat (in meoriam) : catalogul Expoziției – eveniment

Catalogul în cauză a fost realizat în urma vernisării expoziției consacrate memoriei bibliologului și poetului Alexe Rău cu genericul „Alexe Rău – filosof, homo faber, fragil și înaripat”.

9. Calendar Național

Calendarul Național (cu titlul inițial „Calendarul bibliotecarului”) reprezintă singura, la ora actuală, publicație fundamentală de acest gen în republică, cu apariție anuală, de care se conduc toate mediile. Această publicație include date memorabile și nume de personalități de seamă din domeniile culturii, istoriei, economiei, științei, politicii etc. din Republica Moldova, precum și valori literare și culturale din civilizația universală. Calendarul Național a devenit cartea de vizită a instituției noastre.

10. Lucrări metodologice

10.1. Biblioteconomia Moldovei : Cadru de reglementare

Culegerea „Biblioteconomia Moldovei. Cadru de reglementare” conține documente legislative, hotărâri aprobate de către Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova. De asemenea mai sunt incluse documente de reglementare și tehnologice ale CBN, centrelor biblioteconomice și ale unor biblioteci. Lucrarea este destinată tuturor specialiștilor din domeniul biblioteconomiei și are menirea să reglementeze activitatea bibliotecilor din Republica Moldova.

10.2. Rigorile internaționale actuale ale organizării și funcționării bibliotecilor publice (Expozeu și comentarii asupra Ghidului IFLA – UNESCO)

Volumul de față reprezintă o sinteză teoretică a tendințelor actuale în activitatea bibliotecilor publice, făcând și o analiză a experienței din Republica Moldova și din străinătate a activității bibliotecii cuprinzând cele mai eficiente practici.

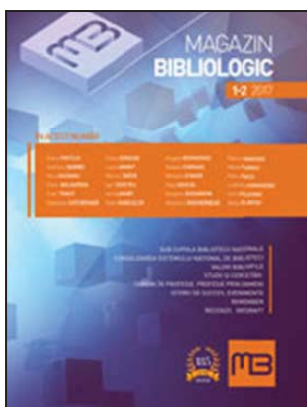
Lucrarea propune investigația și analizarea diversului registru de probleme / aspecte a binomului bibliotecă – societatea cunoașterii.

10.3. Resurse electronice în ajutorul bibliotecilor publice

Această lucrare reprezintă în sine recomandări pentru bibliotecile publice în crearea bibliotecii electronice, care are un rol din ce în ce mai accentuat în modernizarea serviciilor pentru utilizatori, descriind diverse resurse electronice și motoarele de căutare.

10.4. Magazin bibliologic

Revista *Magazin bibliologic* este o publicație elaborată și editată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova și este un spațiu de dezbateră academică, la care participă specialiști

din domeniile literatură și artă, istorie, bibliologie, codicologiei, paleografiei și al disciplinelor adiacente.

Revista științifică și bibliopraxiologică este cea mai importantă revistă de specialitate ce promovează valorile biblioteconomice și culturale, colaborări profesionale. În revistă se publică articole scrise atât de autori autohtoni, cât și internaționali, în care se abordează subiecte legate de dezvoltarea biblioteconomiei. Publicația încurajează relaționarea și socializarea bibliotecarilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, reflectând unicitatea rețelelor/ instituțiilor bibliotecare din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, reflectând unicitatea rețelelor / instituțiilor bibliotecare și optând pentru asigurarea

unității naționale în domeniu.

10.5. Osoianu-Filip, Vera. Tribuna avocatului bibliotecii : Îndrumar pentru bibliotecari

Lucrarea de față vine în ajutorul bibliotecarului pentru promovarea activității de advocacy, care este absolut necesară pentru a asigura rezistența în timp a bibliotecii prin evidențierea și amplificarea principalelor valori ale bibliotecii moderne: incluziunea socială, diminuarea inegalității digitale, învățarea pe tot parcursul vieții, oferind instrument și exemple concrete care pot fi de ajutor la conceptualizarea unor acțiuni, strategii, etc. Cu ajutorul lor bibliotecarii vor putea promova orice proiect care atrage atenția decidenților asupra problemelor, de rezolvarea cărora depinde implementarea ideilor inovaționale, schimbarea în bine a comunităților, îmbunătățirea calității activităților de interes comunitar și, respective îmbunătățirea calității vieții membrilor comunității ca misiune fundamentală a bibliotecii publice.

10.6. Biblioterapie : Îndrumar metodic destinat bibliotecilor publice

În acest îndrumar se pune accentul pe biblioterapie, ca un proces de tratament cu ajutorul cărții. Se descrie procesul biblioterapeutic în condiții de bibliotecă, metodele de organizare a ședințelor de biblioterapie, recomandări de lectură în biblioterapie. Bineînțeles, că nu pot fi trecute fără atenție și un șir de teste psihologice.

10.7. Biblioteca 2.0 – o nouă generație de biblioteci : (Materialele eminarului Național al Managerilor de Biblioteci Publice 2009

În această lucrare sunt incluse articolele elaborate în baza comunicărilor prezentate în cadrul Seminarului Național al Managerilor de Biblioteci Publice 2009, precum și alte materiale ce au tangență cu tema seminarului. Lucrarea reprezintă o primă inițiere în esența conceptului Biblioteca 2.0 și oglindește mai puțin diverse aspecte ce țin de Utilizatorul 2.0. Dar importanța materialelor prezentate în lucrare este deosebită prin faptul că este una printre primele studii axate pe diverse aspecte ce țin de biblioteconomie virtuală și mișcarea Biblioteca 2.0. (8, p. 8)

10.8. Gazeta bibliotecarului

Publicația „Gazeta bibliotecarului” este un buletin informativ al Bibliotecii Naționale care atrage atenția cititorilor de specialitate, dar și publicului larg, care este interesat de schimbările ce se produc în lumea bibliotecară. Este un ziar cu un conținut bogat și divers, compartimentele-i fiind la fel de variate ca și materialul expus: seminare, simpozioane, concursuri, premii, sărbători, lansări, aniversări, proiecte, știri și bibliografii noi. Gazeta bibliotecarului este un instrument de informare, de promovare a imaginii Bibliotecii Naționale, a priorităților de formare intelectuală, publicare a materialelor despre implicațiile profesionale ale specialiștilor din domeniu, succesele profesionale și performanțele obținute, noutățile vieții bibliotecare și experiențe de calitate, precum și implicațiile personalităților de valoare din domeniul culturii, artei, literaturii române

din șară și de peste hotarele ei. Prin intermediul acestui ziar bibliotecarii vor beneficia de posibilitatea alinierii la practicile și metodele de activitate, de schimb de experiență.

10.9. Memoria Moldovei = Memory of Moldova : Program pentru salvagardarea patrimoniului național documentar

Programul UNESCO ”Memoria lumii: principii directe pentru salvagardarea patrimoniului documentar” a servit drept imbold pentru a pune pe tapet problemele existente în Moldova și pentru conceperea, elaborarea și promovarea unor acțiuni și lucrări care să conducă la crearea condițiilor necesare pentru rezolvarea lor. Asumează această publicație descrie obiectul, obiectivele, strategiile, cadrul juridic, financiar și tehnic a Programului Memoria Moldovei.

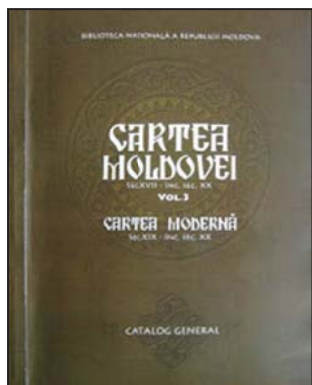
10.10. Oferta de integrare a bibliotecilor publice din Republica Moldova în SIBIMOL

Această lucrare descrie Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Moldova (SIBIMOL) și cerințele față de bibliotecile care solicită integrarea în programul SIBIMOL.

11. Monografii

11.1. Cartea Moldovei : (Sec. XVII – începutul sec. XX) : Catalog General

Volumului „Cartea Moldovei”, reflectă viața literară și alte domenii ale activității umane din perioada modernă, în spațiul numit „Moldova istorică”. Este un catalog impresionant al publicațiilor din secolul XIX, ce uimește atât prin dimensiuni, cât și prin conținut, având capitole ce depășesc atâtea bibliografii. Astfel, după un parcurs cronologic de peste un secol al cărților editate pe teritoriul Moldovei (istorice), efectuat de harnicii angajați ai Bibliotecii Naționale a R.M., cei ai Bibliotecii Științifice „A. Lupan” a AȘM și a unor cercetători științifici, o parte considerabilă a lucrării o ocupă indicii, detaliați și unici: al numelor de persoană, de autori colectivi, al titlurilor, de subiecte, de denumiri geografice, edituri și tipografii, documente cu date incerte, lista instituțiilor deținătoare de documente ș.a. (34)

11.2. Varta, Tatiana, Varta Ion.

Istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în documente de arhivă

În această lucrare este prezentată istoria primei biblioteci publice din Basarabia, care a fost fondată în anul 1832 și și-a desfășurat activitatea, aproape neîntrerupt, timp de 185 de ani. Publicarea vastului corpus de documente, în mare măsură, inedite din Arhiva Națională a Republicii Moldova, Arhiva Centrală Istorică de Stat a Ucrainei, Arhiva de Stat a regiunii Odesa, care se referă la istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, are menirea de a întregi demersul cercetătorilor de a reconstitui întreaga frescă a activității numeroaselor generații de bibliotecari în beneficiul societății, rolului deosebit pe care l-a jucat acest așezământ de cultură în destinele Basarabiei, de-a lungul celor 185 de ani de efort continuu în beneficiul cetății.

11.3. Osoianu-Filip, Vera.

Biblioteca publică între percepția tradițională și utilizatorul modern

Lucrarea de față inserează materiale elaborate pe parcursul anilor 2014-2015. În baza informațiilor și materialelor prezentate în lucrare, bibliotecarii pot urmări evoluția recentă a activității bibliotecare, tendințele și prioritățile de activitate la nivel local, național și internațional. Materialele oglindesc și rezultatele, constatările studiilor și cercetărilor, realizate în țara noastră, precum și peste hotare, axate pe promovarea bibliotecii, cărții și a lecturii. Un loc aparte ocupă

promovarea ideilor inovatoare adoptate de lumea bibliotecară și adaptate la necesitățile comunității profesionale și a maselor largi de utilizatori reali și potențiali. (49, p 3)

11.4. Osoianu, Vera. Biblioteca în căutarea identității

Această lucrare poartă un caracter informativ, promovează concepte și acțiuni de valoare, orientate pentru a îmbunătăți fenomenele „biblioteca” și „bibliotecarul”. Este o carte despre modul, în care se poate obține succesul instituțional și individual.

Cartea Verei Osoianu pledează pentru activitatea în cadrul instituțiilor info-bibliotecare a angajaților siguri, orientați metodologic, înțelepți și puternici. Cartea nu oferă rețete finale ale succesului, dar ne învață să le căutăm, șansa profesională constând în a învăța și a ne adapta situației. (47, p. 6)

Cartea include articole și studii publicate în ultimii ani în periodicele de specialitate din țară și din România. Materialele oglindesc mișcarea de idei în domeniu la nivel național și internațional, tendințele de dezvoltare în biblioteconomie și știința informării, experiențe și practici de calitate, rezultate ale sondajelor sociologice efectuate în țară și peste hotare, statistici care reflectă dinamica domeniului, primii pași ai proiectului pilot NOVATECA – Biblioteci Globale în Moldova.

12. Lucrări de sinteză

12.1. Omagiu „Străjerilor” patrimoniului documentar al BNRM

Cartea a fost concepută întru valorificarea istoriei și actualității serviciului Carte veche și rară al BNRM, care este, alături de alte câteva structuri, legat de moștenirea culturală scrisă, tangibilă, unul din punctele de reper în misiunea instituției noastre fiind protejarea și salvagardarea acestei categorii de patrimoniu.

În carte se evidențiază două linii, două continuități: continuitatea neamului, reflectată în documentele ce constituie memoria națională și continuitatea echipei serviciului, care își asumă misiunea de salvagardare și comunicarea către urmași a primei continuități.

Conform spuselor regretatului Alexe Rău, acest volum e o carte ce vizează „memoria meoriei naționale”. (46, p. 4)

12.2. Imaginea Republicii Moldova în străinătate

Întru promovarea imaginii Republicii Moldova în străinătate, Biblioteca Națională elaborează o lucrare de sinteză din 2002 - almanahul „Imaginea Republicii Moldova în străinătate”. Concepută drept anuar, almanahul, în paginile sale, include publicații despre Moldova și oamenii ei consacrați, apărute în străinătate și prezentate fragmentar, dar esențial în limbile engleză, franceză, germană, structurate în volum conform evenimentelor preponderent produse în politică, economie, cultură, artă, literatură, sport etc.

Almanahul „Imaginea Republicii Moldova în străinătate”, o formă elocventă, în felul ei, de monitorizare a informației, scrisă pe înțelesul tuturor, înlesnește valorificarea materialelor propuse.

12.3. Imaginea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în mass-media din străinătate (1991-2011)

Către aniversarea de 180 ani a Bibliotecii Naționale, a fost elaborat volumul „Imaginea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în mass-media din străinătate”. În această lucrare au fost acumulate materiale publicate în presa de peste hotarele țării noastre, cuprinzând perioada anilor 1991-2011, ce țin de Biblioteca Națională.

Lucrarea este destinată lucrătorilor științifici, profesorilor, bibliotecarilor, studenților și tuturor celor care se interesează de istoria și activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

12.4. Bibliotecile publice din Republica Moldova : Situații statistice

Această publicație reprezintă o sinteză comentată a datelor statistice, ce țin de activitatea bibliotecilor publice din Republica Moldova, orientate spre realizarea obiectivelor prioritare stabilite în conformitate cu necesitățile populației-țintă. Reperele importante în activitatea de bază sunt, de regulă, temele generice anuale, care sunt aprobate la Conferința Directorilor Bibliotecilor Publice Raionale/ municipale/ orașenești.

12.5. Imaginea bibliotecii publice în comunitate

Optimizarea imaginii bibliotecii este unul din obiectivele strategice importante ale marketingului. Lucrarea conține articole la această temă, abordând teoretic și demonstrând practic vizibilitatea instituțiilor de cultură în contextul mediatic al comunității profesionale. Dimensiunile care întrețin termenul de vizibilitate analizează imaginea instituțională sub aspectul „imagini ca afect”, „imagini ca produs” și „imagini ca efect”.

12.6. Cercetare și dezvoltare în bibliotecile naționale ale României și Republicii Moldova : volum de lucrări științifice

Volumul de față reprezintă o prezentare a activităților și serviciilor, a unor lucrări de specialitate realizate la nivelul Bibliotecilor Naționale a României și a Republicii Moldova.

Temele abordate de către autorii articolelor și eseurilor scot în evidență nu doar unele dintre aspectele definitorii ale activității celor două biblioteci naționale, ci și modul de a gândi și de a concepe biblioteconomia.

12.7. Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene : [în 2 vol.]

În acest volum se face o trecere în revistă, o evaluare a realizărilor obținute de Biblioteca Națională sub egida directorului Alexe Rău în perioada ianuarie 1992 – aprilie 2015.

12.8. Basarabeni în lume : materialele Polipticului cultural-istoric și științific organizat de BNRM

Lucrarea „Basarabeni în lume” este o colecție de materiale și documente, elaborată în baza comunicărilor științifice ale cercetătorilor autohtoni despre basarabeni din diasporă, stabiliți peste hotare, care au emigrat cândva, dar care, cu timpul, grație harului și muncii lor, au intrat în circuitul valorilor lumii, au devenit personalități consacrate în Europa și pe alte continente.

12.9. Biblioteca Națională. Raport anual

Raportul anual de activitate al Bibliotecii Naționale este elaborat de Secția Dezvoltare instituțională cu contribuția membrilor Comitetului director și a Centrului editorial-poligrafic al bibliotecii. Acest raport prezintă un sumar al principalelor activități și realizări ale Bibliotecii Naționale pe parcursul anilor. Documentul este o dovadă a standardelor de transparență și responsabilitate spre care tinde organizația și prezintă principalele realizări în cadrul celor mai importante proiecte implementate pe parcursul anilor și evoluția structurilor interne ale organizației și a echipei BNRM.

12.10. Din comorile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova

În acest volum sunt incluse cele mai vechi documente din colecțiile Bibliotecii Naționale, documente ce au făcut parte din fondul inițial, cel din 1832, când a fost inaugurată această bibliotecă. Printre ele un loc aparte îl ocupă cărțile generalului Liprandi, dar și două volume de Aristotel, *comentte* de Donacioli și de Simplicius, cele mai vechi cărți din colecțiile bibliotecii, care ne leagă de epoca incunabilelor și ne include astfel în concertul celor mai valoroase biblioteci europene, și poate nu numai.

Scopul fundamental al lucrării este valorificarea moștenirii culturale a țării, păstrate cu sfințenie în colecțiile BNRM și familiarizarea publicului larg cu acest tezaur național.

12.11. Proiectul Național Arhiva de voci: Interviuri cu personalități din domeniul culturii

Proiectul a demarat cu scopul creării unui spațiu digital pentru promovarea și evidențierea celor mai remarcante personalități din domeniul culturii, a informatorilor de folclor din Republica Moldova, care cunosc adevărate valori ale patrimoniului cultural imaterial național pentru a fi redescoperite și promovate în întregime.

Informațiile cuprinse în colecția digitală Arhiva de voci pot servi drept suport referențial valoros pentru cercetările actuale de muzicologie, coregrafie, folcloristică, etnologie, antropologie culturală, reprezentând și o memorie colectivă acumulată pentru generațiile viitoare, care vor avea acces integral la colecțiile arhivate în cadrul instituțiilor de cultură și cercetare.

12.12. O retrospectivă a edițiilor Salonului Internațional de Carte

În acest volum au fost încorporate cele mai reprezentative publicații tipărite la edițiile Salonului Internațional de Carte, de până în anul 2012. Deasemenea, sunt prezentate cărțile și autorii premiați la salon.

12.13. Topul celor mai citite 10 cărți ale anului...

Lucrarea constituie o încercare modestă de sistematizare a procesului multiaspectual ce configurează sistemul de publicații editate de Biblioteca Națională. Pentru aceasta trudes zi de zi autorii, alcătuitoarii, toți cei încadrați în sistemul unitar al activității editoriale. Munca lor nu este ușoară, dar, după cum ne-am convins, este nobilă și necesară societății.

Referințe bibliografice:

1. **Academicianul Petru Soltan** / elab.: Valeria Matvei. – Chișinău, 2011. – 151 p. – (Col. "Clio și Byblon")
2. **Acte basarabene tipărite în limba română, 1811-1861 : Catalog** : (din Colecțiile MNIM, BNRM, BSC BAȘ) / elab. de Tatiana Plăcintă [et al.] ; coord.: Maria Danilov ; trad. în lb. rusă și engl.: Maria Balan, Iulia Postică. – Chișinău, 2014. – 128 p.
3. **Alexe Rău – filosof și homo faber, fragil și înaripat : (in memoriam) : catalogul Expoziției -eveniment / Bibl. Naț. a Rep. Moldova** ; dir. gen. : Elena Pintlei ; elab.: Raisa Mahu, Irina Blânda. – Chișinău, 2017. – 104 p.
4. **Alexe Rău – născut în Zodia Cărtii : Periplu biobibliografic** / alc.: Prascovia Calev, Maria Sargun ; dir. gen.: Elena Pintlei ; concepție, ed. îngrijită, red. bibliogr.: Aliona Tostogan. – Chișinău, 2015. – 202 p.
5. **Alexe Rău. Omul ogindirii polivalente** / alcăt. : Raisa Mahu, Ecaterina Dmitric. – Chișinău, 2015. – 196 p. – (Colecția "Bibliosofie")
6. **Alexei Colîbneac** : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen.: Alexe Rău ; alcăt.: Svetlana Miron. – Chișinău, 2008. – 116 p. – (Seria "Plasticienii Moldovei")
7. **ANGHELESCU, HERMINA. Republica Moldova în lume = La République de Moldova dans le monde = The Republic of Moldova in the World : (Ind bibliogr.) / Bibl. Naț. A Rep. Moldova ; dir. gen. Alexe Rău ; elab.: G.H. Anghelescu, [et al.] – Chișinău, 2007. – 250 p.**
8. **Biblioteca 2.0 – o nouă generație de biblioteci** : (Materilele Seminarului Naț. Al Managerilor de Biblioteci Publice 2009) / resp. ed.: Vera Osoianu. – Chișinău, 2010. – 80 p.
9. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 180 de ani** : Bibliografie (2007-2012) / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen. : Alexe Rău ; alcăt.: Prascovia caleva, Violeta Ionel. – Chișinău, 2012. – 97 p.
10. **Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene : [în 2 vol.] : Vol. 1 : Realizările Bibliotecii Naționale sub egida directorului Alexe Rău : (ian. 1992 – apr. 2015)** / alcăt.: Svetlana Barbei ; dir. gen.: Elena Pintlei. – Chișinău, 2015. – 130 p.
11. **Bibliotecile publice din Republica Moldova : Situații statistice** / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen. : Elena Pintlei ; alcăt.: Ecaterina Dmitric, Valentina Popa ; ed. îngrijită de Vera Osoianu. – Chișinău, 2015. – 47 p.
12. **Biblioterapie : Îndrumar metodic destinat bibliotecilor publice** / elb.: Victoria Vasilica, Ecaterina Dmitric ; red.: Raisa Plăieșu. – Chișinău, 2016. – 30 p.
13. **Cartea Moldovei : (Sec. XVII- începutul sec. XX)** . Cat. Gen. / Elena Sanduță, Tatiana Plăcintă, Valentin Farmagiū [et al.] ; col. red: dr. alexe Rău [et al.]. – Chișinău, 2012. – Vol. 3 : Cartea modern : (sec. XIX- începutul sec. XX_) – 2012. – 532 p.
14. **Cercetare și dezvoltare în bibliotecile naționale ale României și Republicii Moldova** / Biblioteca Națională a României și Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – București, Chișinău, 2008. – 172 p.
15. **Clara și Pavel Balmuș**
16. **Concurs Național de Ex-libris. Biblioteca Națională – 180 de ani : Catalog** / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen.: Alexe Rău ; alcăt.: Svetlana Miron. – Chișinău, 2012. – 36 p.
17. **Constantin Rusnac** : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen. : Alexe Rău ; alcăt.: Lilia Balan [et al.]. – Chișinău, 2006. – 152 p.
18. **Din comorile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova : ediție ilustrată consacrată cărții vechi și rare din fondurile bibliotecii : Album** / dir. gen.: Alexe Rău ; elab. și coord. : Tatiana Plăcintă. – Chișinău : Casa Editoril-Poligrafică "Bons-Office", 2007. – 88 p.
19. **Două vieți în unison : In memoriam Ion și Doina Aldea-Teodorovici : Bibliografie** / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; alcăt.: Cezara Neagu, Lilia Balan ; dir. gen.: Alexe Rău. – Chișinău, 2012. – 124 p.. – (Colecția "Compozitorii Moldovei")
20. **Dumitru Pasat. În dreptul vârstei – demne împliniri : Itinerar bibliographic** / alcăt.: Aliona Tostogan, Larisa Bulat ; pref.: Manole Neagu. – Chișinău, 2011. – 120 p.
21. **Eleonora Romanescu : Biobibliografie** / alcăt.: Svetlana Miron ; dir. de proiect : Elena Turuta ; Bibl. Naț. a Rep. Moldova, Proiectul Editorial "Moldavica". – Chișinău, 2015. – 126 p.
22. **Galeria scriitorilor români. Gheorghe Oprea** : Catalog / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen. : Elena Pintlei ; alcăt.: Raisa Mahu, Viorica Cazacu ; pref. Alexe Rău. – Chișinău, 2017. – 84 p.
23. **GANENCO, PETRU. Scrieri istorice . Vol. 1 : Istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova de la 1832 pînă la 1918 / red. resp. Ion Madan ; cuv.înainte de Alexe Rău. – Chișinău, 2001. – 144 p.- (Colecția „Clio și Biblon„)**
24. **GANENCO, PETRU. Scrieri istorice . Vol. 1 : Istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova de la 1832 pînă la 1918 / red. resp. Ion Madan ; cuv.înainte de Alexe Rău. – Chișinău, 2001. – 144 p.- (Colecția „Clio și Biblon”)**
25. **GANENCO, PETRU. Scrieri istorice . Vol. 2 : Istori bibliotecilor din Basarabia și Transnistria de la începuturi pînă la 1918 / red. resp. Ion Madan ; cuv.înainte de Alexe Rău. – Chișinău, 2001. – 144 p.- (Colecția „Clio și Biblon”)**
26. **Gheorghe Neaga** : Biobibliografie / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; alcăt.: Cezara Neagu, Lilia Balan ; cons.: Ion Păcuraru ; red.: Tatiana Luchian. – Chișinău, 2001. – 8/2 p. – (Colecția Compozitorii Moldovei)
27. **Gheorghe Oprea. Bibliografie** / Bibl. Naț. a Rep. Moldova, Proiectul editorial „Moldavica”; alcăt.: Svetlana Miron ; dir. gen. : Elena Pintlei. – Chișinău, 2017. – 176 p.- (Seria „Plasticienii Moldovei”)
28. **Gheorghe Vrabie**
29. **Igor Vieru**
30. **Ilie Bogesco** : Biobibliografie / Victoria Stanchevici ; dir. gen.: dr. Alexe Rău ; dir. de proiect : Elena Turuta. –

Chișinău, 2013. – 176 p. – (Colecția Plasticienii Moldovei).

31. *Imaginea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în mass-media din străinătate (1991-2011)*
32. **Imaginea bibliotecii publice în comunitate.** – Chișinău, 2009. – 68 p.
33. **Isaie Cârmu : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; alcăt.: Svetlana Miron.** – Chișinău, 2010. – 168 p. – (Seria "Plasticienii Moldovei")
34. **LUCHIAN, T. Cartea Moldovei – un catalog impresionant al publicațiilor din secolul XIX....** // <https://bnrm.wordpress.com/2012/12/11/cartea-moldovei-un-catalog-impresionant-al-publicatiilor-din-secolul-xix/>
35. **LUPAN, ȘTEFAN. Cărți din biblioteca contelui Alexandu Sturdza în clecțiile BNRM : Catalog / Ștefan Lupan, Veronica Cosovan ; coord. de ed. : Tătăina Plăcintă.** – Chișinău; 2012. – 88 p.
36. **MADAN, ION. Bibliologul, cercetătorul și patriotul Petru Ganenco (1934-1999) / Ion Madan.** – Chișinău, 2001. – 64 p.
37. **MAHU, RAISA. Hronicul Tipografiilor și Editurilor din Moldova (1643-2003) / Raisa Mahu, Laurențiu Melnic.** – Chișinău, 2005. – 380 p.
38. **MELNIC, RAISA. O retrospectivă a edițiilor Salonului Internațional de Carte / Raisa Melnic ; dir.gen.: Alexe Rău.** – Chișinău, 2012. – 200 p.
39. **Memoria Moldovei = Memory of Moldova : Program pentru salvagardarea patrimoniului național documentar.** – Chișinău, 2003. – 42 p.
40. **Meșteșuguri populare tradiționale moldovenești : (Din colecțiile Bibliotecii Naționale) : Bibliografie de recomandare / Bibl. Naț. a Rep. Moldova, Proiectul editorial „Moldavica”; alcăt.: Svetlana Miron ; dir. gen. : Elena Pintlei.** – Chișinău, 2017. – 168 p.
41. **Mihai Grecu : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen.: Alexe Rău ; alcăt.: Svetlana Miron ; red.: Jana Badan.** – Chișinău, 2006. – 116 p. – (Seria "Plasticienii Moldovei")
42. **Mihai Prepelită : Biobibliografie / alcăt.: Larisa Bulat ; resp. e ed. : Aliona Tostogan.** – Chișinău, 2011. – 144 p.
43. **Mihail Petric : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova, Proiectul Editorial "Moldavica" ; alcăt.: Victoria Stanchevici ; dir. gen.: Elena Pintlei.** – Chișinău, 2016. – 230 p. – (Seria "Plasticienii Moldovei")
44. **NEGRU, NINA. Bibliotecile Basarabiei și ale Transnistriei și Conștiința de comunitate / Nina Negru.** – Chișinău, 2002. – 191 p. – (Col. "Clio și Biblon")
45. **Oferta de integrare a bibliotecilor publice din Republica Moldova în SIBIMOL.** – Chișinău, 2012. – 12 p.
46. **Omagiu „Străjerilor” patrimoniului documentar al BNRM / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; alcăt.: Veronica Cosovan ; dir. gen.: Elena Pintlei.** – Chișinău, 2017. – 248 p.
47. **OSOIANU, VERA. Biblioteca în căutarea identității / Vera Osoianu.** – Chișinău, 2013. – 356 p.
48. **OSOIANU, VERA. Un deceniu sub semnul reformei**
49. **OSOIANU-FILIP, VERA. Biblioteca publică între percepția tradițională și utilizatorul modern / Vera Osoianu-Filip ; dir. gen. : Elena Pintlei.** – Chișinău, 2015. – 232 p.
50. **OSOIANU-FILIP, VERA. Tribuna avocatului bibliotecii : Îndrumar pentru bibliotecari / Vera Osoianu-Filip ; dir. gen. : Elena Pintlei.** – Chișinău, 2016. – 146 p.
51. **PELIN, VALENTINA. Manuscrisele românești din secolele XIII-XIX în colecții străine (Rusia, Ucraina, Bielorusia) : Catalog / Valentina Pelin ; Bibl. Naț. A Rep. Moldova, Acad. De Științe a Moldovei, Inst. De Istorie.** – Chișinău: Î.E.P. Știința, 2017. – 408 p.
52. **Protoiereu Petru Buburuz : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen. : Alexe Rău ; alcăt.: Svetlana Miron.** – Chișinău, 2007. – 96 p.
53. **Resurse electronice în ajutorul bibliotecilor publice / alcăt.: Prascovia Caleva, Vera Osoianu.** – Chișinău, 2009. – 46 p.
54. **Rigorile internaționale actuale ale organizării bibliotecilor publice (Expozeu și comentarii asupra Ghidului IFLA-UNESCO) / dir. gen.: Alexe Rău ; ed. îngrijită de Vera Osoianu.** – Chișinău, 2007. – 154 p.
55. **Rodul cuvintelor. Nina Soroceanu : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen. : Elena Pintlei ; alcăt.: Larisa Bulat, Tatiana Caprianu.** – Chișinău, 2017. – 310 p.
56. **Stampa Moldovei (1954-1996) din colecția de artă și hărți a Bibliotecii Naționale : Catalog / Svetlana Miron.** – Chișinău, 2012. – 124 p.
57. **ȘPAC, ION. Reflecții biblioteconomice și bibliografice / Biblioteca Națională a Republicii Moldova.** – Chișinău, 2005. – 287 p. – (Colecția "Clio și Biblon")
58. **Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-1504) : Bibliografie / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; alcăt.: Prascovia Calev, Vasilița Nechiforeac, Elizaveta Scripnic, Valentina Eșanu ; coperta : Dragoș p ; red.: Elena Turut, Elena Mîșlițchi.** – Chișinău, 2004. – 264 p.
59. **Tudor Zbârnea: Biobibliografie / Bibl. Naț. A Rep. Moldova, Proiectul Editorial "Moldavica"; dir. gen. : Elena pintlei; alcăt.: Victoria Stanchevici, Laisa Palamarciuc.** – Chișinău, 215. – 284 p.
60. **VARTA, TATIANA. Istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în documente de arhivă / Tatiana Varta, Ion Varta.** – Chișinău, 2012. – 364 p.
61. **VARTIC, ANDREI. Întrebarea cu privire la paleinformatică / Andrei Vartic , dir. gen.: Alexe Rău.** – Chișinău, 2006. – 215 p. – (Col. "Clio și Biblon")
62. **Zlata Tcaci : Biobibliografie / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; alc.: Cezara Neagu, Anastasia Grosu.** – Chișinău, 1998. – 112 p. – (Colecția "Compozitorii Moldovei")

DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ. COMPETITIVITATE

MANAGEMENTUL ÎN CADRUL BIBLIOTECII NAȚIONALE: CONȚINUT, IMPACT

Svetlana BARBEI,
șef secție Dezvoltare instituțională

Abstract: În articol se analizează subsistemele de management practicate în Biblioteca Națională în preluarea unor forme, metode și tehnici manageriale europene, mersul realizării obiectivelor strategice în domeniul managementului pentru integrarea instituției în spațiul european: reorganizarea sistemului de management, în special a managementului resurselor umane sub toate aspectele.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, subsistemul metodologic, subsistemul organizatoric, subsistemul informațional, subsistemul decizional, resurse umane, afiliieri profesionale.

Abstract: The article examines the experience of the National Library in the adoption of some European management forms, methods and techniques, the realization of its strategic objectives concerning the management process of the library's integration into the European Union, the creation of a new system of institutional values, a new way of thinking and action in the librarianship domain, and the reorganization of the management system, especially the management of human resource in all its aspects.

Keywords: The National Library of Republic of Moldova, methodological subsystem, subsystem organizational, information subsystem, decision subsystem, human resources, professional affiliations.

Se știe că managementul de bibliotecă se bazează pe un anumit sistem de valori, pe o anumită filozofie. Până în anul 1992 conducerea Bibliotecii aplica managementul organizațional de tip clasic, una dintre valorile acestuia fiind stabilitatea. În anul 1992, directorul general al BNRM de atunci Alexe Rău a elaborat, cu o echipă de experți, Programul național de reformare a bibliotecilor din republică, de depolitizare și orientare a acestor importante instituții spre valorile naționale perene și modelul-concept cibernetice al Bibliotecii Naționale. În perioada reformei bibliotecare accentul major a fost pus pe aspectul schimbării (2, p.51).

Despre această perioadă dl Alexe Rău scria: ” În debutul reformei bibliotecare, demarată după adoptarea de către Parlament a Declarației de Independență și Suveranitate a Republicii Moldova, s-a afirmat mereu că am scăpat de subordonarea față de Moscova (în domeniul nostru – față de biblioteca unională „V.I. Lenin”), de politizarea și ideologizarea activității bibliotecare. Dar acesta nu constituia adevărul deplin. Partea cea mai mare de adevăr, rămasă oarecum într-un con de umbră, constă în faptul că din acel moment nu mai avem de unde primi soluții și recomandări conceptuale, organizatorice, metodologice și manageriale. Trebuia să elaborăm singuri concepții și soluții, responsabilitatea era cu atât mai mare, cu cât, puse în situația de a-și regândi activitatea, centrele biblioteconomice așteptau de la noi recomandări de moment și strategice, uneori chiar și în cazurile când acestea țineau de competența lor”. (5)

Dl A. Rău a contribuit la dezvoltarea științei managementului prin elaborarea numeroaselor politici, metode, tehnici, metode de conducere a căror utilizare în activitățile cotidiene ale Bibliotecii se reflectă în imprimarea unui dinamism incomparabil cu cel existent până acum. ”Am recurs, așadar, la metodele deductive, la modelare în special și aceasta a însemnat punerea la

contribuție a inteligenței, imaginației, intuiției, logicii” – a scris dl A. Rău. (5)

Cele mai multe acțiuni de schimbare au fost întreprinse la nivelul managementului în general, precum și la nivelul principalelor sale subsisteme: organizatoric, metodologic, informațional, decizional ș. a. Pentru a se alina la statutul funcțional al bibliotecilor naționale europene și a optimiza fluxul managerial, s-a produs mutația de la structura organizațională de tip mecanicist, formal la o structură mai modernizată, pe departamente, iar din anul 2000 – pe direcții de activitate.

De atunci încolo, s-au realizat o serie de proiecte de anvergură, care au contribuit la schimbarea imaginii Bibliotecii în societate și realizarea unor performanțe deosebite. Biblioteca a inițiat și a organizat acțiuni de anvergură cu impact major asupra bibliotecilor din țară.

În anul 2012, Bibliotecii Naționale i-a fost decernată Ordinul Republicii - distincția de stat supremă a Republicii Moldova. Distincția a fost oferită Bibliotecii Naționale în semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite în dezvoltarea sistemului de biblioteci și pentru contribuție substanțială la salvagardarea patrimoniului național documentar.

Dr. Alexe Rău a exercitat funcția de director general al Bibliotecii Naționale până la 08.04.2015, ziua decesului său. La 5 mai 2015, prin ordinul Ministrului Culturii, în calitate de director general a fost numită dna Elena Pintilei, care anterior a lucrat în BNRM, ocupând în diferite perioade de timp următoarele funcții: metodist, șef serviciu „Lectura publică”, director adjunct, responsabil de Direcția informațională. Disponând de o echipă managerială formată, noul director al BNRM continuă implementarea proiectelor începute în anii trecuți, aducând, totodată, prin promovarea unor măsuri de schimbare, o parte de noutate în mai multe direcții de activitate.

Avem o echipă de management puternică, care a demonstrat deja profunda responsabilitate ce vine odată cu poziția de top. În prezent, în activitatea managerială se pune accentul pe managementul performanței, a resurselor umane și a tehnologiei informației. Necesitatea de schimbare a impus managementului instituției un alt ritm de mișcare și cerințe noi legate de capacitatea lui de inovare și perfecționare. Dintre elementele manageriale europene care se implementează activ în BNRM putem numi următoarele: utilizarea instrumentelor de previziune, dezvoltarea abilităților profesionale, centrarea pe competențe, optimizarea controlului asupra calității ș.a.

SUBSISTEMUL ORGANIZATORIC

În sistemul managerial, subsistemul organizatoric (organizarea procesuală și structurală) reprezintă componenta cea mai concretă și cea mai vizibilă. El îndeplinește în cadrul Bibliotecii mai multe funcții și anume:

- stabilește principalele componente organizatorice ale Bibliotecii;
- asigură cadrul organizatoric pentru desfășurarea ansamblului activităților Bibliotecii;
- interconectează subdiviziunile organizatorice;
- combină resursele Bibliotecii cu respectarea anumitor cerințe.

Organizarea structurală a BNRM se evidențiază în documentele de formalizare a structurii organizatorice, respectiv: Statutul Bibliotecii Naționale, Regulamentul de organizare și funcționare, organigrama și fișele de post. În Statut sunt evidențiate atribuții și sarcini ale Bibliotecii, modul de conducere al BNRM. Organizarea activității, atribuțiile fiecărui nivel ierarhic și structura detaliată a BNRM sunt reflectate în Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii.

Organigrama BNRM este una piramidală, specifică unei structuri organizatorice de tip ierarhic-funcțional (vezi Anexa nr.2). Structura organizatorică a Bibliotecii Naționale este aprobată anual de Ministerul Culturii și se modifică pe măsura necesității. Aceasta include compartimente și posturi ce acoperă toate procesele de muncă din cadrul Bibliotecii. Ea este adaptată

continuu la obiectivele instituției și la personalul Bibliotecii și asigură condițiile necesare pentru realizarea obiectivelor fundamentale și derivate. Conducerea operativă a Bibliotecii Naționale este asigurată de către directorul general și de cinci directori adjuncți pe următoarele direcții de activitate:

- Dezvoltarea și prelucrarea resurselor infodocumentare;
- Comunicarea colecțiilor și relații cu publicul;
- Tehnologia informației;
- Cercetare și dezvoltare în Biblioteconomie și Știința Informației;
- Infrastructură.

Consiliul de administrație al Bibliotecii este organul consultativ de conducere privind orientarea și principalele direcții de activitate a instituției și este constituit de directorul general, directorii adjuncți, șefii serviciilor/centrelor. Pe lângă directorul general este format Biroul executiv, care organizează și răspunde de desfășurarea activității curente a instituției, analizează periodic stadiul realizării programelor de activitate, dispune de angajarea, sancționarea și promovarea personalului, analizează și dezbate structura organizatorică a serviciilor, bilanțurile de activitate, bugetul anual etc.

Pentru fundamentarea științifică și metodică a orientării Bibliotecii Naționale sunt create Consiliul științific, Consiliul redacțional, comisii cu rol și funcții consultative.

În prezent, structura organizatorică a BNRM întrunește 27 subdiviziuni (servicii, centre), conduse de către șef de serviciu/centru. Atribuțiile și sarcinile fiecărui compartiment sunt reflectate în Regulamentul de organizare și funcționare al serviciului/centru. Legăturile dintre subdiviziunile organizatorice sunt asigurate de relațiile organizatorice (relații de cooperare și relații de control).

Fișele de post sunt elaborate după un model nou, cu respectarea ”triunghiului de aur”: corespondență dintre sarcini - competențe - responsabilități. Evaluarea, salarizarea, recompensele acordate personalului au la bază atribuțiile, sarcinile prevăzute în fișa postului și modul de realizare a lor.

În ultimii ani, metamorfozele de ordin organizatoric au inclus crearea subdiviziunilor noi, reorganizarea unor servicii, redicționarea între secții ai unor funcții, schimbarea structurii posturilor și a salariaților care le ocupă. Ca urmare a transformării structurii Bibliotecii a fost consolidată cooperarea dintre direcții și servicii; au crescut legăturile cu organizații și instituții la nivel național și internațional; au fost create noi compartimente în Bibliotecă (Marketing și Comunicare socioculturală, Centrul de Informare a Organizației Națiunilor Unite, Dezvoltare instituțională).

Procesul de schimbare organizațională, care a demarat deja, presupune trecerea la unele elemente de arhitectură plată a managementului prin crearea unor echipe de proces (de caz, virtuale), instituirea unor generaliști de procese. Aceste echipe de proces, parțial autonome sau complet integrate, vor utiliza tehnici noi de informare și comunicare. Creșterea responsabilităților și îmbunătățirea funcției de coordonare vor reduce în multe cazuri barierele de comunicare, conflictele de interese, timpul de așteptare în cadrul proceselor tehnologice.

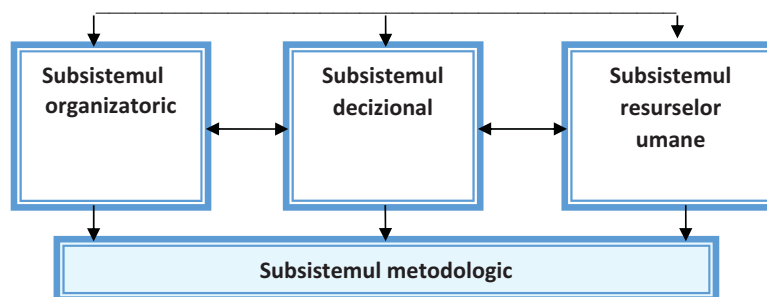
SUBSISTEMUL METODOLOGIC

În cartea ”Fundamentele managementului organizației” autorii au subliniat rolul subsistemului metodologic: ”Subsistemul metodologico-managerial din cadrul organizației este analog sistemului de cunoștințe posedat de fiecare ființă umană. Așa cum cunoștințele potențiază substanțial capacitatea omului de a decide și acționa, și subsistemul metodologico-managerial amplifică semnificativ funcționalitatea și performanțele organizației”. (4) La nivelul Bibliotecii Naționale și al unor componente structurale ale acesteia, se utilizează diferite sisteme, metode și tehnici

manageriale, care facilitează exercitarea proceselor de management. Din sisteme de management utilizate în Bibliotecă putem numi: *managementul prin obiective* (prin stabilirea unor obiective anuale și a unor calendare de termene); *managementul participativ*; *managementul prin bugete*, aplicat la elaborarea, realizarea și urmărirea bugetului de venituri și cheltuieli. Cele mai frecvente metode utilizate în practica managerială a Bibliotecii sunt:

- *ședințe de diferite tipuri* (decizionale, de informare, eterogene);
- *diagnosticarea* - este o metoda utilizată de către manageri ca o componentă a funcției de control-evaluare, realizată de către fiecare manager pentru analiza anumitor domenii de activitate care se confruntă cu probleme;
- *delegarea* - este o metodă, care se utilizează la aproape toate nivelele ierarhice.

Managerii Bibliotecii Naționale aplică și alte metode și tehnici specifice: metode de programare și organizare a muncii (tabloul de bord); metode și tehnici de stimulare a creativității angajaților (brainstorming, analiza etc.); metode și tehnici de analiză și proiectare a structurii organizatorice și sistemului informațional (regulamentul de organizare și funcționare, organigrama, fișa postului, diagrame de flux, etc.); metode, tehnici și reguli de amplificare a eficacității muncii managerului ș.a.

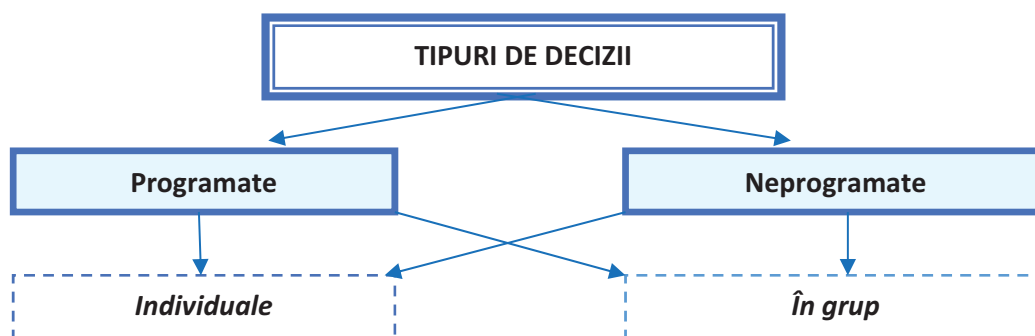

Funcțiile subsistemului metodologico-managerial sunt următoarele: asigurarea suportului logistic, metodologic pentru exercitarea ansamblului proceselor și relațiilor de management; amplificarea funcționalității și competitivității instituției.

SUBSISTEMUL DECIZIONAL

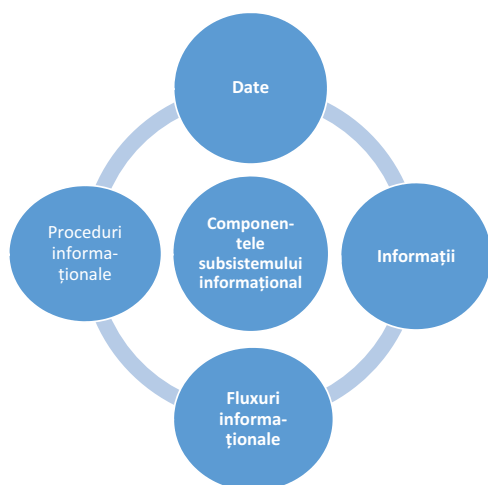
Nivelul calitativ al conducerii Bibliotecii se manifestă cel mai bine prin deciziile elaborate și aplicate. Managerii de la toate nivelurile BNRM sunt angajați în luarea deciziilor. Deciziile luate de managementul de vârf sunt legate de obiectivele majore ale Bibliotecii și de strategiile de îndeplinire a lor și au impact asupra întregii organizații.

Managerii Bibliotecii adoptă decizii în mod individual sau în grup (în cadrul consiliilor, comisiilor). În condițiile creșterii permanente a complexității problemelor decizionale deciziile în grup ocupă un loc important. În mare măsură ele permit utilizarea cunoștințelor și experiențelor mai multor specialiști, contribuind la conturarea unei decizii din mai multe puncte de vedere.

Analiza procesului decizional arată, că în procesul de luare a deciziilor, managerii BNRM urmăresc cu preponderență respectarea legislației naționale. Analiza reliefează faptul, că atunci când sunt luate decizii, pe lângă aspectele cantitative care le iau în considerație, managerii mai sunt preocupați și de impactul deciziilor asupra comunității, și ca deciziile să fie acceptate de un număr cât mai mare de personal. Elementul calitativ nou în procesul decizional, este folosit în procesul elaborării deciziilor a unui vast aparat științific, analiza profundă a situației, a datelor statistice și a complexului de factori care condiționează un proces, elaborarea mai multor alternative de acțiune.

SUBSISTEMUL INFORMATIONAL

Prin sistemul informațional se desemnează totalitatea datelor, informațiilor, fluxurilor informaționale, care au drept scop să asigure suportul informațional necesar pentru previzionarea, funcționarea, controlul și evaluarea îndeplinirii obiectivelor.

În rezultatul analizei funcționării acestui subsistem au fost menționate următoarele momente:

- subsistemului informațional este corelat funcțional cu alte subsisteme manageriale și este adoptat la condițiile interne și externe a Bibliotecii;
- Biblioteca Națională este dotată cu tehnică de calcul conectată la rețeaua Internet, iar personalul Bibliotecii are abilitățile necesare utilizării eficiente a acestor resurse;
- comunicarea internă respectă structura ierarhică;

- sistemul de comunicare funcționează atât pe canalele formale, cât și prin cele informale;
 - în Bibliotecă circulă o gamă variată de informații prin fluxurile și circuitele informaționale.
- Din punctele slabe putem numi următoarele:
- lipsa unei proceduri scrise de culegere, înregistrare și transmitere a informațiilor;
 - dotările cu tehnica de calcul sunt insuficiente în raport cu necesitățile (multe dintre calculatoare sunt depășite);

Necesitatea perfecționării sistemului informațional este determinată de mai mulți factori: volumul mare de documente pe suport de hârtie; înlocuirea treptată a documentelor pe suport de hârtie cu documentele în format electronic; structurarea informației în cadrul Bibliotecii etc. Coordonarea și administrarea informațiilor constituie o problemă de importanță majoră.

SUBSISTEMUL RESURSELOR UMANE

Una din principalele direcții ale schimbărilor reformatoare în management al BNRM, pentru ca acesta să răspundă cerințelor de edificare a unui management european este reforma managementului resurselor umane și dezvoltarea subsistemului resurselor umane. Dezvoltarea acestui subsistem reprezintă un punct critic pentru implementarea programelor strategice, înțelegerea cerințelor pentru schimbare, a stilului de comunicare și control etc.

„Întreținerea subsistemului resurselor umane constă în:

- asigurarea condițiilor de muncă și de comunicare;
- aplicarea procedurilor de salarizare și stimulare;
- evaluarea sistematică a rezultatelor muncii;
- gestionarea conflictelor;
- aplicarea normelor de echitate, pentru performanțe egale”. (3)

În prezent activitatea administrației BNRM este focusată la reorganizarea sistemului de formare profesională continuă, evaluarea performanțelor individuale ale angajaților, revizuirea sistemului de acordare a suplimentelor la salarii, primelor și indemnizațiilor etc.

Pe lângă salarii, angajații beneficiază de suplimentări sub diferite forme. Alături de prime, salariații beneficiază de suplimente pentru efectuarea unor lucrări suplimentare, de sporuri la salariul de bază pentru grad (categorie) de calificare, pentru vechime în muncă, pentru grad științific, pentru munca prestată în condiții nefavorabile, pentru utilizarea în exercițiul funcțiunii a unor limbi străine.

Evaluarea personalului se efectuează trimestrial. Principalele criterii de evaluare sunt:

- criteriul executiv (acoperirea deplină a programului de activitate, respectarea termenelor de realizare a sarcinilor);
- criteriul calitativ (calitatea lucrărilor executate);
- criteriul inovațional (manifestarea nivelului profesional în creștere prin propuneri, idei, forme și metode noi de activitate etc.);
- criteriul complexității muncii;
- criteriul comunicativ (corectitudinea și modul de comunicare cu conducătorii, colegii, beneficiarii).

În ultimii ani administrația BNRM promovează tineri care pot conduce o echipă și lua decizii moderne. Lipsa experienței acestora este compensată de curaj și prospețimea viziunii. Managerii de nivel strategic și tactic, prin natura funcțiilor sale, contribuie la perfecționarea pregătirii subordonaților săi pentru a fi capabili să-și îndeplinească cu succes sarcinile de serviciu.

Caracterul educativ al managementului în BNRM se manifestă prin diferite modalități:

- organizarea Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării;
- elaborarea Strategiei de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul BNRM pentru perioada 2017-2020;
- elaborarea Indexului de competențe profesionale;
- implicarea salariaților în activitatea diferitor comisii de specialitate, în soluționarea problemelor complexe, care depășesc frontierele compartimentelor respective etc.

Dezvoltarea subsistemului resurselor umane presupune adaptarea permanentă atât a structurii organizaționale a BNRM, a produselor și serviciilor, cât și a personalului la schimbările mediului intern și extern. Dintre cele mai importante activități de dezvoltare ale subsistemului resurselor umane se pot menționa: evaluarea noilor cerințe, evaluarea posturilor, determinarea evoluției cantitative și calitative a resurselor umane, elaborarea de programe pentru dezvoltare, formare și perfecționare a personalului BNRM.

AFILIERI PROFESIONALE

Biblioteca Națională este membru instituțional în următoarele asociații profesionale:

- Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”;
- Asociația Obștească Societatea Științifică de Bibliofilie și Exlibris „Paul Mihail” din Moldova;
- Fundația Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL);
- Asociația Bibliotecară Euroasiatică (BAE);
- Federația Internațională a Asociațiilor de bibliotecari și biblioteci (IFLA);
- Biblioteca Mondială (World Digital Library).

ÎN LOC DE CONCLUZIE

Biblioteca Națională a devenit o prestigioasă instituție de cultură, informare și documentare. Buna reputație a Bibliotecii Naționale la nivel internațional și național, obținută cu mult

efort se datorează unui management performant, politicii de schimbare promovată de Bibliotecă și personalului înalt calificat. În ceea ce privește profesionalizarea sistemului de management, gândirea de rețea, intelectualizarea serviciilor, formarea bibliotecarilor de tip nou, stabilirea relațiilor de colaborare - cred că suntem printre liderii în acest domeniu.

În concluzie, vreau să vă amintesc un mesaj din partea dnei dr. Lynne Brindley, ex-directorul executiv al Bibliotecii Naționale a Marii Britanii adresat către Biblioteca noastră: ”Biblioteca Națională pe care o slujiți este memoria națiunii voastre. Fiți demni de această misiune, aveți grijă de imaginea și de prosperarea instituției. Pentru aceasta, ocoliți lucrurile ieftine și apreciați-le pe cele valoroase, căci numai acestea din urmă vă vor ajuta să fiți o echipă de elită a unei instituții elitare și unice”. (1, p.20)

Referințe bibliografice:

1. “ARCA lui Noe și Meridianul Zero sunt, prin adopțiune, doi semnificați metaforici ai misionarismului unei Biblioteci Naționale moderne” (Convorbire cu dna dr. Lynne Brindley, directorul executiv al Bibliotecii Naționale a Marii Britanii). În: *Magazin bibliologic*. 2011, nr. 3/4, pp. 5-20. ISSN 1857-1476

2. BARBEI, Svetlana. Impactul europenizării asupra managementului BNRM. În: *Magazin bibliologic*. 2012, nr. 1/4, pp. 49-57. ISSN 1857-1476

3. DRAGHICI, Manea. Competență managerială și perfecționarea și specializarea permanentă. [Accesat 21.01.2017]. Disponibil: <http://www.scribub.com/management/COMPETENA-MANAGERIAL-I-PERFECI41819198.php>.

4. NICOLESCU, Ovidiu, VERBONCU, Ion. *Fundamentele managementului organizației*. București: Editura Universitară, 2008. 416 p. ISBN: 978-973-749-448-1. [Accesat 21.01.2017]. Disponibil: <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=60&idb=>.

5. RĂU Alexe. Conceptul de bibliotecă națională: idei în circulație. În: *Revista Limba Română*. 2002, nr. 4/6, pp. ?. [Accesat 12.01.2017]. Disponibil: <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2859>.

PROIECTE DE ANVERGURĂ: DESCHIDERE, IMPACT, DISEMINARE

Elena PINTILEI,
director general, BNRM

Svetlana BARBEI,
șef secție Dezvoltare instituțională

Abstract: Acest articol prezintă o scurtă trecere în revistă a proiectelor realizate cu succes de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în cei 25 de ani de activitate, parteneriate, diseminarea bunelor experiențe.
Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova; proiecte; parteneriate.

Abstract: This article presents a brief overview of the projects successfully implemented by the National Library of Republic of Moldova in the 25 years of activity, partnerships, dissemination of good experiences.
Keywords: The National Library of the Republic of Moldova; projects; partnerships.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, atât prin Statutul său, cât și prin resursele, în primul rând, umane de care dispune, are menirea de a contribui la dezvoltarea biblioteconomiei a țării, atât prin activitățile științifico-metodologice pe care le întreprinde, cât și prin proiectele pe care le inițiază și susține la nivel instituțional, național și internațional. Cartea noastră de vizită conține cca o sută de proiecte realizate în ultimii 25 de ani.

Reforma Bibliotecii Naționale, demarată în 1992, proiectele de anvergură generate de echipa Bibliotecii în acești ani, au avut ca scop alinierea instituției la schema UNESCO privitoare la statutul funcțional al acestui tip de bibliotecă, integrarea ei în procesul de renaștere națională și socială ce s-a desfășurat în Republica Moldova. Acțiunile sale de pionierat, organizate în 1992: simpoziioanele științifice „Anul bibliologic” și „Valori bibliofile”, Cenaclul „Miorița” (renăscut și adus la o formulă nouă), Ateneul de Cultură și Credință „Biserica Albă”, Salonul muzical, Salonul de artă, Clubul „Vasile Pârvan”, „Zilele Vasile Alecsandri – Mihai Eminescu” etc., au situat-o printre instituțiile de frunte ale vieții culturale a Moldovei.

Cel mai de anvergură proiect și cea mai complexă acțiune culturală a Bibliotecii Naționale, care a evaluat și și-a îmbogățit conceptul în acești 25 de ani, devenind una din cele mai importante evenimente din viața republicii, este **Salonul Internațional de Carte**. Autor al proiectului: **Alexe Rău**. Scopul proiectului: trecerea în revistă și premiarea realizărilor în domeniul cărții, acțiuni cultural-științifice de popularizare și valorificare a culturii scrise și imprimate prin utilizarea diferitor forme de difuzare culturală și științifică (lansări de carte, expoziții tematice, ateliere și seri de creație, mese rotunde, conferințe, briefing-uri, galele laureaților ș.a.m.d.). Beneficii: evaluarea, stimularea și menținerea competitivității procesului editorial în țară; favorizarea colaborării și cooperării internaționale în domeniul cărții; dezvoltarea pieței de desfacere a producției editoriale; popularizarea cărții și lecturii în Societate; dezvoltarea colecțiilor BNRM și a altor biblioteci din contul donațiilor de cărți din partea editorilor participanți. „De o vârstă cu Independența R. Moldova, Salonul Internațional de Carte s-a înscris printre cele mai de seamă evenimente ale vieții culturale și științifice, cu rezonanță în țară și peste hotarele ei, fiind inclus în programele de acțiuni guvernamentale consacrate Zilei Independenței și Sărbătorii Limba Noastră. Salonul a devenit un focar de idei și de inițiative culturale”. (4).

Un alt proiect de importanță națională și internațională a fost *Polipticul cultural-istoric și științific „Basarabeni în lume”*, care a dat imagine de prestigiu al BNRM în lumea științei. Scopul proiectului: cercetarea și valorificarea personalităților originare din Moldova, stabilite peste

hotare. Beneficii: cunoașterea realizărilor personalităților basarabene din diasporă; implicarea lor în viața social-economică și culturală din patrie, în completarea colecțiilor de exteriorică ale Bibliotecii Naționale și a altor biblioteci cu publicațiile despre Republica Moldova ce apar în țările respective, a autorilor moldoveni traduși în limbile acestor țări; organizarea unor „filiale ale BNRM” în diasporă pentru lectura compatrioților noștri. Se editează și colecția de materiale și documente „Basarabeni în lume”.

Dovada înaltei probități profesionale și a cotei valorice atinse de această instituție o fac edițiile sale: revista „**Magazin bibliologic**” (prima publicație periodică de specialitate a bibliotecarilor din R. Moldova), „Calendarul bibliotecarului” (cea mai populară și cea mai solicitată lucrare cu profil bibliografic, renumită în continuare „**Calendarul Național**”), „**Cronica vieții politice, economice, științifice și culturale a Moldovei**” (o ediție de unicat în contextul bibliografiei europene), buletin informativ „**Cultura în Moldova**” ș.a.

Din 1996 protejarea moștenirii culturale devine o prioritate națională. Apare necesitatea protejării patrimoniului cultural, astfel încât moștenirea culturală să poată fi transmisă generațiilor viitoare. În plan național, BNRM a inițiat și a elaborat, în colaborare cu 8 biblioteci mari, 5 muzee și cu Arhiva Națională, **Programul Național „Memoria Moldovei”**, circumscris programului UNESCO „Memory of the World” (Memoria Lumii), care are drept scop principal salvagardarea, conservarea și comunicarea către generațiile viitoare a moștenirii culturale scrise. Programul a inclus partea teoretico-metodologică privind salvagardarea a patrimoniului național imprimat al R.

Moldova și partea a doua, care reprezintă Registrul programului, acesta din urmă conținând lista documentelor de patrimoniu imprimat din toate instituțiile participante la program și lista documentelor de patrimoniu național aflate în colecții de peste hotare. Registrul programului cuprinde edițiile vechi și rare, manuscrisele, actele și documentele de arhivă, artefactele, obiectele muzeale care constituie nucleul patrimoniului național scris și imprimat și care urmează să fie păstrate și valorificate în strictă conformitate cu cerințele programului UNESCO.

Programul Național „Memoria Moldovei” prevedea, între altele, **constituirea unui centru național de conservare și restaurare a documentelor**. Proiectul unui astfel de centru a fost elaborat în 2000 (echipa proiectului: Alexe Rău (director de proiect), Rodica Avasiloae, Valentina Granaci, Tatiana Plăcintă) și a fost prezentat fundației Soros-Moldova, care i-a oferit BNRM un grant de 60 mii dolari pentru procurarea echipamentului, materialelor de restaurare și a mobilierului special. Inaugurarea Centrului Național de Conservare și Restaurare a Documentelor a avut loc în 2003. Utilizarea tehnologiilor noi face posibilă restabilirea textului, laminarea paginii, creșterea bucății de foaie, restaurarea coperților din piele etc. Centrul oferă asistență de specialitate în domeniul restaurării și conservării pentru bibliotecile și muzeele din țară, deținătoare de bunuri de patrimoniu pe suport de hârtie, precum și în procesul de formare și perfecționare a restauratorilor.

În 1998 a fost elaborat **Proiectul editorial – poligrafic „Moldavica”** (autorul proiectului: Alexe Rău, director de proiect Elena Turuta). Scopul proiectului: asigurarea continuității valorificării științifice și comunicării patrimoniului informațional imprimat, cu statut de unicat, prin elaborarea și editarea de bibliografii, biobibliografii personale, consacrate numelor de referință din cultura și arta Moldovei. Beneficiile proiectului: editarea unui șir de publicații de valoare, parte dintre ele cu caracter de unicat, toate având și versiuni electronice, de ex.: bibliografiile: *Zlata Tcaci*, *Gheorghe Neaga*, *Constantin Rusnac* (în colecția „Compozitorii Moldovei”); *Igor Vieru*, *Gheorghe Vrabie* (ediție de lux), *Mihai Grecu*, *Alexei Colîbneac* (colecția „Plasticienii Moldovei”); *Mihai Eminescu*, *Vasile Alecsandri*, *Dimitrie Cantemir* (colecția „Clasicii noștri”) ș.a.

În cadrul Programului Național „Memoria Moldovei”, în anul 2002 a fost elaborat un proiect

de digitalizare a documentelor de patrimoniu imprimat „**Automatizarea Bibliotecii Naționale: digitalizarea patrimoniului documentar al Bibliotecii Naționale și retroconversia Catalogului cumulativ „Cartea veche a Moldovei”**”, pentru realizarea căruia Consiliul Suprem pentru Cercetare și Dezvoltare a oferit Bibliotecii un sprijin financiar în valoare de 100 mii lei (8000 \$). Conform acestui Proiect au fost elaborate metodologia și procedurile de digitalizare a cărților vechi ca formă de salvagardare a patrimoniului imprimat. Prima carte digitalizată a fost „Cazanii” (1768). În cadrul acestui proiect a fost transferată în format digital și revista „Viața Basarabiei” (a.a. 1932-1933).

Proiectul Biblioteca Națională Digitală „Moldavica” (BND) a fost inițiat de către BNRM în anul 2008, cu sprijinul fundației Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL), al căreia este membru cu drepturi depline. În anii 2008-2009 BNRM a participat la proiectul FUMAGABA, organizat de CENL. În cadrul acestui proiect, BNRM a beneficiat de 12.500 euro alocați de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare pentru integrarea în Biblioteca Europeană a Bibliotecii Naționale,

alături de alte 7 țări nemembre încă ale Uniunii Europene. Cu acești bani BNRM a procurat un scanner (ATIZ) și un server performant pentru arhivarea documentelor digitale nou-create. Biblioteca Națională a lansat BND 4 mai 2010, care constituie un prim pas în procesul de integrare a BNRM în rețeaua bibliotecilor naționale europene. BND ne va permite, pe de o parte, să prelungim viața fizică a originalelor prin limitarea accesului direct la ele, pe de alta – ea a deschis o etapă radical nouă în ceea ce privește accesul populației la moștenirea culturală scrisă și imprimată, or, copiile digitale devin accesibile în Internet în orice localitate și în orice casă unde există un computer conectat la Internet.

Proiectul „**Integrarea Bibliotecii Naționale în Biblioteca Europeană**”, inițiat în 2010 a inclus diverse activități: organizarea expozițiilor virtuale tematice în comun cu bibliotecile naționale europene (primele expoziții au fost consacrate lui Grigore Vieru și Vasile Vasilache), participarea BNRM la noul proiect european „**Reading Europe: European culture through the book**” (prezentarea în Biblioteca Europeană cărților patrimoniale de mare valoare, recondiționarea sistemului de management al BNRM în contextul sistemului de indicatori de performanță pentru bibliotecile naționale europene, încuviințat de Comisia Europeană ș.a.)

În 2010 a demarat proiectul strategic al BNRM, ce ține de cooperarea și colaborarea cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova cu bibliotecile naționale din străinătate și de atragere a donațiilor etranjere de publicații tradiționale și electronice în vederea completării colecțiilor „Moldavistica” și „Literaturile lumii” (anual BNRM recepționează cca o 1000 de publicații).

În 2011 a fost lansat proiectul „**Crearea Centrului Pro-European de servicii și comunicare**” Scopul proiectului: promovarea valorilor și mentalității europene și sprijinirea procesului de integrare europeană a Moldovei. Beneficii: acces la baze de date europene; acces liber la colecția de documente a Consiliului Europei; jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului; prestarea serviciilor și consilierea beneficiarilor; promovarea companiilor europene; crearea unor cluburi de discuții; organizarea seminarelor, meselor rotunde ș.a.

În 2011 a fost lansat proiectul „**Festivalul Național al Cărții și Lecturii**”. Autorul proiectului: Alexe Rău. Scopul: trecerea în revistă și stimularea activității de promovare a cărții, lecturii, bibliotecii și bibliofiliiei, desfășurate în biblioteci, școli, familii și

comunitate în general, instalarea unei tradiții naționale în acest sens; consolidarea valorilor naționale și locale, în special a cărților și lecturii în dezvoltarea culturii și civilizației. Festivalul este un eveniment complex, care include o varietate de acțiuni literar-culturale: expoziții și lansări de carte, întâlniri de creație, activități intelectuale și de agrement. Activitățile în cadrul Festivalului

contribuie la dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor între biblioteci, editori și autori pentru a completa colecțiile bibliotecii cu noi ediții.

Proiectul Campania Națională „Cartea - dar neprețuit” a fost lansat în 2011 în scopul colectării de cărți pentru bibliotecile publice din țară. Donațiile de carte au fost făcute în cadrul unor întâlniri cu participarea scriitorilor Mihai Cimpoi, Iulian Filip, Aurelian Silvestru, Vitalie Răileanu, Claudia Partole, Ianuș Țurcanu, Vasile Căpățână, Nichita Danilov, Iurie Colesnic ș.a. Suita darurilor de carte a fost inaugurată și de edituri, Centrul de Carte și Cultură Românească. Cele mai generoase și valoroase donații au fost menționate cu Testimonii semnate de Ministerul Culturii, Comisia Națională pentru UNESCO și Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

În anii 2011-2012 Biblioteca a fost inițiator și organizator într-o serie de alte proiecte culturale, printre care amintim următoarele:

Premiul Național GALEX (2011) și-a câștigat statutul unei distincții naționale prestigioase și elitare.

Premiile sunt acordate anual de Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” și Biblioteca Națională a Republicii Moldova în următoarele nominalizări: Cel mai bun bibliotecar din bibliotecile naționale, Cel mai bun bibliotecar din bibliotecile publice, Cel mai bun om politic susținător al bibliotecilor, Cel mai

bun fondator de bibliotecă, Cel mai bun scriitor promotor al cărții și lecturii, Cel mai bun editor susținător al bibliotecilor, Cel mai generos mecena al bibliotecilor, Cel mai bun promotor și susținător al bibliotecilor, cărții și lecturii în mass-media, Cel mai bun proiect biblioteconomic, Cea mai bună lucrare (publicație) în biblioteconomie. Acest Premiu reprezintă o viziune nouă asupra strategiilor relaționale ale bibliotecii cu societatea, așezând în prim-plan ceea ce trebuie să ofere această instituție comunității și nu nevoile sale interne, iar rolul de a pune pe tapet starea de lucruri în bibliotecă și de a promova acțiuni și politici orientate spre susținerea dezvoltării ei să aparțină, de asemenea, societății. Biblioteca, inclusiv Biblioteca Națională, nu este a bibliotecarilor, ci a cetățenilor, a țării. Iar bibliotecarii urmează să întemeieze strategia lor comportamentală pe întâietatea necesităților cetățenilor, și nu pe aceea a dorinței de autoconservare și supraviețuire a lor. Biblioteca va exista atât timp cât slujitorii ei se vor gândi mai întâi la ce să dăruiască și abia apoi la ce să ceară. Una din modalitățile principale de promovare a acestei viziuni, de cointerensare a societății și a cetățenilor în asumarea acestui rol nou sunt Premiile Naționale GALEX. (2)

În 2012 a fost lansat proiectul „**Muzeul virtual al BNRM**”, scopul căruia este elucidarea și popularizarea istoriei Bibliotecii în beneficiul generațiilor actuale și al celor viitoare. O atenție deosebită a fost acordată oamenilor care și-au consacrat viața, cunoștințele și aptitudinile profesionale întru prosperarea acestui focar de cultură.

În 2013, a fost pus în exploatare Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Republica Moldova (SIBIMOL). SIBIMOL este un sistem informațional, care integrează într-o bază de date unitară resurse bibliografice din colecțiile bibliotecilor Republicii Moldova în beneficiul utilizatorilor, indiferent de locul de amplasare al

acestora, un Sistem, care creează condițiile necesare pentru valorificarea de către beneficiari a masivului informațional al Sistemului Național de biblioteci, inclusiv al bibliotecilor publice, integrate în Sistem, fapt care contribuie la transformarea Republicii Moldova într-un stat modern, performant, interactiv, în baza utilizării tehnologiilor informaționale avansate, care constituie suportul SIBIMOL.

Alexe Rău, autorul proiectului a scris: „SIBIMOL-ul propune, sub aspect conceptual și tehnologic, câteva noutăți absolute pe plan internațional, cum ar fi catalogarea Web, caracterul organic, metabolic al sistemului integrat, accesibilitatea simultană a catalogatorilor și utilizatorilor etc. Nu sunt niște elemente căutate dinadins, ele sunt rezultatul eforturilor noastre de raționalizare a experienței altor țări, de simplificare a accesului utilizatorului (care este una din problemele cele mai spinoase ale informatizării bibliotecilor în lume), prin accesibilitate subînțelegându-se aici nu doar simplificarea procedurilor de accesare ci și costurile. Sunt niște noutăți care vor plasa Republica Moldova și Biblioteca ei Națională printre liderii mondiali la acest capitol.” (1, p. 59)

În 2014, a fost realizat un proiect comun cu Ambasada Republicii Turcia în Moldova. BNRM a pregătit o copie electronică a cărții lui Dimitrie Cantemir *Descrierea Moldovei*, editată în anul 1971 la Leipzig, iar Ambasada Republicii Turcia a înmănat BNRM copia electronică de pe manuscrisul *Cărțile științei, muzicii după felul literelor* de Dimitrie Cantemir, din 1695, care în istoriografia turcă figurează sub titlul *Edvar-I Kantemir – oglu*.

În 2015, a avut loc inaugurarea **Centrului de Statistică, Cercetare și Dezvoltare**, în parteneriat cu Ministerul Culturii și organizația IREX Moldova/programul Novateca. Rolul Centrului este de a facilita tranzitul la formatul electronic a raporturilor statistice privind activitatea bibliotecilor publice, de a implementa sistemul on-line de colectare/raportare a datelor statistice, precum și utilizarea datelor statistice în evaluarea activității bibliotecare, dezvoltarea și promovarea bibliotecii. De asemenea, Centrul oferă instruire bibliotecarilor care vor pune în aplicare un sistem on-line de raportare a datelor.

În 2016, a avut loc inaugurarea **Centrului de Informare și Documentare al Organizației Națiunilor Unite (ONU)**. Scopul Centrului: promovarea Agendei ONU de Dezvoltare Durabilă și a democrației. Centrul este deschis studenților, profesorilor și cercetătorilor care sunt interesați de eforturile ONU pentru a promova diversitatea, dezvoltarea durabilă și un mediu sănătos pentru fiecare.

Biblioteca Națională, în colaborare cu Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei a demarat în 2016 un proiect foarte valoros – **Crearea Arhivei de voci: interviuri cu personalități din domeniul culturii naționale**. Prin realizarea acestui proiect BNRM încearcă să evidențieze cele mai remarcante personalități în domeniul culturii, relatările informatorilor din Republica Moldova care cunosc adevărate valori ale patrimoniului cultural imaterial național, care trebuie promovat și redescoperit în întregime. Viabilitatea proiectului are multiplele sensuri pe care le comportă mesajele personalităților din domeniul culturii și informării, fiind acele tezaure

umane vii care cunosc trecutul. Interviuul va fi nu doar o sursă autorizată de documente, ci și un model de abordare profundă, util pentru cercetări științifice, cu semnificații practice, în măsură să faciliteze cunoașterea universului patrimoniului cultural. Iulian Filip a spus despre această colecție „Valoarea colecției „Arhiva de voci” va crește tot mai mult o dată cu trecerea timpului, astfel încât va dori să o cunoască tot mai multă lume îndrăgită de creația artistică a poporului nostru”. (5)

În 2016 a fost creat **Clubul Național a Coregrafilor din Moldova**. Scopul Clubului: promovarea coregrafiei naționale în toate formele ei. Din activitățile Clubului putem numi: organizarea activităților cultural-științifice (master-class, atelier profesional, conferință științifică, simpozion ș.a.) privind promovarea dansului; crearea unei baze de date (date despre coregrafi, dansatori, ansambluri, articole în publicațiile naționale și internaționale, festivaluri naționale și internaționale, laboratoare de creație, lecții deschise etc.); elaborarea paginii de Facebook; editarea materialelor video despre activitatea coreografilor; colaborarea cu instituții de profil coreografic din țară ș.a.

Salonul Literar „Homo Aestheticus” a fost creat în 2016. Președinte – Academicianul Mihai Cimpoi. Scopurile Salonului: promovarea valorilor culturii, literaturii și civilizației; educația estetică a cercurilor largi de cititori; descoperirea și încurajarea tinerelor talente, îmbunătățirea prin critică constructivă a creațiilor literare prezentate în cadrul ședințelor; organizarea unor concursuri de creație literară; găzduirea de colocvii, conferințe, lansări de carte, comunicări științifice.

În 2017, BNRM a creat **Centrul de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării**, care are misiunea de a organiza activitatea educațională continuă pentru personalul instituțiilor bibliotecare, în contexte formale și nonformale, a coordona și a sprijini metodologic activitățile de formare continuă la nivelul structurilor similare din țară și a BNRM în conformitate cu cerințele legale în vigoare, precum și cele de dezvoltare a bibliotecii moderne.

În 2017, Biblioteca Națională a fost desemnată câștigătoarea grantului **Erland Kolding Nielsen**, oferit de CENL. Grantul presupune organizarea unei conferințe internaționale, cu participarea a cinci biblioteci naționale europene, având genericul „Dezvoltarea colaborării bibliotecilor europene în spațiul virtual”. Conferința va avea loc în luna noiembrie 2017.

La începutul anului 2017 BNRM a fost desemnată și câștigătoarea grantului **Skills and Knowledge Exchange** („Abilități și schimb de cunoștințe”), oferit de CENL. Grantul a fost oferit pentru organizarea unei vizite de studiu la Biblioteca Națională a Cehiei, 4-9 iunie 2017, cu par-

tipicarea a 4 persoane selectați din rândul managerilor BNRM. Prin această vizită de studiu, am îmbogățit și validat informațiile privind modul de implementare a sistemului de management în modelul ceh. Prin schimbul de opinii cu conducerea instituției, am identificat aspecte noi referitoare la prestarea serviciilor moderne, salvagardarea colecțiilor, crearea bibliotecii digitale, formare profesională a cadrelor etc. Unele exemple de bună practică relevante sesizate în Cehia, vor fi implementate în BNRM.

În anul curent, Ambasada SUA la Chișinău a acordat, prin intermediul *Fondului Ambasadorilor pentru Conservare Culturală*, grantul pentru realizarea proiectului „**Prezervarea hrisoavelor basarabene din perioada țaristă (1812-1917) aflate în posesia BNRM**”. Valoarea științifică a acestor acte este incontestabil mai mare în raport cu alte categorii de documente emise în Basarabia după anexarea sa. Importanța lor este de netăgăduit, pentru cunoașterea și studierea istoriei, vieții social-politice și culturale a Basarabiei din perioada dominației Imperiului Rus. Prezervarea acestor documente și punerea lor în circuitul științific va contribui la reconstituirea și completarea tabloului istoric al Basarabiei, la educarea patriotică a generațiilor în devenire și la asigurarea continuității culturale.

În loc de concluzie

Elaborarea și realizarea proiectelor în BNRM a devenit o soluție foarte eficientă pentru atingerea unor obiective de anvergură. Cu ajutorul echipei de profesioniști, dedicați implementării unor proiecte inovative și de succes, Biblioteca Națională se află într-un proces de dezvoltare continuă. Managementul proiectelor s-a extins la nivelul tuturor activităților din BNRM, deoarece și-a dovedit capacitatea de a face față noilor tendințe manifestate pe plan național și internațional.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova. *Rapoarte anuale de activitate 1992-2016*.
2. BIBLIOTECA Națională pe calea Integrării Europene. Chișinău, 2013. 127 p.
3. GALA laureaților Premiilor Naționale GALEX: Comunicat de presă din 21 aprilie 2011. [Accesat 04.05.2017]. Disponibil: http://www.bnrm.md/files/.../2011_04_08_Comunicat_de_presa.doc.
4. RĂU, Alexe. Salonul Internațional de Carte a devenit un focar de idei și inițiative. [Accesat 02.02.2017]. Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/alexe-rau-salonul-international-de-carte-a-devenit-un-focar-de-idei-si-initiative-culturale-26017.html?action=print>.
5. ROIBU, Nicolae. La Biblioteca Națională a fost prezentat proiectul „Arhiva de voci” [Accesat 02.02.2017]. Disponibil: <http://moldpres.md/news/2016/09/01/16006959>.

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ DIGITALĂ MOLDAVICA: ÎN CONTEXTUL SOCIETĂȚII INFORMAȚIEI ȘI CUNOAȘTERII

Diana SILIVESTRU,
șef secție Colecții digitale

Abstract: *Articolul prezintă în linii generale, dar și cu exemplificările necesare, activitatea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica, prin implicarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în proiecte internaționale de anvergură. Se atrage atenția asupra celor mai importante strategii și programe naționale și internaționale. Sunt prezente totodată principalele instituții responsabile de conținutul digital, cu evidențierea rolului în valorificarea și conservarea patrimoniului cultural național.*

Cuvinte-cheie: *bibliotecă digitală, Biblioteca Europeană, Biblioteca Națională Digitală Moldavica, Europeana, programul național „Memoria Moldovei”.*

Abstract: *The article presents in general, but also with the necessary examples, the activity of the National Digital Library of Moldova through the involvement of the National Library of the Republic of Moldova in the major international projects. Attention is drawn to the most important national and international strategies and programs. There are also, the main institutions responsible for the digital content, highlighting the role of valorisation and preserving the national cultural heritage.*

Keywords: *digital library, the Conference of European National Librarians (CENL), the European Library (TEL), the National Digital Library of Moldova, EUROPEANA, the national program "Memory of Moldova".*

Biblioteca Națională Digitală MOLDAVICA (BND Moldavica) se concepe ca parte componentă a patrimoniului cultural național al Republicii Moldova. În varianta în care a fost lansată, în 2010, BND Moldavica constituia prima bibliotecă digitală din țară. Această performanță s-a datorat rezultatului acțiunilor și lucrărilor de cooperare și integrare efectuate de BNRM pe plan național și european.

Crearea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica este prefigurată în Strategia Națională de edificare a societății informaționale “Moldova electronică”, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.255 din 9 martie 2005.

Baza realizării acestui proiect este Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM). Acceptarea în 2005 a acestei instituții în calitate de membru cu drepturi depline a Fundației Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL) implică și aderarea ei la proiectul Biblioteca Numerică Europeană (TEL – The European Library), demarat în conformitate cu declarațiile Comisiei Europene din septembrie 2005 și martie 2006. Drept care, BND Moldavica se concepe ca parte componentă a TEL-ului, iar realizarea ei se pivotează pe prevederile Cărții Albe, a proiectului european și este orientată spre cadrul tehnologic al acestuia. Fiind parte componentă a Bibliotecii Europene, BND MOLDAVICA poate fi accesată în orice țară europeană de pe site-ul TEL www.theeuropeanlibrary.org.

Biblioteca Europeană (TEL) a fost lansată de Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL), în anul 2004 ca catalog colectiv al bibliotecilor naționale europene și a devenit un portal web și hub-ul de date deschise pentru datele bibliotecilor naționale din Europa. Astfel Comisia Europeană a solicitat CENL-ului să înființeze platforma EUROPEANA. Astfel, că de la începutul anului 2008, Biblioteca Europeană - The European Digital Library (TEL) a intrat într-

o nouă etapă a evoluției sale, și a devenit EUROPEANA (bibliotecă, arhivă și muzeu). EUROPEANA - portalul <http://www.europeana.eu/portal/ro> - care nu este doar o bibliotecă, inițiativa extinzându-se și la muzee, arhive și oricare alte structuri cu rol de conservare și valorificare a patrimoniului cultural european.

În cadrul reuniunii CENL-ului din mai 2014 la Moscova, Adunarea Generală a decis că TEL-ul, ca un serviciu al CENL și a fost suficient de durabil pentru a opera independent de CENL până la 1 ianuarie 2015. A fost bine explorată propunerea ca TEL să funcționeze mai departe ca fundație independentă, dar se dovedește a fi prea scumpă. Opțiunea alternativă de integrare / migrare în EUROPEANA a fost ca singura opțiune viabilă și la care s-a ajuns la un acord comun. Decizia de a nu mai contribui la modelul colectiv de subscriere pentru TEL a fost făcută de CENL la Reuniunea sa Anuală Generală de la Berna din 2015 și a urmat o revizuire a modelelor alternative de servicii. Revizuirea a recomandat încheierea serviciilor TEL până la sfârșitul anului 2016, iar începând cu anul 2017, bibliotecile naționale să se bazeze pe EUROPEANA.

Astfel că, începând cu a. 2017, bibliotecile naționale se bazează pe EUROPEANA, partenerul său natural, pentru a oferi aceste servicii de agregare. În prezent, TEL-ul este un agregator pentru EUROPEANA, aceasta însemnând că echipa TEL-ului orientează / aliniează cadrul logistico-tehnologic (transfer, migrare date etc.) spre EUROPEANA. <http://www.europeana.eu>. Biblioteca Europeană a difuzat date de bibliotecă într-o varietate de moduri de a promova utilizarea largă a acestuia. TEL a fost și este cel mai mare furnizor la EUROPEANA, o platformă digitală pentru patrimoniul cultural finanțat de Comisia Europeană, aducând mai mult de 11 milioane de înregistrări din bibliotecile europene. Accesul la aceste date va continua prin intermediul bibliotecii EUROPEANA.

Sub aspect conținutal, procesul de creare a BND MOLDAVICA este conform principiilor, reglementărilor și recomandărilor promovate de UNESCO prin Programul „Memoria lumii” și prin Carta salvagărdării moștenirii numerice, strategiilor Comisiei Europene, CENL, proiectul TEL-ME-MOR în domeniul numerizării moștenirii culturale europene.

Pe lângă documentele directe europene și naționale referitoare la cultura numerică și la numerizare, la crearea BND Moldavica s-a recurs, de asemenea, la experiența deja acumulată.

În acest sens, în prim-plan sunt activitățile de elaborare a Programului Național „Memoria Moldovei”. În plan național, BNRM a inițiat și a elaborat, în colaborare cu 7 biblioteci mari: Biblioteca Științifică Centrală "Andrei Lupan" a Academiei de Științe a Moldovei, Biblioteca Științifică a Universității de Stat de Medicină și Farmacie "N. Testemițanu", Biblioteca Republicană Științifică Agricolă a Universității Agrare de Stat din Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Arhiva Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Științifică a Universității de Stat "A. Russo", or. Bălți, Biblioteca Universității de Stat din Tiraspol, Camera Națională a Cărții din Republica Moldova, 5 muzee (Muzeul Literaturii Române "Mihail Kogălniceanu", Muzeul Pedagogic Republican, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeul Național de Arte Plastice al Republicii Moldova și cu Arhiva Națională, programul național MEMORIA MOLDOVEI.

Întemeiat, conceptual, pe programul UNESCO “Memory of World” (c II-95 /WS-11), acest document integrează eforturile și strategiile celor mai importante biblioteci, muzee și ale Arhivei Naționale în ceea ce privește salvagărdarea, conservarea și prezervarea moștenirii culturale scrise a Republicii Moldova. Registrul programului include documente scrise și imprimate, pe o perioadă de circa o jumătate de mileniu, inclusiv cărți, manuscrise, tipărituri vechi și rare, ediții ce reflectă în totalitatea lor memoria națională. Sunt incluse, de asemenea, și alte vestigii tangente cu scrierea: piese de tapiserie cu valoarea de unicat în lume, conținând elemente de scriere, semne și imagini referitoare la memoria colectivă. Registrul este structurat conform metodologiei promovată de UNESCO: documente, vestigii de importanță internațională, națională, loca-

lă. Un capitol aparte al Registrului îl reprezintă repertoriul documentelor ce țin de patrimoniul național păstrate în alte țări.

Biblioteca Națională Digitală Moldavica este concepută ca o bază centrală de full-texte ale documentelor patrimoniale incluse în Registrul Programului Național „Memoria Moldovei”, (programul național MEMORIA MOLDOVEI, circumscris programului UNESCO Memory of the World (Memoria Lumii), inițiat de BNRM și elaborat în colaborare cu 8 biblioteci, 5 muzee și cu Arhiva Națională), accesibilă gratuit pe site-ul BNRM, și urmează ca în viitor BND MOLDAVICA să funcționeze în același timp ca un serviciu Web de asigurare a accesului integrat la copiile digitale ale documentelor patrimoniale neincluse în Registru, dar făcute disponibile pe serverele bibliotecilor din țară și a altor instituții deținătoare de fonduri patrimoniale.

Sub aspect structural, BND MOLDAVICA cuprinde copiile digitale ale documentelor din 6 categorii de publicații patrimoniale din fondurile BNRM: manuscrise, carte veche, publicații periodice naționale vechi, hărți, cărți poștale, ex-librisuri. Sunt de remarcat prezența variantelor digitale ale Cărții românești de învățatură *Cazaniei lui Varlaam*, prima carte tipărită pe teritoriul Moldovei în 1643, cărți rare din sec. XVII-XX, hărți rare, periodice naționale vechi de epocă în Moldova, ex-librisurile unor graficieni celebri.

La moment BND Moldavica conține aproximativ 6000 resurse digitale, cu un număr de cca 630.000 pagini digitalizate. Anual, statistica BND Moldavica se ridică la 550.358 vizualizari.

Adresa BND: www.moldavica.bnrm.md, care poate fi accesată și de pe site-ul BNRM www.bnrm.md.

În continuare, pentru dezvoltarea și extinderea BND Moldavica urmează a fi realizate parteneriate strategice în bază de cooperare: cu instituții deținătoare de colecții patrimoniale, participante la Programul Național „Memoria Moldovei” prin consolidarea activității Consiliului Național al Programului Național „Memoria Moldovei”, urmând ca toate documentele incluse în registrul programului să fie digitalizate și incluse în BND Moldavica; stabilirea relațiilor de parteneriat cu editorii în vederea completării curente a BNDM cu edițiile scoase pe suport electronic; încheierea de acorduri cu proprietarii de drepturi pentru a permite accesul la materiale care nu sunt în domeniul public (obținerea gratuită sau prin cumpărarea dreptului integral de proprietate de la deținătorul copyrightului, licențe, etc.).

BND Moldavica identifică de asemenea parteneri în afara hotarelor Republicii Moldova, mai ales în cazurile când e vorba de partea din moștenirea națională culturală depozitată în țări străine (Rusia, Ucraina, Belarus etc.), sau de existența unor valori comune (România, Ucraina), și nu în ultimul rând, căutarea în limitele prevăzute de legislația națională, a unor forme de parteneriat cu sectorul privat al economiei.

Prin crearea acestei biblioteci digitale este atins un scop dublu: conservarea patrimoniului național scris și imprimat prin limitarea accesului fizic la originale și asigurarea unui acces fără precedent al populației la patrimoniul național scris în varianta digitală a acestuia.

Referințe bibliografice:

1. Comunicat de presă BND Moldavica. [Accesat 2 mai 2017]. Disponibil: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>.
2. COMUNICATUL DE PRESĂ. Bibliotecile naționale din Europa și CENL se angajează să colaboreze și să se sprijine reciproc, deoarece se bazează pe moștenirea Bibliotecii Europene. [Accesat 25 aprilie 2017]. Disponibil: <https://www.cenl.org/wp-content/uploads/20161213-TEL-closure-press-release-final.pdf>.
3. HOTĂRÎREA Nr. 255 din 09.03.2005 privind Strategia Națională de edificare a societății informaționale “Moldova electronică”. [Accesat 2 mai 2017]. Disponibil: http://lex.justice.md/document_rom.php?id=AA2EBE8D:92E7424D.
4. Modelul strategic al BND Moldavica. [Accesat 2 mai 2017]. Disponibil: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>.
5. Programul Național de Informatizare a sferei culturii pentru anii 2012 - 2020. [Accesat 28 aprilie 2017]. Disponibil: http://www.mc.gov.md/sites/default/files/programul_national_de_informatizare_a_sferei_culturii_pentru_anii_2012_-_2020.docx.
6. Strategia CENL pentru anii 2015–2018. [Accesat 28 aprilie 2017]. Disponibil: https://www.cenl.org/wp-content/uploads/CENL_Strategic_Plan_2015-18.pdf.

CENTRUL PRO-EUROPEAN DE SERVICII ȘI COMUNICARE: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE

Elena CARAUȘ

șef Centrul Pro-European de servicii și comunicare

Abstract: Centrul Pro-European de servicii și comunicare este un proiect inovator al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova care și-a propus să ofere beneficiarilor servicii de informare și comunicare cu tematică europeană, în acest scop gestionând o valoroasă colecție de publicații și o platformă online. Prin activitățile sale organizate diferite grupuri-țintă, în special bibliotecari, studenți, elevi, reprezentanți ai ONG-urilor și autorităților publice, sunt sensibilizate față de valorile și standardele europene împărtășite de cele două organizații europene care ajută Republica Moldova să se integreze eficient în spațiul european: Consiliul Europei și Uniunea Europeană.

Cuvinte-cheie: Consiliul Europei, Uniunea Europeană, integrare europeană, informare europeană.

Abstract: The Pro-European Center for Services and Communication is an innovative project of the National Library of the Republic of Moldova, which aims to provide information and communication services on European subjects to beneficiaries, managing for this purpose a valuable collection of publications and an online information platform. Through its activities for various target groups, especially for librarians, students, pupils, representatives of NGOs and public authorities, Centre is sensitizing them towards the European values and standards shared by the two European organizations (Council of Europe and the European Union) that help Moldova to integrate effectively in the European space.

Keywords: Council of Europe, European Union, european integration, european information

La 10 mai 2011, în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, a fost inaugurat Centrul Pro-European de servicii și comunicare (CPESC), un proiect care și-a pus scopul să promoveze valorile și mentalitatea europeană și, astfel, să contribuie la procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. (5)

În calitate de bază infodocumentară a servit Biblioteca Biroului de Informare al Consiliului Europei în Moldova (1997-2010), care a fost găzduit de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, potrivit unui Acord semnat între Secretariatul Consiliului Europei și Guvernul Republicii Moldova. (3)

Odată cu avansarea Republicii Moldova pe calea integrării europene și semnării Acordului de Asociere RM-UE a devenit indispensabilă sarcina nu doar de menținere a acestei valoroase colecții de publicații ale Consiliului Europei, care numără peste 5000 de unități imprimare, dar și de constituire a unei noi colecții care cuprinde publicațiile Uniunii Europene și cele ce vizează integrarea europeană a Moldovei, în contextul în care Consiliul Europei și Uniunea Europeană sunt organizații cu roluri diferite, dar care împărtășesc aceleași valori: democrația, drepturile omului și statul de drept.

Biblioteca include publicații ce reflectă activitatea și experiența acumulată de Consiliul Europei în cei peste 60 de ani de activitate în domenii care actualmente pentru Moldova sunt deosebit de importante: protecția drepturilor omului, în special libertatea de exprimare, guvernarea internetului, drepturile copiilor și ale femeilor, protecția socială și incluziunea persoanelor cu dizabilități și a minorităților, predarea și învățarea istoriei, educația cetățeniei democratice, poli-

ticile culturale, protecția mediului ambiant, mobilitatea tinerilor, probleme curente în medicină (bioetica, genetica), democrația locală, eficiența sistemului judiciar. (9) Aceste probleme studiate detaliat de instituțiile Consiliului Europei sunt extrem de actuale când vorbim despre integrarea Moldovei în Uniunea Europeană. Fără înregistrarea progreselor vizibile în aceste domenii, va fi mai complicat de a adera la Uniunea Europeană, mai ales că Consiliul Europei a elaborat recomandări pentru toate statele sale membre, dar și pentru Republica Moldova în special, pentru ca cetățenii săi să cunoască, să accepte valorile europene și să se conformeze standardelor europene.

Astfel, elementele cheie ale acoperirii informaționale de CPESC sunt atât instituțiile și activitățile Consiliului Europei, dar, în egală măsură și cele ale Uniunii Europene. De asemenea, acoperă probleme referitoare la evoluția diverselor probleme din țările și regiunile Europei, activitatea altor organizații internaționale din Europa, probleme ce vizează cetățenii europene.

Unul dintre obiectivele principale ale CPESC este furnizarea de informații cu privire la Consiliul Europei și Uniunea Europeană, precum și cu privire la integrarea Moldovei în UE, în context cu alte subiecte europene. Pentru atingerea acestui obiectiv sunt desfășurate mai multe tipuri de activități, printre care: prestarea serviciilor de consiliere informațională a beneficiarilor; organizarea de mese rotunde și seminare, promovarea campaniilor și priorităților europene.

Printre cele mai importante campanii promovate pot fi incluse : Săptămâna Europeană a Democrației Locale; Săptămâna Educației pentru Cetățenie Globală; Zilele Europei în Moldova; Ziua Europeană a Limbilor; Anul European al Cetățeniei. La activitățile organizate au participat cele mai diverse grupuri de persoane: primari și consilieri, cadre didactice, jurnaliști, bibliotecari, studenți, elevi, reprezentanți ai societății civile.

Participarea activă la Zilele Europei a devenit tradițională pentru CPESC. Cu această ocazie, în parteneriat cu Mișcarea Europeană din Moldova, Universitatea „Perspectiva”, Centrul de resurse „Dialog-Pro”, au fost organizate, spre exemplu: Masa Rotundă „Dimensiunea europeană a Moldovei: opțiuni și perspective de integrare” (18 mai 2012), seminarele informative „Cunoaște Europa” (14 iunie 2013), Conferințele finale și premiarea laureaților Concursului Republican “Europa la noi acasă” (18 mai 2013, 9 mai 2015, 5 mai 2016, 19 mai 2017), expoziții și donații de carte și materiale promoționale.

Saloanele Internaționale de Carte au oferit oportunități de a veni în fața beneficiarilor cu noutăți editoriale, reflectate în expoziții tradiționale și virtuale, prezentări de carte. Ținând pasul cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, activitățile CPESC sunt interactive și includ utilizarea celor mai noi metode de comunicare, fiind promovate în special publicațiile în format electronic. În cadrul edițiilor SIC, Centrul Pro-European a organizat diverse activități pentru cele mai diferite categorii de beneficiari, cum ar fi: panelul de discuții pentru tineri „Provocările unei Europe democratice” (4 septembrie 2014); Expoziția-eveniment „Itinerarul european al Moldovei” (31 august 2014); „Cartea și lectura în Europa: experiențe

și oportunități de cooperare și colaborare” (2 septembrie 2014), masă-rotundă cu participarea reprezentanților Ambasadelor acreditate în Republica Moldova și reprezentanții editurilor din Republica Moldova și România.

SIC a fost și o ocazie pentru CPESC de a-și completa colecțiile cu donații generoase de publicații ale Consiliului Europei, editate în perioada 2014-2015, dar și cu cele mai valoroase ediții ale CoE în domeniul culturii, educației și tineretului, oferite de către Oficiul Consiliului Europei la Chișinău. Cu asistența Delegației UE în RM la Chișinău au ajuns peste 20 de titluri de publicații și materiale promoționale care, ulterior, au completat colecțiile bibliotecilor din țară pentru a aduce mai aproape de cetățeni informația despre funcționarea UE și beneficiile integrării europene.

Evenimentul a fost onorat cu prezența Șefului Oficiului Consiliului Europei în Moldova, Dl Jose-Luis Herrero, dl Fabien Schaeffer, manager de proiecte în domeniul culturii, tineretului, ocupării forței de muncă și cercetării din cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Sergiu Mihov, consilier în cadrul Directoratului general pentru Cooperare Multilaterală al MAEIE, Lilia Snegureac, Președintele Centrului de Resurse “Dialog-Pro”.

Anul bibliologic 2015 a fost declarat drept An al promovării valorilor europene și pe acest generic s-au axat principalele subiecte abordate în cadrul **Întrunirii Anuale 2014 a Conferinței Directorilor Bibliotecilor Publice din Republica Moldova (CODIBIP)**. (1.). Evenimentul, care s-a desfășurat la 19 noiembrie 2014 în Sala de Conferințe a BNRM, a fost organizat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Centrul Pro-European de servicii și comunicare, în parteneriat cu Centrul de Resurse "Dialog-Pro".

Obiectivul Întrunirii CODIBIP a fost de a sensibiliza conducătorii bibliotecilor cu privire la importanța angajării bibliotecilor în procesul de promovare a valorilor europene, comunicare și informare a cetățenilor, aceste instituții culturale fiind printre organismele cele mai credibile, alături de mass-media locală pentru cetățenii din localitățile rurale. Acest eveniment și-a propus să impulsioneze procesul de comunicare europeană, iar bibliotecile au fost încurajate să devină "aliați" de nadejde ai societății civile și mass-media în acest proces.

Pentru CPESC anul 2015 a fost unul special, astfel încât ne-am propus să realizăm o gamă cât mai variată de activități, pentru a oferi exemple de promovare a valorilor europene, difuzând propria experiență și îndemnând colegii să se împartă cu realizările sale.

Activități realizate de către CPESC în 2015	
pentru bibliotecari, APL, ONGuri	pentru tineri și elevi
23 ianuarie 2015, Chișinău - seminarul: „Dimensiunea europeană a Republicii Moldova: opțiuni, mesaje, promovare”	13 martie 2015 - masă rotundă: „Învățăm și trăim valorile europene”.
27 februarie 2015, Chișinău - atelierul: „Prin promovarea valorilor europene către o poziție civică europeană”	17 martie 2015 - masă rotundă: „UE și avantajele integrării europene”
3 august 2015, Chișinău - seminarul: „Metode și instrumente de participare activă într-o Europă responsabilă”	20 martie 2015 - masă rotundă: „Tinerii construiesc Europa”
13 noiembrie, Căușeni - seminarul: „Prin promovarea valorilor europene către o poziție civică activă”	24 martie 2015 – seminar informativ „Europa este mai mult decât crezi”
4 decembrie, Fălești - seminarul: „Prin promovarea valorilor europene către o poziție civică activă”	6 mai 2015 – masă rotundă: „Integrarea europeană a Republicii Moldova: fii informat, deci activ și antrenat”

Centrul Pro-European s-a implicat activ în organizarea și desfășurarea Concursurilor "Europa la noi acasă" (9 mai 2015) și "Destinație pentru tineri: Stația Europa" (12 decembrie 2015). Datorită partenerilor săi: AO "Dialog-Pro" și Universitatea "Perspectiva" acestea s-au bucurat de un real succes în rândul copiilor și adolescenților, pentru care premiile au fost o motivație suficientă de a descoperi noi orizonturi.

În scopul promovării activităților desfășurate în cadrul Anului Bibliologic 2015 – Anul promovării valorilor europene Centrul Pro-European a lansat și a menținut un cont pe rețeaua Facebook „Biblioteca publică – promotor al valorilor europene” (<https://www.facebook.com/cpescmdbnrm/>). Acest cont și-a propus să devină o platformă online de schimb de bune practici în domeniul informării cu tematică europeană între bibliotecile din țară și diseminarea cât mai extinsă a activităților CPESC.

Performanțe	
BENEFICIARI DIRECTI	SERVICII
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elevi/tineri implicați - 200 ▪ Profesori instruiți - 30 ▪ Bibliotecari - 80 ▪ Reprezentanți APL - 20 ▪ Reprezentanți ONG-uri - 50 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Seminare de informare ▪ Ateliere de instruire ▪ Dezbateri/discuții ▪ Consultări tematice
PRODUSE	IMPACT online
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dosare tematice online ▪ Referințe bibliografice ▪ Catalog online ▪ Expoziții virtuale ▪ Suport didactic ▪ Materiale promoționale: Afize 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vizite – 61830 ▪ Vizitatori – 43099 ▪ Unici – 37241 ▪ Accesări – 95555

Parteneriatele stabilite de către CPESC cu Centrul de Resurse "Dialog-Pro", Centrele Interactive regionale "Pro-Europa" au făcut posibilă realizarea mai multor proiecte, printre care poate fi inclusă seria de seminare privind sursele de informare europeană pentru mass-media, colaboratorii Bibliotecii Naționale, dar și pentru specialiștii bibliotecilor publice raionale. Este de menționat extinderea acestor seminare în teritoriu: la Bălți, Cahul, Comrat. Participanților le-au fost oferite informații despre sursele de informare europeană; bibliotecile și bazele de

date ale Consiliului Europei și Uniunii Europene, masivele informaționale ale Centrului Pro-european de servicii și comunicare.

Evenimentul de totalizare, Atelierul „Anul Bibliologic 2015 – anul promovării valorilor europene: practici de succes”, s-a desfășurat la 30 martie 2016, în cadrul Simpozionului Științific Anul Bibliologic 2015 cu genericul: „Anul Bibliologic – un sfert de veac de solidaritate profesională”. (2.). Discuțiile în cadrul atelierului s-au axat, în special, pe activitățile desfășurate în cadrul bibliotecilor publice din țară, dar au fost expuse și realizările CPESC, care în acest an au fost dirijate spre susținerea bibliotecilor cu surse infodocumentare relevante.

Comunitatea bibliotecară au ajuns la concluzia că bibliotecarul poate fi persoana-cheie care ar putea consolida comunitatea locală și contribui la promovarea și prosperitatea acesteia.

În 2016, CPESC a fost partenerul AO "Dialog-Pro" în procesul de creare a Cluburilor pentru Cetățenie Activă în 5 localități din Republica Moldova. (8.). Proiectul "Responsabilitate individuală și cetățenie activă" a fost implementat în următoarele localități: or. Cahul; or. Căușeni; s. Elizaveta (mun Bălți); s. Ciolacu-Nou (rl Fălești); s. Costești (rl Ialoveni). Peste 100 de membri ai cluburilor, printre care persoane în etate, dar și tinerii activi, cu inițiativă și dornici de a schimba lucrurile, au fost instruiți și motivați să se implice și să-și aducă aportul la prosperarea localității și să dezvolte un dialog real și structurat în scopul responsabilizării administrației locale și transparentizării actului de guvernare.

În cadrul activităților proiectului specialiștii CPESC au prezentat participanților diferite surse de informare și instrumente, care au ajutat ca membrii Cluburilor să cunoască mai multe despre cetățenia activă și bunele practici la nivel european.

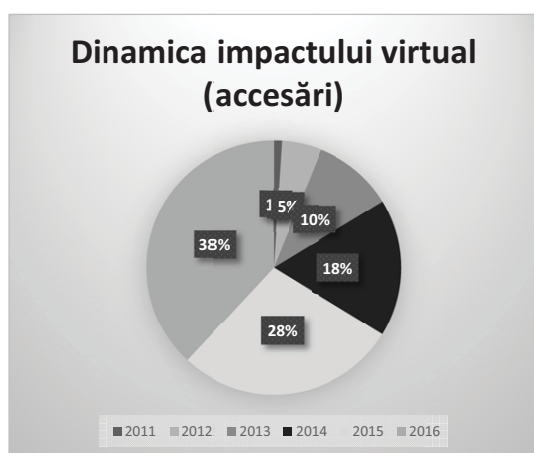
Reprezentanții CPESC au evidențiat, în cadrul sesiunilor de informare, rolul informării în procesul de identificare a resurselor pentru realizarea proiectelor comunitare. În acest context, au fost prezentate o serie de surse informaționale europene de unde membrii Clubului se pot inspira nu doar pentru realizarea unui șir de activități comunitare, dar și pentru identificarea surselor de finanțare.

Colecțiile CPESC și Portalul său de bloguri cuprind informații vaste și valoroase care, în rezultatul acestui proiect, au ajuns mai aproape de cetățeni pentru ca aceștia, la rândul său, să cunoască mai bine valorile și acțiunile promovate de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și să se implice mai activ în valorificarea experiențelor și asistenței care este oferită țării noastre de către aceste două organizații.

Astfel, prin realizarea funcției comunicative, CPESC, în 6 ani de activitate, treptat și-a sporit numărul de vizitatori reali și a atins cifra de 1500 persoane. Iar numărul vizitelor virtuale a depășit cifra de 425.000. De asemenea, numărul de documente consultate în sală și donate din fondul de rezervă al Centrului a constituit 3610 exemplare.

Reieșind din obiectivul CPESC de a crea un sistem informațional care să asigure beneficiarii cu informații ce țin de tematica europeană a fost creat **un complex de bloguri**, care să acopere funcțiile unui site. Fiecare dintre cele 3 direcții de activitate a CPESC necesită o platformă de prezentare pe internet, astfel pentru fiecare a fost creat câte un blog.

Problema interconexiunii a fost soluționată prin crearea unui blog suplimentar cu rol de **pagină de Prezentare** (<http://cpescmdt.blogspot.md/>). Astfel a fost realizată o arhitectură flexibilă și prietenoasă a acestui sistem, activitatea CPESC fiind prezentată în timp real.

Tip de blog	Număr de accesări
Blogul Prezentare	17.400
Blogul DocCom	249.210
Blogul DosTem	123.233
Blogul BD	38.579

Blogul „**Dosare tematice: Moldova pro-europeană**” (**DosTem**) (<http://cpescmd2.blogspot.md/>) cuprinde informații ce țin de relațiile Republicii Moldova cu organizațiile europene, pornind de la istoric și ajungând la evenimentele de ultimă oră, care cuprind vizite oficiale, evenimente desfășurate sub egida acestor structuri, în care este implicată țara noastră.

Blogul „**Baze de date**” (**BD**) (<http://cpescmd.blogspot.md/>) este un masiv informațional care oferă descrierea principalelor surse de informare europeană și asigură accesul la distanță al utilizatorilor la resursele informaționale, inclusiv la baze de date full text și la cele mai importante Biblioteci Digitale europene. Informațiile prezentate acoperă atât segmentul privind UE, dar și cel al CoE, astfel promovând sinergia și cooperarea acestor organisme europene.

Blogul „**Documente și comunicare**” (**DocCom**) (<http://cpescmdlib.blogspot.md/>) reflectă funcția informativ-cognitivă a CPESC, care este asigurată prin crearea și menținerea colecțiilor de documente și publicații, diseminarea extensivă a materialelor informative, promovarea campaniilor și priorităților europene, informații despre organizarea activităților în cadrul CPESC. Prin intermediul acestui blog este delocalizat și democratizat accesul la colecțiile gestionate. De asemenea, sunt puse la dispoziția utilizatorilor referințele tematice bibliografice pe teme actuale (15)

De la crearea sa, în 2011, pe Portalul de bloguri au fost create și sunt actualizate peste 1200 de postări.

Treptat Centrul Pro-European își consolidează prezența pe rețelele de socializare. Contul pe Facebook „**Biblioteca publică – promotor al valorilor europene**”, deschis cu ocazia Anului Bibliologic 2015 în prezent este gestionat și promovează activitățile CPESC, fiind apreciat și

urmărit de peste 250 persoane.

Pe rețeaua Twitter (<https://twitter.com/cpescmd>), umărul de tweet-uri, persoane/organizații care ne urmăresc și conturi care sunt urmărite de CPESC se află în permanentă creștere. Astfel, numărul de tweet-uri a depășit cifra de 3900. De asemenea, a crescut și numărul celor care ne urmăresc – 426 și a celor care sunt urmăriți de CPESC – 472.

Este de remarcat faptul că, printre organizații și persoane care nu urmăresc multe sunt destul de cunoscute în sfera informării privind tematica europeană.:

*PACE news @PACE_News / News from the Parliamentary Assembly of the Council of Europe
CDLR Committee @CoE_CDLR / Comitetul interguvernamental al CoE privind autoritățile locale*

Parlamentul European @Europarl_RO / știrile de la Parlamentul European!

*EU Regional Policy @EU_Regional / the European Commission's DG for Regional and Urban
Comisia Europeană @RCERomania / Reprezentanța Comisiei Europene în România.
European Voice*

*EU_eGov @EU_eGov / European Commission, CONNECT Directorate General, Digital Public
Services (eGovernment)*

*EuropeAid @europeaid / European Commission's DG in charge of designing EU development
policies*

CORDIS @myCORDIS / EU-funded research projects & results (FP7)

*Digital Agenda@DigitalAgendaEU / EU's #DigitalAgenda policy flagship led by @
NeelieKroesEU.*

Civil Society Forum @eapcsf /

ECFR@ecfr / Consiliul European pentru Relații Externe

iiea.com @iiea / The Institute of International and European Affairs

Eastern Partnership @AEGEE_EaP /

*eastbook_en @eastbook_en / Eastbook.eu - portal about member states of the EU Eastern
Partnership*

New Europe @New_Europe /, the only independent weekly newspaper and daily website

*European Voice@EuropeanVoiceEV / the market-leader for news and comment about the
European Union.*

Presseurop@PresseuropRO

*MFA Moldova@Diplomacy_RM / Ministry of Foreign Affairs and European Integration of the RM
eGovCenter Moldova@eGovCenterMD / /www.egov.md*

*Florent Parmentier@FlorentParmenti / Expert en politique européenne de voisinage, énergie
et Moldavie*

Monica Macovei@MonicaMacovei1 / Deputat în Parlamentul European

Astfel, interesul manifestat de aceștia față de Centrul Pro-European este o dovadă a aprecierii activității noastre, precum sunt și parteneriatele stabilite cu diverși actori interesați: Oficiul Consiliului Europei la Chișinău, Delegația UE în Republica Moldova; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Culturii, Ministerul Educației; AO Centrul de Resurse "Dialog-Pro"; Fundația Est-Europeană; Universitatea "Perspectiva"; Centrul "ARTICO"; IRIM; FRIȘPA; Liceul Teoretic "Ion și Doina Aldea-Teodorovici", etc. Datorită acestor parteneriate reușim să realizăm împreună activități prin care: motivăm tinerii să fie mai activi și responsabili; organizăm campanii de promovare a valorilor europene; difuzăm practici și experiențe europene de cetățenie activă; și ne propunem ca informațiile cu tematică europeană din surse sigure să ajungă în cât mai multe localități, biblioteci, școli și familii.

În perspectivă, pe lângă activitatea tradițională de informare, Centrul Pro-European de Servicii și Comunicare își propune sensibilizarea publicului asupra subiectelor cu tematică europeană atât prin diversificarea serviciilor interactive cu utilizatorii, dar și prin transpunerea activității pe care o desfășoară într-o măsură cât mai mare în proiecte cu aplicarea noilor TIC, care să popularizeze prin resursele sale informaționale valorile europene. În acest sens pot fi menționate activitățile organizate în cadrul Nocturnei Bibliotecilor (30 septembrie 2016) la care

toți doritorii, de la mic la mare au fost invitați la o serată de jocuri de descoperire a Europei și a valorilor sale. Într-un mod distractiv, copiii au cunoscut mai bine care sunt drepturile omului, de ce trebuie să fim cetățeni activi și responsabili, ce înseamnă democrație, etc. (13)

Bibliotecile au fost și rămân a fi un parteneriat excelent al CPESC la diseminarea informației, inclusiv a celei cu tematică europeană. Bibliotecile publice raionale au servit și drept Puncte de informare, fiindu-le cu regularitate distribuite seturi de documente și publicații ale CoE și UE. Este salutară inițiativa programului "Novateca" de a susține deschiderea Centrelor de Informare ale UE în biblioteci publice și instituții de învățământ. (11) De asemenea, programul "Novateca" a oferit CPESC oportunitatea să-și promoveze serviciile, participând la primul Târg al Inovațiilor de Bibliotecă (3 decembrie 2013), dar și la Târgul Partenerilor Bibliotecilor "Creăm punți spre dezvoltare" (9 decembrie 2016). (14, 10) Cu ocazia acestor evenimente specialiștii CPESC au creat propriile materiale promoționale. (6; 7, 12)

După cum am menționat anterior, Centrele de informare europeană sunt o necesitate pentru țara noastră, fiecare din ele având drept scop atât lichidarea vidului informațional privind instituțiile europene, cât și privind valorile democratice promovate de aceste instituții, dar, înainte de toate, ele promovează politica de integrare a Republicii Moldova. (4.). Indiferent de statutul lor, aceste centre ar trebui să fie cât mai aproape de cetățeni, cât mai disponibile și între ele să fie creată o sinergie care ar contribui atât la pătrunderea valorilor și mentalității europene în societatea națională, cât și la crearea unor forme de organizare politică, socială și culturală, inspirate din tradițiile europene.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, fiind centrul metodic al bibliotecilor publice din țară, este optimal poziționată pentru a contribui, prin intermediul Centrului Pro-European de Servicii de Comunicare, la susținerea parcursului european al Republicii Moldova.

Referințe bibliografice:

1. Anul Bibliologic 2015: anul promovării valorilor europene. [on-line]. [Accesat 23 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/2014/11/anul-bibliologic-2015-anul-promovarii-12.html>.
2. Anul Bibliologic 2015: facem totalurile și ... promovăm în continuare valorile europene. [on-line]. [Accesat 20 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/2016/03/anul-bibliologic-2015-facem-totalurile.html>.
3. Biroul de informare al Consiliului Europei în Moldova 1997-2007 = The Information Office of the Council of Europe in Moldova: 1997-2007. [Text tipărit]. - Chișinău : [s. n.], 2007. - 60 p.
4. CARAUȘ, Elena; GULCO, Natalia. Centrul pro-european de servicii și comunicare - contribuția Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova la procesul de informare europeană. În: Magazin bibliologic. 2012, nr. 1/4, pp. 41- 48. ISSN 1857-1476.
5. Centrul Pro-European de servicii și comunicare: Inaugurare [on-line]. [Accesat 19 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdt.blogspot.md/2011/07/centrul-pro-european-de-servicii-si-14.html#more>.
6. Centrul Pro-European de servicii și comunicare: Pliant [on-line]. [Accesat 19 iunie 2017]. Disponibil: <https://issuu.com/cpesc/docs/doc1/4>.
7. Centrul Pro-European de servicii și comunicare al BNRM: Pliant [on-line]. [Accesat 30 iunie 2017]. Disponibil: https://issuu.com/cpesc/docs/pliant_cpesc_servicii.
8. Cluburile pentru Cetățenie Activă: cetățenii informați dezvoltă comunitățile. [on-line]. [Accesat 5 iulie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/2016/07/cluburile-pentru-cetatenie-activa.html>.
9. Colecții CPESC. [on-line]. [Accesat 29 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/p/colectii.html>
10. "Creăm punți spre dezvoltare": Participarea CPESC la Târgul partenerilor bibliotecilor. [on-line]. [Accesat 30 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/2016/12/cream-punti-spre-dezvoltare.html>.
11. Deschideți un Centru de Informare al Uniunii Europene în biblioteca dumneavoastră! [on-line]. [Accesat 29 iunie 2017]. Disponibil: <http://www.novateca.md/ro/stiri/item/901-deschideti-un-centru-de-informare-al-uniunii-europene-in-biblioteca-dumneavoastra>.
12. Descoperă Europa! Fii cetățean activ!: Spot video [on-line]. [Accesat 30 iunie 2017]. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=m6c0mzrWmdY&feature=youtu.be>.
13. Nocturna Bibliotecilor 2016: cunoaște mai bine Europa! [on-line]. [Accesat 30 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/2016/09/nocturna-bibliotecilor-2016-cunoaste.html>.
14. Primul Târg al Inovațiilor de Bibliotecă. [on-line]. [Accesat 30 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/2014/01/primul-targ-al-inovatiilor-de-biblioteca.html>.
15. Referințe tematiche. [on-line]. [Accesat 30 iunie 2017]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.md/p/referinte-tematice.html>.

SISTEMUL DE COMUNICARE INSTITUȚIONALĂ: REPERE ȘI STRATEGII

Svetlana BARBEI,
șef secție Dezvoltare instituțională

Ludmila CORGHENCI,
șef Centru de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării

Abstract: *Articolul este dedicat comunicării instituționale și procesului de construire a unui sistem eficient de comunicare instituțională internă. Determină scopul, elementele, canalele, clasificarea comunicării interne, a evidențiat tipurile rețelelor de comunicare. A fost efectuată analiza sistemului de comunicare internă a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.*

Cuvinte-cheie: *Biblioteca Națională a Republicii Moldova; comunicare internă; canale, tehnici și instrumente de comunicare; tipuri de comunicare, rețele de comunicare.*

Abstract: *Article is devoted to internal communications and the process of building an effective system of internal communications. Objective elements, channels, classification of internal communications, highlighted types of communication networks The system of internal communications at Library National of Republic of Moldova is analyzed.*

Keywords: *The National Library of Republic of Moldova, internal communication, channels, highlighted types of communication networks.*

Comunicarea este o necesitate a ființei umane, în mod deosebit a deținătorului profesiei de bibliotecar. Este vorba despre un proces dinamic, verbal și non-verbal, oferind posibilitatea de a cunoaște/transmite opiniile, experiențele și informațiile.

Termenul *comunicare* provine de la latinescul „communis”, care înseamnă a face ceva împreună. Comunicarea este esențială pentru lucrul în echipe, pentru schimbul de informații și de semnificații (1, 5).

În funcție de destinația funcțională și conținut, comunicarea instituțională poate fi diversă.

Comunicarea internă și externă: Comunicarea internă se referă la schimbul de mesaje ce se realizează în interiorul organizației, atât pe verticală cât și pe orizontală. Pe plan extern, comunicarea se manifestă ca rezultatul comunicării interne și are ca rol transmiterea mesajului organizației. Comunicarea externă, este reciprocă: dinspre organizație către mediul extern al acesteia: identitate vizuală (logo, culori, etc.), broșuri, machete de prezentare, pliante publicitare, cataloage, servicii, produse infodocumentare, etc.

Comunicare formală, informală și nonformală: Comunicarea este informală și formală, atunci când mesajele sunt transmise pe canale prestabilite. Atunci când informațiile circulă prin canale ce nu se înscriu în sfera relațiilor de subordonare, este vorba de comunicare nonformală. Direcțiile formale de comunicare respectă cu fidelitate relațiile stabilite în organizație, comunicarea desfășurându-se în general, pe trei direcții principale:

- **de sus în jos** - inițiată de manageri și îndreptată către structurile subordonate;
- **de jos în sus**, care are ca emițători salariații și ca destinatari pe manageri;
- **pe orizontală**, ce se realizează fie între managerii aflați pe poziții similare în interiorul organizației, fie între alte persoane din cadrul diverselor structuri; acest tip de comunicare are rolul de a realiza coordonarea activităților dintre structurile organizaționale, mai ales dacă acestea sunt interdependente (dar într-o bibliotecă nu există „pereți” între unitățile de structură).

Comunicarea este indispensabilă culturii profesionale. Cultura profesională a bibliotecarului

integrează un ansamblu și asigură înțelegerea profesiei, a misiunilor, valorilor, istoriei și prezentului dezvoltării bibliotecilor, cunoașterea unei bibliografii adecvate de referință. Această cultură evoluează permanent, este mobilă prin comunicarea profesională relevantă: informația se actualizează în permanență prin publicații nou apărute în domeniu, materiale ale reuniunilor profesionale, relații de colaborare curente dintre profesioniști, prin schimbul de informații și opinii.

Comunicarea instituțională are un rol deosebit de important în activitatea Bibliotecii Naționale atât în plan strategic cât și din punct de vedere operațional. În ultimii decenii au fost înregistrate mai multe progrese în acest domeniu:

- există sistemul de comunicare, care include un set de componente, procesele care se produc la nivelul acestora și relațiile existente între acestea;
- activitățile Bibliotecii sunt permanent reflectate de mass-media;
- presa are acces la toate activitățile cultural-științifice și de specialitate, conferințele de presă ale BNRM;
- anual, BNRM organizează conferințele zonale și întâlniri la BNRM și în teritoriu cu specialiștii în domeniu;
- echipa BNRM este informată obiectiv cu privire la activitățile realizate de administrația Bibliotecii în cadrul ședințelor speciale de informare (prin e-mailuri, prin implicarea managerilor superiori și funcționari).

În același timp specificăm un șir de aspecte problematice ale comunicării, printre care:

- lipsa specialiștilor în comunicare;
- comunicarea este uneori neconvingătoare și, uneori, este considerată neimportantă;
- lipsesc procedurile scrise de comunicare; Biblioteca Națională are nevoie de consolidarea sistemului de comunicare, prin intermediul căruia vor fi optimizate și eficientizate toate procesele de comunicare instituțională.

În Bibliotecă există două categorii de public: publicul intern (propriul personal) și publicul extern, de aceea există și două nivele de comunicare: comunicarea internă și comunicarea externă (reprezintă toate activitățile de comunicare cu utilizatorii, mass-media, partenerii, cu grupurile de interese, etc.).

Canale, tehnici și instrumente de comunicare și publicitate

Prin canalele de comunicații interne personalul este în mod continuu informat despre tot ceea ce se întâmplă în cadrul Bibliotecii. Relațiile cu publicul intern se realizează prin: comunicare verbală (comunicare interpersonală directă, față în față sau prin telefon fix sau telefon mobil, reuniuni, ședințe, întâlnirile echipelor, focus grupurilor etc.); comunicare scrisă pe suport de hârtie sau suport electronic (scrisori și note de informare, ordine, proceduri, instrucțiuni, metodologii, rapoarte, centralizatoare, informații, mesaje etc.).

Comunicare verbală reprezintă cel mai consistent canal de comunicare și cel mai util pentru transmiterea de informații complexe sau rezolvarea conflictelor sau a crizelor, informarea privind schimbările majore și celebrarea reușitelor.

Comunicarea externă se realizează la BNRM prin diferite căi:

- comunicarea directă prin organizarea unor evenimente de informare publică în care sunt invitate grupurile țintă (ex. reprezentanți ai Ministerului Culturii, ONG-urilor, reprezentanți ai mass-media etc.), conferințe de presă cu privire la diferite tipurile de activități organizate de BNRM; discursurile managerilor în cadrul unor evenimente organizate intern sau de către terți; interviuri și emisiuni TV și radio privind promovarea rezultatelor unor activități implementate în cadrul proiectelor;

- comunicarea prin utilizarea mijloacelor electronice, care urmărește informarea rapidă a tuturor factorilor de interes, precum pagina web a BNRM, email-ul și voice mail-ul, blogurile,

chat room-urile, video-conferințele, sistemele de instant messaging și întrunirile electronice. Noile media cresc volumul, viteza și fluxul zilnic al comunicării;

- comunicarea scrisă, prin elaborarea materialelor informative care promovează valorile patrimoniului cultural imprimat al BNRM, produsele și serviciile BNRM; comunicate de presă pentru informarea publicului larg cu ocazia organizării unor activități ale BNRM, editate în format traditional și/sau electronic;

- comunicarea vizuală (bannere, panouri informative și publicitare, logo-ul etc.).

Personalul BNRM utilizează atât media nouă cât și media tradițională, contribuind la îndeplinirea obiectivelor și la intensificarea relațiilor cu publicul intern și extern. Dintre instrumentele de comunicare, instituționalizate și aplicate eficient la BNRM menționăm:

- organizarea de evenimente pe parcursul anului profesional: simpozioane, conferințe, colocvii, mese rotunde, etc.;

- întruniri de lucru, seminare, dezbateri;

- publicarea de informații pe site-ul web al BNRM cu privire la organizarea activităților cultural-științifice;

- elaborarea de rapoarte anuale de activitate și promovarea acestora către Ministerul Culturii, Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL) etc.;

- editarea de materiale informative: broșuri, pliante, monografii, reviste, ghiduri de specialitate, buletine informative, afișe, articole științifice, pixuri personalizate, etc. Interviuri, emisiuni TV și radio, spoturi publicitare, reclame, bannere. Web site pe internet reactualizat permanent.

Tipuri de comunicare implementate la BNRM

- "față în față" (comunicare fizică între doi angajați);
- la nivel de grup;
- pe verticală (de sus în jos și de jos în sus);
- pe orizontală (între angajații compartimentelor de lucru BNRM);
- pe diagonală sau omni-direcțională (între angajații din nivele ierarhice diferite, care ocupă funcții diferite în cadrul Bibliotecii).

Managerul înțelept al Bibliotecii – cum comunică?

Managerii Bibliotecii, constituind o forță importantă pentru dezvoltarea instituțională, nu sunt suficient de prezenți și eficienți în conducerea sectorului profesional, în relațiile interumane, în sporirea motivației profesionale a angajaților, în stimularea și încurajarea puterii de decizie a fiecărui bibliotecar, a apartenenței instituționale. Aceștia au nevoie de o platformă de dezvoltare și comunicare (aceasta însumând cunoștințe, schimb de opinii, transfer de informații, deprinderi, transformare în cunoaștere cu impact), care le-ar oferi șansa de argumentare a influenței personal/profesionale în relațiile cu personalul subordonat, dar și cu colegii din structurile Bibliotecii. Abordarea prioritară în soluționarea problemei identificate: – dezvoltarea managerilor Bibliotecii din punct de vedere al culturii comunicării și manageriale, utilizarea rațională a potențialului personalului, transformarea acestora în lideri eficienți.

Ideea Platformei de dezvoltare pentru managerii Bibliotecii a fost materializată prin instituirea Școlii de Management în scopul promovării/implementării opticii managerilor în conducere și în relațiile interumane. Abordând organic specificul activității informațional-bibliotecare cu problematica umană, managerii Bibliotecii sunt formați/oriențați în contextul deprinderilor eficienței profesionale (după Stephen R. Covey): să fie proactivi, să înceapă cu gândul la final; să dea prioritate priorităților; să înțeleagă mai întâi pe alții și numai apoi să fie înțeleși; să acționeze sinergic; să ascuță fereștrăul (să se reînnoiască continuu).

Funcționarea Școlii de Management se bazează pe interactivitate, incluzând activități gen master-class, delegarea sarcinilor, ședințe de explorare (utilizarea metodelor Brainstorming,

Sinectica etc.), elaborarea/prezentarea „tablourilor de bord”, comunicate și altele.

Școala de Management se înscrie în orientarea Bibliotecii pentru implementarea unui management aplicativ, realizarea strategiilor și politicilor, comunicarea și formarea profesională continuă a bibliotecarilor. În perspectiva proiectului Școala de Management se prevede crearea unei platforme electronice și organizarea de conferințe-intranet, utilizarea eficientă a adreselor electronice profesionale în scopul diseminării informației utile.

Rețele de comunicare

Tehnologiile Internet au extins spectaculos posibilitățile de comunicare profesională oferind servicii/ instrumente/medii relevante (pagina WEB, blog-uri, e-mail-uri, prezenț pe rețele de socializare). Dintre avantajele comunicării on-line identificăm următoarele: distribuirea rapidă a conținuturilor; accesul operativ și simultan la informații; utilizarea în comun a documentelor; participarea la evenimente (2,3).

Rețelele de comunicare sunt de două feluri: formale și informale. Prin rețelele formale se transmit fluxurile informaționale oficiale (transmiterea informațiilor de sus în jos). Comunicarea informală se desfășoară prin intermediul unor căi neoficiale și include zvonuri, opinii, aspirații și exprimări ale emoțiilor. Acestea, de regulă nu sunt verificate sau nu necesită verificare. În literatura de management, această rețea este cunoscută sub genericul de "radio șanț" sau "radio baba".

În scopul augmentării transparenței în activitatea BNRM, precum și a restructurării multilaterale a funcției de comunicare, în anul 2017 în structura acesteia a fost creat compartimentul de Marketing și Comunicare socioculturală. Unul din obiectivele acestui serviciu ține de îmbunătățirea comunicării în cadrul instituției, precum și crearea dialogului public eficace. Astfel, Biblioteca Națională va consolida eforturile sale interne de a transmite mesaje complexe și coerente.

Biblioteca Națională are nevoie de o strategie de comunicare, care să determine o mai bună circulație a fluxului informațional. Sunt câteva obiective realizarea cărora va contribui la ridicarea impactului comunicării asupra eficacității și eficienței organizaționale: elaborarea procedurilor de comunicare; realizarea unui newsletter; demararea unor campanii de informare și de publicitare; utilizarea permanentă a "boxelor de sugestii", ca sursă importantă de feedback. (4, p.28)

Crearea unui sistem îmbunătățit și mai eficient de comunicare instituțională va permite administrației Bibliotecii Naționale, să creeze și să mențină un mediu favorabil de comunicare, să reacționeze mai bine și mai operativ la necesitățile de informare și comunicare cu utilizatorii, societatea și mass-media.

Referințe bibliografice:

1. CISMARU, Diana-Maria. *Comunicarea internă în organizații*. București: Ed. Tritonic, 2008. 157 p.
2. *Sisteme de Comunicare. Curs*. [Accesat 19 iunie 2017]. Disponibil: [//www.studentie.ro/cursuri/comunicare/curs-sisteme-de-comunicare_i47_c1009_88478.html](http://www.studentie.ro/cursuri/comunicare/curs-sisteme-de-comunicare_i47_c1009_88478.html).
3. CRAIA, Sultana. *Comunicare și cultură profesională*. În: *Biblioteca*. 2009, nr.1/2, p. 14. ISSN 1220-3386.
4. ZELTER-ZAGAN, Christine-Diana. *Comunicarea organizațională – premise a eficienței și eficacității organizaționale*. Rezumatul tezei de doctorat [//http://doctorat.ubbcluj.ro/sustinerea_publica/rezumate/2011/management/ZELTER_ZAGAN%20Christine_RO.pdf](http://doctorat.ubbcluj.ro/sustinerea_publica/rezumate/2011/management/ZELTER_ZAGAN%20Christine_RO.pdf).

MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE AL BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Lilia CARA,
șef interimar, secția Resurse umane

Abstract: Managementul resurselor umane reprezintă o condiție esențială pentru creșterea performanțelor unei instituții. Îmbunătățirea managementului resurselor umane impune dezvoltarea unor strategii eficiente, de la alegerea metodelor de recrutare și selectare a personalului de pe piața externă, până la menținerea personalului existent și perfecționarea continuă a acestuia. Managementul resurselor umane în Biblioteca Națională a Republicii Moldova are drept scop contribuția la eficientizarea activității bibliotecii și îmbunătățirea calității serviriilor utilizatorilor, prin creșterea gradului de satisfacție al acestora.

Cuvinte-cheie: resurse umane, management, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, îmbunătățirea calității

Abstract: Human resources management is essential for increasing the performance of organizations. Improving human resources management units requires the development of effective strategies from recruitment and selection of personnel from the foreign markets to maintaining the existing staff and their continuous improvement. Human resources management in the National Library of the Republic of Moldova aims at improving the contribution for a more efficient activity and the improvement of the library...s services, through a higher level of satisfaction for its users.

Keywords: human resources, management, National Library of the Republic of Moldova, the improvement of quality

„Orice aspect din activitatea unei organizații este determinat de competență, motivație și eficiență în organizarea personalului. Dintre toate sarcinile managementului, conducerea componentei umane este cea mai importantă deoarece de ea depinde cât de bine este realizat totul într-o organizație.”

Rensis LIKERT

În dezvoltarea unei instituții, ca și a întregii societăți, un rol major revine resurselor umane. Realizarea obiectivelor generale ale instituției este condiționată, indiferent de obiectul de activitate al acesteia, de două aspecte: *aspectul cantitativ și calitativ al potențialului uman.*

Resursele umane reprezintă *totalitatea angajaților instituției, care contribuie la dezvoltarea serviciilor, a produselor și a evenimentelor în scopul satisfacerii necesităților utilizatorilor reali și potențiali.*

În Biblioteca Națională a RM resursa umană reprezintă cea mai importantă resursă, constituind o componentă esențială pentru succesul instituției.

Pe baza cercetărilor din domeniu și a experienței din alte sectoare s-a recunoscut faptul că, promovarea unui management al resurselor umane nou și progresist constituie soluția îmbunătățirii performanțelor. (1. p. 452) O forță de muncă motivată și pregătită este un element de bază pentru furnizarea de servicii, care să răspundă pe deplin așteptărilor utilizatorilor. Metodele de management al resurselor umane utilizate pot constitui un factor stimulator, sau de frânare în atingerea obiectivelor instituției.

Managementul resurselor umane constă în ansamblul activităților orientate către asigurarea, dezvoltarea, motivarea și menținerea resurselor umane în cadrul unei instituții, în vederea realizării cu eficiență maximă a obiectivelor acesteia și satisfacerii nevoilor angajaților. (8. p.10)

Adică, este procesul în urma căruia angajații obțin nivelul dorit de satisfacție, iar instituția de care aparțin își atinge scopurile propuse.

P. Drucker în lucrarea sa “The Practice of Management” afirma că ” *Omul e singura resursă aflată la dispoziția omului care poate fi dezvoltată și oamenii trebuie considerați ca resurse... managerii și muncitorii reprezintă împreună resursele umane ale unei organizații*”. (9. p. 118)

Managementul resurselor umane este o abordare strategică și coerentă a modului în care sunt gestionate cele mai importante resurse ale instituției – oamenii. (2. p. 13) Este procesul de realizare a obiectivelor organizaționale prin atragerea, reținerea, dezvoltarea, îndepărtarea și utilizarea corectă a resurselor umane în Biblioteca Națională a RM.

Scopul managementului resurselor umane este *contribuția la eficientizarea activității Bibliotecii Naționale a RM, prin implementarea politicii și procedurilor moderne în lucrul cu personalul*. Dar, ca acest scop să fie realizat o mare importanță o are competența și aptitudinile profesionale ale bibliotecarilor, care au un impact direct asupra serviciilor/produselor bibliotecii. În marea majoritate, personalul Bibliotecii Naționale a RM posedă studii superioare, este bine pregătit din punct de vedere profesional, este înzestrat cu aptitudini de comunicare și alte abilități.

Misiunea managementului resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM este de:

- coordonare a procesului de implementare și promovare a politicii, și procedurilor de personal în domeniul recrutării, selectării și integrării profesionale a personalului;
- coordonare a implementării procesului de dezvoltare profesională a angajaților;
- coordonare a implementării procesului de evaluare a performanțelor profesionale individuale și atestarea angajaților;
- coordonare a implementării procedurilor administrative de personal.

În acest context, politica de resurse umane a Bibliotecii Naționale a RM stabilește principiile în cadrul managementului resurselor umane în vederea creării, menținerii și dezvoltării unei echipe de angajați profesioniști.

Principiile esențiale ale managementului resurselor umane în cadrul Bibliotecii Naționale a RM rezidă în:

- Abordarea activităților de personal ca direcție strategică a bibliotecii.
- Aprecierea resurselor umane drept capital uman vital și avantaj competitiv al bibliotecii
- Tratarea echitabilă a angajaților, asigurarea egalității șanselor de învățare, promovare și remunerare a angajaților.
- Preocuparea pentru menținerea unui echilibru optim între responsabilitățile profesionale și viața personală a angajaților, pentru atingerea scopurilor organizaționale, dezvoltarea și satisfacția individuală.
- Estimarea performanțelor angajaților ca elemente definitorii ale culturii organizaționale și puncte de reper în activitățile de recrutare, selectare și promovare.

Obiectivele urmărite de managementul resurselor umane al instituției constau în:

- Creșterea eficienței și eficacității personalului (sporirea productivității).
- Reducerea absenteismului, fluctuației, a amplexului etc.
- Creșterea satisfacției muncii a angajaților.
- Creșterea capacității de inovare, rezolvare a problemelor și schimbărilor produse în instituție, pentru o activitate mai eficientă.

Atribuțiile managementului resurselor umane în cadrul Bibliotecii Naționale a RM sunt:

- participarea la elaborarea strategiei și politicii de ansamblu a Bibliotecii Naționale a RM, în general, și a politicii de personal, în special;
- organizarea și coordonarea întregului proces de selectare, recrutare și integrare a angajaților;
- evaluarea performanțelor profesionale ale angajaților și perfecționarea profesională;
- conceperea unor strategii de motivare, stimulare și menținere a personalului;
- consultarea și consilierea juridică în cadrul Bibliotecii Naționale a RM;

- comunicarea cu mediul intern și extern în probleme referitoare la managementul resurselor umane.

Responsabilitățile managementului resurselor umane al bibliotecii se caracterizează prin:

- respectarea strictă a legislației muncii și altor acte normative ce reglementează lucrul cu personalul;
- *implementarea eficientă a procedurilor noi de lucru cu personalul;*
- realizarea consecventă a politicii și a procedurilor de personal în baza principiilor de obiectivitate, transparență, apreciere după merit, oportunități egale pentru femei și bărbați;
- depistarea la timp a lacunelor existente în managementul resurselor umane și elaborarea propunerilor de înlăturare a lor;
- calitatea și veridicitatea informațiilor în baza cărora se adoptă decizii cu privire la personal;
- acționarea promptă și fără tergiversări în cazurile de încălcare a drepturilor personalului din Biblioteca Națională a RM în cadrul relațiilor de muncă;
- perfectarea corectă a documentației referitoare la lucrul cu personalul;
- promovarea insistentă în cadrul Bibliotecii Naționale a RM a unei culturi instituționale bazată pe valori general umane, responsabilitate socială și relații de muncă armonioase.

Funcțiile managementului resurselor umane pot fi prezentate prin următoarea schemă:

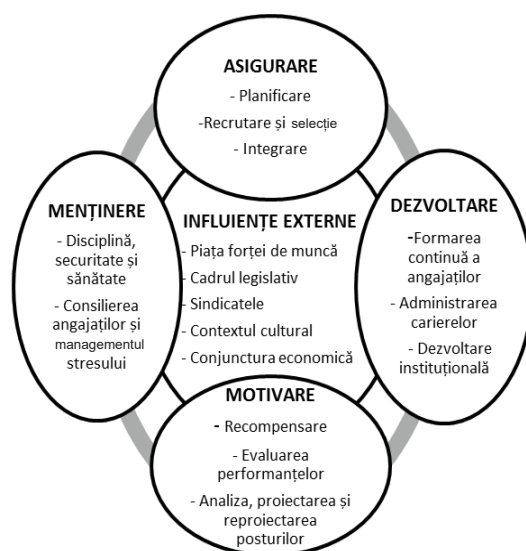

Figura nr. 1. Funcțiile managementului resurselor umane

În centrul schemei se află **influențele externe**: cadrul legislativ, piața forței de muncă, sindicatele, contextul cultural (inclusiv filozofia și practicile manageriale), conjunctura economică, care au un impact important asupra managementului resurselor umane. Factorii din exterior reprezintă fluxul principalelor activități incluse în managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM, care este un proces continuu:

- *Planificarea* este procesul de planificare a resurselor umane necesare pentru a se atinge obiectivele bibliotecii conform misiunii sale;
- *Popularea (alocarea pe posturi) structurilor* reprezintă recrutarea, selecția și „poziționarea” pe posturi a forței de muncă, conform nevoilor, legislației și criteriilor prestabilite;
- *Atingerea performanțelor prestabilite* - formarea culturii de grup la nivelul resursei umane și folosirea resurselor grupului cât mai eficient;
- *Recompensarea* - stabilirea formelor de recompensă directă, indirectă și pe baza criteriilor de performanță;
- *Instruirea pentru dezvoltare* - identificarea necesităților, proiectarea și desfășurarea progra-

melor de instruire corelate cu cerințele viitoare ale posturilor și asigurarea condițiilor necesare de creștere profesională pentru realizarea individului din punctul de vedere al carierei;

– Îmbunătățirea *abilităților profesionale (formarea continuă)* – proiectarea și desfășurarea programelor de instruire profesională pentru creșterea expertizei pe post care să asigure creșterea productivității muncii și a calității în corelație cu asigurarea securității fizice a angajaților.

Pe măsură ce Biblioteca Națională a RM se dezvoltă are de a face cu o serie de aspecte esențiale ale managementului resurselor umane. Dacă instituția este în creștere, se stabilesc metode de găsire și angajare de oameni care să posedă competențele solicitate. Analizându-se proiectele și tendințele viitoare ale bibliotecii, se estimează numărul de persoane de care este nevoie și tipul de abilități, și competențe pe care le solicită eventualele posturi vacante. Secția Resurse umane a instituției creează un **plan** de atragere și reținere a persoanelor cu abilitățile de care are nevoie biblioteca. Implementarea planului presupune recrutarea, selecția, integrarea, instruirea și dezvoltarea, recompensarea, alegerea beneficiilor celor mai potrivite și evaluarea permanentă a performanțelor, pentru a se verifica dacă sunt atinse obiectivele instituționale.

Planul de resurse umane este creat în acord cu planul strategic al Bibliotecii Naționale a RM. Pe măsură ce instituția identifică oportunitățile de dezvoltare disponibile, este necesară corelarea lor cu abilitățile de care va fi nevoie pentru acoperirea lor. Recrutarea, instruirea și programele de recompensare sunt create în vederea atragerii, dezvoltării și păstrării oamenilor cu abilitățile necesare.

Procesul planificării resurselor umane implică următoarele acțiuni:

- evaluarea necesarului prezent și viitor de resurse umane în funcție de:
 - a) mediul intern - specificul, obiectivele, direcțiile strategice, schimbările organizaționale interne, volumul previzionat al activității bibliotecii etc.,
 - b) mediul extern - condiții economice și sociale, influențe guvernamentale și reglementări legale, schimbări tehnologice, evenimente internaționale etc.;
- analiza disponibilității cantitative și calitative a forței de muncă și compararea necesarului cu disponibilul de personal;
- analiza posibilităților de asigurare cu resursele necesare atât din cadrul bibliotecii, cât și din exterior;
- definirea politicilor de dezvoltare a resurselor existente și de recrutare de persoane noi;
- identificarea problemelor eventuale de personal în cadrul bibliotecii, prevenind în așa mod situațiile de criză.

Recrutarea personalului reprezintă procesul de căutare, de localizare, de identificare și de atragere a candidaților potențiali, din care urmează să fie aleși candidați capabili care, în cele din urmă, prezintă caracteristicile profesionale necesare sau care corespund cel mai bine cerințelor posturilor vacante actuale și viitoare.

Activitățile de recrutare încep cu o cunoaștere aprofundată a posturilor care urmează să fie ocupate, astfel încât gama largă de angajați potențiali să poată fi restrânsă în mod inteligent. Tehnica folosită în mod obișnuit pentru a cunoaște care sunt sarcinile impuse de post și tipul de persoană care trebuie angajată pentru a îndeplini aceste sarcini este cunoscută sub numele de *analiza postului*. În esență, analiza postului urmărește să stabilească *fișa postului* - o listă de activități specifice care trebuie executate pentru a îndeplini sarcinile proprii unui post, care se utilizează în scopuri organizaționale, de evaluare și de instruire profesională, și specificațiile postului - o listă de caracteristici ale persoanei care trebuie angajată pentru a îndeplini sarcinile specifice unui post. (12. p. 36)

Ca urmare, în procesul de selecție a angajaților managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM ține seama atât de pregătirea profesională, cât și de calitățile morale ale angajaților, referitoare la răbdare, comunicare, corectitudine și de a anticipa nevoile utilizatorilor. Dar, în linii mari, realizării la un nivel performant a activităților de personal în cadrul bibliotecii

revine atât managerilor superiori, cât și specialiștilor din secția Resurse umane. Cooperarea dintre aceste două elemente responsabile de activitatea de personal presupune și delimitarea atribuțiilor în diferitele activități de conducere a personalului. Această conlucrare/coordonare este instituționalizată prin intermediul documentelor de funcționare internă a bibliotecii și anume: Regulamentul de organizare și funcționare a BNRM, Regulamentul de ordine interioară, regulamentele secțiilor funcționale și fișe de posturi, Convenția colectivă (nivel de ramură), Contractul colectiv de muncă, contractul individual de muncă. Este un set de documente legislative ce reglementează relațiile de muncă între angajator și salariat și care fac parte din activitatea managementului resurselor umane.

Contractul colectiv de muncă este convenția încheiată între instituție, pe de o parte, și salariați, reprezentați prin sindicate ori în alt mod prevăzut de lege, de cealaltă parte, prin care se stabilesc clauze privind condițiile de muncă, salarizarea, precum și alte drepturi, și obligații ce decurg din raporturile de muncă. (15.)

Încheierea contractului colectiv de muncă are ca scop:

- promovarea unor relații de muncă echitabile menite să asigure securitatea socială a salariaților;
- prevenirea sau limitarea conflictelor de muncă;
- evitarea declanșării nemulțumirilor.

Contractul colectiv de muncă are un caracter dual. Pe de o parte el prezintă caracteristicile unei legi (este general, este abstract, este impersonal, are caracter permanent și este obligatoriu), iar pe de altă parte el este totuși un contract (se încheie prin negociere ca urmare a voinței părților). Importanța contractului colectiv de muncă este dată de influența pe care acesta o are asupra raporturilor de muncă.

Contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de Codul muncii, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul. (7.)

Obiectul contractului individual de muncă sunt prestațiile reciproce ale părților: prestarea muncii de către salariat și respectiv salarizarea acestuia de către angajator.

Necesitatea și importanța contractului individual de muncă poate fi sesizată prin următoarele aspecte: contractul de muncă reprezintă o formă juridică principală de atragere, distribuție, redistribuire și folosire rațională a forței de muncă; contractul de muncă constituie baza apariției drepturilor și obligațiilor de muncă ale părților contractante.

Prin intermediul contractului individual de muncă se realizează o îmbinare armonioasă a intereselor personale ale fiecărui salariat cu interesele instituției în care activează și nu în ultimul rând cu interesele generale ale societății. De aceea, pentru ca Biblioteca Națională a RM să aibă o activitate eficientă, ca toți angajații să fie utilizați în producerea de servicii și produse în scopul satisfacerii nevoilor utilizatorilor reali și potențiali, nu trebuie de lăsat în umbră și motivarea angajaților.

Pornind de la premisa că motivarea este un proces care se desfășoară în interiorul unei persoane, iar fiecare persoană este unică, având nevoi și aspirații diferite, managerii Bibliotecii Naționale a RM se concentrează, în primul, asupra cunoașterii și înțelegerii angajaților lor, și abia apoi găsesc o strategie prin care să intre în contact cu starea interioară a acestora, determinându-i să fie motivați și să acționeze sub impulsul propriilor sentimente.

Oamenii sunt motivați sau demotivați în funcție de starea lor interioară și de aceea nu pentru toți angajații dintr-o instituție pot fi valabile aceleași metode, tehnici sau abordări ale motivării, ci numai cele care corespund cu motivațiile interne ale fiecăruia dintre aceștia.

Astfel, pentru o gestionare eficientă a resursei umane și pentru determinarea funcționării

acesteia la parametrii săi maximi, factorii de conducere și de decizie trebuie să dezvolte strategii de motivare adaptate caracteristicilor angajaților săi și să fie preocupați pentru îmbunătățirea, și corelarea permanentă a acestor strategii cu evoluția/dinamica nevoilor și așteptărilor angajaților.

În ultima perioadă, din ce în ce mai mulți angajați resimt o dilemă care apare ca rezultat al confruntării dintre sarcinile, pe care le implică jobul lor și potențialul motivațional.

Funcția de motivare are drept scop *stimularea angajaților în obținerea de performanțe*.

Motivația individuală este maximă atunci când angajatul este conștient de propria sa competență, lucrează în cadrul bibliotecii și îi sunt puse în valoare abilitățile. De aceea, este necesară elaborarea unei strategii în domeniul motivației personalului. În acest sens consider că sunt necesare următoarele etape:

a - analiza teoriilor motivaționale;

b - studierea obiectivelor strategice ale instituției;

c - elaborarea variantelor de strategii motivaționale;

d - realizarea de consultări la toate nivelele managementului, precum și între management și subordonați în vederea realizării adaptărilor necesare pentru strategia motivațională elaborată și alegerea variantei care va fi implementată;

e - aplicarea și reevaluarea permanentă a strategiei motivaționale. (11.)

Conceptul motivării abordează aspectele ce îi determină pe oameni să muncească mai bine, mai mult, să fie perseverenți, să depășească obstacolele, să se dedice muncii, să fie entuziași cu privire la activitatea ce o desfășoară. Factorii care îi motivează pe oameni sunt deosebit de importanți, deoarece duc la creșterea satisfacției în muncă și îndeplinirea optimă a obiectivelor.

În condițiile contemporane ale fundamentării activității umane pe principiul educației continue, al transformării informațiilor într-o resursă de bază, *formarea* personalului devine prioritară pentru fiecare instituție. (12. p. 10)

Formarea este un ansamblu de procese prin care salariații își însușesc într-un cadru organizat cunoștințele, aptitudinile, deprinderile și comportamentele necesare exercitării unor ocupații specifice respectivei instituții. (13. p. 10)

În strânsă legătură cu activitatea de formare se desfășoară activitatea de **perfecționare** a pregătirii personalului. Este ansamblul proceselor prin intermediul cărora salariații organizației își îmbogățesc, de regulă pe baza frecventării unor programe special organizate de organizație, arsenalul de cunoștințe, metode, aptitudini, deprinderi și comportamente în domenii în care au deja o calificare de bază, în vederea realizării la un nivel superior a obiectivelor și sarcinilor ce le revin. (13. p. 10) Formarea și perfecționarea salariaților condiționează decisiv calitatea resurselor umane și implicit, performanțele obținute.

În acest context, managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM acordă a mare atenție **dezvoltării resurselor umane**, care implică un proces de instruire a angajaților pentru a îndeplini sarcinile de care este nevoie în bibliotecă. Problema constă în recunoașterea tipului de instruire de care angajații au nevoie. Toate deciziile de instruire *țin* cont de motivarea angajatului supus formării.

Elementele esențiale ale dezvoltării resurselor umane sunt:

învățarea – definită ca schimbarea relativ permanentă a comportamentului apărută ca urmare a unei experiențe;

educația – dezvoltarea cunoștințelor, valorilor și a înțelegerii necesare în toate domeniile vieții;

dezvoltarea – sporirea sau împlinirea potențialului și abilităților unei persoane (pentru a deveni din ce în ce mai complexă, mai elaborată și care se distinge de ceilalți, prin nivel intelectual și maturitate);

instruirea – modificarea planificată și sistematică a comportamentelor, prin activități și programe de învățare ce permit individului să dobândească nivelul de cunoștințe, aptitudini și competențe necesare pentru a-și îndeplini sarcinile în mod eficient. (2. p. 75)

Planificarea pentru educarea și instruirea angajaților ia în considerare modificările cauzate de natura proceselor bibliotecii și etapele de dezvoltare a angajaților. Educarea și instruirea pune accent pe importanța satisfacerii cerințelor, nevoilor și așteptărilor utilizatorilor bibliotecii. Pentru a sprijini realizarea obiectivelor bibliotecii și dezvoltarea angajaților săi, planificarea pentru educare și instruire are în vedere:

- experiența angajaților;
- cunoștințele angajaților;
- însușirile de management și leadership;
- rezolvarea problemelor;
- însușiri de comunicare;
- comportament social și cultural;
- cunoașterea nevoilor și așteptărilor utilizatorilor;
- creativitatea și inovarea. (14.)

Celelalte activități la care ne putem referi cu privire la dezvoltarea resurselor umane sunt: coaching, mentoring, training, shadowing, workshop, educație la distanță, cursuri în cadrul instituției sau în afara ei și rotația posturilor.

În evaluarea performanțelor este importantă atât evaluarea comportamentelor considerate adecvate, cât și a celor neadecvate, precum și acordarea echitabilă a recompenselor.

Managementul personalului este o proiectare pe termen mediu și lung a nevoilor și resurselor de personal ale Bibliotecii Naționale a RM. Este un proces prin care biblioteca se asigură că, va avea numărul și categoriile necesare de oameni, în locul corespunzător și la timpul dorit, cu scopul de a realiza activitățile planificate și de a obține un beneficiu pentru instituție și pentru angajații din care este compusă.

În Biblioteca Națională a RM resursele umane joacă un rol important în asigurarea calității serviciilor oferite de bibliotecă.

Pe parcursul anilor, în domeniul dezvoltării resurselor umane al BNRM au fost desfășurate un șir de activități, printre care:

- elaborarea materialelor statistice privind dezvoltarea resurselor umane;
- estimarea necesităților BNRM de cadre cu studii superioare și medii de specialitate;
- organizarea evaluării personalului;
- organizarea concursurilor pentru ocuparea locurilor vacante;
- controlul asupra actualizării fișelor postului salariaților;
- revizuirea normelor de muncă la unele procese;
- controlul asupra condițiilor de muncă etc.

Managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM pentru a face față cu succes obiectivelor generale ale instituției, împreună cu managerii de vârf, lucrează asupra celei mai oportune structuri organizatorice a instituției.

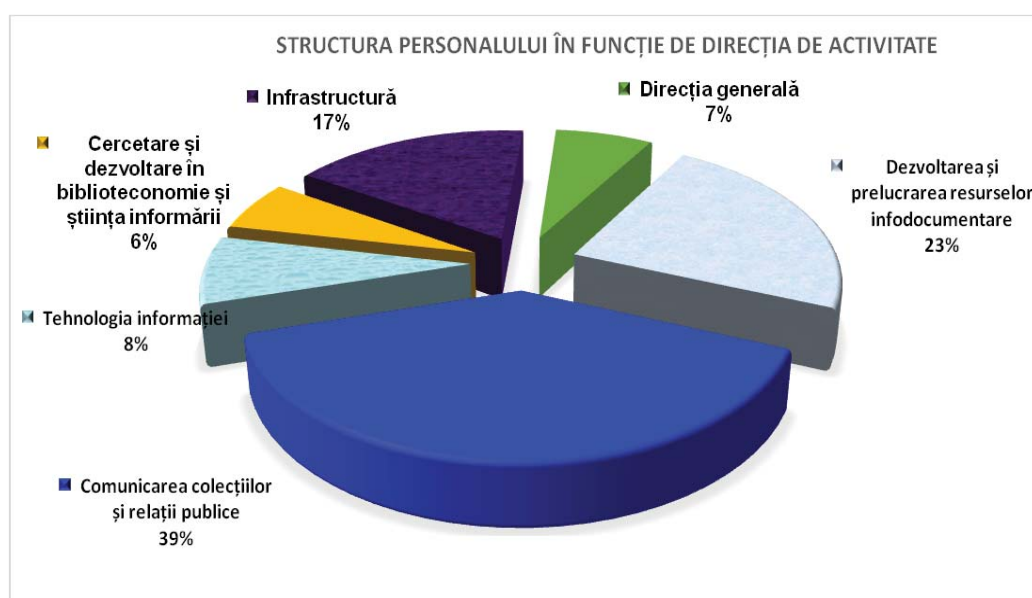
Personalul bibliotecii și modificările din componența lui au anumite caracteristici cantitative, calitative și structurale, cu ajutorul căruia se calculează:

- numărul scriptic și efectiv al angajaților bibliotecii și (sau) al direcțiilor, al unor categorii și grupuri de angajați conform situației la o anumită etapă;
- ponderea angajaților pe grupe de vârstă;
- ritmul de creștere (completare) a numărului de angajați la bibliotecă într-o anumită perioadă de timp;
- ponderea bibliotecarilor cu studii superioare sau medii de specialitate în numărul total al angajaților instituției ș.a.

În anul 2017, structura organizatorică a Bibliotecii Naționale a RM, reflectată în Organigramă (vezi anexa), cuprinde un număr de 256 posturi cu 6 direcții de activitate. Structura personalului

bibliotecii în funcție de direcția de activitate este următoarea:

Nr.	Denumirea direcției	Numărul de angajați	%
1.	Comunicarea colecțiilor și relații cu publicul	97	39
2.	Dezvoltarea și prelucrarea resurselor infodocumentare	57	23
3.	Tehnologia informației	20	8
4.	Cercetare și dezvoltare în biblioteconomie și știința informării	15	6
5.	Infrastructură	43	17
6.	Direcția generală	16	7

Noua structură organizatorică a Bibliotecii Naționale a RM este rezultatul materializării deciziei de reorganizare după cerințele unei biblioteci europene.

În Bibliotecă activează 248 de angajați (72 % dintre care este personalul de specialitate), din ei 200 – bibliotecari (83%) (femei 181, bărbați – 19) și muncitori – 43 (17%) (femei – 34, bărbați – 9).

Structura personalului pe grupe de vârstă arată în felul următor:

Grupe de vârstă	Numărul angajaților
20 - 30 ani	8
31- 45 ani	48
46 – 57 ani	120
peste 57 ani	72

Nucleul colectivului îl constituie personalul cu vârsta cuprinsă între 46-57 ani (48%) și cu vechimea în muncă de peste 10 ani (60%). Constatăm că, numărul angajaților cu vârstă cuprinsă între 46-57 de ani depășește cu mult numărul celor cu alte vârste. Acest fapt se datorează, după părerea mea, aspectului individual și aspectului social.

În ceea ce privește structura eșantionului pe sexe, numărul persoanelor de sex feminin îl

depășește pe cel de sex masculin: 95 la sută din colectivul Bibliotecii Naționale a RM sunt femei.

Structura personalului după nivelul de calificare profesională arată că, BNRM dispune de un potențial semnificativ de dezvoltare. Astfel, la etapa actuală din cei 248 de angajați ai Bibliotecii 172 – au studii superioare (69%), din ei 73 – cu studii superioare profesionale (52%), 12 angajați cu studii postuniversitare (4,9%), 2 persoane cu titlul științific de doctor (0,81%), 11 masteranzi (4,4%) și 51 angajați cu studii medii și medii de specialitate (20,6%).

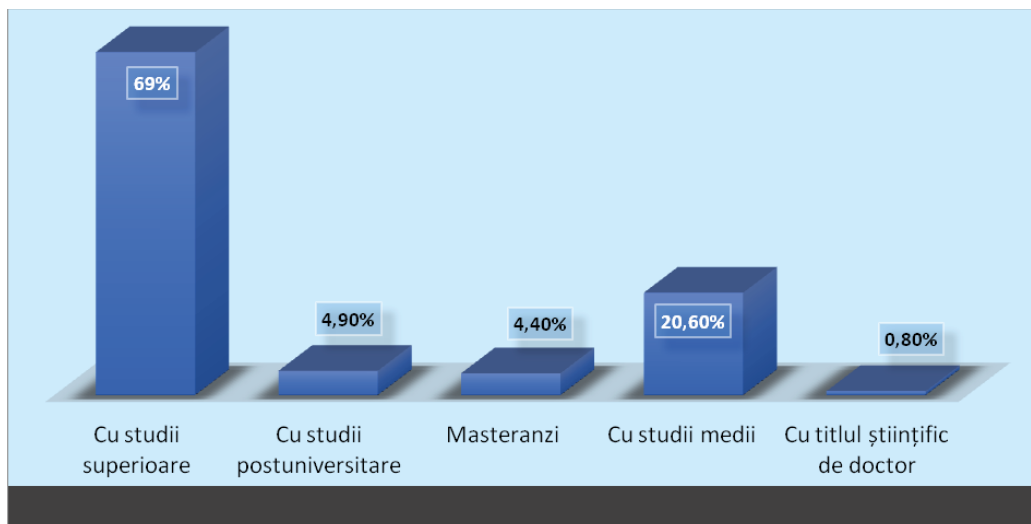

Figura nr. 1. Structura personalului BNRM după nivelul de calificare profesională

Făcând o comparație începând cu anul 2002 și până în prezent al nivelului de calificare profesională al personalului Bibliotecii Naționale a RM obținem următoarea tabelă:

Angajați	ANUL			
	2002	2007	2012	2017
Bibliotecari	206	206	195	200
Angajați cu studii superioare	176	186	191	172
Angajați cu studii medii	32	20	4	28
Alți angajați	79	79	72	48
Total:	285	285	267	248

Din tabelă este evident că, numărul bibliotecarilor se menține constant (cu mici schimbări pe parcursul anilor). Acest fapt se datorează politicii și strategiei corecte, a cooperării dintre managementul resurselor umane și managerii de vârf ai instituției - două elemente responsabile de activitatea de personal. (3. p. 40), (4. p. 39-40), (5. p. 69-70), (6. p. 50)

Administrația Bibliotecii Naționale a RM promovează o politică de integrare a tinerei generații, cu nivel de calificare profesională în domeniu. Sunt angajați, promovați și motivați tineri care pot conduce o echipă și lua decizii moderne. Lipsa experienței acestora este compensată de curaj, proșpețimea viziunii și formarea profesională.

În managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM personalul se analizează în dinamică, atât din punct de vedere al numărului, din punct de vedere structural, cât și din punct de vedere al calificării acestuia.

Gradul de pregătire profesională joacă un rol important atât pentru angajat, cât și pentru instituție, caracterizându-se prin unele avantaje ce rezultă din formarea continuă a personalului, cum ar fi:

- creșterea eficienței atât individuale, cât și a instituției;
- îmbunătățirea performanțelor la nivel individual, de echipă și instituționale;
- calitate și productivitate;
- lărgirea ariei de abilități profesionale ale angajaților;
- dezvoltarea unei culturi instituționale pozitiviste, orientată pe rezultate și performanță continuă;

- salarizarea și stimularea materială a angajaților.

Din numărul total al bibliotecarilor 73 (29 %) au grad de calificare:

24 – grad superior; (9,5%)

38 – gradul I; (15%)

35 – gradul II. (14%)

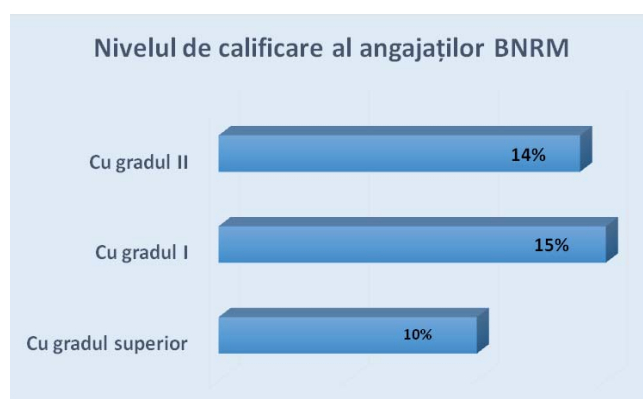

Figura nr. 3. Structura personalului profesional al BNRM conform gradelor de calificare

Analizând performanțele angajaților Bibliotecii Naționale a RM constatăm că, formarea profesională continuă reprezintă o prioritate strategică a instituției și cuprinde o permanentă ajustare și înnoire a cunoștințelor și abilităților. Datorită faptului că în timp, în domeniul managementului resurselor umane al bibliotecii au avut loc unele transformări manageriale: a demarat procesul de reorganizare a managementului resursei umane sub toate aspectele sale (schimbarea generațiilor la nivelurile strategic și tactic ale sistemului de management, schimbări organizaționale, regândirea concepției instruirii continue), salariații au avut posibilitatea de a-și spori performanțele și competențele profesionale prin diferite forme și metode de instruire.

Aceasta se datorează faptului că, una din principalele direcții ale schimbărilor reformatoare a managementului resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM, este ca acesta să răspundă cerințelor de edificare a unui management european. Această reformă se bazează pe principiile *reingineriei organizaționale*, ale LO (*Learning Organization*) și ale componentelor inovaționale.

Reformarea managementului resurselor umane ale bibliotecii este focusată pe următoarele obiective:

- transformarea cunoștințelor în resursa de bază a instituției;
- transformarea rețelei de calculatoare a instituției astfel, încât procesul de cunoaștere să devină și cognitiv și organizațional;
- transformarea procesului de învățare într-un proces de achiziționare a cunoștințelor în regim top-down și bottom-up;
- aplicarea unor instrumente și tehnici noi de învățare organizațională (mentale, viziunea colectivă, învățarea în grup ș.a.);
- reorientarea sistemului de învățare spre formarea competențelor necesare.

În anul 2017, Biblioteca Națională a RM a pus accent pe diversificarea competențelor angajaților săi, printr-un program de pregătire continuă variat, în concordanță cu direcțiile sale de dezvoltare și în conformitate cu standardele de calitate.

De asemenea, începând cu anul 2006 și până în prezent, în cadrul Școlii de management, trimestrial, sunt organizate forumuri, la care managerii Bibliotecii Naționale a RM prezintă comunicări pe diverse probleme actuale ale domeniului. Această modalitate de formare continuă a conducătorilor de nivel tactic și strategic ai bibliotecii are ca scop familiarizarea cu experiența altor biblioteci, cu schimbările care se produc în lumea bibliotecară, crearea în colectiv a unei atmosfere de creativitate și de competiție profesională. Forumurile oferă posibilități de îmbogățire a cunoștințelor nu numai managerilor, dar și tinerilor bibliotecari, care vor prelua în viitor funcțiile de conducere în cadrul bibliotecii.

Politica și strategia corectă în domeniul dezvoltării resurselor umane ale instituției (formarea profesională continuă, instruirea, perfecționarea și evaluarea angajaților) a favorizat apariția și implementarea unor idei inovaționale, ptactici de succes etc., care au fost apreciate de către organele ierarhic superioare prin distincții de stat. Pentru rezultate performante s-au bucurat de aceste decorații următorii colaboratori ai BNRM: Alexe Rău, Vera Osoianu, Svetlana Barbei, Zinaida Culea, Elena Sănduță, Svetlana Miron, Petru Ganenco, Vera Siverinova, Alexandra Kneazeva, Parascovia Cojuhari, Raisa Melnic, Tatiana Plăcintă, Elena Turuta.

Evaluarea performanțelor profesionale individuale este o activitate-nucleu a managementului resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM și are ca scop aprecierea obiectivă a activității personalului, prin compararea gradului de îndeplinire a obiectivelor și criteriilor de evaluare stabilite în bibliotecă cu rezultatele obținute în mod efectiv.

Evaluarea personalului are loc trimestrial. Metodologia de evaluare a creat cadrul favorabil pentru asigurarea concordanței între cerințele postului și calitățile angajatului, asigurarea unui sistem motivațional, care să determine creșterea performanțelor profesionale individuale. Mijloacele de motivare pozitivă salarială au fost folosite cu generozitate, atât sporurile la salariile de bază, cât și premiile, pentru extinderea activității și realizării deosebite.

Din cele expuse în articol concluzionăm că, personalul este principala resursă a Bibliotecii Naționale a RM, de calitate și eficiența utilizării căreia în mare măsură depind rezultatele activității ei. În noua societate informațională capitalul uman înlocuiește capitalul financiar ca resursă strategică. Fiind o resursă strategică, resursele umane sunt unice în ceea ce privește potențialul lor de creștere și dezvoltare, în capacitatea lor de a-și cunoaște și învinge propriile limite. Succesul unei instituții, gradul de competitivitate al acesteia pornesc de la premisa că oamenii sunt bunul cel mai de preț al ei. Resursele umane constituie un potențial uman deosebit care trebuie înțeles, motivat și implicat cât mai deplin în realizarea obiectivelor instituției. Pentru aceasta, deciziile manageriale din domeniul resurselor umane trebuie adaptate întotdeauna personalității și trăsăturilor angajaților.

În zilele noastre, din perspectiva modernă a managementului resurselor umane, oamenii nu sunt angajați doar pentru a ocupa anumite posturi vacante, ci și pentru rolul lor important pe care îl pot avea în cadrul instituției, fiecare în parte și ca un tot unitar.

Reeșind din responsabilități, politica managementului resurselor umane al bibliotecii, privind relațiile cu angajații, ține de dezvoltarea unor relații armonioase, constante, stabilite în mod direct sau prin diferite documente legislative ce reglementează aceste relații. Managementul resurselor umane se preocupă de menținerea unui climat favorabil și productiv, bazat pe cooperare și încredere, transparentă și corectitudine, care favorizează atenuarea conflictelor și nemulțumirilor.

Totodată, procesul de implementare a produselor și serviciilor noi, precum și modificarea celor existente, solicită personalului un grad mare de adaptabilitate, necesitate de formare continuă. Formarea continuă a personalului este o preocupare permanentă a managementului resurselor umane al Bibliotecii Naționale a RM și se realizează pe măsura identificării acestor

cerințe și în baza unor programe speciale. Dezvoltarea resurselor umane contribuie la sporirea *productivității muncii*, care este într-o continuă creștere, când resursele umane sunt folosite eficient, la întreaga capacitate și calificare a lor. În același timp, acest proces este influențat de atitudinea angajaților față de necesitatea dezvoltării profesionale, comportamentul managerilor instituției și cum este pus în valoare acest segment.

Întreg procesul decizional intern al Bibliotecii Naționale a RM și inclusiv al managementului resurselor umane își găsește conținutul în satisfacția utilizatorilor și angajaților deopotrivă.

Anexă

Referințe bibliografice:

1. ARMSTRONG, Michael. Managementul resurselor umane: manual de practică. București: Codecs, ed. a 8-a, 2003. 872 p. ISBN 973-8060-60-5.
2. BĂDESCU, Adriana; MIRCI, Codruța; BOGRE, Gabriela. Managementul resurselor umane: manualul profesionistului. Timișoara : Brumar, 2008. 103 p. ISBN 978-973-602-369-9.
3. Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Raport anual 2002. Chișinău: BNRM, 2003. 61 p.
4. Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Raport anual 2007. Chișinău: BNRM, 2008. 54 p.
5. Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Raport anual 2012. Chișinău: BNRM, 2013. 103 p.
6. Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Raport anual 2016. Chișinău: BNRM, 2017. 132 p.
7. Contractul individual de muncă - instituție distinctă a dreptului muncii, în Republica Moldova. [on-line]. [Accesat 31 iunie 2017]. Disponibil: <http://epochtimes-romania.com/news/contractul-individual-de-munca-instituie-distincta-a-dreptului-muncii-in-republica-moldova---132778>
8. CORNESCU, Viorel. Managementul resurselor umane. Universitatea din Buicurești: Editura Universității, 2004. 114 p. ISBN 973-575-890-3.
9. DRUCKER, Peter F. The Practice of Management. Publisher Harper Collins, 2010. 416 p. ISBN 0062005448, 9780062005441.
10. Managementul resurselor umane. [on-line]. [Accesat 24 iunie 2017]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteADM/cornescu/cap12.htm>
11. Motivarea resurselor umane. [on-line]. [Accesat 25 iunie 2017]. Disponibil: <http://www.scribub.com/management/MOTIVAREA-RESURSELOR-UMANE13121162012.php>
12. NICOLESCU, Ovidiu, coord. Managerii și managementul resurselor umane. București: Ed. Economică, 2004. 464 p. ISBN 973-709-034-9.
13. NICOLESCU, Ovidiu; VERBONCU, Ion. Managementului organizație. București: Editura Tribuna Economică, capitolul I, 2002. 46 p. ISBN 978-973-709-343-1
14. SZEKELY, Adriana. Procesele decizionale într-o instituție publică, Studiu de caz. Cluj-Napoca: Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga". În: BiblioRev. 2007, nr. 14, pp. ISSN 1584-1995
15. VASILE, Marcel. Scopul și importanța contractului colectiv de muncă [on-line]. [Accesat 01 iulie 2017]. Disponibil: <http://legislatiamuncii.manager.ro/a/11225/scopul-si-importanta-contractului-colectiv-de-munca.html>

POSTFAȚĂ

În istoria Bibliotecii Naționale este imprimată, ca nicăieri altundeva, istoria statului. Aici se reflectă toate etapele devenirii unei țări, unui neam, unei instituții, unui destin. Analizând toate hopurile peste care a trecut Biblioteca, îți dai seama de ce, până acum recent, directorul Bibliotecii Congresului era numit de Congres pe viață, cu contract open-end (fără termen limită). Evident, pentru ca nici o influență sau presiune de orice gen să nu poată afecta misiunea și dezvoltarea firească a Bibliotecii.

Biblioteca Națională a cunoscut ascensiunea și rătăcirile întregului parcurs istoric și n-a putut evita calvarul cărților la index, multiplicarea unor politici și experiențe străine, trecerea de la un model de clasificare la altul și apoi circuitul invers, centralizare și descentralizare etc., dar nici n-a întârziat prea mult, imediat după declararea Independenței, reșezarea activității pe principii adoptate, respectate și promovate la nivel internațional, acceptarea și promovarea standardelor profesionale internaționale etc. Majoritatea colectivului a fost în unison cu mișcarea de renaștere națională, cu podurile de flori și de cărți, cu reanimarea și punerea în circuit a valorilor culturii și civilizației universale și a valorilor culturii românești, a contribuit la organizarea activităților culturale și științifice în bibliotecile țării, care i-au adus, sau readus, acasă: Alexe Mateevici, Paul Goma, Vasile Coroban, Ion Pelivan și atâția alții, a cunoscut greutatea tirurilor de literatură în limba română, venite din România, a contribuit la crearea celor 22 de biblioteci de carte românească deschise la Chișinău și în raioanele țării cu ajutorul bibliotecilor județene din România, la organizarea atâtor evenimente, pe vremurile în care copiii învățau literele latine din Abecedare decupate din ziare, când procentul de literatură în limba română în bibliotecile țării abia dacă depășea pragul de 30% din fondul total de publicații, iar în colecțiile Bibliotecii Naționale nu ajungea nici la 10%.

Biblioteca Națională a cunoscut și fenomenul statului pe loc, când după „marele avânt” a fost nevoită să-și tempereze viteza, să ascundă mai departe de ochii lumii, pe rafturi „petele negre ale dictaturii roșii” și să mai rărească întâlnirile transfluviale și înfrățirile în bază de cărți.

Toate aceste rătăcirii și regăsiri, căderi și ascensiuni erau, și sunt, trecute prin suflet și trăite cu aceeași intensitate la plural, dar și la singular și foarte personal. Cu toate realizările, eșecurile, greutățile și victoriile înregistrate, Biblioteca Națională este principala bibliotecă a țării, este biblioteca noastră și este biblioteca tuturor, toate câte s-au întâmplat sunt asumate și la toate am fost părtași, cum se zice, la bine și la rău.

Generația de bibliotecari a acestor 25 de ani a constituit, în mare parte, generația începutului schimbării, care odată pusă pe rol s-a transformat în ceva permanent. Bine spus „nimic mai constant decât schimbarea”. Începută după 1989, și mai ales în 1991 după declararea Independenței Republicii Moldova, schimbarea a fost cea care ne-a însoțit mersul înainte și nu contează dacă avea substrat politic sau tehnologic. După ani de schimbări și modernizare umbra trecutului încă planează masiv și încă rămân atâtea de făcut.

Dacă poate rezista și altor intemperii? Sigur că poate și poate renaște, și chiar prospera! Pentru că prin rafturile cu cărți și conținuturile deja în rețea curge istoria neamului și apele cunoașterii grămădite aici sunt mărturia și temelia țării cu trecutu-i atât de zbuciumat. Între acești pereți este adunată moștenirea și zestrea ce aparține urmașilor. Nici o mână nu se va ridica să scoată de aici nimic, cum nu au îndrăznit de mai multă vreme încoace.

Biblioteca este tot ce rămâne după ce s-a trecut totul. Pe parcursul anilor și mileniilor au dispărut continente, munți, mări și oceane, au dispărut țări și imperii, au căzut zei și cetăți, dar nu li s-a pierdut urmele și amintirea. Au ajuns la noi prin cărți și biblioteci. Aceasta este și

menirea Bibliotecii Naționale – să păstreze și să ducă mai departe urmele trecerii neamului prin istorie.

Chiar în inima Chișinăului, acest monument va rămâne, mereu, această Cetate a Cunoașterii și Luminii, mărturie a existenței unui neam, simbolul conștiinței de neam și a relațiilor cu alte multe neamuri.

Strălucirea Bibliotecii va fi întotdeauna proporțională cu grija și înțelegerea decidenților, în diverse perioade de timp, dar puterea cunoștințelor adunate aici va fi mereu o armă puternică în calea uitării. Jorge Luis Borges, renumit romancier, poet, eseist, filozof, bibliotecar argentinian (fost director al Bibliotecii Naționale a Argentinei), unul dintre cei mai importanți scriitori ai secolului XX scria „Cartea este arma cea mai inofensivă, dar cu bătaia cea mai lungă dintre toate cele inventate de mintea omenească”. Biblioteca Națională este arma care poate apăra de uitare și ignoranță.

În ultimii ani s-a vehiculat tot mai frecvent ideea de bibliotecă națională ca instituție de elită pentru utilizatori de elită. Ideea promovată de echipa Bibliotecii Naționale este ideea unei instituții de elită destinată tuturor. Aceasta este abordarea corectă.

Biblioteca Națională, un mecanism atât de complicat, ca și oricare altă instituție, trebuie să fie flexibilă și, respectiv, are nevoie de modernizări și schimbări. Aici totul trebuie să fie flexibil, începând cu personalul și terminând cu spațiile și tehnologiile. Evident, reorganizări, reamplasări etc. au fost, și vor fi, dar nimic în detrimentul statutului de bibliotecă națională și nici a patrimoniul cultural scris, adunat cu atâta grijă, indiferent de locul unde este amplasat.

Acesta este angajamentul echipei BNRM, care posedă toate competențele necesare pentru a face față responsabilităților de onoare și a celor statutare.

La Mulți Ani și Per Aspera Ad Astra, Cetate a Cunoașterii și Luminii!

Vera OSOIANU,
director adjunct, BNRM

ANEXA 1

PUBLICAȚII DESPRE BIBLIOTECA NAȚIONALĂ (2012-2017)

Prascovia CALEVA,
șef serviciu Asistență informațională

Prezenta listă bibliografică reprezintă publicațiile despre activitatea Bibliotecii Naționale apărute pe parcursul anilor 2012-2017. Toate informațiile apărute până la anul 2012 se pot găsi în următorii indici bibliografici: „Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 170 de ani” ; „Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 175 de ani”, „Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 180 de ani”.

Lista bibliografică conține monografii, articole din culegeri tematice, periodice și publicații on-line scrise despre Biblioteca Națională de membrii colectivului Bibliotecii. Selectarea materialelor s-a încheiat la 1 iunie 2017.

1. Publicații științifice 1.1 Volume. Monografii. Cataloage

1. **Acte basarabene tipărite în limba română, 1811-1861:** Catalog : (Din colecția MNIM, BNRM, BSC BAȘ) / catalog realizat : Tatiana Plăcintă, Claudia Slutu, Ana Grițco...[et al.]; coord. : Maria Danilov; red. : Vlad Pohilă; trad. : Mariana Balan, Iulia Postică. – Chișinău : [S. n.], 2014. – 128 p. – ISBN 978-9975-80-829-3.

2. **Alexe Rău, omul oglinzii polivalente** / alcăt. : Raisa Mahu, Ecaterina Dmitric. – Chișinău : BNRM, 2015. – 196 p. – (Colecția „Bibliosofie”). – ISBN 978-9975-4493-4-2.

3. **Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene:** [în 2 volume] / Biblioteca Națională a Republicii Moldova; dir. general : Elena Pintilei; alcăt. : Svetlana Barbei; red. : Elena Turuta. – Chișinău : BNRM, 2015.

Vol. 1 : **Realizările Bibliotecii Naționale sub egida directorului Alexe Rău** . : (ianuarie 1992-aprilie 2015). – 2015. – 130 p. – ISBN 978-9975-9696-1-1.

4. **Biblioteconomia Moldovei** : Cadru de reglementare. Vol. 6. 2012-2015 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova; dir. general : Elena Pintilei; elab. : Ecaterina Dmitric. – Chișinău : BNRM, 2016. – 239 p. – ISBN 978-9975-9696-4-2.

5. **Cartea Moldovei : (Sec. XVII – începutul sec. XX)** : Catalog general / Biblioteca Națională a Republicii Moldova; dir. general : Alexe Rău; col. red. : Alexe Rău [et al.]; aut. : Elena Sănduță, Tatiana Plăcintă, Valentina Farmagiu [et al.]. – Chișinău : BNRM, 2012. – Vol. 3 : **Cartea modernă : (sec. XIX – începutul sec. XX)**. – 532 p. – ISBN: 978-9975-4177-8-5.

6. **Cărți din biblioteca contelui Alexandru Sturdza în colecțiile BNRM** : Catalog / Biblioteca Națională a Republicii Moldova; dir. general Alexe Rău; coord. de ed. : Tatiana Plăcintă; alcăt. : Ștefan Lupan, Veronica Cosovan. – Chișinău : BNRM, 2012. – 88 p. – ISBN: 978-9975-4177-6-1.

7. **Cercetare și dezvoltare tehnologică în cadrul Sistemului Național de biblioteci** : Repertoriu de publicații și activități științifice : 2016-2017 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova; dir. general : Elena Pintilei; sinteză de Victoria Vasilica, Ludmila Corghenci ; resp. de ediție: Vera Osoianu. – Chișinău, BNRM, 2016. – 24 p.

8. **Concurs Național de Ex-Libris „Biblioteca Națională – 180 de ani”** : Catalog / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general Alexe Rău ; alcăt. : Svetlana Miron. – Chișinău : BNRM, 2012. – 36 p. – ISBN 978-9975-4368-0-9.

9. **Indice de competențe profesionale** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Elena Pintilei ; alcăt. : Svetlana Barbei, Elena Sănduță ; red. : Raisa Plăieșu. – Chișinău : BNRM, 2016. – 86 p.

10. **O retrospectivă a edițiilor Salonului Internațional de Carte** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general Alexe Rău ; alcăt. : Raisa Melnic. – Chișinău : BNRM, 2012. – 200 p. – ISBN: 978-9975-4368-5-4.

11. OSOIANU, Vera. **Biblioteca în căutarea identității** / Vera Osoianu ; Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – Chișinău : S.n., 2013. – 356 p. – ISBN 978-9975-62-340-7.

12. PLĂIEȘU, Raisa. **Templul Cărții. Vol.1** : Dedicată aniversării a 180 de ani a fondării Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (1832-2012) / Raisa Plăieșu. – Chișinău : Tipocart Print, 2012. – 86 p. – ISBN 978-9975-4402-3-3.

13. **Regulamentul privind accesul utilizatorilor la colecțiile și serviciile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova**. – Chișinău : BNRM, 2016. – 20 p.

14. **Salonul Internațional de Carte 2015** : Ediția a XXIV-a, consacrată scriitorului, bibliologului și filosofului Alexe Rău, fondatorul Salonului Internațional de Carte, 31 august-4 septembrie : [program-catalog] / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; elab. : Raisa Melnic, Irina Ciofu ; red. : Elena Turuta. – Chișinău : BNRM, 2015. – 84 p.

15. **Salonul Internațional de Carte**. Ediția a XXV-a (31 august – 4 septembrie 2016). Book-fest Chișinău : [program – catalog] / dir. general : Elena Pintilei ; elab. : Aliona Tostogan ; red.: Elena Turuta, Raisa Plăieșu, Tatiana Bahmuteanu, Cornelia Hîncu. – Chișinău, 2016. – 43 p.

16. **Salonul Internațional de Carte** : Ediția a XXIII-a, consacrată Integrării Europene a Republicii Moldova și Anului Dumitru Matcovschi, 31 august-4 septembrie 2014 : [program-catalog] / Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – Chișinău : BNRM, 2014. – 96 p.

17. **Stampa Moldovei (1954-1996) din colecția de artă și hărți a Bibliotecii Naționale** : Catalog / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Alexe Rău ; alcăt. : Svetlana Miron. – Chișinău : BNRM, 2012. – 124 p. – (Moldavica. Colecția „Plasticienii Moldovei”).

18. **Topul celor mai citite 10 cărți 2011** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; resp. de ediție : dir. general Alexe Rău ; realiz. de sondaj : Valentina Popa. – Chișinău : BNRM, 2012. – 32 p.

19. **Topul celor mai citite 10 cărți 2012** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; resp. de ediție : Alexe Rău ; realiz. de sondaj : Valentina Popa. – Chișinău : BNRM, 2013. – 24 p.

20. **Topul celor mai citite 10 cărți 2013** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; resp. de ediție, dr în filosofie : Alexe Rău; realiz. de sondaj : Valentina Popa. – Chișinău : BNRM, 2014. – 32 p.

21. **Topul celor mai citite 10 cărți 2014** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Elena Pintilei ; coord. de sondaj : Valentina Popa ; red. : Raisa Plăieșu, Cornelia Hîncu. – Chișinău : BNRM, 2015. – 32 p.

22. **Topul celor mai citite 10 cărți 2015** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Elena Pintilei ; coord. de sondaj : Valentina Popa ; red. : Elena Turuta. – Chișinău : BNRM, 2016. – 32 p.

1.2. Articole din culegeri tematice, reviste

23. BARBEI, Svetlana. **Impactul europenizării asupra managementului BNRM** / Svetlana Barbei // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.49-58. – ISSN 1857-1476.

24. BARBEI, Svetlana. **Lansarea cărții „Biblioteca Națională pe calea Integrării Europene” : vol. I. Realizările Bibliotecii Naționale sub egida directorului Alexe Rău (ian. 1992 – apr. 2015)** / Svetlana Barbei // Salon expres. – 2015. – Nr. 3. – P. 2.

25. BOLGARINA, Elina. **Cărți cu autograful Mariei Rapp** / Elina Bolgarina // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P.20-28. – ISSN 1857-1476.

26. BOLGARINA, Elina. **Donație de carte, 2015** / Elina Bolgarina // Salon expres. – 2015. – Nr. 3. – P. 1.

27. CARAUȘ, Elena. **Centrul Pro-European de servicii și comunicare – contribuția Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova la procesul de integrare europeană** / Elena Carauș, Natalia Gulico // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.41-48. – ISSN 1857-1476.

28. CERETEU, Igor. **Valori cărțurărești din secția „Carte veche și rară” a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova** / Igor Cereteu // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.36-40. – ISSN 1857-1476.

29. CORGHENCI, Ludmila. **Nocturna Bibliotecilor – modalitate de identificare și valorificare a creativității personalului** : din experiența Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova / Ludmila Corghenci // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P.111-114. – ISSN 1857-1476.

30. CORGHENCI, Ludmila. **Univox pentru bibliotecă și bibliotecari** : [despre actualitatea și importanța lucrării semnate de către Vera Osoianu „Tribuna avocatului bibliotecii”] / Ludmila Corghenci // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P.126-127. – ISSN 1857-1476.

31. CORGHENCI, Ludmila. **Vrem o schimbare: o revistă cu cea mai mare influență asupra bibliotecarilor** : [despre revista de specialitate „Magazin bibliologic”] / Ludmila Corghenci // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P.4-5. – ISSN 1857-1476.

32. COSOVAN, Veronica. **Cultura lipoveană reflectată în tezaurul de manuscrise în serviciul „Carte Veche și Rară” a BNRM** / Veronica Cosovan // Magazin bibliologic. – 2013. – Nr.1/4. – P.144-146. – ISSN 1857-1476.

33. COSOVAN, Veronica. **Vestigii europene păstrate în fondurile serviciului Carte veche și rară al BNRM** / Veronica Cosovan // Magazin bibliologic. – 2014. – Nr. 1/4. – P. 69-72. – ISSN 1857-1476.

34. DANILOV, Maria. **Valori de patrimoniu în colecțiile BNRM** : (primele trei decenii ale secolului al XIX-lea) / Maria Danilov // Magazin bibliologic. – 2013. – Nr.1/4. – P.87-92. – ISSN 1857-1476.

35. LUPAN, Ștefan. **Lansarea catalogului de colecție „Cărți din biblioteca contelui Alexandru Sturdza în colecțiile BNRM”** / Ștefan Lupan // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr. 1/4. – P. 34-35. – ISSN 1857-1476.

36. LUPAN, Ștefan. **Opere de autori antici greci și romani în cărțile de limbi străine până la 1725 din colecțiile BNRM** / Ștefan Lupan // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr. 1/4. – P. 29-33. – ISSN 1857-1476.

37. LUPUȘOR, Diana. **Biblioteca Națională Numerică : Aspecte teoretice și practice** / Diana Lupușor // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.91-95. – ISSN 1857-1476.

38. MANDEA, Aliona. **Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova în profil** / Aliona Manda, Diana Lupușor // Magazin bibliologic. – 2013. – Nr. 1/4. – P. 201/204. – ISSN 1857-1476.

39. MIRON, Svetlana. **Colecția de stampe din fondurile Bibliotecii Naționale** / Svetlana Miron // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.157-160. – ISSN 1857-1476.

40. MIRON, Svetlana. **Istoria colecției de cărți poștale din patrimoniul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova** / Svetlana Miron // Magazin bibliologic. – 2013. – Nr.1/4. – P.93-111. – ISSN 1857-1476.

41. OSOIANU, Vera. **Biblioteca Națională și relațiile cu bibliotecile țării** / Vera Osoianu // Osoianu, Vera. Biblioteca în căutarea identității. – Chișinău, 2013. – P.7-16. – ISBN 978-9975-62-340-7.

42. OSOIANU, Vera. **Blogul de biblioteconomie și știința informării : primele bilanțuri** / Vera Osoianu // Osoianu, Vera. Biblioteca în căutarea identității. – Chișinău, 2013. – P.147-149. – ISBN 978-9975-62-340-7.

43. OSOIANU, Vera. **Centrul de Statistică, Cercetare și Dezvoltare, BNRM : strategii** / Vera Osoianu // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr.1/4. – P.107-111. – ISSN 1857-1476.

44. OSOIANU, Vera. **Magazin bibliologic și impactul său asupra comunității bibliotecare** / Vera Osoianu // Biblioteca. – 2016. – Nr 8. – P. 252-254.

45. PANICI, Alla. **Particularități, sarcini și activități de aderare a bibliotecilor publice la SIBIMOL** / Alla Panici // Magazin bibliologic. – 2013. – Nr. 1/4. – P. 173-182. – ISSN 1857-1476.

46. PANICI, Alla. **Randamentul integrării bibliotecilor publice în SIBIMOL** / Alla Panici // Biblioteca. – 2016. – Nr. 8. – P. 231/237. – ISSN 1220-3386.

47. PANICI, Alla. **SIBIMOL. Metamorfoze 2003-2014** : [Sistemul integrat al Bibliotecilor automatizate din Moldova] / Alla Panici // Magazin bibliologic. – 2014. – Nr.1/4. – P.149-152. – ISSN 1857-1476.

48. PINTILEI, Elena. **Digitalizarea patrimoniul scris – o prioritate națională** / Elena Pintilei // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr.1/4. – P.7-8. – ISSN 1857-1476.

49. PINTILEI, Elena. **Uși către progresul profesional: proiecte de succes ale anului 2016** / Elena Pintilei, Svetlana Barbei // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P. 6-10. – ISSN 1857-1476.

50. PLACINTĂ, Tatiana. **Donații și achiziții de carte intrate în colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale** / Tatiana Placintă // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr. 1/4. – P. 18-28. – ISSN 1857-1476.

51. POPA, Valentina. **Barometru de aprilie 2011 : sondaj de opinie realizat cu cititorii Bibliotecii Naționale** / Valentina Popa // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.135-140. – ISSN 1857-1476.

52. RĂU, Alexe. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 180 de ani** / dr Alexe Rău // Axis Libri (Galați). – 2012. – Nr. 17. – P. 82-84.

53. RĂU, Alexe. **Despre vocația bibliotecii publice : abordare ontologică** (din discursul inaugural rostit la întrunirea CODIBIP din 27 noiembrie 2013) / Alexe Rău, dr în filosofie // Magazin bibliologic. – 2013. – Nr.1/4. – P.83-86 ; Biblioteca. – 2014. – Nr. – 4. – P.120-121.

54. **SIBIMOL – perspective de dezvoltare** // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.175-188. – ISSN 1857-1476.

55. STAVER, Mihaela. **Revista Magazin bibliologic – prima revistă a bibliotecarilor** / Mihaela Staver // Confluente bibliologice. – 2015. – Nr. 3-4. – P. 101-106.

56. TOSTOGAN, Aliona. **Catalogul general „Cartea Moldovei” – o realizare istorică a bibliografiei basarabene** / Aliona Tostogan // Magazin bibliologic. – 2012. – Nr.1/4. – P.164-168. – ISSN 1857-1476.

57. TOSTOGAN, Aliona. **Numai un loc însuflețit poate fi un loc frumos de muncă** / Aliona Tostogan // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P.103-104. – ISSN 1857-1476.

58. VASILICA, Victoria. **Tradiții de valorificare a moștenirii culturale scrise la Biblioteca Națională a Republicii Moldova** / Victoria Vasilica // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr.1/4. – P.75-78. – ISSN 1857-1476.

1.3 Articole din ziare

59. **Biblioteca Națională. Salonul Internațional de Carte** : [31 august – 3 septembrie – 10 septembrie] // Lit. și arta. – 2013. – 5 sept. – P.8.

60. BORZIN, Aurelia. **Topul celor mai citite 10 cărți** / Aurelia Borzin // Ziarul național. – 2013. – 6 sept. – P.19.

61. COLESNIC, Victoria. **Salonul Internațional de Carte la Chișinău** : [ediție consacrată distinsului om de cultură, regretatului Alexe Rău, fondatorul Salonului de Carte și inițiatorul acestor evenimente anume în contextul Zilei Limbii Române] / Victoria Colesnic // Timpul. – 2015. – 4 sept. – P. 23.

62. **Edițiile aniversare la BNRM** // Salon expres. – 2012. – Nr.4. – P.1.

63. PINTILEI, Elena. **Salonul Internațional de Carte 2015** / Elena Pintilei // Salon expres. – 2015. – Nr. 1. – P. 1.

64. OSOIANU, Vera. **Campania Națională „Cartea – dar neprețuit”** / Vera Osoianu // Salon expres. – 2013. – Nr. 1. – P. 1 .

65. OSOIANU, Vera. **Declarație de dragoste și grațitudine : [pentru Biblioteca Națională a Republicii Moldova]** / Vera Osoianu // Lit. și arta. – 2017. – 23 feb. – P 2.

66. RĂU, Alexe. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 180 de ani** : Discurs aniversar al directorului general al BNRM dr. Alexe Rău, ținut la ședința solemnă a Consiliului științific al Bibliotecii Naționale pe data de 31 august 2012 / dr Alexe Rău // Salon expres. – 2012. – Nr. 3. – P. 2.

67. RĂU, Alexe. **Ziua Limbii Române și Salonul Internațional de Carte, Chișinău, 2013** / doctor Alexe Rău // Contrafort. – 2013. – Nr.1/2. – P.3.

68. **Salonul Internațional de Carte 2015**, ediția a 24-a : [ediție consacrată distinsului om de cultură, regretatului Alexe Rău, fondatorul Salonului Internațional de Carte și inițiatorului acestor evenimente anume în contextul Zilei Limbii Române] // Salon expres. – 2015. – Nr.1. – P.1, 2.

69. TOSTOGAN, Aliona. **Simbol al demnității unei națiuni** : [despre expoziția de steaguri și drapele ale voievozilor și domnitorilor Moldovei, expusă la BNRM în cadrul SIC] / Aliona Tostogan // Salon expres. – 2015. – Nr. 3. – P. 1, 2 .

70. TURUTA, Elena. **Memorandum de Colaborare între Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Națională a Turciei** / Elena Turuta // Salon expres. – 2014. – N.4. – P.1.

71. БОЛГАРИНА, Элина. **Привет из прошлого** : [старинные почтовые открытки в Национальной библиотеке Республики Молдова] / Элина Болгарина // Русское слово. – 2012. – 11 мая. – С.14.

72. РЭУ, Алексе. **"Держимся на энтузиазме, любви, патриотизме"** : [интервью с А. Рэу, директор Национальной Библиотеки РМ] / записала Александра Юнко // Русское слово. – 2012. – 20 апр. – С. 4, 5.

1.4 Comunicări la reuniuni profesionale

73. CORGHENCI, Ludmila. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova: poziționare strategică privind consolidarea Sistemului Național de Biblioteci** : [Prezentare în cadrul Symposia Investigatio Bibliotheca, ULIM, 24 februarie 2017] / Ludmila Corghenci, Elena Pintilei, Veronica Borș. – Disponibil pe Internet: URL: https://www.slideshare.net/Dib_ulim/l-corghenci?qid=00da8095-c488-4108-b711-5720ab4623ad&v=&b=&from_search=2 : [Accesat la 25.04.2017]

74. CORGHENCI, Ludmila. **Dimensiunea „Cunoaștere – Dezvoltare – Inovare” în edițiile Simpozionului Anul Bibliologic : aspecte de comprehensiune** : [Prezentare susținută în cadrul Simpozionului Științific „Anul bibliologic 2015”] / Ludmila Corghenci. – Disponibil pe Internet : URL : https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/dimensiunea-cunoatere-dezvoltare-inovare-n-edițiile-simpozionului-anul-bibliologic-aspecte-de-comprehensiune-ludmila-corghenci?qid=00da8095-c488-4108-b711-5720ab4623ad&v=&b=&from_search=5 : [Accesat la 25.04.2017]

75. CORGHENCI, Ludmila. **Formarea profesională continuă a personalului BNRM - prioritate instituțională. Orientări strategice** : [Prezentarea în cadrul Colloqua Professorum, Bălți, 29 septembrie 2016] / Ludmila Corghenci, Svetlana Barbei. – Disponibil pe Internet : https://www.slideshare.net/libruniv/ludmila-corghenci-formarea-profesional-continua-a-personalului-bnrm-prioritate-instituionala-orientari-strategice?qid=00da8095-c488-4108-b711-5720ab4623ad&v=&b=&from_search=3 : [Accesat la 25.04.2017]

76. DMITRIC, Ecaterina. **Anul bibliologic 2012: așteptări, rezultate, concluzii** : [prezentare la Simpozionul Științific Anul bibliologic 2012, 28 martie 2013] / Ecaterina Dmitric. – Disponibil pe Internet : URL : <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/e-dmitric28032013> : [Accesat la 25.04.2017]

77. DMITRIC, Ecaterina. **Anul Bibliologic 2013: Realizări. Experiențe. Probleme. Concluzii** : [Prezentare la Simpozionul Științific Anul bibliologic 2013 cu genericul Anul integrării informaționale a bibliotecilor publice din RM, 26 martie, 2014] Ecaterina Dmitric. – Disponibil pe Internet : URL : <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/dmitric-ab20131> : [Accesat la 25.04.2017]

78. MIRON, Svetlana. **Mihail Grecu** : prezentare / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; elab. de Svetlana Miron, șef secție „Arte și Hărți”. – Disponibil pe Internet : <http://www.slideshare.net/rmbiblioteci/mihail-grecu-prezentare-elaborata-de-svetlana-miron-sef-serviciu-arte-si-harti-bnrm> : [Accesat 29.05.2017]

79. PINTILEI, Elena. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova : Obiective strategice 2017-2020** / Elena Pintilei. – Disponibil pe Internet : URL : <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/elena-pintilei> : [Accesat la 25.04.2017]

80. VASILICA, Victoria. **Strategia Centrului de statistică, cercetare și dezvoltare** / Victoria Vasilica. – Disponibil pe Internet : URL : https://www.slideshare.net/VasilicaVictoria/strategia-centrului-de-statistic-cercetare-i-dezvoltare-cscd?qid=73a3bf64-1d13-41ab-ba0f-0f7cfd71e510&v=&b=&from_search=4 : [Accesat la 25-04.2017]

2. Materiale de referințe și metodologice

81. **Alexe Rău – născut în Zodia Cărții** : periplu biobibliografic / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Elena Pintilei ; alcăt. : Prascovia Caleva, Maria Sargun ; concepție și ed. îngrij. de Aliona Tostogan, red.: Tatiana Bahmuteanu, Cornelia Hîncu. – Chișinău : BNRM 2015 (Tipogr. „Primex.com”). – 201 p.

82. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova - 180 de ani** : Bibliografie (2007-2012) / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Alexe Rău ; alcăt. : Prascovia Caleva, Violeta Ionel; red. : Raisa Plăieșu. – Chișinău : BNRM, 2012. – 96 p. – ISBN 978-9975-4368-3-0.

83. **Gala laureaților premiilor naționale Galex, Ediția a II-a** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova ; editor : Alexe Rău ; alcăt. : Raisa Melnic ; red. : Elena Turuta, Jana Badan. – Chișinău : BNRM, 2012. – 32 p.

84. **Gala laureaților premiilor naționale Galex : Ediția a III-a, 2013** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; col. de red. : Alexe Rău [et al.] ; alcăt. : Elena Sanduță [et al.]. – Chișinău : BNRM, 2013. – 20 p.

85. **Gala laureaților premiilor naționale Galex : Ediția a IV-a, 2014** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova ; prefață : Alexe Rău. – Chișinău : BNRM, 2014. – 22 p.

86. **Gala laureaților premiilor naționale Galex : Ediția a V-a, 2015** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”. – Chișinău : BNRM, 2014. – 21 p.

87. **Gala laureaților premiilor naționale Galex, Ediția a VI-a, 2016** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”. – Chișinău : BNRM, 2016. – 20 p.

88. **Imaginea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în mass-media din străinătate (1991/2011)** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Alexe Rău, dr. în filosofie ; alcăt. : Aliona Tostogan, Tatiana Luchian. – Chișinău : BNRM, 2012. – 324 p. – ISBN 978-9975-4368-1-6.

3. Cronică științifică. Note. Omagii

89. **„Anul Bibliologic – 25 de ani : colaborare, dezvoltare, impact” : simpozion științific (2016, Chișinău)**. Simpozionul Științific "Anul bibliologic - 25 de ani : colaborare, dezvoltare, impact" / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; concepție și elab. : Vera Osoianu ; dir. general : Elena Pintilei ; coord. : Ecaterina Dmitric ; red. : Elena Turuta. – Chișinău : BNRM, 2016. – 70 p. – ISBN: 978-9975-9696-6-6.

90. **Anul bibliologic 2014 : Top zece cele mai bune comunicări de la Concursul Republican al Proiectelor de Cercetare și Dezvoltare Culegere de comunicări** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general: Elena Pintilei ; alcăt. : Victoria Vasilica ; ed. îngrijită : Vera Osoianu ; red. : Cornelia Hîncu. – Chișinău: BNRM, 2016. – 76 p.

91. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii** : Buletin informativ / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; serviciu Dezvoltare în biblioteconomie ; resp. de ediție : Alla Andrieș. – 2013. – Nr.1. – Disponibil pe Internet : URL : <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/fcnl-2012-1> : [Accesat la 25.04.2017]

92. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii** : Buletin informativ / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; serviciu Dezvoltare în biblioteconomie ; resp. de ediție : Irina Cozlov. – 2015. – Nr. 2 (6). – Disponibil pe Internet : URL : <http://www.slideshare.net/rmbiblioteci/festivalul-naional-al-crii-i-lecturii-buletin-informativ-nr-2-6-2015> : [Accesat la 25.04.2017]

93. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii** : Buletin informativ / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general: Elena Pintilei ; resp. de ediție: Alla Andrieș ; red. : Cornelia Hîncu ; machetator: Diana Stoian. – 2016. – Nr.1. – Disponibil pe Internet URL : <http://www.slideshare.net/rmbiblioteci/festivalul-naional-al-crii-i-lecturii-buletin-informativ-edia-2016> : [Accesat la 25.04.2017]

94. OSOIANU, Vera. **Cartea și lectura – izvor de cunoaștere și înțelepciune. Festivalul Național al Cărții și Lecturii. Bilanțurile ediției a III-a, 2013** / Vera Osoianu // Osoianu-Filip, Vera. Biblioteca publică între percepția tradițională și utilizatorul modern. – Chișinău, 2015. – P.159-164.

95. **Simpozionul Științific Internațional „Valori bibliofile - 2016”**: 15 iunie 2016 : Ediția a XXV-a / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Elena Pintilei ; concepție și elab. : Aliona Tostogan, Veronica Cosovan ; red. : Elena Turuta [et al.]. – Chișinău : BNRM, 2016. – 27 p.

96. **„Valori bibliofile ; Simpozion Științific Internațional (2016; Chișinău). Simpozionul Științific Internațional „Valori bibliofile” : 25 de ani”** / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; dir. general : Elena Pintilei ; concepție și elab. : Aliona Tostogan ; red. : Elena Turuta, Raisa Plăieșu, Tatiana Bahmuteanu. – Chișinău : BNRM, 2016. – 62 p.

97. **Anul bibliologic 2015: Anul promovării valorilor europene.** – Disponibil pe Internet : <https://clubbib2.wordpress.com/2014/11/14/anul-bibliologic-2015-anul-promovarii-valorilor-europene/> : [Accesat la 25.04.2017]

98. **Anul Bibliologic – activitatea care consolidează comunitatea bibliotecară din Republica Moldova.** – Disponibil pe Internet : <https://bibliotecipublicerm.wordpress.com/2017/03/27/anul-bibliologic-activitatea-care-consolideaza-comunitatea-bibliotecara-din-republica-moldova/> : [Accesat la 25.04.2017]

99. COZLOV, Irina. **Anul bibliologic 2015** / Irina Cozlov. – Disponibil pe Internet : URL : https://www.slideshare.net/Irina33/4042016irina-despre-ab25?qid=0a53c847-305e-4ba7-83e6-cfb40da13e07&v=&b=&from_search=10 : [Accesat la 25.04.2017]

100. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii, ediția 2014** // Ziarul național. – 2014. – 29 aug. – P.21.

101. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii, ediția a IV**, consacrată integrării Europene a Republicii Moldova și Anului Dumitru Matcovschi, 31 august-5 septembrie 2014 // Salon expres. – 2014. – Nr.3. – P.1.

102. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii 2016**. – Disponibil pe Internet : <https://clubbib2.wordpress.com/2016/06/29/festivalul-national-al-cartii-si-lecturii-2016/> : [Accesat la 25.04.2017]

103. **La Biblioteca Națională a avut loc Simpozionul Științific „Anul Bibliologic-2014”, ediția a XXIV-a cu genericul „Anul bibliologic 2014 - anul relansării și afirmării bibliotecii publice ca centru comunitar**. – Disponibil pe Internet : <http://mc.gov.md/ro/content/la-biblioteca-nationala-avut-loc-simpozionul-stiintific-anul-bibliologic-2014> : [Accesat la 25.04.2017]

104. **La Chișinău s-a desfășurat Simpozionul Științific Anul Bibliologic 2015**. – Disponibil pe Internet : <http://www.moldpres.md/news/2016/03/30/16002547> : [Accesat la 25.04.2017]

105. OSOIANU, Vera. **Bilanțurile Festivalului Național al Cărții și Lecturii 2015 și cartea ca agent al schimbării** : [pe marginea festivalului, ediția a 5-a, 31 august - 5 septembrie 2015] / Vera Osoianu // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr.1/4. – P.112-114. – ISSN 1857-1476.

106. OSOIANU, Vera. **Cartea și lectura – temelia dezvoltării** : [Festivalul Național al Cărții și Lecturii, ediția a 4-a, 31 august -5 septembrie 2014, Chișinău] / Vera Osoianu // Biblioteca. – 2014. – Nr.10. – P.296-298 ; Limba Română. – 2015. – Nr.1/2. – P.371-377.

107. OSOIANU, Vera. **Cronica Simpozionului Științific Anul Bibliologic** / Vera Osoianu // Osoianu, Vera. Biblioteca în căutarea identității. – Chișinău, 2013. – P.208-218.

108. OSOIANU, Vera. **Festivalul Național al Cărții și Lecturii, ediția a 3-a, consacrată Anului Spiridon Vangheli, 31 august-5 septembrie. Campania Națională „Cartea – dar neprețuit”** / Vera Osoianu // Salon expres. – 2013. – Nr. 3. – P. 2 .

109. OSOIANU, Vera. **Simpozionul Științific „Anul Bibliologic” – un „brainstorming” de un sfert de veac** / Vera Osoianu. – Disponibil pe Internet : URL : https://www.slideshare.net/cdbclub/simpozionul-tiinific-anul-bibliologic?qid=27cac88c-2ae7-425b-b041-63a9a106814a&v=&b=&from_search=20 : [Accesat la 25.04.2017]

110. **Problemele bibliotecilor din Republica Moldova** : problemele economice au fost discutate în cadrul Simpozionului Științific Anul Bibliologic 2013. – Disponibil pe Internet : <http://radiochisinau.md/problemele-bibliotecilor-din-republica-moldova---12909.html> : [Accesat la 25.04.2017]

111. **Simpozionul Științific Internațional „Omniprezența lui Dimitrie Cantemir în contextul Patrimoniul Cultural European”. Biblioteca Națională a Republicii Moldova** : [27.10.2015, Chișinău] // Realități culturale. – 2015. – Nr.11. – [pag 4-a a copertei]. – ISSN 1857-4424.

112. SITARU, Lidia. **Anul Bibliologic - gânduri aniversare** / Lidia Sitaru. – Disponibil pe Internet : URL : https://www.slideshare.net/rmbiblioteca/anul-bibliologic-gnduri-aniversare-lidia-sitaru?qid=0fcef333-ac90-4c7f-b994-512df6dba39e&v=&b=&from_search=10 : [Accesat la 25.04.2017]

113. TURUTA, Elena. **Cărțile unesc Europa** : [despre ediția a IV-a a Festivalului Național al Cărții și Lecturii și a ediției a XXIII-a a SIC / Elena Turuta, Raisa Plăieșu // Salon expres. – 2014. – N.2. – P. 1, 2.

Omagii

114. **Alexe Rău** : [bibliolog, poet, eseist, filozof al culturii, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, mare personalitate a neamului nostru (1953-2015) : necrolog] / Semnat : Consiliul Uniunii Scriitorilor din Rep. Moldova // Lit. și arta. – 2015. – 9 apr. – P. 8.

115. **Alexe Rău (1953 –2015)** : [bibliolog, poet, eseist și filozof al culturii, fostul director al Bibliotecii Naționale] // Săptămîna. – 2015. – 18 sept. – P. 19.

116. **Alexe Rău – directorul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova** // Contrafort. – 2013. – Nr. 1/2 (ian.-oct.). – (Supliment „Contrafort”. Ziua Limbii Române și Salonul Internațional de Carte, Chișinău, 2013).

117. **Alexe Rău – filosof al culturii (23 dec. 1953 – 8 apr. 2015)** : [in memoriam] // Univers Pedagogic Pro. – 2015. – 16 apr. – P. 8.

118. **Alexe Rău** : [23 decembrie 1953 - 8 aprilie 2015 : necrolog] // Jurnal de Chișinău. – 2015. – 17 apr. – P. 4.

119. BANTOȘ, Ana. **Alexe Rău, călcând ușor pe mușchia poeziei** / Ana Bantș // Limba română. – 2013. – Nr.9/12. – P.169-173.

120. BEGHIU, Tatiana. **Patruzeci de zile fără „cel mai bun dintre răi” – Alexe Rău** / Tatiana Beghiu // Ziarul de Gardă . – 2015. – 14 mai. – P. 24.

121. BEȘLEAGĂ, Vladimir. **Printul cărților** : [In memoriam Alexe Rău : bibliolog, poet, eseist, filozof al culturii, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, mare personalitate a neamului nostru (1953-2015)] / Vladimir Beșleagă // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr. 1/4. – P. 5-6. – ISSN 1857-1476.

122. CIOCANU, Ion. **Luminoasă amintire** : [In memoriam Alexe Rău : bibliolog, poet, eseist, filozof al culturii, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, mare personalitate a neamului nostru (1953-2015)] / Ion Ciocanu // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr. 1/4. – P. 6. – ISSN 1857-1476.

123. CIMPOI, Mihai. **Cavaler al tăcerii** : [despre Alexe Rău, director BNRM, doctor în filosofie] / academicianul Mihai Cimpoi // BiblioPolis. – 2013. – Nr. 4. – P. 182, 183. – ISSN 1811-900X.

124. CORGHENCI, Ludmila. **A gândi ca un bibliotecar de acțiune și a acționa ca un bibliotecar care gândește** : [despre Vera Osoianu] / Ludmila Corghenci // Osoianu, Vera. Biblioteca în căutarea identității. – Chișinău : S.n., 2013. – P.3-6. – ISBN 978-9975-62-340-7.

125. DABIJA, Nicolae. **Un om fericit** : [despre Alexe Rău, director general BNRM, doctor în filosofie] / acad. Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2014. – 16 ian. – P. 1 ; BiblioPolis. – 2013. – Nr. 4. – P. 183-184. – ISSN 1811-900X.

126. DASCĂL, Liviu. **Exponent al bunătății omenești** : [In memoriam : Alexe Rău (1953-2015)] / Liviu Dascăl // Lit. și arta. – 2015. – 16 apr. – P. 8.

127. DĂNILĂ, Stela. **Captivi de bunăvoie în lumea cărților** : [despre BNRM, directorul general Alexe Rău] / Stela Dănilă // Adevărul. – 2012. – 9 ian. – P.1,2-3.

128. DĂNILĂ, STELA. **Preferata mea este Biblia** : [despre Alexe Rău, directorul general al BNRM] / Stela Dănilă // Adevărul. – 2012. – 9 ian. – P. 2.

129. **Doliu în lumea culturii : Directorul Bibliotecii Naționale s-a stins din viață** : [necrolog: Alexe Rău, directorul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (1953-2015)] // Adevărul. – 2015. – 9 apr. – P.7.

130. **Filozoful bibliotecii, pornit spre ceruri** : [Alexe Rău – bibliolog, poet, eseist, filozof al culturii, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, mare personalitate a neamului nostru (1953-2015): necrolog] / semnat de Nicolae Timofti, Adrian Candu, Chiril Gaburici et al. // Lit. și arta . – 2015. – 9 apr. – P. 8.

131. In memoriam : Alexe Rău / semnat de redacția revistei „Magazin bibliologic” // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr.1/4. – P.3. – ISSN 1857-1476.

132. LUPUȘOR, Diana. **Alexe Rău – un părinte al tinerei generații** : [in memoriam] / Diana Lupușor // Salon expres. – 2015. – Nr. 3. – P. 1.

133. NEDZELSCHI, Felicia. **Spitalul de Urgență pentru cărțile vechi** : [despre Valentina Granaci, șefa Centrului Tehnic BNRM] / Felicia Nedzelschi // Adevărul. – 2013. – 1 iul. – P.1, 7.

134. PĂSAT, Dumitru. **Cărturar și gânditor deopotrivă** : [in memoriam Alexe Rău, bibliolog, poet, eseist, filozof al culturii, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, mare personalitate a neamului nostru (1953-2015)] / Dumitru Păsar // Lit. și arta. – 2015. – 9 apr. – P. 8.

135. PĂSAT, Dumitru. **Ne-a părăsit un bibliograf de excepție** : [despre Ana Frunză-Țopa, fost bibliograf la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, (1939-2015)] / Dumitru Păsar // Lit. și arta. – 2015. – 25 iun. – P. 8.

136. PLĂIEȘU, Raisa. **Cu o făclie aprinsă și flori de reculegere...** : [In memoriam Alexe Rău (1953-2015)] / Raisa Plăieșu // Salon expres. – 2015. – Nr. 1. – P. 2 .

137. RACU, Petru. **Specialist de vocație în domeniul biblioteconomiei** : [despre Vitalie Dubina, metodist al Bibliotecii Naționale] / Petru Racu // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr.1/2. – P.108-110. – ISSN 1857-1476.

138. **Raisa Plăieșu** : [55 de ani de la naștere] // Lit. și arta. – 2015. – 25 iun. – P. 5.

139. **Raisa Plăieșu** : poet, prozator, publicist // Izvorul credinței. – 2015. – Nr.10. – P. 4.

140. ROGAC, Raia. **Alexe Rău, filozoful din labirintul cu cărți** : [la 60 de ani] / Raia Rogac // Moldova. – 2013. – Nr. 6. – P. 95.

141. TOSTOGAN, Aliona. **Alexe Rău – omul credinței adevărate** : [In memoriam directorului Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (1953-2015)] / Aliona Tostogan // Salon expres. – 2015. – Nr. 1. – P. 2 ; Realități culturale. –2015. – Nr.9. – P.10. – ISSN 1857-4424.

142. ȘPAC, Ion. **Omul cunoașterii** : [Alexe Rău, director general al Bibliotecii Naționale] / Ion Șpac // BiblioScientia. – 2013. – Nr. 9 – P.93-105. – ISSN 1857-2278.

143. UNGUREANU, Ion. **Un Preot al Templului Cărții** : [In memoriam Alexe Rău (1953-2015)] / Ion Ungureanu // Magazin bibliologic. – 2015. – Nr. 1/4. – P. 4, 5 ; Salon expres. – 2015. – Nr. 2. – P. 2 .

4. Publicații de prezentare, promoționale

144. **A fost pus în circulație plicul poștal cu marcă fixă „Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 180 de ani de la fondare”**. – Disponibil pe Internet : <http://www.posta.md/ro/news/1504.html> : [Accesat la 25.04.2017]

145. **Acțiuni de comemorare a 25 de ani de la Războiul de la Nistru** : [la Biblioteca Națională au fost vernisate expozițiile de carte „Veșnicia clipelor de glorie”, „Eroii războiului – eroi ai cărților” și expoziția eveniment „Secvențe de la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova și a întâlnirilor cu participanții la conflict”]. – Disponibil pe Internet: <http://www.timpul.md/articol/aciuni-de-comemorare-a-25-de-ani-de-la-razboiul-de-la-nistru-104442.html> : [Accesat la 25.04.2017]

146. **Afirmații hazardate** : [cu referire la SIC și BNRM] // Lit. și arta. – 2015. – 24 sept. – P.8.

147. ANDRIEȘ, Alla. **Serviciul Dezvoltare în biblioteconomie, BNRM** : Prezentare / Alla Andrieș. – Disponibil pe Internet : <http://www.slideshare.net/rmbiblioteci/prezentare-serviciul-dezvoltare-in-biblioteconomie> : [Accesat la 25.04.2017]

148. **„Arta – mijloc de integrare în societate”** : [despre expoziție de arta plastică (tapiserie, pictură, grafică) organizată în cadrul Salonului de Artă al BNRM] // Ziarul național. – 2014. – 18 iul. – P.21.

149. **Au fost decernate premiile Salonului Internațional de Carte – 2015, în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului**. – Disponibil pe Internet : <http://www.mts.gov.md/content/au-fost-decernate-premiile-salonului-international-de-carte-2015-parteneriat-cu-ministerul> : [Accesat la 25.04.2017]

150. **Biblioteca Națională a inaugurat o expoziție dedicată scriitorului Vasile Vasilache, la 90 de ani de la naștere** : [La Biblioteca Națională a avut loc astăzi inaugurarea expoziției eveniment „Vasile Vasilache (1926-2008), eseist, jurnalist, nuvelist, pedagog, romancier, scenarist de film, scriitor român”]. – Disponibil pe Internet : <http://www.timpul.md/articol/biblioteca-nationala-a-inaugurat-o-expozitie-dedicata-scriitorului-vasile-vasilache-la-90-de-ani-de-la-nastere-94777.html> : [Accesat la 25.04.2017]

151. **Biblioteca Națională a fost decorată cu „Ordinul Republicii”** : [Distincția a fost oferită Bibliotecii Naționale în semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite și cu ocazia împlinirii a 180 de ani de la crearea instituției]. – Disponibil pe Internet: <https://point.md/ru/novosti/>

[obschestvo/biblioteca-naionala-a-fost-decorata-cu-ordinul-republicii](#) : [Accesat la 25.04.2017]

152. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova decorată cu „Ordinul Republicii”** // Salon expres. – 2012. – 2012. – Nr.3. – P. 1.

153. **Biblioteca Națională găzduiește expoziția pictorului Victor Hristov** // Moldova Suverană. – 2013. – 26 noiemb. – P.4.

154. **Biblioteca Națională între ieri și azi.** – Disponibil pe Internet: <http://www.prime.md/ro/news/biblioteca-nationala-intre-ierisi-azi-2006983/> : [Accesat la 10.05.2017]

155. BRAGA, Tudor. **Acasă : trecutul și viitorul cosmic în cânt color** : [despre expoziția personală a pictorului Andrieș Bucov cu genericul „Speranța”, organizată la BNRM] Tudor Braga // Lit. și arta. – 2014. – 11 dec. – P.6.

156. BULAT, Olga. **Cultura și civilizația maghiară la Biblioteca Națională** : [Expoziția „Cultura și civilizația Ungariei” a fost inaugurată la Biblioteca Națională] / Olga Bulat // Ziarul de gardă. – 2014. – 23 ian. – P.24.

157. BULAT, Olga. **25 de ani de la Revoluția de Catifea** : [BNRM a găzduit expoziția dedicată 25 de ani de la Revoluția de Catifea, organizată de Ambasada Slovaciei în RM] / Olga Bulat // Ziarul de gardă. – 2014. – 27 noiemb. – P.24.

158. CIOBANU, Raisa. **Premiul Național GALEX** / Raisa Ciobanu // Lit. și arta. – 2013. – 25 apr. – P. 8.

159. CIOBANU, Valerian. **Cărți foarte bune în primele zile de septembrie** : [despre lansările de carte la BNRM în cadrul SIC] / Valerian Ciobanu // Lit. și arta. – 2016. – 22 sept. – P. 8.

160. CIOBANU, Valerian. **Încă o reușită** : [despre lansarea la BNRM a volumului 12 al enciclopediei „Localitățile Republicii Moldova : Itinerar documentar-publicistic ilustrat” (Chișinău, 2014, 686 p.)] / Valerian Ciobanu // Lit. și arta. – 2014. – 4 dec. – P.4.

161. COADĂ, Veronica. **Generația – ce difinește un destin** : [despre lansarea, la BNRM, a vol. „Cutezanță înaripată” de Tudor Țopa] / Veronica Coadă // Lit. și arta. – 2012. – 8 noiemb. – P.8.

162. **Cultura și civilizația Chinei, în fotografii** : [despre expoziția de fotografii despre cultura și civilizația Chinei, inaugurată la BNRM] // Moldova suverană. – 2013. – 16 oct. – P.4.

163. **Expoziția „Ocupația sovietică de la 28 iunie 1940 și drama Basarabiei”** : [despre expoziția „Ocupația sovietică de la 28 iunie 1940 și drama Basarabiei”, inaugurată la Galeria de Rond, situată în preajmă Monumentului lui Ștefan cel Mare și Sfânt din capitală. Eveniment organizat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău în colaborare cu Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Primăria Chișinău] // Timpul. – 2015. – 3 iul. – P.25.

164. **Expoziție de pictură** : [despre expoziție de pictură „Verde de smarald” a pictoriței Victoria Cozmolici, vernisată în Sala de Artă a BNRM] // Ziarul național. – 2013. – 6 dec. – P.18.

165. **Expoziția Internațională de fotografii „Capitalele Uniunii Europene”** : [organizată de

Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la BNRM] // Lit. și arta. – 2013. – 30 mai. – P.8 ; Capitala. – 29 mai. – P.6.

166. GABURA, Dumitru. **Eminescu, generator de cultură** : [despre expoziția de artă plastică a lucrărilor maestrului Ion Daghi, consacrate lui Mihai Eminescu, inaugurat la BNRM] / Dumitru Gabura // Florile dalbe. – 2015. – 22 ian. – P.2 ; Lit. și arta. – 2015. – 29 ian. – P. 4.

167. GALBEN, Andrei. **Reflecții privind decernarea Premiului Național GALEX, ediția a 2-a** / Andrei Galben // Lit. și arta . – 2012. – 26 apr. – P. 7.

168. GHEMU, Luminița. **Inimi pline de tăcerea** : [despre lansarea la BNRM a cărții „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, semnată de Gheorghe Baciuc] / Luminița Ghemu // Lit. și arta. – 2014. – 19 iun. – P.4.

169. GRECU, Vlad. **O carte-dosar cu mărturii despre genocidul etniei românești din stânga Nistrului** : [despre lansarea la BNRM a volumului „Martiriul transnistrean sub jugul totalitar rusesc”, semnat de Radion Cucereanu, Eleonora Cercavski și Dumitru Apetri] / Vlad Grecu // Lit. și arta. – 2014. – 29 mai. – P.8.

170. In memoriam : Dumitru Matcovschi : [despre expoziția documentară consacrată memoriei regretatului poet, scriitor și dramaturg Dumitru Matcovschi, în spațiul expozițional al BNRM] // Ziarul național. – 2013. – 9 aug. – P.18.

171. JOSU, Nina. **Efimia Țopa – anotimpul conștientului** : [despre lansarea la BNRM a volumului “Seară cu poeme” de Efimia Țopa] / Nina Josu // Lit. și arta. – 2013. – 25 sept. – P. 58.

172. JOSU, Nina. **Lansări memorabile de carte** : [în cadrul SIC, la BNRM] / Nina Josu // Lit. și arta. – 2013. – 5 sept. – P. 5.

173. JOSU, Nina. **O sărbătoare a spiritului creștin** : [despre seara de creație a poetei Raisa Plăieșu] / Nina Josu // Lit. și arta. – 2015. – 16 iul. – P. 8.

174. **La Biblioteca Națională a fost inaugurată o expoziție dedicată scriitorului român Gellu Naum** // Timpul. – 2015. – 9 oct. – P. 4; 2.

175. **La Biblioteca Națională a fost inaugurată expoziția aniversară „Valori Eminesciene”** // Moldova suverană. – 2015. – 16 ian. – P.4.

176. **La Biblioteca Națională a fost inaugurată expoziția dedicată Chinei** // Timpul. – 2015. – 13 noiemb. – P.24.

177. **La Biblioteca Națională a fost vernisată o expoziție dedicată împlinirii a 100 de ani de la nașterea scriitorului Gellu Naum (1915-2001)**, organizată la Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române din București și Biblioteca Națională a Republicii Moldova // Timpul. – 2015. – 7 aug. – P.24.

178. **La Biblioteca Națională a fost vernisată o expoziție grafică a artistei plastice Lily Prisăcaru** // Timpul. – 2015. – 23 ian. – P.25.

179. **La Biblioteca Națională a fost vernisată o expoziție de artă plastică a maestrului Ion Daghi, consacrată celei de-a 165-a aniversare a poetului Mihai Eminescu** // Făclia. – 2015. – 23 ian. – P.16.

180. **La Biblioteca Națională au fost lansate nouă cărți ale scriitorilor polonezi** // Moldova suverană. – 2014. – 21 noiemb. – P.4.

181. **La Chișinău au fost vernisate două expoziții dedicate lui A. Mateevici** : [despre expoziții inaugurate la BNRM și la Muzeul Literaturii Române „M.Kogălniceanu” din Chișinău] // Moldova suverană. – 2013. – 18 mart. – P.4.

182. LUPUȘOR, Diana. **Biblioteca Națională Digitală MOLDAVICA** / Diana Lupușor. – Disponibil pe Internet : URL: https://www.slideshare.net/cdbclub/bnd-moldavica?qid=27cac88c-2ae7-425b-b041-63a9a106814a&v=&b=&from_search=15 : [Accesat la 25.04.2017]

183. MELNICIUC, Ion. **O enciclopedie de Duminica Mare** : [despre lansarea la BNRM a volumului 12 al enciclopediei „Localitățile Republicii Moldova” : itinerar documentar-publicistic ilustrat” (Chișinău, 2014, 686 p.)] / Ion Melniciuc // Lit. și arta. – 2014. – 4 dec. – P.4.

184. **O expoziție dedicată Mariei Cebotari a fost inaugurată** la Biblioteca Națională // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 23 dec. – P.19.

185. **O expoziție dedicată scriitorului Paul Goma a fost inaugurată la Biblioteca Națională** // Timpul. – 2015. – 9 oct. – P.25.

186. **O nouă expoziție a ICR Chișinău : Constantin Stere, scriitorul, jurist și promotor al Marii Uniri** : [în colaborare cu BNRM] // Lit. și arta. – 2015. – 28 mai. – P.7.

187. PALLADI, Tudor. **Vocația de a trăi în lumina dalbă a cărții** : [creația Raisei Plăieșu] / Tudor Palladi // Lit. și arta. – 2012. – 5 iul. – P. 4.

188. **Patrimoniul Matcovschi pentru public** : [despre expoziție documentară „In memoriam Dumitru Matcovschi”, consacrată memoriei regretatului poet, scriitor, dramaturg, mare om al cetății Dumitru Matcovschi, inaugurată în spațiu expozițional din sediul central al BNRM] // Ziarul de gardă. – 2013. – 15 aug. – P.24.

189. PERETEATCU, Tamara. **Invitație pe „Câmpul de lectură”** : [SIC, 2014] / Tamara Pereteatcu // Lit. și arta. – 2014. – 11 sept. – P.4.

190. POPA, Victoria. **Prezentare serviciul Dezvoltare în biblioteconomie, BNRM** : Material de prezentare / Secția Dezvoltare în biblioteconomie. – Chișinău, 2013. – Disponibil pe Internet : URL : <http://www.slideshare.net/rmbibliotec/prezentare-serviciul-dezvoltare-in-biblioteconomie> : [25.04.2017]

191. TAMAZLĂCARU, Elena. **Prezența editorială a ULIM-ului la SIC-2015** / Elena Tamazlăcaru // Lit. și arta. – 2015. – 8 oct. – P. 7.

192. **Topul celor mai citite 10 cărți 2011** // Salon expres. – 2012. – Nr. 4. – P. 2.

193. **Topul celor mai citite 10 cărți 2013** // Salon expres. – 2014. – Nr.4. – P.2.

194. **Valorificarea și promovarea culturii naționale – constanta activității Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova** // Lit. și arta. – 2017. – 23 feb. – P. 2

195. ДАШЕВСКИЙ, Олег. **Кишиневское ожерелье Флорентина Лянкэ**: [в Национальной Библиотеке в рамках международного книжного салона открылась персональная выставка известного молдавского художника Флорентина Лянкэ] / Олег Дашевский // Молдавские ведомости. – 2014. – 12 сент. – С. 12.

196. ЮНКО, Александра. **Книга сближает народы**: [о Дне посольств в Национальной Библиотеке, проводимом в рамках Международного Книжного Салона] / Александра Юнко // Русское слово. – 2016. – 9 сент. – С. 8.

5. Dialoguri. Interviuuri

197. GRANACI, Valentina. **„Cartea e ceva sfânt, e istorie, e bogăția unui neam ...”**: [Interviu cu Valentina Granaci, șefa Centrului tehnic de conservare și restaurare a documentelor al BNRM] / consemnare : Raisa Plăieșu // BiblioPolis. – 2012. – Nr.1. – P.147-149. – ISSN 1811-900X.

198. PALLADI, Tudor. **Cuvântul este Atotînceputul, fără de El e de neînchipuit**: [dialog cu scriitorul Tudor Palladi despre SIC] / Tudor Palladi; consemnare : reporter SE // Salon expres. – 2013. – Nr. 3. – P. 2.

199. PANICI, Alla. **SIBIMOL.....Test**: [Alla Panici în dialog cu Nicolae Roibu] / a dialogat Nicolae Roibu // Timpul. – 2014. – 2 dec. – P. 4.

200. PINTILEI, Elena. **Provocările compromisurilor calme**: Dialog: [Nina Soroceanu, scriitoare, publicistă, Elena Pintilei, director general Biblioteca Națională a RM] / Nina Soroceanu, Elena Pintilei // Lit. și arta. – 2016. – 21 apr. – P. 8.

201. PRINI, Gheorghe. Gheorghe Prini: **„Sunt cam puțini basarabeni cititori, dar sperăm să vină mai mulți la Salonul de Carte”**: [interviu cu Gheorghe Prini, director al Editurii „Știința”] / a dialogat : Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 2 sept. – P.19.

202. RĂU, Alexe []: [resursă electronică]: [interviu acordat de directorul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova] / dr. Alexe Rău; a intervievat : Anatol Caciuc, Radio Moldova. – Disponibil pe Internet : <http://romanian.cri.cn/221/2013/05/10/1s136856.htm> : [25.04.2017]

203. RĂU, Alexe. Alexe Rău: **„Dacă n-am învățat în școală arta lecturii, este greu la o anumită vârstă să te remodelezi ...”**: [resursă electronică]: (La închiderea Salonului Internațional de Carte din Chișinău : interviu cu Alexe Rău din 04.09.2013 la radio Europa Liberă) / Alexe Rău; consemnare : Vasile Botnaru. – Disponibil pe Internet: <http://www.europalibera.org/content/article/24698049.html> : [Accesat la 25.04.2017]

204. RĂU, Alexe. Alexe Rău: **„Năzuința noastră este ca FNCL și SIC să fie una din cărțile de vizită nu doar ale BNRM, ci și ale culturii naționale ale Moldovei ...”**: [Interviu cu dl. Alexe Rău, dr în filosofie, dir. general al BNRM] / Alexe Rău // Salon expres. – 2013. – Nr. 1. – P. 1.

205. RĂU, Alexe. **Expoziția de carte : „Nicolae Dabija – 65 de ani”** : [dialog cu Alexe Rău, dir. Bibliotecii Naționale] / Alexe Rău ; pentru conformitate : Andrei Viziru // Lit. și arta. – 2013. – 17 oct. – P. 5.

206. ȚVETOV, Victor. Victor Țvetov : **„Nu trebuie să ne plângem mereu, ci să profităm de acest spațiu marginal”** : [Interviu cu poetul Victor Țvetov, Premiul pentru debut la Salonul Internațional de Carte din Chișinău] / interviu realizat de Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2015. – 18 sept. – P. 19.

5. Alte publicații

207. BOIAR, Marga. **De înălțare!** : [despre lansarea la BNRM a volumului „Lucrări ale luminii divine”, semnat de Ana Sofroni] / Marga Boiar // Luminătorul. – 2014. – Nr.3. – P.20-22.

208. **Bookfest a trecut Prutul** // Moldova. – 2016. – Nr. 9/10. – P. 10-11.

209. **„Bookfest”, salon de carte românească la Chișinău** // Vocea poporului. – 2016. – 9 sept. – P. 13 ; Timpul. – 2016. – 2 sept. – P. 24.

210. BULAT, Nicolae. **Aurel Marinciuc și Simion Carp – laureați ai Premiului GALEX** / Nicolae Bulat // Observatorul de Nord. – 2015. – 8 mai. – P. 6.

211. **Cântăreața Valentina Cojocaru și dirijorul Ion Dascăl au fost omagiați la Biblioteca Națională** // Timpul. – 2017. – 10 mart. – P. 23.

212. **Cei mai citiți scriitori la ediția a 22-a a Salonului Internațional de Carte** // Ziarul de gardă. – 2013. – 5 sept. – P.24.

213. CIOBANU, Marina. **Culisele și interesele Salonului Internațional de Carte** : [cu referire la BNRM] / Marina Ciobanu // Ziarul de gardă. – 2016. – 14 iul. – P. 14.

214. CIOBANU, Mircea V. **Moldovenii și cartea** : [despre SIC – Bookfest] / Mircea V. Ciobanu // Jurnal de Chișinău. – 2016. – 9 sept. – P. 5.

215. CIOBANU, Mircea V. **Un Bookfest la Chișinău** / Mircea V. Ciobanu // Jurnal de Chișinău. – 2016. – 12 aug. – P. 6.

216. **Institutul Cultural Român din Chișinău la Salonul Internațional de Carte de la Biblioteca Națională a Republicii Moldova** // Basarabia literară. – 2013. – 9 sept. – P.4.

217. JOSU, Nina. **Două cărți valoroase** : [despre lansarea în cadrul SIC a albumului „Eminesciana plastică” de Ion Daghi și a volumului „Ninge la o margine de existență”, de Victor Teleucă] / Nina Josu // Lit și arta. – 2015. – 8 oct. – P. 4.

218. **La Biblioteca Națională, scriitorul Andrei Burac a avut o întâlnire cu cititorii** // Moldova suverană. – 2013. – 15 noiemb. – P.4.

219. **La Biblioteca Națională a avut loc ediția a XXIV-a Salonului Internațional de Carte 2015 consacrat bibliologului și poetului Alexe Rău** // Timpul. – 2015. – 4 sept. – P.23.

220. **Lansări de carte la Biblioteca Națională a Republicii Moldova** : [lansarea a două cărți : „Aforisme” de Nizami și „Cronica Basarabiei: 1918-1944” de Vlad Darie] // Timpul. – 2012. – 15 noiemb. – P.4.

221. **„Lolita” din Basarabia** : [despre lansarea la BNRM, a revistei „Lolita”] // Ziarul de gardă. – 2014. – 20 noiemb. – P.24.

222. MUNTEANU, Natalia. **Cărți noi și muzică pe vinil la Salonul Internațional de Carte din Chișinău** : [consacrat poetului Alexe Rău] / Natalia Munteanu // Adevărul. – 2015. – 3 sept. – P.2.

223. NECHIT, Irina. **Cărțile ne apropie de Europa** : [despre ediția a XXIII-a a SIC] / Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 2 sept. – P.19.

224. NECHIT, Irina. **Salonul Internațional de Carte la cea de-a 22-a ediție** / Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2013. – 20 aug. – P.19.

225. NEDZELSCHI, Felicia. **Cel mai bogat Salon de Carte** : [despre ed. a 22-a a SIC] / Felicia Nedzelschi // Adevărul. – 2013. – 2 sept. – P. 3.

226. **O carte rară s-a întors la Biblioteca Națională** : [fostul guvernator al regiunii Odesa Serghei Ghinevețki, deputat în Rada Supremă de la Kiev și mecenat, a transmis Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova o carte rară, editată în 1911, care i-a aparținut cândva instituției] // Moldova suverană. – 2014. – 14 noiemb. – P.4.

227. PANICI, Alla. **Fondul Filantropic Internațional Mihail Bulgakov la ediția a 15 a Salonului Național de Carte** / Alla Panici // O retrospectivă a edițiilor Salonului Internațional de Carte. – Chișinău : BNRM, 2012. – P. 47.

228. POHILĂ, Vlad. **Impresie despre Salonul internațional 2014** : [ediție a 23-a, la Biblioteca Națională, 31 august-4 septembrie cu genericul „Cărțile unesc Europa” / Vlad Pohilă // Biblio Polis. – 2014. – Nr.3. – P.208-212.

229. RUZUMICI, Tatiana. **Cartea și Lectura reprezintă aripile unui bibliotecar profesionist** : [despre SIC și FNCL] / Tatiana Ruzumici, Elizaveta Țimbur // Deșteptarea. – 2013. – 6 sept. – P. 3.

230. **Salonul de Carte Bookfest, în premieră la Chișinău** // Timpul. – 2016. – 5 aug. – P. 24.

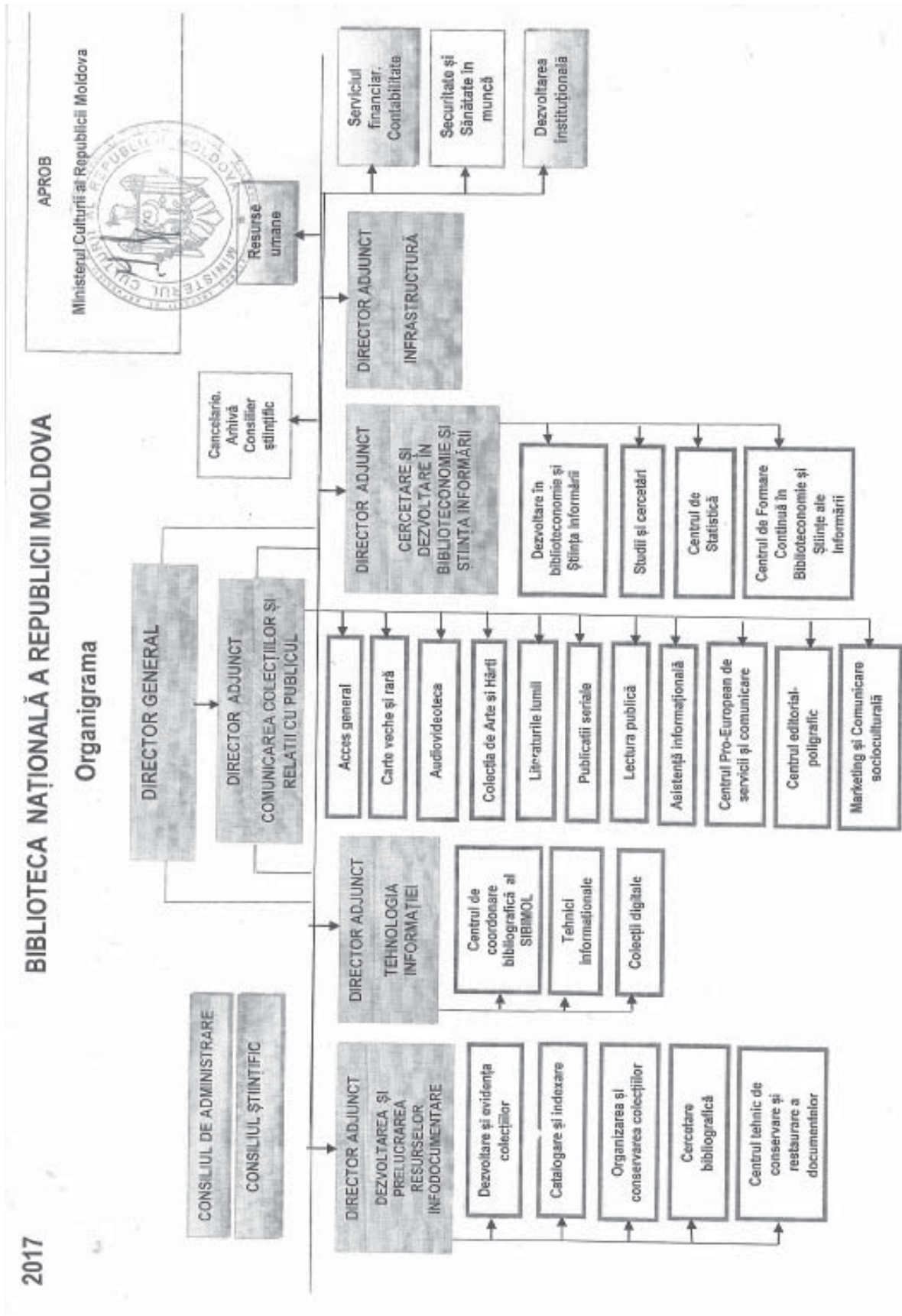
231. **Salonul Internațional de Carte** // Ziarul de gardă. – 2014. – 4 sept. – P.24.

232. **Salonul Internațional de Carte – 2015** // Ziarul de gardă. – 2015. – 1 sept. – P.24.

233. SCUTARU, Tatiana. **6 000 de tiluri, 300 de edituri și 150 de lansări de carte. Bilanțul Salonului Internațional de Carte, 2013** / Tatiana Scutaru // Ziarul național. – 2013. – 6 sept. – P.19.

234. STANILĂ, Moni. **Înconjurați de cărți** : [despre inaugurarea Salonul Internațional de Carte și a Festivalului Național al Cărții și Lecturii, ediția a IV-a, consacrată Integrării Europene a Republicii Moldova și Anului Dumitru Matcovschi] / Moni Stanilă // Moldova. – 2014. – Nr.9/10. – P.36-37.

Anexa 2

Anexa 3

Cultura organizațională: povestiri, mituri, credințe despre BNRM

Dr. Alexe RĂU,
ex-director general al BNRM

Excluderea simbolurilor comuniste de pe fațada edificiului Bibliotecii

Am fost desemnat pe post de director general al BNRM la început de 1992, de către ministrul Ion Ungureanu. Pe atunci dețineam o funcție importantă în Ministerul Culturii. Ministrul Ungureanu, când m-a chemat la el să mă anunțe despre alegerea făcută, cerându-mi asentimentul, a subliniat, în mod repetat, că mă trimite la Bibliotecă nu ca să am și eu un post de conducere (de fapt, la minister dețineam unul mai convenabil, mai „profitabil”), ci cu o misiune patriotică specială: să transform Biblioteca „Krupskaia” în una Națională, a unui stat suveran, european. La sfârșit de primăvară, după ce am avut în vizită niște colegi de peste Prut, am pus la cale prima ediție a Salonului Internațional de Carte și, trecând în revistă starea în care se aflau exteriorul și interiorul sediului Bibliotecii, am luat o decizie fermă să eliberăm fațada edificiului de însemnele comunisto-sovietice: secerile cu ciocanele și stelele cu cinci colțuri. La capitellurile tuturor celor zece piloni dorici, care constituie elementele decisive ale expresivității fațadei, erau sculptate, în tehnica basoreliefului, câte trei medalioane-cununi (una frontală și două laterale), în interiorul cărora erau cioplite în relief seceri cu ciocane sau stele sovietice. Seceri cu ciocane de format și mai mare, turnate din beton, erau amplasate, ca elemente decorative, pe grilajele ce acopereau nișele centrale ale sistemului de ventilare.

Ca să dai jos de pe fațadă acele elemente comunisto-sovietice, care nu erau doar niște detalii aplicate, ci cioplite, săpate în piatră de Cosăuți, era nevoie de o macara, de muncitori pricepuți la dăltuitul în piatră. Or, stelele, secerile și ciocanele trebuiau înlăturate, desprinzându-le cu dalta de perete, de o așa manieră, încât locul din care au fost înlăturate să aibă un aspect îngrijit, să nu se știrbească aspectul fațadei. Toate acestea costă bani, desigur. Atunci m-am adresat la niște colegi cu care am făcut milităria pe când eram student la USM, ofițeri în rezervă, ca și mine, care, în acel moment, erau angajați în slujbe profitabile la Ministerul Apărării. Ei au și găsit o macara militară cu un excelent macaragiu și trei ostași care își făceau serviciul militar într-o unitate de construcții. Cheltuielile legate de macara, ciment, nisip și alte materiale, dar și de remunerarea ostașilor și le asumase Ministerul Apărării. Biblioteca avea grijă să-i asigure pe cei patru cu masă de trei ori pe zi. În două săptămâni și trei zile, toate însemnele bolșevice au fost înlăturate, fațada Bibliotecii luând aspectul de astăzi. Acesta a fost primul caz din Chișinău de excludere a însemnelor comunisto-sovietice.

... Bustul tovarăsei Krupskaia a fost dat jos de pe postamentul din holul sediului central în același an „revoluționar” pentru Bibliotecă, 1992. El a fost depozitat într-o încăpere de la subsol, destinată, conform proiectului, ca și loc de refugiu pentru bibliotecari și cititori în caz de bombardamente. Mulți sculptori susțin că bustul este lucrat într-un granit deosebit, unii dintre ei rugându-ne chiar să-l vindem pentru a-l folosi ca material pentru alte lucrări. Legislația actuală, însă, nu ne permite să comercializăm astfel de obiecte din patrimoniul instituției.

(Ziarul de Gardă, 2012, 19 iulie)

Vera OSOIANU,
director adjunct al BNRM

Printre multele manifestări organizate de-a lungul anilor cea mai dragă sufletului rămâne Anul Bibliologic. În toate edițiile câte au fost organizate, până în prezent, s-au întâmplat atâtea lucruri frumoase, atâtea întâlniri și experiențe, atâtea comunicări care au făcut onoare bibliotecii, dar și celor veniți să ne cunoască, din alte părți. Din an în an această manifestare a luat amploare, ajungând să devină nu numai o întrunire profesională și o manifestare de referință a Bibliotecii, dar și o sărbătoare de suflet, așteptată de toată lumea. Pentru cei din Departamentul Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie acest eveniment chiar era adevărată sărbătoare. Cum începea forfota pregătirilor, Tatiana Costiuc și Nina Gurschi începeau căutarea pânzei pentru un costum nou, până când într-un an n-am rezistat provocărilor și exact la data manifestării eram și eu împoțonată cu haină nou nouă.

Cea mai deosebită întâmplare a fost când, după terminarea unui an bibliologic, după ce am petrecut toți oaspeții și am vrut să schimb încălțăminte pentru a pleca acasă, am descoperit că toată ziua am fost încălțată cu pantofi din perechi diferite.

Mai zâmbesc și azi la amintirea unui episod legat de prima donație de carte, primită din România în anul 1991. Doamna Tatiana Levandovschi, directorul de atunci al Bibliotecii, m-a numit responsabilă de repartizarea donației în bibliotecile publice din republică. Aveam un grup de lucru în ajutor și în câteva zile donația a fost repartizată și în scurt timp ridicată de colegii noștri din bibliotecile publice. Titluri erau multe iar unul era total neobișnuit pentru noi, așa de pudici pe atunci, scăpați de curând din chingile cenzurii. Era vorba de renumita poveste a lui Ion Creangă. În una din zile primesc un telefon de la directoarea Bibliotecii Publice din Călărași. Supărată și un pic jenată mă întreabă: „Doamna Osoianu, dumneavoastră ce cărți ne-ați trimis? Iată, stau eu aici, cu toți colegii mei, adunați în jurul cărții lui Ion Creangă și complet uimiți punem accentul și într-un fel și în altul și până la urmă tot o „prostie” ne iese. Acum lămurii-ne cum să o dăm copiilor, că doar poveste este”. Am lămurit că deși este poveste nu-i neapărat s-o citească copiii, că este destul de amuzantă și pentru cei maturi. Problema însă era și pentru mine destul de delicată pentru că, total intrigată, nu îndrăzneau să solicite cartea de la împrumut la domiciliu până când Ludmila Corghenci n-a luat-o și mi-a dat s-o citesc și eu într-o seară. Frumoasă poveste!

Svetlana BARBEI,
șef secție Dezvoltare instituțională

Cum un biet paznic a organizat cel mai mare jaf al Bibliotecii Naționale

Într-o seară târzie de aprilie a anului 1996 la Biblioteca Națională s-a produs un jaf de proporții: un grup de infractori a furat 20 de computere și două copiatoare Xerox în valoare de peste 70 mii dolari SUA, procurate cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova. Dimineața, poliția a găsit, la locul săvârșirii infracțiunii, paznicul Bibliotecii bătut și legat burduf, o fereastră laterală spartă și 13 birouri descuiate de unde a fost sustrasă tehnica de calcul. Polițiștii au stabilit că birourile au fost descuiate cu cheile atârinate pe un stand din locația paznicului, au găsit în agenda telefonică a acestuia numele a unui infractor, dat în urmărire pentru furturile comise, alte probe care demonstrau implicarea directă a paznicului în săvârșirea jafului.

Ancheta a confirmat supoziția menționată. Tehnica furată a fost găsită într-un apartament

dintr-un bloc din apropierea Bibliotecii Naționale, iar operația de reținere a infractorilor a durat 48 de ore. Au fost reținuți patru hoți care au planificat și săvârșit împreună cu paznicul Bibliotecii jaful acesteia. Furtul cu pricina a fost calificat atunci de către bibliotecari drept unul unicat: autorii acestuia au fost reținuți într-un termen record și fiecare dintre ei și-a primit pedeapsa cuvenită, ceea ce în prezent se întâmplă mai rar.

Unele detalii despre Fondul secret de publicații al Bibliotecii

În anii '60 – '90, Biblioteca Națională a deținut un Fond special de publicații sau „Speț hran”, cum era denumit pe atunci, la care aveau acces numai persoane cu autorizări speciale. Fondul se completa cu publicații indicate în listele primite de la așa numitul *Glavlit* (Direcția Generală pentru Literatură și Tipărituri), care le coordona cu KGB – ul de atunci. După primirea listelor, publicațiile nominalizate în ele erau de urgență transferate din depozitele Bibliotecii în Fondul special, amplasat în subsolul acesteia, iar fișele publicațiilor – ridicate din toate cataloagele. Prin emiterea acestor liste, organele statului decideau ce trebuie și ce nu trebuie să citească cetățenii fostei URSS.

În Fondul Special erau păstrate cărți despre tehnica militară, centrale atomice, religie, erotică, sex și homosexuali, dar și cărți ale emigranților, ale altor autori străini și autohtoni, care conțineau, în opinia cenzorilor de la *Glavlit*, idei nocive pentru existența și viitorul regimului comunist și ale URSS. Printre aceste cărți se regăseau lucrări scrise de Constantin Stere, Nicolae Iorga, George Călinescu, Iacov Iachir-Lăpușneanu, Mihail Bruhis, William Golding, George Orwell, Aleksandr Soljenitin, Vladimir Nabokov, Gustave Flaubert etc.

După prăbușirea fostei URSS, toate publicațiile din Fondul Special au fost transferate în depozitele Bibliotecii, devenind astfel deschise pentru publicul larg. Mulți ani la rând aceste lucrări s-au aflat în topul celor mai solicitate publicații de către cititori.

Romanul „Anna Karenina” în 400 de exemplare

În ultimele decenii ale secolului XX prețul cărților era atât de mic, încât Biblioteca putea să achiziționeze publicații în zeci de exemplare. În afară de depozitul național, ea recepționa și depozitul unional de publicații, ceea ce a condus la acumularea în anii '90 a peste 400 de exemplare a romanului „Anna Karenina”, editat în diferite orașe din fosta URSS și a mii de exemplare a cărților clasicilor marxism-leninismului.

O întrebare neașteptată din partea unui Ministru al Culturii

De obicei, miniștrii noi ai culturii obișnuiesc să viziteze Biblioteca Națională pentru a face cunoștință cu colectivul și problemele acesteia. Cu acest prilej, administrația Bibliotecii întotdeauna pregătește o listă cu rezultatele marcante ale colectivului și alta - cu problemele existente, inclusiv cu date despre volumul colecțiilor, numărul cititorilor, a împrumuturilor, etc. Însă odată, în cadrul vizitei unui din miniștrii culturii, aceste date s-au dovedit a fi insuficiente. La întrebarea ministrului, câte femei necăsătorite lucrează la Bibliotecă și câte angajate își cresc singure copiii, conducerea Bibliotecii nu a putut da cifre exacte, fapt care i-a fost de învățătură mulți ani înainte.

O întâmplare hazlie

O întâmplare hazlie și absurdă, legată de Biblioteca noastră, i s-a întâmplat în 1996 cu artistul plastic Ghenadie Șonțu. Dlui a intrat în Bibliotecă și a cerut o scară ca să atârne afișul său pe

un bloc din apropiere. I-am oferit scara din serviciul Colecție de artă și hărți, fără ca să ne gândim că se poate întâmpla ceva cu ea. Pe atunci, pe Piața Marii Adunări Naționale, se petrecea greva generală a studenților, care cereau demisia Guvernului. Ca urmare, Ghenadie Șonțu, a fost reținut de poliție și dus cu tot cu scară la Sectorul de poliție Buiucani. Am avut mult de umblat, alcătuiind mai multe demersuri, ca să ne recăpătăm scara înapoi.

O femeie cu o bunătate rară

Lumea bibliotecară o cunoaște pe Vera Siverinova de mult timp. Fiind șef al secției Literatură muzicală, ea a promovat și a popularizat cultura muzicală în Republică, a adunat o bogată colecție de note și înregistrări sonore, a creat un aparat informativ unical etc. A fost o femeie de o rară bunătate sufletească. Către aniversarea a 170-a a BNRM ea a adunat bani din pensia sa mizerabilă și a pregătit o surpriză pentru numerosul nostru colectiv – câte o prăjitură pentru fiecare membru al colectivului (250 !!!).

Un dar de la președintele țării

În timpul unei ședințe a Comitetului director, care avea loc în biroul directorului Bibliotecii, dlui Alexe Rău, acesta a fost invitat la telefon. După câteva clipe cât a vorbit, fața directorului s-a făcut albă ca varul. A părăsit iute biroul, spunându-le din mers subalternilor că este chemat la Președinție. Era prima invitație a directorului Bibliotecii la Președintele Voronin și toată lumea din birou a rămas contrariată, neștiind ce să creadă despre consecințele acestei invitații.

Directorul a revenit destul de repede. A adus de la Președinție un set de cărți prețioase, dăruite dlui Președinte în vizitele sale peste hotare. Donația a fost extraordinară, dar maniera de transmitere a acestora a știrbit mult din plăcerea noastră.

Visele directorilor Bibliotecii Naționale

Având grijă de imaginea Bibliotecii, directorul *Petru Ganenco* angaja în serviciul Lectura publică numai fete frumoase și zâmbitoare. El visa la deschiderea unei frizerii în holul Bibliotecii, unde angajații acesteia să-și facă coafura și machiajul pe gratis, ca și prezentatoarele de la televiziune...

Dl *Alexe Rău* a visat mult: despre scanner automat, multifuncțional, cu viteză mare de scanare, despre echipamentul modern pentru Editură și Legătorie, despre o galerie acoperită care o să facă legătura dintre două clădiri ale Bibliotecii, despre un Catalog unic al Moldovei, despre Biblioteca virtuală a Moldovei, despre un sistem de servire a utilizatorului, când cărțile vor fi transportate drept pe masa cititorului etc., etc., etc. În Cadru de programare pentru anul 2015 – ultimul său document, care el a scris și a lăsat pentru colectivul Bibliotecii Naționale – sunt specificate unele elemente ale culturii instituționale:

„Sloganul anului: *Noi suntem cei mai buni, noi suntem integrați în Europa.*

Simbolul moderator: *Pescărușul lui Richard Bach.*

Dimensiunea prioritară și predilectă: *Înălțimea.*

Principiul deontologic de bază: *Lucrul bine și frumos făcut.*”

Anexa 4

BNRM în imagini

Colectivul BNRM la lansarea Proiectului „Salvgardarea Hrisoavelor Basarabene din perioada țaristă (1812-1917)”, finanțat de Ambasada SUA, 2017. În centru: Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al SUA la Chișinău, E.S. James D. Pettit.

Salariații BNRM la primul Târg al Inovațiilor de Bibliotecă, organizat de Programul Național Novateca, 2013

Evan Tracz, directorul Programului Național Novateca, Monica Babuc, ministrul Culturii al RM, Elena Pintilei, director general al BNRM la deschiderea Centrului de Statistică, Cercetare și Dezvoltare, 2015

Nocturna Bibliotecilor la Biblioteca Națională, 2017

Salonul Internațional de Carte, 2014

Salonul Internațional de Carte, 2014

Elena Pintilei, director general al BNRM, Monica Babuc, ministrul Culturii al R.Moldova, Jessica Dorr, vicedirector al Programului Global Libraries, Fundația Bill&Melinda Gates, James Pettit, Ambasadorul SUA în Republica Moldova, Evan Tracz, directorul Programului Național Novateca la Târgul „Creăm punți spre dezvoltare: biblioteca modernă”, organizat de Novateca la Biblioteca Națională, 2015

Târgul „Creăm punți spre dezvoltare: biblioteca modernă”, organizat de Programul Național Novateca la Biblioteca Națională, 2015

Tărgul „Creăm punți spre dezvoltare: biblioteca modernă”, organizat de Novateca la Biblioteca Națională, 2015

Tărgul „Creăm punți spre dezvoltare: biblioteca modernă”, organizat de Novateca la Biblioteca Națională, 2015

E.S. James D. PETTIT, Ex-Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova. Marcarea Aniversării a 25-a a stabilirii relațiilor diplomatice moldo-americane, 2017

Semnarea Acordului de colaborare a BNRM cu Biblioteca Națională de la Varșovia

Elena Pintilei și Katarzyna Slaska, director adjunct al Bibliotecii Naționale de la Varșovia, 2016

Inaugurarea Expoziției de carte „Aniversarea a 25-a de la stabilirea relațiilor diplomatice între Republica Moldova și Republica Turcia” cu participarea lui E.S. Hulusi KILIÇ, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Turcia în Republica Moldova; Ahmet YILDIZ, Viceministrul Afacerilor Externe al Republicii Turcia; Monica BABUC, Ministrul Culturii al Republicii Moldova, 2017.

Forumul Managerilor cu participarea dnei Katarzyna Slaska, 2016

Ședință la Salonul Literar „Homo Aestheticus”, 2017

Șezătoarea literar-artistică „Obiceiuri și tradițiile sărbătorilor de iarnă”, 2015

Salonul Internațional de Carte – Bookfest, Chișinău 2016

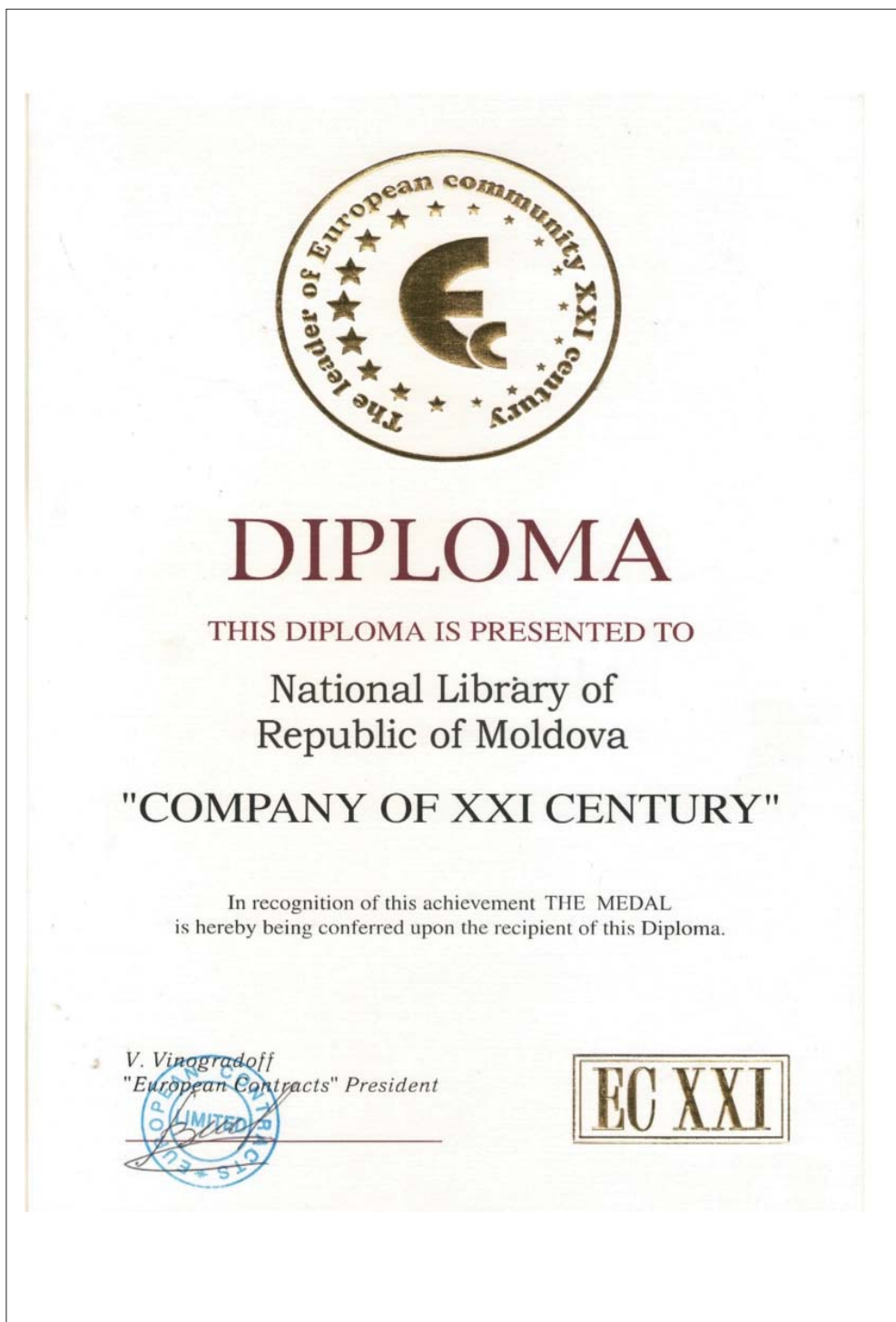
Elena Pintilei, director general al Bibliotecii Naționale. Simpozionul Științific: Anul Bibliologic, 2016

Câștigătoarele concursului „10 cei mai buni bibliotecari ai anului 2015”

Anexa 5

Desemnări ale BNRM

Ordinul Republicii

**Biblioteca Națională a Republicii Moldova –
Meridianul Zero al Sistemului Național
de Biblioteci (1991-2016)**

**Monografie
(consacrată aniversării a 185 de ani de la fondarea BNRM)**

Bun de tipar: 27.10.2017

Apărut: 2017

Coli de tipar: 27,0

Tiraj: 80 ex.

Tiparul sub comanda nr. 26,
executat la Primex.com
Chișinău